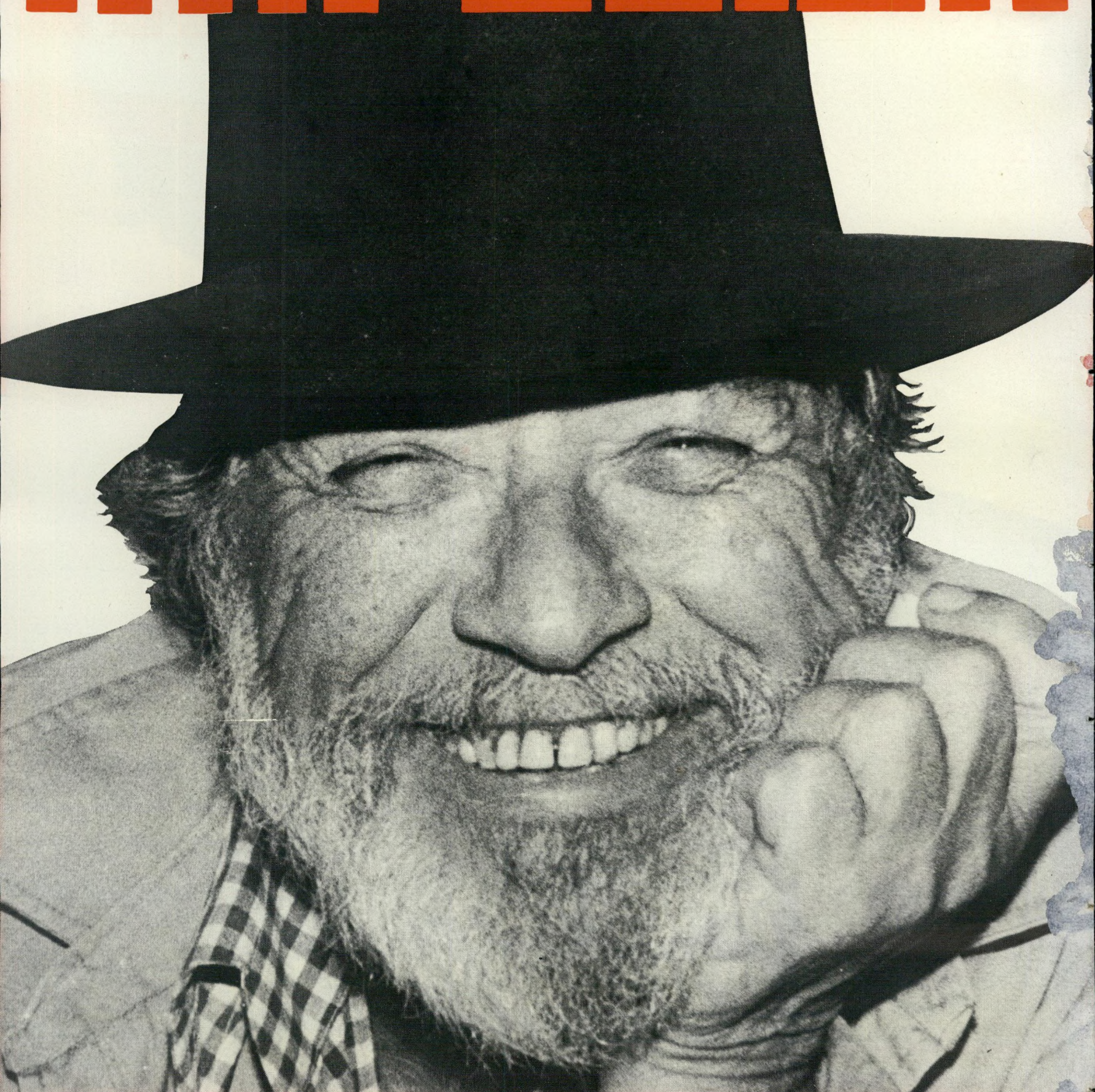

העולם הזה

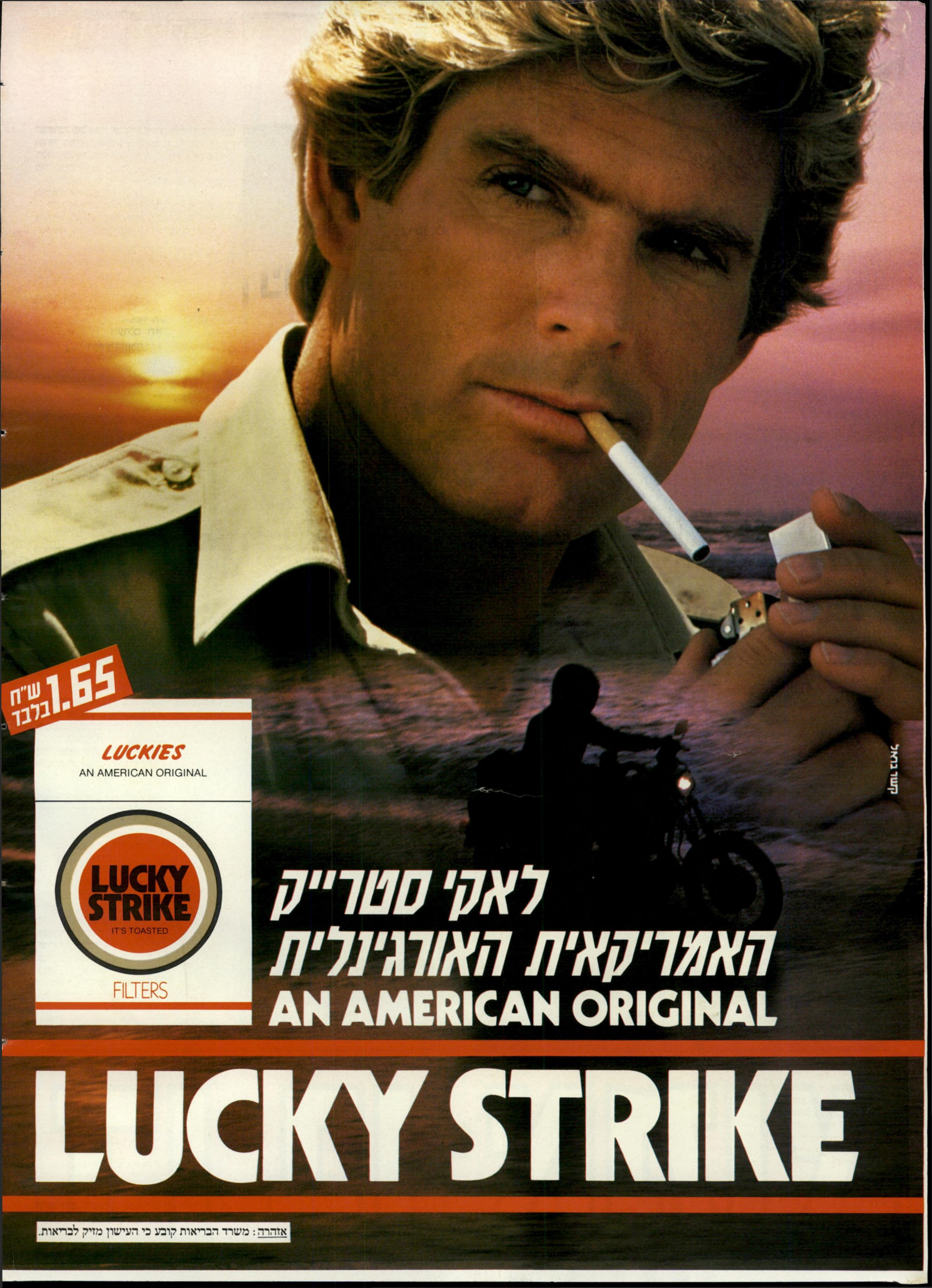
דן בן-אמוץ

המחיר: 5.00 שקלים (כולל מע"מ) באילת: 4.35 שקלים

שנה 53

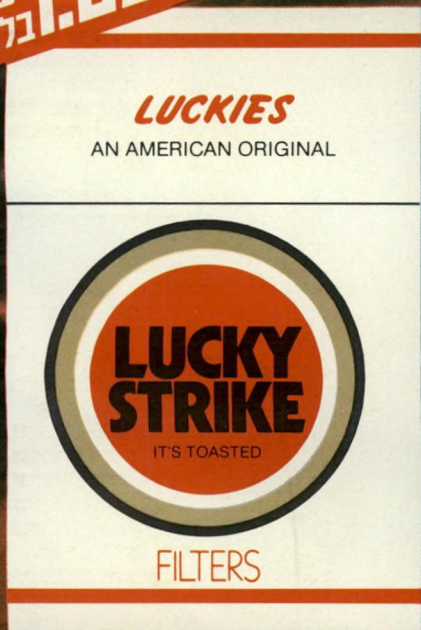
נובמבר 2008

12.4.1988

אגוז ומלח

1.65 ש"ח בלבד

**לאקי סטרייק
האמריקאית האורג'ינלית
AN AMERICAN ORIGINAL**

LUCKY STRIKE

אזהרה: משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות.

הנאה אקדמית

על שיפור הסביבה הלשונית (הזי-הום השפה", העולם הזה 22.2.89). קראנו פה, במזכירות המרעית, את מאמרו המשובח של אורי אבנרי ונהנינו למצוא עיתונאי וסופר כשיעור קומתו ארם שאינו מסתפק בקינה בלבד, אלא עושה בתחומו ופונה בקול קורא לשיפור סביבתנו הלשונית. תחוקנה ידיו ובריו כדברינו ממש, וכמאהו תובעים אף אנו. הלוואי שתוצענה עתה ררכים ושיטות מע"שיות להשגת המטרה הנכספת, כאמור בשאלתו הסופית של אבנרי (היכן גודר מגייה-השפה?).

ד"ר יגאל ינאי, המזכיר המדעי, האקדמיה ללשון העברית, ירושלים

חפיפות וזילוז

על ביזיון השפה העברית (האיגרת העורך", העולם הזה 22.3.89).

אני מודה לעורך העולם הזה על התייחסותו, זו הפעם השנייה במשך כמה שבועות, לביזיון השפה העברית, בכתיבה ובר"ב, בחסות החבר"מ" גיות וההתרסה נגד המי"מסר.

רפפורט

אכן, אלה החייבים ל"שמש רוגמה ורגם" כשלו בתפקידם. חוסר הבהירות בהתבטאויות מוכיח חוסר-בהירות במ"חשבות; זילוזל בשפה כ"כלי-ביטוי של תרבות ורמה" הוא זילוזל עצמי, התכוות מיתרת. מי שאינו רגיש לדר"גות-יצומה של מילים כתקלה, אסון או תאוונה וכל דבר הופך אצלו לשואה; מי שאינו מבחין בין משמעות צריך וחייב - אינו צריך לדבר או לכתוב, או לערוך. למען האמת, הוא חייב להפסיק לדבר, לכתוב או לערוך.

החפיפות, החיפזון והרמה של כתבים ועורכי-הם בעיתונות הכתובה פשתה (לא פשטה) ככל הדרגים... באחד היומונים הופיעה ידיעה על ה"מגיפה של דיונסטריה בגליל. סימניה - בכותרת ובגוף הידיעה - "הילדים סובלים מחום גבוה, הכאות ושילשולים." גם נותנה-הכותרת חוזר על הכאות, במקום הקאות.

באחד הצהרונים, ביומון-המערכת, מדובר על מנכ"ל משרד ראש-הממשלה, יצחק כ"ן-אהרון (במקום יוסי המפורסם).

זילוזלים בודדים מתוך רבים, שניתן לגלותם מדי יום בשידורים וברפוס. גם בשפה וגם בקור"אים/מאזינים. עזריה רפפורט, תל-אביב

מוטיבציה לח"כים

על שיטה לעידוד פעילותם של חברי-הכנסת.

במוסדות רבים, במיפעלים וברשויות מקומיות מקיימים, בחסות כלייה תיקשורת, מיבצעים ניר-שארפסיס לבחירת ער-ברים מצטיינים.

אולי יארגן העולם הזה את מיבצע העובד המצטיין ככנסת והדבר יביא למוטיבציה יותר גבוהה כשרות חברייה כנסת לאזרחים.

הקריטריונים לבח"רית חברי-הכנסת המצטיין יהיו -

- מיספר ההופעות ה"רב ביותר ככנסת.
- מיספר החוקים הרבים ביותר שיצליח לה"עביר.
- הליכותיו ונימוסיו של חברי-הכנסת.

אני רק מקווה שלא יצטרכו להעניק את הפרס למתלהקתה. משה פרסקי, נתניה

רולטה לכ"על תופעת הרולטה הישראלית

(הם לא מתאבדים - הם מחפשים ריגוש!"; העולם הזה 5.4.89).

את הרולטה הישראלית לא המציאו הילדים. קדמו להם, בהרבה, המבוגרים. רק שהם לא מ"חקים אותה לפני המכוניות, כי אם בתוך המכר"ניות. (המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקדמי:

דו

דן בן-אמוץ. על מקומו בתרבות הארצישראלית והישראלית. על התופעה. על האיש. על מי שברא את עצמו מחדש מחומר-גלם אידישי. על התדמית החיצונית. על דן בן-אמוץ אחר - דן האמיתי. ועל מעמדים מרגשים ומצמררים במסיבת-הפרידה שערכו לו ידידיו ואוהביו ביום השבת האחרון.

8 6

כתבת השער האחורי:

החמא ועונשו

יחסים חד-פעמיים אינם מחייבים בהכרח גם הריון והפלה. אבל זה בדיוק מה שקרה לדניאלה, בעיקבות הרפתקה מיקרית עם בדרן מסויים. היא מספרת על המיפגש, ההיסחפות, ועל התוצאות, ההריון, ההפלה והסיוט.

31

פולחן המוות

"שימחותי היחידות הן השמחות-לאיד", כך יגאל תומרקין. על גילויי העריות של גלי צה"ל, פולחן המת-על-המת ופולחן אנגי-מת-לחיית. על הניווט, שנמצא איפה שהוא על הסקאלה שבין הרב שך והרב פרץ למוש"כים בעט אפי-טו-דייט וגירסה אחרת לפולחן המוות של דן.

14

דרך חדש

עמוס עוז - פרק ב'

סוליפסיזם נפשי ועולם מפחיד בריקנותו ובעקרותו מאפיינים את יואל, גיבורו המנוכר של עמוס עוז, בסיפורו האחרון לדעת אשה. האם הספר משקף את עולמו של עוז, או שמא את עולמה של הספרות הישראלית ה"עכשווית, שואל ועונה נתן זך.

26

אחה והשקל

זה שעולה

על הריבית היקרה שמוכרים לנו הבנקים • על הירידה הפתאומית של הבורסה ומה שיבוא בעיקבותיה • על כאבי-גב ומניעתם בקלטת הנמכרת בארצות-הברית • יום-הולדת לשטר • ומעשה בארבעה צמיגים.

26

האריסטיים

על רוכבים מטיפוס מיוחד, על הרושם שהוא שם המיטשחק, על תחושת הכוח, החופש, על ניתוח מעמיק של מי שמרגיש נטול ללא הכלי שלו ועל השכבות ביום שבת.

24

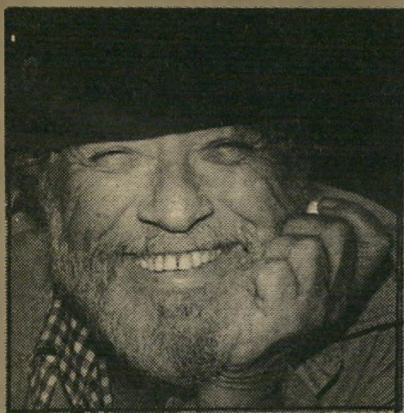
מסי"גון לעפולה

דאי וונג ציינה לא מכבר 10 שנים למסע-האימים שלה מוויאט-נאם. וונג, שמישפח"תה היתה מהראשונות שנעתרו להזמנתו של מנחם בגין לבוא לישראל, מספרת על סיגון של מילחמה, על נתיב-הת"לאות של הפליטים ועל תה"ליך הקליטה שלהם בארץ.

17

המדורים הקבועים:

- 3 מיכתבים - הנאה אקדמית
- 4 איגרת העורך - דינה אחרת
- 5 תשקיף - מחשב דובר אידיש
- 6 במדינה - החדש 17
- 7 הנדן - נבול הכוח
- 8 אנשים - מסיבת פרידה
- 10 יומן אישי - מכבי הארץ
- 11 אתה והשקל - מעשה בצמיגים
- 12 מזה הם אומרים - יוני נודלמן,
- 13 ימים קלדרון, שרי צימרמן,
- 14 לוי יצחק, ישראל אורבך,

שאלות פתוחות

טרם צאתו של יצחק שמיר לארצות-הברית חגגו העיתונים בנבואות שחורות. שמיר פרש לפני האמריקאים את תוכניתו ויצא מנצח. אולם כמה שאלות חשובות, שיקבעו את ההמ"שך, עדיין נשארו פתוחות.

6

חתונה מיספר שתיים

אריק איינשטיין ואורי זוהר כבר מתורגלים בחתונות משפחתיות כאלו. האורחים ה"חילוניים שלהם כנראה קצת שכחו, אבל זה לא מצע מהם לוותר על מיטשחק-הכדורסל שנועד באתון שעות ממש, ולעלות לרגל לירושלים, כדי להשתתף בטכס-הנישואין שבין יסמין איינשטיין ושולם זוהר.

22

טריב קפה הפוך

על ברדק, שהוא לא תיאור-מצב, אלא שם, ועל תערוכה של תמונות הפוכות • קפה בראזילי חזק שהוא גם שנייר מסיקאלי • על המצב הקשה בשטחים הכבושים ועל האנטינאדה בשני סטריפטיים כמעט מל-אים • ועל הקשר שבין אסי-ריס אוסטרליים לאנצאר 3.

21

גילי בדרך לשוייץ

ילדים גונבים כל הצגה. זוהי עובדה ידועה, וזה מה שקרה במיקרה של גילי נתנאל, שזכה בתחרות הקדם-אירוויזיון, ושייגל את ישראל באירוויזיון השנה. גילי הוא מיקצוען הבוטח בעצמו. למ"עשה, רק דבר אחד מפחיד אותו - להגיע למקום אחרון.

36

רחל המרחלת מדווחת:

איריס בר-שילטון ושלמה וייס - הח"תונה המישפטית של השנה • אשת המלוני אי נתמסה בקלקלתה. לא קשה לנחש מה יהיה הסוף • על חיי האהבה של הרווק המבוקש מייק פילדרבאום • סיפור אה-בה בכמה פרקים של איל-הטקסטיל משה שחר • לסמדר צדוק (בתמונה) ולאילן יצחק קצת קשה להחליט • על פלייבוי ואשת-חברה שמפחדת מהבעל • על ורד מיארה וחברה המאפיינר • וברכות מהעיתונאית הק"טנה לאריק איינשטיין.

34

הרולטה

ז'אן פייר וייל לא מתקשה להגדיר את עצמו. את מינוון העיסוקים הסותרים שבהם עסק במרוצת חייו הוא מסביר בחוסר שליטה ובחוסר תיכנון. זה אולי מסביר איך נע בין שני קצוות - עזרה לחוסים ולנרד"פים וניהול בתי-קאזינו.

38

צאנה, צאנה

איזכור מיקרי של השיר צאנה, צאנה גרם לקורא ניו-יורקי של העולם הזה לספר את סיפורו של יששכר מירון (69). מחברו של אחד השירים הפופולריים ביותר בתולדות הארץ. רק הוותיקים זוכרים את השיר ואת האיש רב-הפעלים שחי היום בניו-יורק.

40

החיים כסירה

על עיקרון החיים כסירה אחת, שאינו מוגבל לצבא, לטירונות, דווקא, וניתן ליישום בתא המישפחתי. ועל הרצון של ה"ילד והדרכים לנווט אותו בשי"עור נוסף בבית-הספר להורים.

29

- 18 ד"ר פתקל קולנוע - פסטיבל צ'פ"ן
- 20 מרים - קפה בראזילי
- 21 לילות ישראל - אריק ואורי
- 22 דף חדש - בשולי עמוס עוז
- 26 הורסקים - אסטרולוגיה סינית
- 28 איך להיות תורה - לא להכריח סתם
- 29 תשבצות
- 32 מיכתבים לרותי - שעות של כ"ף
- 32 זה וגם זה - הוכחה תותכת
- 33 רחל מרחלת - על כל העולם
- 34 חשבון נפש - גילי נתנאל
- 36 סמן ימני - לאופנוע אירופתי
- 42

(המשך מעמוד 3)

כמה הקילומטרים שאני נוהג מדי יום, מביתי ברעננה למקום עבודתי בבת ים ובחורה, שיכנעו אותי זומן שכמעט כל נהג בארץ עושה רולטה, ומחפש ריגושים, לא רק על חיי של עצמו, אלא גם על החיים של הזולת. אין איתות, אין שמירת-מרחק, אין עקיפה סבירה.

הדוגמה הקפריסאית

על שרידותה של הלאומנות במדינות דו-לאומיות (יומן אישי), הערו-לם הזה 5.4.89.

כשכיל מה היה צריך להכות עד שהסרכים והאלבנים ביוגוסלביה, או הארמנים והאסטונים בברית-המועצות, יביעו כאלמות ובמחאה את רצונם במיסגרת לאומית משל עצמם, כדי לשוב ולהוכיח לנו כי הלאומנות היהודית והלאומנות הפלסטינית לא יכולים לדור, לאורך ימים, בכפי-פה אחת, ומוטב שיחיו זאת בצד זאת ולא זאת בתוך זאת?

הרי כבר היו דברים מעולם. קנדה הצרפתית

היגרונים או חוגרונים

על מצאי כלי-התיקשות (נדף חדש), העולם הזה 5.4.89. נתן נדף כותב על 77 העיתונים, המקומונים, השבועונים, הפיסחונים וההיגרונים המצויים בארץ.

האם זה היה צריך להיות שעשוע-לשון, סתם כפלי-לשון או שהיתה למשורר כוונה עמוקה יותר, כהתחשב בכך שיש כמה וכמה פירוטומים שהם גם פיסחונים וגם היגרונים, שלא לדבר על כאלה שהם חוגרונים, מלשון "אל יתהלל חוגר כמפתחו" הנדף לב, ונבעתיים

חור בהשכלה

על המקום המתאים לעשיית-אהבה (אזכור, ושאר ההנאות), גם זה וגם זה, העולם הזה 29.3.89. אם גסויות, או גסויות עד הסוף. ההערה העולום הזה האומרת, כי הקורא שירפף בספר נספח-ונומיה (שהוא תערוכת של מתכונים ותצלומים כמעט פורנוגרפיים) עשוי לשים הרבה פחות לב למתכונים מאשר לרמוזים

מי אמר שאי אפשר לעשות במיטבת, מה שעושים, בדרך-כלל, בחדר-השינה?

הארוטיים בתצלומים ו... הוא לא ירוץ למיטבח להכין אוכל, אלא (ירוק) דווקא לחדר-השינה, מראה על חור בהשכלה של העולם הזה. מי אמר שאי אפשר לעשות במיטבח, מה שעור שים, בדרך כלל, בחדר-השינה?

ישראל קרליץ, ירושלים

עלבון לכלבים

על מטבעות לשון השגורים בצמרת מיפגלת-העבודה ("אנשים"), העולם הזה 22.3.89.

אני לא חבר בצער בעלי-חיים. אבל אני סבור כי יש לשמור על כבודם של בעלי-החיים. וכאשר יצחק רבין משהו סגור מטעם מפלגתו לפרדל ומשה שחל מגדיר עצמו כרוברמן, עושים עוול לכלבים.

עוול? עלבון? גרשון צוק, חיפה

יום שישי, חמש וחצי

על שעת השידור של הסרטים המצויים בטלוויזיה הישראלית (דפנה ברק בדיווח על אורחי-הכבוד ביום מסירת טאבה למצריים, העולם הזה 22.3.89).

המרצע יצא מן השק. גם רפנה ברק, העיתונאית רבת-הכשרון, היא פמיניסטית. היא רק יודעת על קיומם של הסרטים המצריים, המאולכסים בנשים כבודת-יחזו ועבודת-מותניים, אבל היא אינה נה צופה בסרטים אלה.

אחרת היא לא היתה שוגה ומודיעה, כי אורי-חות-הכבוד טאבה, שחקניות-הקולנוע המצריות, הן גיבורות הסרטים המצריים בטלוויזיה הישראלית ביום שישי, בערב! שש בערב! לתשומת-ליבה של רפנה ברק: הבידור היחיד בטלוויזיה הישראלית, הסרט המצרי של יום שישי, מתחיל, מדי שבוע, בשעה חמש וחצי בערב בריוק.

מיכתבים למערכת

העולם הזה שומר לעצמו את הזכות לערוך מיכתבי קוראים מסיבות לשוניות, מיספ-טיות או טכניות.

כתובת המערכת

קוראים המבקשים לכתוב למערכת העולם הזה מתבקשים לדייק בכתובת המערכת: רחוב גורדון 3, תל-אביב, מיקוד 63458. בשעת הצורך ניתן גם לפנות במי-לפון — 232262 (03), בפקסימיליה — 972-3-245242. מני 2009, ובטלסקס — RMYM IL 341667.

בלי משוא פנים.

מדור זה יחוק בוודאי את תוקף סיסמתנו הישנה: "בלי מורא, בלי משוא פנים".

ברווזים ואמינות

אני נאלץ להגיד כאן כמה מילים בלתי-נעימות על כמה מעמיתיו.

בשבועות האחרונים התפרסמו כמה עיתונים ידיעות על העומד להתרחש בהעולם הזה. הוכחו שמות של אנשים שונים, שהיו אמורים, כביכול, לקבל אצלנו תפקידים מרכזיים.

כמעט כל הידיעות האלה היו בלתי-מרויקות, ואחרות מהן היו מצוצות ממש מן האצבע. כמעט בכל המיקרים לא פנה איש מהכותבים אלינו, או אל האנשים ששמותיהם הוזכרו, כדי לוודא את אמיתות הדברים. בכל המיקרים לא פורסמו הדברים כשמועות, כהשערות, אלא כידיעות ברורות.

לא טרחתי להכחיש את הדברים, שהרי האמת תתברר במהרה במילא.

הדבר מטיל צל די כבד על אמינות בעלי-הדף ידיעות האלה ועורכיהם, ואולי על רמת חלק מן העיתונות בכלל.

מתהני על כך. הרי עיתון כמו העולם הזה אינו מופיע בסתר. כל מה שקורה בו משתקף בהכרח בעמודיו. אם משהו מפרסם ידיעות-שקר על כך שפלוגי יהיה מנהל העיתון ואלמוני יהיה בו עורך, הרי יתגלה השקר תוך ימים או שבועות לעיני כל.

שחקנים בהן ואלה-לדי הכחשה אחרי הכחשה

האם סומכים הכותבים על זיכרוננו הקצר של הזיכרון או שמה נדמה להם שלזיכרון לא איכפת אם הידיעות בעיתונים — ובהם עיתונים מרכזיים — הן אמת או שקר?

ריב שחקנים

מי ששוגה בתוס-לב, צריך להתנצל. אני מתכוון לבעלי הידיעות הנ"ל. ומכיוון שגאה דורש, נאה מקיים — הנה מין התנצלות משלנו. לפני חודשיים פירסם העולם הזה (22.2.89) כמדור במדינה כתבה קצרה על ריב בין כמה שחקנים. אחד שחקנים, עיסאן עבאס, אמר דברים פוגעים על חיל אל-ח'לדי.

בכתבה עצמה כבר הוכחשו הדברים עליידי חברו של ח'לדי, ג'ק חת. ומכיוון שהכחשתו של חת כללה גם את הכחשת הדברים שנאמרו על ח'לדי, היינו סבורים כי יצאנו כדי חובתנו מבחינת האיוון והבאת כל הידיעות.

ח'לדי לא סבר כך. לדעתו היינו צריכים לפנות גם אליו, ולצטט בגוף הידיעה גם את דבריו בגנות ההאשמות שהוטחו נגדו. אני מוכן לקבל טענה זו, ועל כן אני מתנצל לפניו על שלא נהגנו כך.

א.א.א.א.א.

אתה מחזיק בידך את הגיליון האחרון של העולם הזה בצורתו הנוכחית.

החל בגיליון הבא, גיליון ערב-פסח, יתחילו להתכנס בשבועות השינויים שאותם הבסותי לך לפני כמה שבועות.

לא אפרט אותם כאן, כדי שלא לקלקל את ההפתעה.

כוונתה היא להתאים את העולם הזה לשנות ה-90, לעדכן אותו מכל הבחינות, להפכו לשבר עון-חדשות שאורח ישראלי אינטליגנטי לא יוכל להיות בלעדיו.

הרבה השתנה בארץ, מאז שאורי קיסרי יסד את העולם הזה ערב-פסח 1937.

הרבה השתנה במדינה מאז שקיבלתי לידי את השבועון הזה, ערב-פסח 1950.

העיתונות הכללית השתנתה, לאימנע בעיקר בות המהפכה העיתונאית שחולל העולם הזה. כלי-התיקשות האלקטרוניים, ובעיקר הטלוויזיה, יז, שינו במידה רבה את תפקידה של העיתונות הכתובה, היומית והשבועית.

העולם הזה לא היה מעולם סתם. אחד הערי תוניס, הוא מילא תמיד תפקיד מיוחד ובלעדי — הן בתחום העיתונאי, הן בתחום הציבורי. הי תפקיד הזה לא השתנה ולא ישתנה. אך ככל תקר פה משתנות הנסיבות שבהן הוא מופעל, ועל כן

גם דרכי הביצוע, השיטות העיתונאיות, הסיגנון והצורה הגראפית.

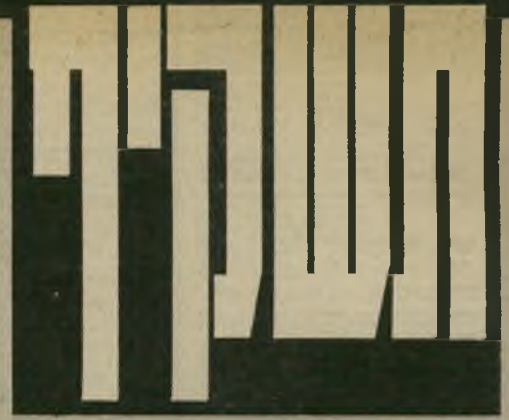
הריני רק מתחיל, יעברו בוודאי כמה חודשים עד שנגיע לביצוע המירבי של רעיונותינו. בין השאר אנחנו משתדלים עדיין לגייס את הכוחות העיתונאיים הדרושים לנו. על כן עומדת בעינה קריאתי לבעלי-כישורן, החששים בייצוע העיתונאי, להצטרף אלינו.

על אחד השינויים אני יכול לבשר מראש. הבסותי לך לפני כמה חודשים שמני וגמור עימי לפתוח את העולם הזה לדיעות השונות הרחוחות בציבור, מכל גונו הקשת הפוליטית ווד ציבורית. כניסיון ראשון הכנסתי לשבועון את המדור סטן ימו.

החל בשבוע הבא יופיע בשבועון מדור חדש, ששמו מסביר את יעודה דעה אחרת. "אחרת" מדעתו של העורך, הבאה לידי ביטוי במדור הנ"ל.

מדור זה יכול ארבעה עמודים, וינתן בו חר-פשרידיעות גמור. אני מקווה שעורכי יצילתי, במי שך הזמן, להביא לך שבעלי כל הידיעות במדינה ירצו להתכנס בו, וכי הוויכוח בו יתנהל בצורה הזגנת ואינטליגנטית, שתעורר למחשבה רצינית לית, ושתקרב את כל חוגי הציבור לשבועון זה.

"דעה אחרת"

מטה להחלפת פרס

בירושלים התארגן באחרונה, בצורה חשאית, מטה להחלפת שימרון פרס בראשות מיפילגת העבודה. את המטרה מרכזי וינה בצלאל, יו"ר ועד העובדים בסוכנות היהודית, איש מחנה הרבין. יד ימינו הוא אריה הס. גם הוא איש הסוכנות היהודית. במטרה יש חברים מדרגה המשך במיפילגת העבודה ומציעריה מיפילגה. עצם הידיעה על הקמת המטה עוררה תסיסה במיפילגה, והכחשות מצד הנוגעים בדבר.

עוזר השר לניוירוק

ממי בוכר, עוזרו הבכיר של שרת העשייה והמיספר אריאל שרון, מוזכר כמועמד לתפקיד הנציב הכלכלי של ישראל בניוירוק. זאת במקומו של ריוויד ליטבק, הנציב הנוכחי, שיסיים את תפקידו בקיץ הקרוב. בינתיים אומרים בין התעשיינים שסיכויי של ליטבק להתמנות לתפקיד מנכ"ל מכוני הוצאה, במקומו של יוסי (ג'ימלי) גינור, פחתו מאוד, בין השאר בגלל התנגדות של תעשיינים מסויימים, הדרושים כי לתפקיד ימונה מישור המקורב להם.

באוצר ממשיכים בהוצאות

למרות כל הרעש סביב עניין המגהצת ממשיכות ההוצאות הגדולות במישרדה האוצר. מיספר העוזרים בלישכת שרה האוצר הולך ותופח למיספר שאינו זכור כמותו בעבר. באחרונה צורפו ללישכה שני עוזרים נוספים על אלו שהיו קיימים, והמיספר כעת הוא כפול ממיספר העוזרים של השר הקודם.

זהבי שרף את "העולם הזה"

נתן זהבי, כיום חבר בכיר במערכת "חדשות", הודה השבוע פומבית, בערבי הפרידה של דן כרמלי, שהוא האיש ש"שרף את מערכת העולם הזה לפני 17 שנים. בשריפה הושמדו רוב חדרי המערכת, ואבד ארכיון של חצי מיליון תשלולים, מהם רבים שאין להם תחילה, מהשנים הראשונות של המדינה. זהבי נמנה אז עם הסידיו של שלום כהן, שפרש זמן קצר לפני כן ממערכת העולם הזה, ונחקר על ידי המישרדה אחרי השריפה.

גורם כוח בעבודה

דוד ההמשך של מיפילגת העבודה הוסף להיות גורם כוח במיפילגה. לפני שבוע התכנסו 19 ראשי רשויות מחברי רורה המשך והחליטו לבחור במאיר ניצן כמועמד לתפקיד יו"ר השילטון המקומי. בסוף השבוע נבחר ניצן בבחירות חשאיות ברוב של יותר משני שלישים.

התמרמרות אמריקאית

סקידים בכירים במישרדה האוצר האמריקאי מתכוונים לקרוא את ישראל לסדר בהקשר להסכמי הסחר החופשי בין ישראל לארצות הברית. יש התמרמרות על כך שבאופן ביוורקטי ישראל עדיין מנסה להתחמק מכל המתחייב בהסכמי הסחר החופשי.

המכס בארץ אינו מכבד את המחיר הנקוב בתעודות מקור המלוות סחורה המיוצאת מארצות הברית, וגובה מכסים גבוהים יותר, כעוד שהאמריקאים מכבדים את תעודות המקור הישראליות. כמו כן משתפת התעשייה הכימית והאלקטרוניקה בארץ במיכרום ממשלתיים רבים בארצות הברית בהיקף של מיליונים רבים בשנה, ואילו האמריקאים מתלוננים שחברות אמריקאיות נתקלות בקשיים בהשתתפות במיכרום של מערכת הביטחון בישראל, כי מסתיידים מהם את המיכרום, ומידע עליהם אינו מועבר אליהם באופן שוטף.

443

ביום השני, ה-10 באפריל, מסר דובר צה"ל על 333 הרוגים פלסטיניים בשטחים הכבושים. מוספר זה כולל הרוגים מירי חיילי צה"ל בלבד. לפי ספירת "העולם הזה" הגיע מוספר ההרוגים ל-443. לעומת זאת, מוספרים מקורות פלסטיניים על 553, לפי הפירוט הבא:
● 375 הרוגים מירי חיילי צה"ל ומתני חלים.
● 45 הרוגים כתוצאה ממכות ומהתחשי מלות.
● 74 הרוגים כתוצאה משאיפת גז.
● 59 הרוגים מסיבות אחרות.

תפקיד ציבורי לאדרי

איקלוד אדרי, רעייתו של השר ללאיתיק, רסי אדרי, קיבלה עליה בימים האחרונים תפקיד ציבורי. היא תעמוד בראש אגודת ידידי המרכז לעיוור. מדובר בגוף חדש, שמטרתו היא לגייס כסף בארץ ובעולם, למען הקמת בית לעיוורים. בחודשים האחרונים קיבלה אדרי מיספר רב של הצעות לתפקידים ציבוריים יוקרתיים, ומבין כולם בחרה רווקא בנושא העיוורים. היא התחילה ללמוד עברית בקצב מהיר יותר, כדי להתחיל במשימה כבר אחרי הפסח.

חשש מפרישת מיסונים

ערב ההחלטה על מינוי מחליף לנציב מס-ההכנסה, יאיר רבינוביץ, קיים חשש בנציבות מפני מצב שכתוצאה ממינוי חיצוני יפרשו חלק מהבכירים בנציבות, ביניהם מיסונים לנציב. נראה כי עד סוף החודש יודיע שרה האוצר, שימרון פרס, על החלטתו. בינתיים לוחצים עליו למנות מועמד חיצוני המקורב למיפילגת העבודה.

מונעים טיפול בכלא

שילטונות בלא, "השרון" לא מאפשרים לחורייה אלידרוויש, אסירה פלסטינית הנמצאת בחודש השישי להריונה, להיברק על ידי רופא פרטי. חורייה מטופלת על ידי רופא הכלא שהמליץ לה לבצע הפלה. היא לא הסכימה לקביעתו וביקשה להיברק על ידי רופא פרטי, אולם שילטונות הכלא לא איפשרו לה זאת. משרות בתי הסדר טוענים שהאישור ניתן, אולם בפועל לא אופשר לה להיברק על ידי רופא פרטי. מיפילגתה של חורייה, שהיה אמור להתקיים ביום השני, ה-10 באפריל, נדחה שוב מסיבות בלתי ידועות.

בתי שימוש בחיפה

עיריית חיפה מתחשבת, כנראה, בצרכיהם הפרטיים של תושביה. לראייה, באחרונה הוציאה העירייה מפה של כל בתי השימוש הציבוריים בעיר. המפה היא בקנה-מידה של אחד ל-20 אלף והיא תחולק, כנראה, לציבור הרחב.

מזון מקולקל

בכלא "השרון"

מזה חודשיים חלה הידרדרות משמעותית בתנאי האסירות הפלסטיניות בכלא "השרון". לפי עדות עורכת הדין יוספה פיק, בפנייה שלה לאגודה לזכויות האזרח, מדובר בהרעה של תנאי המזון וחלוקת עיתונים. היא מדווחת כי כמות האוכל אינה מספיקה, האיכות ירודה, ולא פעם מגוש לאסירות מזון מקולקל או מורעל.

גנני למי אמר?

בין עובדי מישרדה התיירות נפוצה שמועה, שלפיה דוברת מישרדה התיירות, דבורה גנני, תשוגר בקיץ הקרוב לשמש כמנהלת של נציגות מישרדה התיירות בסלוריה, בדרום ארצות הברית. מאז שנכנס גידעון פת לתפקידו כשרה התיירות, יודעים במישרד לספר כי גנני עצמה ומקורכי פת מנסים למצוא לה מינוי הולם, כדי שתפרוש ממישרת הדוברת. גנני היתה מקורבת מאוד לשר הקודם, אברהם (אברשה) שריר. היא שימשה בעבר כדוברת לשרים יורם ארידור, אליעזר שוסטק ואחרים.

מתחרה להתאחדות המוילים

קבוצה של מוציאויפלאור שוקלת להקים איגוד מוילים עצמאי שיתחרה בהתאחדות המוילים. הסיבה היא קשיי קבלה להתאחדות. בין התנאים דמי-חבר השווים לחמישה טון נייר. כתוצאה מכך חברים בהתאחדות המוילים רק 90 מוילים ואילו עשרות אחרים מתדפקים על הרלתות.

גננות בהפלגת פאר

גננות מוסמכות ייצאו להפלגת פאר ביפיהתיכון. יותר מ-300 ישראלים ייצאו בשבוע הבא לשיטח-לומות על אוניית-הפאר "סטלה סולאריס". כדי לפתור את בעיית השמירה על הילדים, החליטו מארגני השיט להוציא עם האונייה גם גננות מוסמכות, שיטפלו בילדים, תחת שירותו על ספוני האונייה. האונייה נחשבת כאחת המפוארות הי מפליגות ביפיהתיכון, וההפלגה תימשך שיבועה ימים.

סוכני ביטוח מקימים חברה

סוכני הביטוח הקימו באחרונה חברה כלכלית, כצעד ראשון לקראת רכישת חברת הביטוח הישראלית או זרה. הסוכנים מעריכים כי חברה כזאת, שתפעל בשוק הישראלי, תוכל להבטיח להם, הן כבעלים והן כסוכנים, רווחים גדולים יותר.

טייסים מתגייסים לשינוי חוק

איגוד הטייסים הישראלי עושה לשינוי חוק המרוד האווירי. מישלחת של איגוד הטייסים הישראלי, בראשות הקברניט יצחק גונן, יוצאת בתחילת השבוע הבא להשתתף בכנס בינלאומי של טייסים שיתקיים השנה בהלסינקי. בכנס יעלה האיגוד הישראלי הצעה לאישור איגודי הטייסים בעולם, שלפיה לא יימלט מעונש מי שפגע בתעופה אזרחית ושותרר כתוצאה מפעילות טרוריסטית אחרת. נכון להיום אסור מבחינת החוק לערוך מיפלט נוסף למי שנתפס בפעילות טרור.

פישמן יקנה וישכיר

אישה עסקים אליעזר פישמן עומד לקנות השבוע את המיגרש שעליו נמצא מיפעל "מרכבים" בפתח-תיקווה. המיגרש והמיפעל יושכרו למיפעל מרכבים, מקבוצת הפלדה של כור. מדובר בעסקה של שישה מיליון דולר.

הגליון הבא של

העולם הזה

יוקדם לרגל הגיהמסח ביום אחר. הגליון יופיע ברחובות תליאביב ביום השני לפי נותיערב, ויהיה מצוי במקומות-המכירה ברחבי הארץ ביום השלישי בבוקר. יהיה זה הגליון הראשון במתכונת המי חדשת של השבועון.

שמיר: עוד

ניצחון שכזה...

שמיר יצא מנצח. הבעות הראגה וכיוצא בהגבות, שהרביקו לו עי' תונאי ישראל, נעלמו במהירות עם תחילת פגישותיו הרישמיות בוויינגטון. האמריקאים, לפי הדיווחים, היו מעוררים, מסכימים, תומכים ומרוצים מתוכניתו.

טרם שאתו של שמיר לארצות הברית, חגגו עיתוני ישראל בנבואות

מאת

ענת סרגוסטי

שחורות ומאיימות. אמרו שהאמריקאים יעמידו אותו במקומו, אמרו שהאמריקאים יכפו עליו להיכנס לתוך תהליך מדיני שייקבע עליהם, אמרו שמחכה לו מסע קשה ופגישות חמורות. אמרו ואמרו ואמרו. אבל אף אחת מכל הנבואות האלה לא התקיימה.

שמיר, בהחלטיות המאפיינת אותו, בנחישותו, בסגירותו ובכוחו הרב, הי' שיר אל בכירי הממשלה האמריקאית מבט, פרש לפניהם את תוכניתו, ויצא משם כמנצח, כולו חיוכים ולחיצות ידיים.

ממשלה, בעוד פחות מארבע שנים, ואז "אחרי המבול"? או שהתוכנית היא מעשית ונועדה להתחיל בתהליך מדיני אמיתי? מי מכל הצדדים המעורבים יהיה מוכן להיכנס לשלב מעשי של התוכנית, ובאלו תנאים? מה עלול כל אחד מהצדדים להפסיד? מה עשוי כל אחד מהצדדים להרוויח? מי ינצח, בסר פו של רבר, במאבק הכוח הבינלאומי הזה שמרכוז כאן?

האמריקאים

כרגע נהנית הממשלה האמריקאית החדשה מפופולריות כפר ייה, שלא זכתה בה בעבר בעוצמה כה גדולה, אולי מאז ימייהוור של קמפי דיוויד והמשאומתן בין ישראל למצ' ריים. וושינגטון מהווה מוקד לעלייה לרגל של מנהיגי המרחב. עוד זה ממ' ריא וזה נוחת. חוסני מובארק, יצחק שמיר, חוסיין מלך ירדן, הפלסטינים ועוד.

המירון הזה למיסרונות הבית הלי' בן נותן לג'ורג' בוש ולממשלתו את הנהגשה שהם השליטים במצב, ומני' עים את גלגלי "התהליך המדיני", ולא

חלקים הישראלים ברעיונותיהם, כמו שאומרת הבדיחה: לכל שני ישראלים יש שלוש ריעות.

מיפלטת העבודה היא שהטיפה כמי הלך מסעי הבחירות האחרון לעריכת בחירות בשטחים הכבושים. במיפלטת זו נשמעו לא מעט ריעות המסתכמות ב' מישפט רבייה שמעויות: "שטחים תמור' רת שלום". (איוה שטחים, כמה שטחים, איפה שטחים, שלום עם מי, וכו').

הליכוד המשיך לדבוק בעמדות ה' לאויבים: לא למדינה פלסטינית, לא למ' שא ומתן עם אש"ף, לא לנסיגה לגבוי' לות 1967.

הימין הקיצוני, מיעוט שולי, צעק וממשיך לצעוק בעד סיפוח על גוויני' השוניים: עם או בלי טרנספר. השמאל הקיצוני צעק וממשיך לצ' עוק: כן למדינה פלסטינית, כן למשא' ומתן עם אש"ף, כן נסיגה לגבולות 1967. בחודשים האחרונים הצטרפו גם המיפלטות והגופים המכוונים. השמאל הציוני" לחלק מריעות אלה.

עד ה' ברצמבר 1987 רבק כל צד בעמדותיו, ושלוש על ישראל. פרוץ האינתיפאדה הכריח את כל המעורבים ברבר להקריש יותר ממחשבה שיטחית למציאת פיתרון ממשי למצב.

עד כה המתנו הכל לעריכת הבחי' רות בישראל, לבחירת נשיא וממשלה חדשים בארצות הברית. כל אלה עברו, ועכשיו הגיע רגע האמת.

האינתיפאדה, שהכל צפו את דעי' כחה, נמשכת, גואה ותובעת קורבנות חרשים מדי יום.

צה"ל, מצידו, ממשיך לשלם מחיר יקר, הן בשעות אימונים, הן במוסר החיילים, והן בכסף ובמשאבים.

שימעון פרס אמר השבוע רבר

שיוכלו לעמוד לבחירה — תושבי הש' שטחים הכבושים בלבד, או גם פלסטינים מהפזורה: מי יוכלו לבחור — תושבי השטחים, עם או בלי ירושלים, או הגולים בחוץ; האם יהיה פיקוח על הבחירות, מי יפקח על הבחירות, מתי ייערכו הבחירות, האם יהיו אלה בחי' רות מוניציפאליות, כפי שהציע שמיר, או בחירת הנציגות הפלסטינית למשא' ומתן, כפי שהציע רבין, וכפי שנאמר בהסכמי קמפי דיוויד? האם הסובייטים יקחו חלק בפיקוח על הבחירות ובמשא' ומתן בכלל? מה יקרה לאינתיפאדה בבחירות? וכו', וכו', וכו'.

כך יוכלו הצדדים ליצור אשליה שיש "תהליך מדיני", אבל בעצם לא יקרה שום דבר מעשי.

אבל יתכן שכוונותיו של בוש כנות, ושהוא מתכוון ברצינות להכניס את הצדדים למשאומתן מעשי. יתכן ש' הוא מעוניין להשיג הישג מדיני מש' מעותי ובעל-חשיבות כבר בתחילת כהונתו כנשיא ארצות הברית.

יתכן שהוא מבין שאם לא ישלם אי' ושהו תשלום מעשי לאש"ף, ירחק את הפלסטינים לחיבוקיהרוב של סוריה וברית המועצות, שממנו קשה יהיה ב' שלב מאוחר יותר לשחררם.

מתיישרים!

שמיר, הליכוד והימין יודעים אותו, כמו שידוע גם השמאל: ישראל מנהלת, בעצם, משאומתן עם אש"ף. ואין זה משנה אם משאומתן זה מתנהל באמי' צעות פייצל אל-חוסייני, ששוחרר ממ' עצר מינהלי, באמצעות חנא סיוה, עורך אל-פנו', או באמצעות השגריר האמריקאי בתוניס.

ואין זו הפעם הראשונה שישראל מנהלת משאומתן עם אש"ף. קדם לו משאומתן בשנה שלפני פרוץ מילח' מת-הלבנון, קדם לו משאומתן להפסי' קתי'אש בזמן מילחמת-הלבנון, וקדמו לו המגעים בענייני עסקות-השבויים השונות.

לכל הצדדים בארץ ברור שמשא' ומתן זה יוביל בסופו של דבר רק לפי' (המשך בעמוד 42)

יתכן ובוש ואנשיו מבינים שאם התהליך המדיני לא יקבל תוכן מעשי של משאומתן והתקרמות, יקרה הכל' תי'נמנע: התפוצצות האינתיפאדה. ואז איש כבר לא יוכל לשלוט במה שקורה, המילחמה תהיה בלתי-נמנעת ותכתוב את הדברים מעצמה.

יתכן שהאמריקאים בתוניס, לבחירת המועצות בפרט, ולעולם כולו ככלל, שהם מסוגלים להביא את הצד' דים להידברות ולהסדר, ללא שותפותן של ארצות הגושה-המזרח.

הישראלים

כמו בכל עניין פועי'ערך, גם בעניין בעל-חשיבות ומשמעות זה

מיכאל גורבאצ'וב, נשיא הפרסטרויקה והגלנסוסט.

לכן יכול להיות שהאמריקאים ייהנו כלי'כר ממצבם זה, שינסו למשוך אותו כל עוד יוכלו. יתכן שכל העניין אינו אלא תרגיל למשיכת-זמן. אפשר וושי' נגטון תמשיך להציג מצג של המדינה המושכת בחוטים, אך למעשה שום רבר מעשי לא יתרחש.

באופן תיאורטי, וגם מעשי, אחרי שיוסכם בין הצדדים על עריכת בחי' רות, אפשר למשוך את המשאומתן לאורך שנים, עד שימוג מעצמו בער' פילי הדיבורים, השיחות, הפגישות וחילוקי-הדעות.

אפשר להמציא מחלוקות שונות ומשונות, שעליהן יתווכחו הצדדים: אופן ניהול הבחירות, מי המועמדים

הדיווחים שהגיעו מוויינגטון הירכו להל את מיצעד החשוכים שבאו לקב' לות-הפנים וערכו כבירה האמריקאית לכבוד ראשי-ממשלת ישראל.

ועכשיו, עם שובו לישראל, יוכלו הוא וכל העם היושב בציון להמשיך לישון בשקט בלילות. תוכנית יש, אי' נתיפאדה יש, שטחים יש, ועולם כמי' נהגו נוהג. האמנם?

כרגע נשארנו כמה שאלות פתוחות, המתמקדות בתהיה "ומה הלאה?" האם נועדו תוכניתו של שמיר וכל המהלך הזה כדי למזמז את הזמן היקר, למשוך אותו עד שהתהליך והתוכנית יתמוססו מבין האצבעות? האם מתכוון שמיר לכך ששום דבר לא יקרה עד שייסיים את הקרנציה הנוכחית שלו כראש-

במדיוה

העם

פסוק השבוע

השבוע הארוך

ביותר

פסוקי-השבוע בא מפיו של פקיד אמי ריקאי בכיר, שהיה שותף למשאומתן עם יצחק שמיר, בעת ביקורו של ראש' הממשלה בכירה האמריקאית (ראה מיסורח).

הפקיד אמר את הדברים לתומאס פרידמן, עיתונאי אמריקאי בכיר, שזכה בפס'פוליצר על טיקור הסיכסוך היש' ראל-פלסטיני.

וכך אמר: "אתמול ביליתי שבוע ארוך בדיונים עם שמיר."

האינתיפאדה

החודש ה-17

הילדים נהרגים

וגם קשישים

עניינים שבשינרה

וההרג נמשך. החודש ה-17 של ה' אינתיפאדה החל.

אתמול דאוד, בן 60, נהרג בתברון. לפי התיאור הרישמי, תקף את חיילי צה"ל בקילשון, נורה ומת בו במקום. ההודעה הרישמית לא אמרה מדוע נתקף אדם בן 60 לפתע כמתמזעם נתקף חיילים חמושים, כשהנשק הקטל-ני מוכן בידיהם.

על כך סיפרו התושבים. החיילים הכריחו נשים פלסטיניות לכסות בצבע סיסמות של האינתיפאדה על הקירות. קל לתאר איך "הכריחו" החיילים את הנשים. בשביל גבר פלסטיני, הפי' גיעה באשתו היא החמורה שבעל-בנות. עלבון די חמור, כדי להביא איש בן 60 להרים קילשון ולהסתער על צעיר חמוש.

נער בן 13, מחמוד נחנן, נורה למי' וות, ויוסוף אל-חייסי, בן 11, נפצע קשה בג'בנאליה. לפי גירסת צה"ל, אירעה ה' תקרית כאשר צעירים ניסו לזרוק בקי' בוקי'תבערה לעבר החיילים.

נער בן 10 נורה בגבו בתבואס, כאשר הסתער מפגינים על מישר המינהל האזרחי שנפתח במקום. **דגלים ואבנים.** גם התקרית בהר' הבית לא הייתה ברורה. התיאורים הקי' פירו שלא לספר ברצף הגיוני מה קרה אחרי מה.

וזהו מה שקרה:

17 אלפים התפללו במיסגד אל-אק צה, השלישי בקרושתו באיסלאם. כא' שר התפרו בגמור התפילה, פתחו כמה מאות מהם בהפגנה שקטה במקום, הנרי' פו דגלים לאומיים פלסטיניים וקרעו — לטענת המישטרה — דגל ישראל. העלבון הרגיו את השוטרים, מישהו מהם ירה ברור, היתה התלקחות, המיש' טרה ירתה גזא מרמיע, המפגינים יירו אבנים בבניין המישטרה, שם הצטופפו שוטרים, עיתונאים וצלמי-מישטרה, ש' התחוו כעיתונאים.

לאחר מכן נפלו אבנים ברחבת הכו' תל. לא ברור אם היתה זאת זריקה מכי' וונת, או תוצאה מיקרית של התקרית.

ערבי מלוכלך. למחרת היום מי' הר סגן-המופתי לגנות את הפגיעה ב' מתפללים היהודיים (ראה הדון). ה' מישטרה החליטה לסגור את הרחבה ה' מקודשת לפני תושבי הגדה וצעירים חשורים.

עלה על כולם שרה-קליטה, הרב יצ' חק פרץ. בישיבת הממשלה אמר ש-לא כל ערבי מלוכלך" יפריע ליהודים ל' התפלל. אחרי'כך ביקש או לא ביקש לחזור בו מן הביטוי. קדשי האיסלאם. הוא דיבר על "מיסגד עומר" — דבר שאינו קיים. הבניין ה' מיוחס בטעות לח'ליף עומר הוא כיי' פתי-אלע, שאינו מיסגד, ואילו המיס' גד שבו התפללו הוא מיסגד אל-אקצה (המוחזק" ממכה).

המאבק יסתיים רק כששני הצדדים ירגישו שמיצו את כוח

גבול הכוח

יכול לקרות שלטת פתאום יעבור אחד משני הצדדים את הקו האדום הסמלי.
די בכך שקצין ווטרי ילקה בהתקף של טירוף, יורה לחייליו לפתוח באש קטלנית, ויהיה מרחץ דמים.
או שקבוצה קטנה של צעירים פלסטינים, אחרי זי תאוות-נקם, יבצעו מעשה-זוועה מחריד.

מילחמה היא ממלכת האלימות. והיא לימות אינה ניתנת לעולם לשליטה גמורה.

השבוע, לפתע פתאום, התלקחה האלימות בין הרהיבית. שוטר פתח באש. מתפללים מוסלמיים יירו אבנים במתפללים יהודיים. היצרים התלהטו. אלמלא ריסנו שני הצדדים את עצמם, יכול היה לקרות אסון גדול. אילו חוללו המיקרופונים, אילו נערך סבב מתפללים, עלול היה העולם המוסלמי להתפוצץ.

פרשת-ירושלם רק מרמזת על עוצמת הרגשות הכלואים כמו ג'ון בקבוק. מי שיחלץ את הפקק, עלול לגרום לתוצאות נוראות.

האינתיפאדה היא סירי-לחץ. סירי-לחץ כולא את האדים בתוכו. אם יתקלקל, יתפוצץ.

אש"ף אינו רוצה בכך. צה"ל אינו רוצה בכך. אך יש די גורמים בשטח, משני הצדדים, החפצים בכך.

זה עלול לקרות. בכל רגע. ואז יהיו למישחק כולו כללים אחרים.

דה, נסבלת". יש מילחמה, יש מיבחר בוח, יש מיבחר של התמדה וסבילות, אך אין מרחי-דמים, אין מילחמה טוטאלית.

כפי שאמר איש-ביטחון כשיחה פרטית: "אם נדרג את האלימות של האינתיפאדה בסולם של 1 עד 10, אנחנו יכולים אולי להוריד את האלימות מ-7 ל-5, במיקרה הטוב ביותר, או להחזיק אותה ב-7, במיקרה הרע." כך זה עשוי.

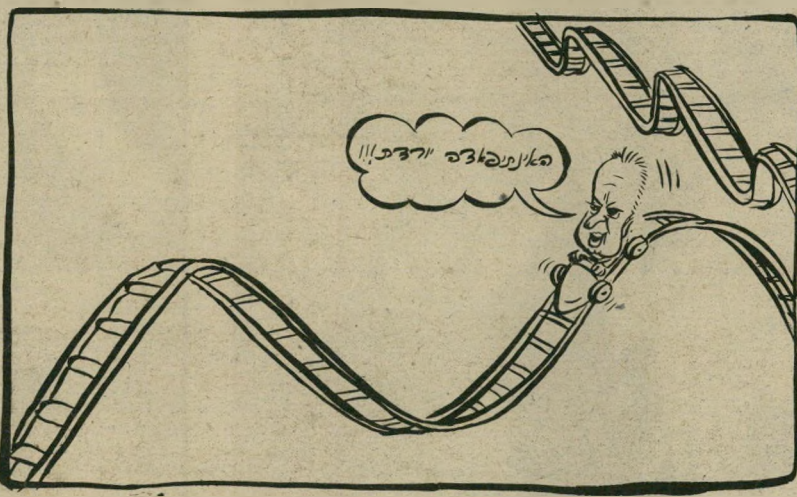
וינסטון צ'רצ'יל אמר פעם: לפני המלחמה, כל צד מפריז בכוחו שלו ומזלזל בכוחו של ה-אוייב. בתוך כל מלחמה מפריז כל צד בכוחו של האוייב, ומזלזל בכוחו של עצמו.

על אימרה הכמה זו אפשר להוסיף: "המילחמה באה אל סופה כאשר כל צד

יכול אחר לכוא ולטעון כי בעזרת גימיק כלשהו ניתן לפתור את הבעיה. אבל אין פותרים בעיות היסטוריות באמצעות גימיק. התגובה של הערכת-המודיעין מוכיחה שעריו לא הגענו לשלב שבו אומר עם: די. עדיין אין הנכונות לסיום את המלחמה ולמצוא הסדר, בהתאם ליחסי הכוחות שכבר נקבעו.

אנחנו מתקרבים לנקודה זו. חלק גדול של הציבור — ואולי הרוב — כבר השלים עם העובדה שלא ניתן לרכא את האינתיפאדה, שאין מנוס מהידברות עם אש"ף. נדמה כי המיסדר הצבאי כבר הגיע להכרה זו. אך המיסדר הפוליטי רחוק עדיין מלפעול על פי הנחות אלה.

הצד השני רחוק מלהמיר את הישגי האינתיפאדה בנוידי-הערשים, שמציעה לו ממשלת-ישראל כיום. לכן מנוי וגמור עימו להמשיך במאבק. משום כך תימשך האינתיפאדה. תישמשן שמיכות-הדמים, יימשכו היסורים, עם כל התוצאות הכרוכות בכך

מגיע להערכה נכונה של כוחו שלו ושל כוח האוייב.

זה קרה לסובייטים באפגניסטן. זה קרה אף באיראן המטרופת של האיית-אללה חומייני. זה יגיע בצד שלנו, כאשר ישתכנעו רוב הישראליים כי מחיר המאבק באינתיפאדה עולה על התועלת הצפויה ממנו.

המחיר הוא רב ומגוון. מעמדנו הבינלאומי. יוקרתנו בעולם. החוסן של צה"ל. הקורבן הכלכלי. לי. (ומחיר כבר עבר את גבול שני המיליארדים. הוא כשיל את אפשרות הצמיחה של המשק הישראלי, פוגע ביכולת החימוש של צה"ל ותורם להרס השירותים החברתיים במדינה).

באחד הבקרים יתעורר עם ישראל ויבין שאי אפשר להמשיך כך, וכי אין מנוס מהסדר מדיני עם אש"ף.

באחד הבקרים יתעורר גם העם הפלסטיני ויבין כי האינתיפאדה לכדה לא תביא לגירוש מדינת-ישראל מן השטחים הכבושים בעל-כורחה, שהקרב על דעת-הקהל בישראל הוא זירה חשובה שנייה.

מה זה "אחד הבקרים"? אין לדעת. איש לא המציא עדיין מכשיר מדעי למדידת ההתשה של עמים במלחמה. בדרך כלל זה קורה לפתע. שבוע לפני-כך זה נראה רחוק מאוד. ולפתע זה ישנו: ההרגשה משני עברי החזית האזרחית: רדי? עוד כאן?

רוב לוודאי שזה יקרה. אבל יש גם אפשרות אחרת, מפחידה מאוד.

בארץ ובעולם. עד ששני הצדדים יגיעו לנקודת-ההרדוויה.

יתיים נדמה לשני הצדדים שהאינתיפאדה יוכלה להימשך עוד זמן רב, בצורתה הנוכחית.

יתכן שזוהי אשליה. אמנם, נדמה שיש הסכמה אילמת בין שני הצדדים שלא לעבור קווים אדומים מסויימים, סמויים, שהציבו לעצמם.

בכל מלחמה יש הסכמות אילמות כאלה. למשל: במלחמת-העולם השנייה, שהיתה אכזרית מאין כמוה, היתה קיימת הסכמה אילמת בין היטלר ואויביו שלא להשתמש בגאזים רעילים. במלחמות של עמית-רבות יש הסכמות לגבי הטיפול בשבויים ובפצועים, וכו'.

עוד בה היו כמה הסכמות כאלה גם במלחמת-האינתיפאדה.

הפלסטינים מתאפקים מלהשתמש בנשק חם, אף שזה מצוי בשפע בסליקים. יש לחץ ציבורי חזק על האירגונים הקיצוניים שלא לבצע פעולות כמו פרשת-האוטובוס בנגב. אם אין כמעט הרוגים מקרב חיילי צה"ל והמתנחלים, נובע הדבר גם מהסכמה אילמת זו.

גם צמרת צה"ל משתדלת שהמילחמה תהא באינתיפאדה לא תגלוש מעבר לתחומים מסויימים.

כאשר מיספר האבירות גדל מעבר למוצע "המקובל", נעשות פעולות מהירות כדי להחזיר את הרברים לקרמיתם. מעשי-אכזריות בוטים מדי מעוררים תגובה מגבוה.

כך נוצר, כאילו, מצב של אינתיפאדה

מילחמה היא המשך המדיניות באמצעים אחרים — כך אומרת ההגדרה המפורסמת של קארל פון-קלאוזוויץ, הגנרל הפרוסי.

הנה נחזור לכמה אמיתות-יסוד: כאשר שני צדדים אינם יכולים או אינם רוצים ליישב את המחלוקת ביניהם בדרכי-שלום, הם מנסים להביא להכרעה בכוח.

לעיתים רחוקות מאוד מסתיימת מילחמה בהיכרעה טוטאלית של צד אחד על-ידי הצד השני. ברוב כלל מסתיימת מילחמה כאשר שני הצדדים משתכנעים במהלך המלחמה שהם מיצו את כוחם.

כלומר: שני הצדדים מגיעים לכלל מסקנה כי המלחמה קבעה את יחסיהם ביניהם, ומשתדלים לביסוס את השלום על יחסיהם אלה.

האינתיפאדה היא מלחמה באמצעים אחרים.

המילחמה הישראלית-פלסטינית (או היהודית-פלסטינית או הצינתי-פלסטינית) היא עברה שלבים רבים, שלבים של מאבק מדיני ושלבים של מאבק אלים. האינתיפאדה אינה אלא שלב נוסף.

מטרת הרוב הפלסטיני בהתקוממות היא להביא לנסיגת צה"ל מן השטחים הכבושים ולהקמת מדינה פלסטינית בהם.

מטרת הרוב הישראלי היא לקיים את הכיבוש הישראלי כמות שהוא, ולמנוע בעד העם הפלסטיני ני מלהגשים את מאווי הלאומיים. זוהי המדיניות המוצהרת של ממשלת-ישראל.

כרגע מהחלה האינתיפאדה, מדבר הכוח. כל צד משתדל להפעיל את מירב כוחו, כדי לכפות את רצונו על הצד האחר.

אחרי 16 חודשים, אין הברעה. האינתיפאדה לא הצליחה לגרש את ישראל מהשטחים הכבושים, ולהכריח אותה להסכים להקמת מדינה פלסטינית.

ישראל לא הצליחה לרכא את האינתיפאדה, וזו חזקה ומגובשת כיום כמו ניומה הראשון. מה יהיה הסוף?

דיברתי עם קצין נבון, והוא אמר, בנימה פאטליסטית: זה יימשך עד ששני הצדדים יגיעו למסקנה שהם הגיעו למיצוי כוחם. אז יגיעו לידי הסדר מדיני, שיתאים ליחסי-הכוחות שנקבעו בשטח.

הערכת אמיין, שעוררה סערה כה רבה, מבוססת פחות או יותר על הכרה זו.

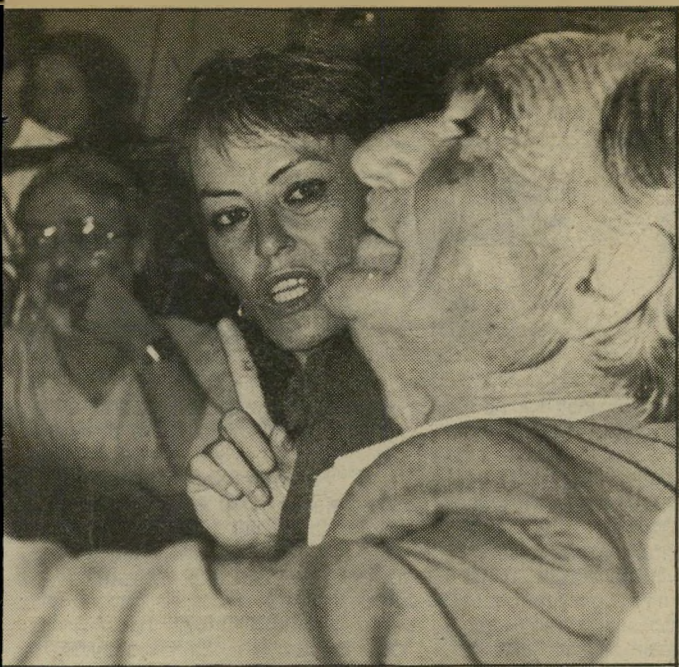
היא אומרת שאין כל אפשרות להתגבר על האינתיפאדה באמצעים צבאיים. ההתקוממות תישמש עד שיימצא פיתרון מדיני, שהעם הפלסטיני יוכל לחיות עימו.

לא יימצא פיתרון בלי אש"ף, מפני שאש"ף הוא ההנהגה הלאומית של העם הפלסטיני.

עוד כאן אין ההערכה אומרת אלא מה שהוא כמעט מובן מאליה. על פי עוצמת הסערה שקמה, נראה שגם דבי רים שהם מוכנים מאליהם יכולים לעורר התרגשות עזה. איש אינו אוהב להסתכל בפני מציאות בלתי-נעימה, מציאות הסותרת את תפיסתו המי קובלות.

יכול מישוהו לכוא ולטעון כי ניתן לשים קץ לאינתיפאדה, אם אך נשתמש באמצעים אכזריים פי כמה — גירוש המוני, הרג המוני, מעצרים המוניים.

אבל זוהי הצעת-יסרקי. בכל שונבר הידיכוי, כן תגבר האינתיפאדה. זהו חוק ברזל, חוק הכלים השלובים של כל התקוממות עצמית.

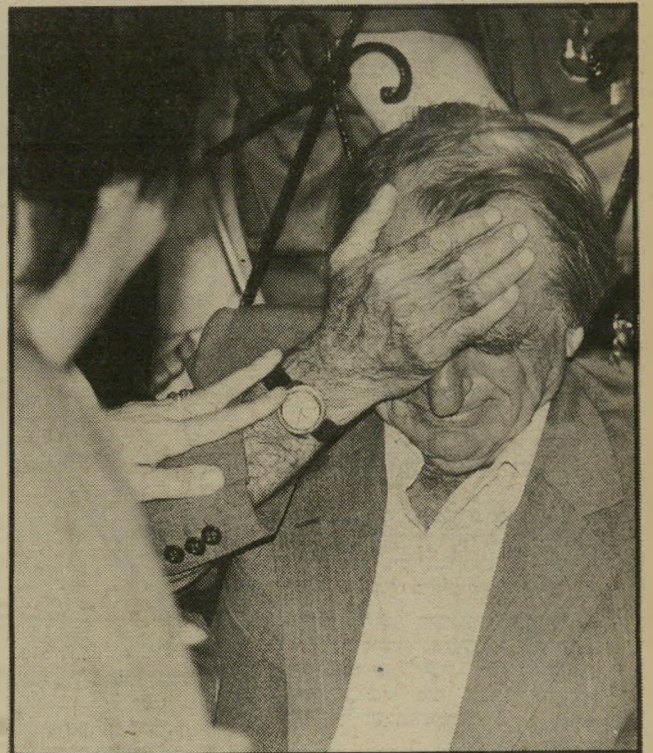

"תפסיקי!" בתיה אפולו, רעייתו של דן, המטפלת בו, מרימה אצבע מזהירה כלפי איצ'ה ממבוש, שקרא, "לא רוצים לשמוע!" כאשר הזמין דן לבימה את רופאו, הד"ר הארי ברנר. למטה: דן יושב בקהל וקורא קריאות-ביניים למנחה, יעקוב אגמון, כדרכו תמיד.

בחר בעצמו בכל השירים שהושמעו במהלך הערב. בין האהובים עליו היה השיר "נועה", בביצוע של אריק לביא. לדן יש בת בשם נועה - וגם לאריק לביא.

"הכניסיני תחת כנפך" דן בן אמוץ מקשיב בריכוז רב לשירתה של ריטה קליינשטיין. דן

"לא יכל לסבול!" איצ'ה ממבוש, "המוח'תאר של עין הוד", מליט את פניו כאשר הרופא מסביר בפרוטרוט את מחלתו של דן. ממבוש טען כי דן "המציא אותי". הוא לא ביקר בבית-החולים, "מפני שאני רוצה לראות אותך בריא!"

ראע השבידה נורית גלרון מתייפחת על כתפו של דן, אחרי שהתמוטטה בבכי על הבימה. יהודית רביץ (משמאל) המשיכה לנגן ולשיר את השיר שבו פתחה גלרון.

צחוק, צחוק בתיה אפולו, העיתונאית נתן זהבי וגילה אלמגור מגיבים בצחוק גדול, על קטע של דן בסרט "חור בלבנה" של אורי זוהר. במשך הערב התגלגל הקהל מצחוק פעמים רבות.

ולא תהי למאות ממשלה

המעמד של כרמל ברכס, לחש חיים טומול.
 ברכס דגל בניכור בתיאטרון. והניכור היה, כאילו, סיסמת הערב. ניכור מרגשות. שליטה עצמית. הסתכלות מבחוץ, מן הצד.

במשך שבע שעות השתדלו הכל לשמור על קורדונו. גם כאשר עמדה ההתרגשות באולם כעשן סמיד, גם כאשר עלו הדמעות בעיני הנשים, וגם הגברים, ידעו הכל שהם צריכים לשלוט בעצמם, כפי שעשה דן בךאמוץ עצמו. וכך התחלפו, במהלך השעות, קולות-צחוק ובריחה, גיחות, ניתוחים רפואיים ובריחות, עד שלפעמים היה קשה לדעת אם פלוגי בוכה מרוב צחוק או מרוב כאב, או משהניחם גם יחד.

ורק בסוף, ברקות האחרונות ממש, התפוצצה המתיחות, ההתרגשות עלתה על גדותיה, וקולות של בכי עלו באולם ועל הבימה. הניכור של ברכס פינה את מקומו לקאתרוזיס של טרגדיה יוונית.

מיום קינן לא רצה לשאת דברים על דן בךאמוץ, ידידו יריבו במשך שנים רבות. הוא רצה שדן יציג לו שאלות. דן לא רצה לשאול. על כן הציע עמוס לשיד לזן שיר.

הוא נטל ליריו את הגיטרה של אחד האמנים, ושר: "חיילים אלמונים הננו בלי מדים / מסביבנו אימה וצל-מות. / כולנו גוייסנו לכל החיים / משורה ישחרר רק המוות..."

הכל הבינו את המשמעות. קינן לא שר את שירו של יאיר במובנו הפשוט. הוא התכוון לכל בניהאדם. הרי כל אלה החיים הם חיילים אלמונים, ללא מדים, המנסים להחזיק מעמד בעולם של אימה וצלמות, עד שמשחרר אותם המוות.

דן בךאמוץ הבין היטב.

ל השירים שינו את משמעותם באותן השעות. כל שיר כאילו נכתב למען דן בךאמוץ, למען הערב הזה. כאשר שרה ריטצה "הכניסיני תחת כנפיך..." זה חלל להיות שיר של ביאליק, שנכתב לפני שני דורות. זה הפך לשיר שנכתב במיוחד לערב זה.

כאשר שרה חווה אלברשטיין שיר על ההורים הפולנים, זה היה שיר לזן. הוריה היו מיוודים עם דן, והוא נעשה חלק מהמישפחה. סיפרה חווה: כאשר דן עשה משהו טוב, ריברו הוריה על דן שלנו". כאשר עשה משהו שלא מצא חן בעיניהם, כמו לכתוב יוונים זה לא הכן. ריברו על דן שלך".

שסיפר הפרופסור מיכאל סלדמן על הצורה שבה מתפשט הסרטן בנגוף, באובייקטיביות הקריה של פרשן צבאי המתאר את המהלך של קרב, היה קשה לשאת זאת. וכאשר קרא דן לבימה את רופאו, הפרופ' הארי ברנר, הודעקו אחרים. "לא רוצים לשמוע! מי צריך את זה?" קרא איציה מזמבוש, דן איים לזרוק אותו מהאולם. בעזרת צילום נרטגן תיאר הרופא כיצד עברו גרורות הסרטן של דן מן המעי הגס אל הכבד. בדברים יבשים ענה לשאלותיו של דן על הרכיבים לעצירת המחלה, על הסיכויים שיש לכך, על תחזית-החיים הממוצעת לאדם במצב כזה. (שמונה חודשים), אמר. מקסימום שנה וחצי, מינר מום שלושה חודשים.

הרופא גם שם את הרגש על חשיבות הערב מבחינתו: להביא לאנשים את המודעות למחלה. הנה, אפילו כאן עישנו, למרות שהכול יודעים שהעישון גורם לסרטן. אתם לא רוצים לדעת. אתם מרחיקים. ולעומת זאת, על דן: מעולם לא פגשתי אדם כמוהו, הרוצה לדעת את כל האמת על מצבו, לפרטי-פרטים.

כשירד הרופא, התפרץ אריק לביא. הוא רצה לחקור אותו על כל מיני המצאות רפואיות. גם אותו איים דן לסלק מהאולם. אני לא רוצה לשמוע! אמר. לא רוצה באשליה! אני רוצה להתכונן לגרוע ביותר, ואם יהיו הפתעות — אני מוכן להיות מופתע לטובה..."

א היה עוד ערב כזה. לא בארץ. לא בארץ אחרת. לא בסיפרות, מאז ימי רומא העתיקה. זה יכול היה לגלוש בקלות להצגה מזויפת, לקישש מורכבי, לבדיחה מאקאברית, לערב של נוסטלגיה רטובה או חשיפה עצמית מביכה. אבל זה היה ערב של כנות וטוטאליות. ערב שלא התגנב אליו אף צליל מזויף אחר, ערב של האבתיאמת, שבו קשוחים ומסוגרים פתחו לרגע את סגור-ליבם ואמרו מה שאולי רצו להגיד מזמן, ולא העזו.

על הכל ריחף הקסם האישי המיוחד של דן בךאמוץ

צצמו, קסם שהגיע בערב הזה לשיא. עור לידו יענקל'ה אגמון, שהנהיג את מחצית הערב כיד בטוחה. הכל הוכן היטב מראש במשך שבועות, עלידי ועדה של חברים — ובכל זאת היה הכל ספונטאני לגמרי, מפני שאי אפשר היה שלא לדבר מן הלב.

תיקי העולם הזה וזכרים את הקטע שכתב דן בךאמוץ בשבועון זה בשנות ה-50 על הפועתו בסצנה בת כמה שניות בסרט חשמלית ושמה תנוקה. שתי המילים שאמר בסרט (היי מיטשו!) הפכו סיסמה, מאז אותה רשימה משעשעת.

מוטי קירשנבויים בנה על כמה שניות אלו סרט קצר, משעשע עד כדי כך שהקהל כולו התגלגל מצחוק. והיי פנינה שתישמר.

אם דן יילך, מי יהיה המנגן בבית-הזונות? שאלה של **עמוס עוז**. ואחריה בדיחה של הנשיא הארי טרומן: לשפ"ט את הרגל בצעירותו, הוצעו לו שני תפקידים: להיבחר כשריף בעירו או לנגן בבית-הזונות. טרומן בחר בתפקיד השריף, ומשם עלה בשלבי הסולם הפוליטי עד שהגיע לבית הלבן.

עשיתי לי חשבון, אמר טרומן, אם אכשל כשריף, אוכל לנגן בבית-הזונות. אבל אם אכשל בבית-הזונות, לא אוכל להיבחר כשריף. אבל בעצם זה לא היה כל-כך חשוב, כי בסוף למדתי שאין כל הבדל בין הפוליטיקה ובית-זון גות.

דן קרא קטעים מספריו. מיכתב שכתב כאילו מעולם האמת לחיים חפר, אחרי שלקה במחלת-לב. וקטע ארוך על המוות, שכתב כאשר היה רחוק ממוות.

אם ימות, כתב, ירגישו בכך רק על פי הריח, מפני שגופתו תשכב לברה ביריה. השכנים יריחו ויקראו למיש"טרה, שתפרוץ את החדר.

לו לא איכפת מה יעשו בגופה. הגוף הוא כסך-הכל מיווה ישנה, שבה גרה הנשמה. אפשר לעשות מעצמותיו אהיל, או כפתורים. אם אכן תהיה תחזית-המתים, יוכל המשיח גם להחיות את הכפתור.

קודת-השבירה נאה לגמרי בסוף, קרוב לחצות, כאי שר קרא דן קטע מסיפרו. קטע מוזעזע על פגישתו האחרונה עם אמו, שליוותה אותו לעירייה-מחוז, שמשם יצאה הרכבת בדרך לארץ. דן הקטן, בן ה-13, רצה לצאת לדרך במהירות האפשרית, כדי להגיע לארץ החדשה, לארץ של חולות ותמרים ושמיים כחולים. הוא לא הבין את פשר דמעותיה.

במשך כל השנים האלה, שבהן טען דן בךאמוץ שהוא צבר ילדי תל-אביב, שבהן התכחש להוריו בפולין, בוראי רדפה אותו התמונה הזאת.

עכשיו, כשקרא את הקטע, נחנק לפתע מרמעות. קרא ונחנק, קרא ונחנק.

מוזעזע דווקא ברגע זה: רחל אבנרי: אולי מפני שכל המעמד חוזר על עצמו. שוב פרידה. במקום עיני האם, אשר ידעה כי לא תראה עוד את בנה, תלויות בו עתה עיני כל ידידיו ואוהביו, מנסות לחרות בזיכרון כל תו מפניו. וגם הם יודעים שהוא יוצא לארץ רחוקה ולא-נודעת.

לפני קטע זה עלתה לבימה יהודית רביץ ושרה את השיר טלחוח ואחרי הקטע עלתה נורית גלרון, שהתיחלה לשיר "כי האדם עץ-שדה..." אחרי השורה השניה, לא יכלה להמשיך. היא פרצה בככי. יהודית, שליוותה אותה בגיטרה, סיימה את השיר.

ואו פרצו כל הרגשות העצורים החוצה, ואי אפשר היה עוד לשלוט בהם.

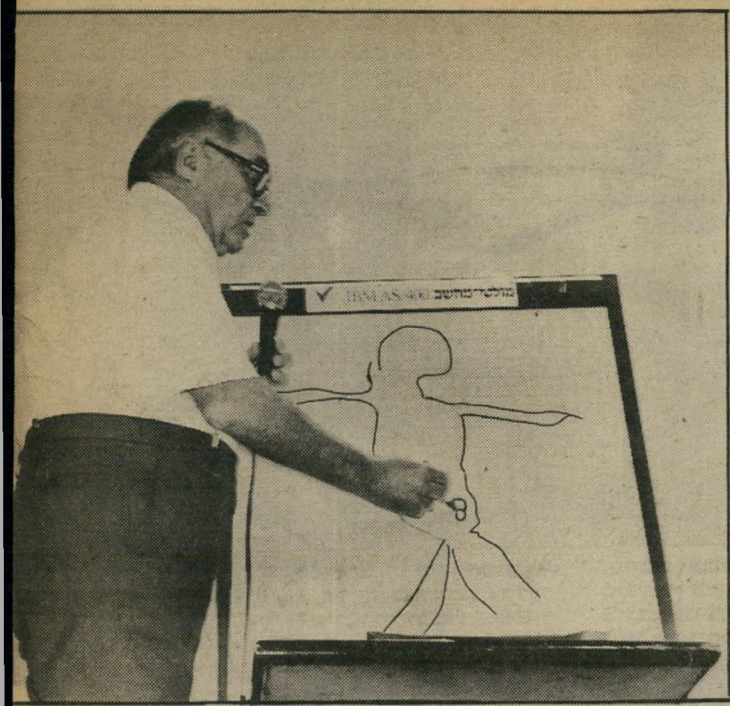
תאמינו לי, כמה שקשה לכם להיפרד ממני, לי קשה יותר להיפרד מכם, אמר דן בךאמוץ, בסיום הערב, ולגם מבקבוקהוויסקי שעמד לידו. בבקבוק היה תה. לפני היציאה נזכר לפתע: אוי, שכחתי את המתנות! הכנתי לכם מתנות!

בחוק, במיסדרון, מסודרות לפי אלף-בית, היו המתנות — מתנה לכל אחד מן המוזמנים. חפצים מאוספו של דן, פלאקאטים, אובייקטים אחרים, ולכל אחד תוספת של כמה מילות-מוכרת, ככתב-ידו של דן.

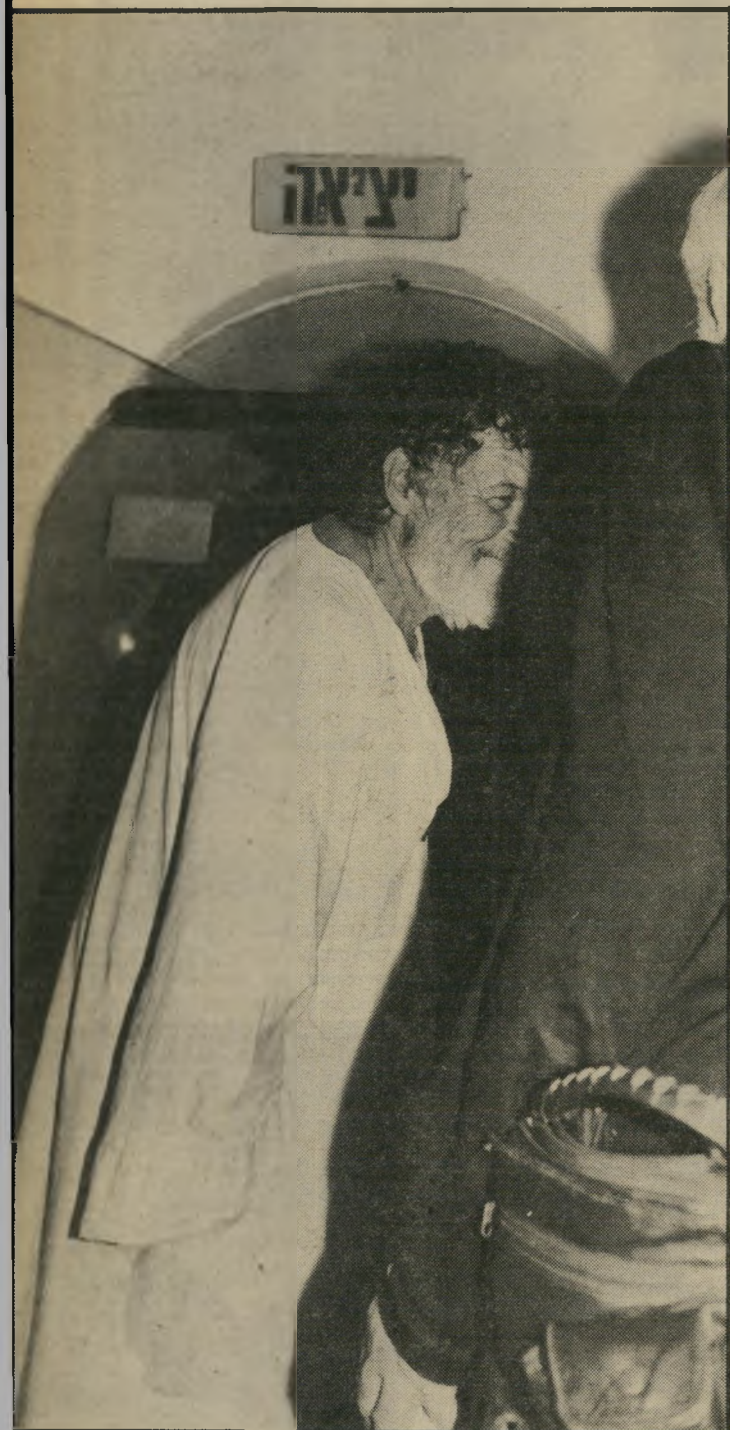
ערב מצמרר! אמר קינן עוד בראשית הערב. מצמרר. מתוח, מרגש. חווייה שכמותה יש רק אחת בחיים. לעולם לא יעזו איש לחזור על כך.

כאשר יצאו היורדים — והם שני שלישים של הייתה-תורת בות בארץ — היה נדמה לכל אחד מהם כאילו נטשו עד רק במטחנה של רגשות.

א.א.
 צילמה: רחל אבנרי

דרך הסרטן הפרופסור מיכאל סלדמן מסביר לקהל, בעזרת תרשימים, את התקדמות תאי-הסרטן בגופו של דן. בצויר זה סימן את המקום שבו לקה דן בראשונה במחלה, במעי הגס.

יציא בגמר הערב, בחצות, אחרי שבע שעות מתוחות, יוצא דן מן האולם, כשהוא מחייך. דן לבש, כדרכו, גלביה לבנה ונעל סנדלים. לפני כן קרא מאיר שלו שיר של אביו, יצחק, שאמר שיש להגיד את שיבחס של אנשים בעודם בחייהם, ולא לחכות עד אחרי מותם.

סליחה! טעות בריאה ★ בעיות קיומיות לרוזנבלום ★ חסר לגוראל שחקן בעיריית חיפה

בקאן. רווח עשה את כל הדי סירורים וטס לצרפת, שם הוא נרשם לפסטיבל שבו הוא יציג את סרטו החדש תלווה ל' את אשתך. השחקן זאב רווח גילה גם שאביו היה המורה לעברית של השר דויד לוי.

■ בשבועיים האחרונים הוא כמעט ולא נראה באירועים חבי רתיים. למי שהתעניין, גילה אישי-הביטוח יוסי הכמלי שהוא שכר את שרותיו של מורה למי שחקן השחמט, וכעת הוא שוקד על לימוד רזי המישחק.

■ רקדנית-הבטן ברי סיי מוזן היתה מוזמנת למסיבה גרוי לה בנתניה. עם הגיעה למקום היא לא שמה לב שצמיר-זכה מעוטר יהלומים, שענדה על ידה, נפל על המדרכה. אחד האורחים, אסף רובין, שכא למסיבה דקות אחדות אחריה, מצא את הצמיד וזיחה אותו. הוא עלה למסיבה ושם העניק אותו לרקדנית, שאף לא חשה בחסרונו. סימון סיפרה שהיא רכשה את הצמיד באחד מבתיקוריה במצריים.

■ לידיה אופיר, אלמנתו של השחקן שייקה אופיר, היא מצאה לעצמה מקורה-כנסה. היא עוסקת בהפצת מוצר חדש להורר דת מישקל, וזאת היא עושה על ידי שיכנוע חברים קרובים וקבצי לת מיספרייטלפון של החברים אחרים.

■ סוף-סוף ניתן לגלות מי הם השחקנים המופיעים כתאור מים במחזה תאומים של סמוי כויכאל. השניים הם בן ואסף לוי, בניו של הבימאי דויד לוי ואחייניו של המחזאי חנוך לוי. השחקנית ענת עצמון תשחק את תאומות של האחים. לצורך הופעתה בהצגה קיצצה עצמון את שיערה. שני האחים, בן ואסף אינם תאומים, אך הם רדי מים דימיון מדהים זה לזה.

■ מועדון התיאטרון בחיפה נפתח באחרונה כמתכונת חדשה של מועדון-זמל, בניהולו של אפי נצר, אבי השירה-כיצבור בארץ. בין החוגגים היה הזמר בועז שרעבי, שאמר שהטעות הגדולה ביותר בחייו היתה שהוא התחתן עם הלן תמיר החיפה איתו, אך למרות זאת אין הוא שומר סינה לחיפאים.

נעמי רון וזוהר אהליאב

■ השחקנית שרשיק שני גילתה שהיא נמנעת מלבקר אצל רופאים קונבנציונליים בגלל האסון שנגרם לאביה. האב הזקן היה מאושפז בבית-החולים לצורך כריתת ריאה הנגועה בגידול ממאיר. בגלל רשלנות של הרופאים נכרתה ריאתו הכי ריאה. בכירור, שנערך לאחר מכן, הסתבר שאיש הרנטגן החזיק את צילום החזה במהופך, ואף אחר מהרופאים לא שם לב לכך.

■ ביום חמישי האחרון נערך כה הישיבה הראשונה של מועצת עיריית חיפה מאז הבחירות. הישיבה היתה נעדרת כל תחושת התלהבות, גרמה לכך שבסיומה אמר ראש העירייה, אריה גוראל, שלמועצת-העיר חיפה חסר שמואל וילוזני, חבר מועצת עיריית תל-אביב, שהוא, ללא ספק, הרמות הציונית ביותר במועצה.

■ היא אמנם נכנסה לדירת הפנטהאוז החדשה שלה, אך המד עבר היה קשה. אשת העסקים והד חברה פנינה רוזנבלום קיבלה את דירתה כפי שנקבע בחוזה, אך מעלית הבניין עדיין לא פועלת, והיא נאלצת לעלות ברגל 12 קומות מדי יום, לעיתים בתור ספת סליקניות. נוסף על כך עדיין לא חובר קהטלפון, והרר זנבלום נאלצת להעלות את מכונית שיר הפלאפון, שרכשה באחד רונה, לדירתה.

■ בביקורה בארץ גילתה הדי פרימורנה מאיה פליסצקייה שיש לה קרובי-מישפחה החיים בארץ. הרקדנית, הרוקדת לסירור גין בבולשווי בלט במוסקבה ובי בלט המלכותי של מדריד, שבו היא מכהנת גם כמנהלת אמנר תימה, התגוררה בחיפה כמלון ברחוב יפה-נוף. באתר הימים התקשרו עימה אלכס ופני מפורר, המתגוררים באותו הרחוב. הרקדנית נפגשה עימם והחליפה חוויות מישפחתיות עם אלכס מסר, שנת-דודתו, רחל מפורר, כוכבת-סרטים ידועה במוסקבה, היא אמה של הרקדנית המהוללת.

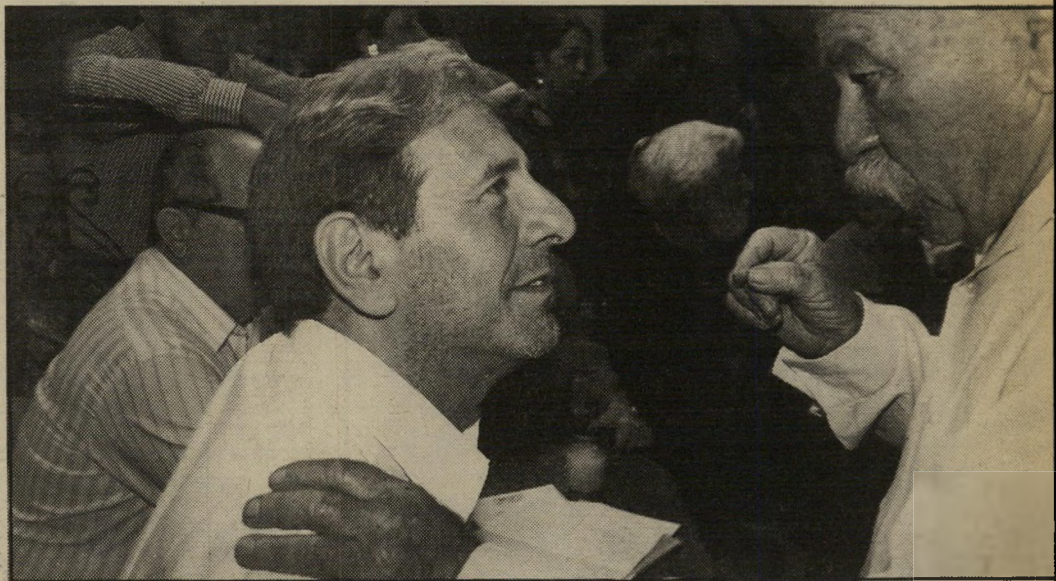
■ השחקן יענקליה בן-דין ר'א סיפר שגדול השחקנים בשפת האידיש, שימועזן דזיגאן, הופיע לפני קהל, והבחין שיש לשי השורות הראשונות מתגלגלים מצחוק, ללא קשר לקורה על הדי בימה, והרבר עורר את סקרנותו אחד הצופים הצביע על רוכסן מיכנסיו, שלא היה רכוס, אך השחקן עדיין לא קלט את המסר, ואו צעק לו אחד הצופים שביידיש השבת החנויות אמורות להיות סגורות. דזיגאן השפיל את מבטו, והבין מדוע צחקו כולם. הוא חייך ופנה לצופה ואמר לו שהגור יות המערנים פתוחות גם בשבת.

■ לפני שנתיים זכה השחקן זאב רווח בפרס המבקרים ב' פסטיבל הסרטים בריו דה-ז'אנרו על סרטו בובה. אחד השופטים בתחרות התיידד עימו, והשניים שמרו על קשר מאז התחרות. לפני כמה ימים התקשר השופט עם רווח, ואמר לרווח שנתורו לו 48 שעות להגיע לצרפת, כדי להירשם לפסטיבל הסרטים

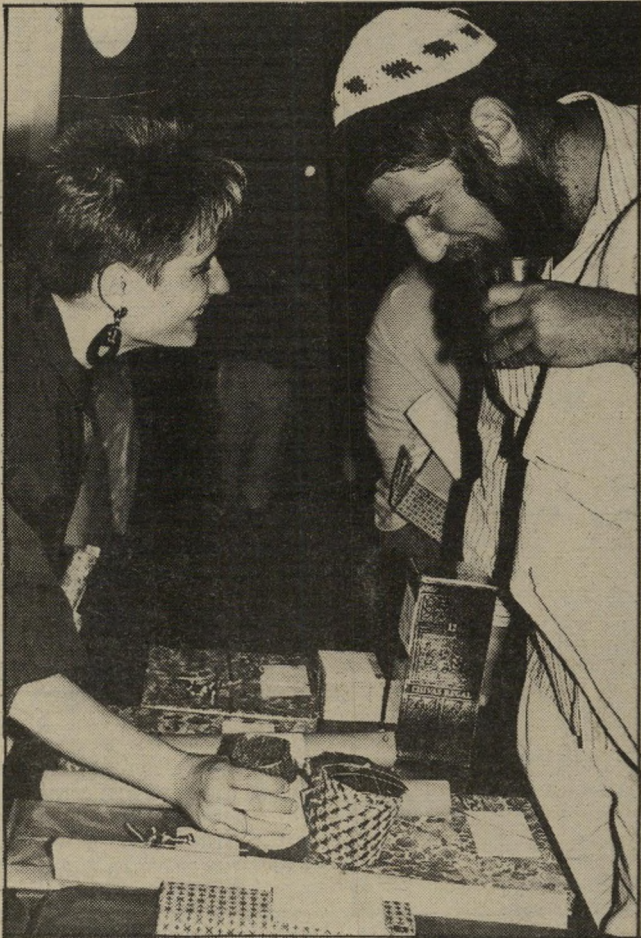
■ "חיילים אלמונים", יצירתו של אברהם ("יאיר") שטרן. דן הקשיב בהתרגשות לשירת קינן, שהיה ה" צילבה שלו במשך תקופה ארוכה. אלהרר שר אילתור לשיר "בין הרים ובין סלעים", וכל הקהל הצטרף.

■ עמוז קינן (משמאל) לא רצה לדבר על דן, והציע במקום זה לשיר לו שיר. דודו אלהרר (מאחור) ריזו השאיל לו גיטרה, ודן שר את ההימנון של לח"י.

מאל: הפרופסור פינחס אביבי. הקהל התגלגל מצחוק כשלבקוב עלה לבזמה וסיפור מעשייה מפולפלת. טר פול מגדל זקן, לכבוד הופעה מחודשת ב"כנר על הגג".

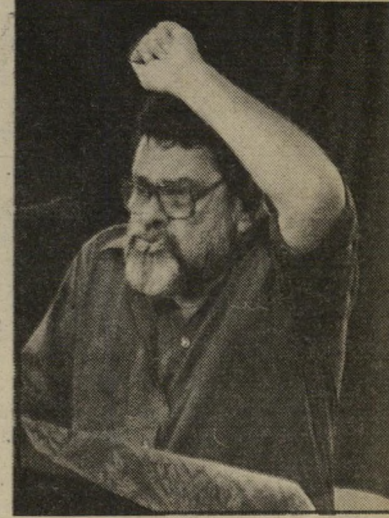
■ חיים לבקוב, אחת הדמויות האגדתיות של הפלמ"ח מספר מעשייה לחיים טופול. מאחור, משה

■ שימשון מרקוס, חוזר בתשובה, מקבל בסוף ה" ערב את המתנה המיועדת לו. דן הודה לו על בואו. מרקוס הגיע באיחור ניכר, מפני שלא רצה לנסוע בשבת.

■ יענקלה אגמון הינר חה את מחצית ה" ערב. למטה: אריה זקס קורא שיר.

בסוקי השבוע

- סבר פלוצקר, ה" עוררן הכלכלי של "ידיעות אחרונות": "הבנקים הם כמו כרישים, פותחים את הפה רק כדי לחשוף שיניים!"
- בעלת-הטור יהו" דית אוריין: "איזה חיים דפוקים יש לפרפר! אשתו - מרפרית ובנו - גולם!"
- איצ'ה ממבוש, שנודע כמוח'תאר כפר" האמנים עין-הוד: "למה לספס על הרים, אם אפי שר לעלות על גבעות!"

כמה גדול הדיקטטור?

הספרים שעל מרפיו של הרופא חוללו את ההתפוצצות, שתוצ' אותה שולטות כתינו עד היום.

מהפכה שלמה

בתשע שנים

לכבוד הסרט הזה חולק דף על האירועים בישראל לציון 200 שנה למהפכה הצרפתית. בדף זה הורפסה גם כרונולוגיה קצרה של המהפכה.

העפתי מבט ברשימה של המאורעות הידועים והמוכרים, ופיתאום שמתי לב לעובדה קטנה שהרימה אותי: לוח'הומנים. אף שקראתי הרבה ספרים על המהפכה, נרשמו הרברים במוחי תמיד כאילו השתרעו על פני תקופה ארוכה. והנה כא לוח זה להוכיח כי בסך הכל, כל המהפכה העצומה ארכה תשע שנים וחצי, מתחילתה ועד סופה.

מפתחת. 'מועצת המעמדות' (הפרלמנט) ב־5 במאי 1789, שבה נפתחה המהפכה, עברו רק חודשיים עד לכיבוש הבאסטיליה על־ידי ההמונים. תוך שנה בוטלה האצולה, תוך שנה נוספת נלכד המלך בעת מנוסתו.

ארבע שנים אחרי פרוץ המהפכה הוצא המלך להורג, וכעבור כמה חודשים הוצאה להורג גם אשתו, מארי אנטואנט.

הטרור הגדול (במובנו המקורי: שילטון־אימים לשם הטלת פחד על אויבי המהפכה) החל בספטמבר 1793, בשנה הרביעית של המהפכה. כעבור שיבעה חודשים הוצא דאנטון להורג, וכעבור שלושה חודשים נוספים, בסך הכל, הוצא להורג גם רובספייר. משמע: הטרור כולו, הטבח ההמוני של האצילים ושאר אויבי המהפכה, ארך פחות משנה!

ברצמבר 1789 הכתיב נפוליון את החוקה החדשה, ששמה קץ למהפכה. חיבר אותה הכומר עמנואל סיה, היחיד מבין מחוללי המהפכה המקוריים שנשא עידין את ראשו על כתפיו כעבור תשע שנים.

כשנשאל מה עשה במשך כל השנים האלה, השיב קצרות: "חייתי!"

מכבי הארלם

כפי שצינתי, הייתי בקולנוע בשעה שהמוני בית־ישראל חזו במישחק הגורלי בין מכבי ויוגופלאסטיק. זה עלול להראות ככגני דה לאומית. על כן אני ממחר להסביר.

לא חזיתי במישחק, מפני שעצם המעמד מרגיז אותי. גרוע יותר: הוא מעליב אותי.

זה מעליב אותי לראות קבוצת־ייצוג של ישראל, במישחקים בינלאומיים של מחזיקות־גיבעים, כשארבעה שכירי־כרור זרים עושים את עיקר העבודה השחורה, תרתי־משמע.

זה מעליב אותי לראות ולשמע בטלוויזיה כיצד מאמן הקבוצה פונה אל נציגי־ישראל באנגלית, כדי שאנשי־המפתח בקבוצה יבינו את דבריו.

אני יודע שמחזיקת־גיבעי אינה נבחרת לאומית. אך איני סבור שיש בכך הברל. מכבי תל־אביב, מחזיקת־הגביע, באה למישחקים אלה כנציגת המדינה, כקבוצה האחת המייצגת את ישראל, כשם שהקבוצה מהעיר ספליט מייצגת את יוגוסלביה.

לא ראיתי שכירי־כרור, שחורים או אחרים, בקבוצה היוגור סלביית. בנייגוסלביה שחקן בשם ארצם. הם דיברו ביניהם בשפתם, סרבוקרואטית, לא רוסית.

מישחקים מסוג זה אינם סתם מישחקים בין קבוצות־ספורט, שרק הספורט הטוב מעניין אותן ואת אוהדיהם. האוהדים מניפים את דגל המדינה, העם כולו עוקב אחרי שחקניו בנשימה עצורה, כאילו קיום המדינה היה מונח על כף־המאזניים.

אין ספק: זהו מאורע לאומי, וכך מתייחסים אליו הכל. לכן זה מרגיז אותי כאשר אנחנו מציגים לראווה, לעיני העולם, קבוצה של זרים.

אחד מידידי קרא לזה "מכבי הארלם", וזה די קולע.

אבשלום, יסמין ומיקי

מה משותף להם? בירושלים התחנתו אבשלום זוהר ויסמין איינשטיין. שניהם למדו בכיתה א' וב' אצל המורה רחל אבנרי בבית־הספר תל־נוור דאו בתל־אביב, אם כי לא ביחד. על המירקע הופיע באותו היום גם מיקי ברקוביץ, כשהוא עוקב אחרי מישחק קבוצתי במינכן. מיקי ברקוביץ היה גם הוא תלמידה של רחל אבנרי בכיתה א' וב'.

וגם נועה לביא הנחמדה, שהי' תבכה כפרשת־הסמים של להקת פיקוד־המרכז שנופחה ללא כל פרופורציה, היתה תלמידה של המורה אבנרי. נתיבים שונים. אבל הם התחילו באותו המקום.

ציניות

ההומוריסט האמריקאי ראסל בייקר הזכיר השבוע אימרה של הומוריסט אמריקאי אחר, אמברוז בירס, בן ראשית המאה: "הציניות היא ליקוי של ראייה, הגורם לכך שרואים את העולם כמו שהוא, ולא כמו שהיה צריך להיות."

הסרט רופא המאורות הוצג כחסות השגריר הצרפתי, ומיהרתי להיכנס לאולם מוחשש פן ייפסדו כל המקומות לפני בואי. לא היה מקום לראגה. באותה השעה עצמה לחמה מכבי תל־אביב בקבוצה היוגוסלביית. בעיר שרר עוצר, והאולם שבו הוקרן

הסרט היה חצי ריק. עשרות הצופים שטררו לבואו היו ברובם הגדול צופות. הבעלים שלהן העדיפו את מינכן 1989 על כפר צרפתי ב־1779.

אני מקווה שתהיה גם הקרנה מיסחרית של הסרט, כדי שחובבי הכרורסל יוכלו לראותו.

הסרט מתאר כפר צרפתי ערב המהפכה הצרפתית. חיי הכפר מתוארים עד לפרטי־הפרטים, בצילומים מרהיבים. איך האנשים חיים, עובדים, ישנים, אוכלים, עושים את צרכיהם. איך הם מדברים ומה הם לובשים — כל אחד לפי מעמדו.

הרוונת התרבותית מנגנת לאורחיה מוסיקה קאמרית. ואחרי־כך מארחת אותם על המיפסת של הטייה, בעוד שבמרחק 20 מטרים עוסק בעלה כסירוס סוס. אשה עניה יולדת בעזרת קמע של הנתולה הקרושה, מיילדת מלוכלכת והרבה תפילות. המכשף המקומי מוכר כישופים. הכומר החכם משתמש באמונות הטפלות של האיכרים כדי להקל עליהם את מר גורלם. חפזתה של נאשמת בהרעלה מוכחת רק אחרי שהיא כבר הורתה בפשע בעיקבות קהירה בעיניוים. האצילים מספרים בדיחות על לואי ה־16, המלך הכושל, וחייהמין שלו עם המלכה מארי אנטואנט. הרוונת מתעלסת עם הרופא. היתומה היפה נושכת את אפו של הרוזן המנסה לאנוס אותה. אנשים חולים, אנשים מתים.

הגיבור הוא רופא צעיר, בעל רעיונות מודרניים, הנקלע לכפר בעיקבות מות דודו. הוא מייצג את הרוח החדשה, זו העומדת להוליד בקרוב את המהפכה. את האיריאליזם הליברלי, את הרציוני נליות המחולטת, את ה"ווירטו" — המידות־הטובות המטילות על אדם להקריב את עצמו למען שיפור מנת־חלקם של העניים.

הרופא מאמין באמונה גמורה בקירמה, ביכולת לשחרר את האדם מעוני וממחלות ולהביאו לגן־עדן של שפע ורוחה, אם אך יינתן להגיון המרעי למשול בעולם. הוא פוסל את האמונות הטפלות, הוא מלמד את הכפריים להתרחק, להניח לתינוקות להתנווע בחופשיות, תחת לקשור אותם כתפילות. כאשר באה המגיפה, הוא לוחם בה כארי, פותח בית־חולים כפרי, עוקב אחרי כל חולה, רושם כל סימפטום, מנתח כל גווייה, משוה את ניסיונו עם זה של רופאים בכפריים סמוכים, וכך מניח את היסוד למחקר מדעי. בפא־ריס הרחוקה נרשמים הדברים על־ידי האקדמיה החדשה לרפואה. עידן ההשכלה התחיל.

מול הרופא, סמל ההשכלה והקידמה הרציונלית, עומד הרוזן, איש הסמכות, סמל "המיסטר הישן", המאמין בטימטום האדם הפשוט ובצורך הניצחי של מיעוט קטן של אצילים לשלוט בחברה. הוא בו לספרים, למוסיקה, לאינטלקטואלים. הוא אוהב ציד, חיות, ובעיקר סוסים.

בין השניים עומדת הרוונת, שהרומאן שלה עם הרופא מספק לסרט את השלר.

לאורך כל ארבע העשרות של הסרט אין מילה על פוליטיקה, על המהפכה המתקרבת, העומדת לשים קץ לעולם ררום זה. על הצופה להשלים בעצמו את התמונה.

הצופה יודע כי בעוד כמה שנים תערוף המצאתו של הרוקטור גילוטין את ראשיהם של הרוזן ובני־מעמדו. הוא יודע כי השקפת עולמו של הרופא, תערוכת ברוכה של איריאליזם טהור והגיון צרוף, תליד את הטרור הנורא של רובספייר. שאלתי את עצמי שוב ושוב: האם הכפר של אז, על בורותיו, עוניו ואומללותו, לא היה עדיף על העולם המודרני שלאחר המפכה, המרע שהוליד את הפצצה הגרעינית והשוואה, ההשכלה שהולידה את מילתמות העולם ואת היטלר?

הסרט אינו מחדר את השאלות. הרופא בכפר לומר להבין שיש מקום גם לאמונות טפלות, מכיוון שנפש האדם משפיעה על כריאות גופו. נרמה כי כסוף הסרט מתקרבים הכומר והרופא זה לזה, באהבה משותפת לאדם.

כל זה התנפץ, כמובן, במהפכה. היא שחטה את האצילים, קידשה מילתמה על הכנסייה, שיחררה כוחות חברתיים אדירים.

את הדיקטטור הנודל של צ'רלי צ'פלין ראיתי, בראשונה, עם הקרנתו הראשונה בתל־אביב. נרמה לי שזה היה בקולנוע אופיר בחיוב גרוזנברג.

הסרט בא באיחור. מפני שארצות־הברית לא רצתה להרגיז את ארולף היטלר. רק כאשר ארצות־הברית עצמה התחילה להיות מעורבת במילתמה, ניתן לסרט לצאת למסעו.

הרושם היה כביר. הסצנות נחרתו בזיכרוני, לפרטי־הפרטים. יכולתי תמיד לשחזר את רוב הסצנות של הסרט בעל־פה, מבלי להחסיר פרט.

(כך, אגב, לגבי כל הסרטים של צ'פלין. כשהייתי ילד סיפר לי אבי את הסצנות של הבהלה לוחב. שמעתי אותן כל כך הרבה פעמים, ובפירוט כה רב, עד שהיה נרמה לי שראיתי את הסרט. כאשר ראיתי לבסוף, כעבור שנים, הרגשתי כאילו אני רואה אותו שנית.)

צ'פלין

לכן, כאשר הלכתי השבוע לצפות בהדיקטטור הנודל שוב, הייתי די סקרן. הוא הוקרן לרגל יום־ההולדת ה־100 שלו (של צ'פלין, אבל גם של היטלר. הדי שניים נולדו כרווח של כמה ימים זה מזה בלבד).

הצילמה מבוססת על הרימיון בין צ'פלין להיטלר (במציאות), ובין ספר יהודי קטן לדיקטטור הינקל (בסרט). הספר נפצע בי מילתמה העולם הראשונה ומא־כר את זיכרונו. כשזה חוזר אליו, נגטו בגרמניה הנאצית. הוא נכלא, נורח ובעיקבות בילבול משעשע הוא תופס את מקומו של הדיקטטור.

איך זה נראה כיום?

ובכן, מה שהיה גאוני, נשאר גאוני. כל הסצנות שבהן משחק צ'פלין את היטלר מבריקות. אלה הסצנות שזכרתי, עד לפרט האחרון, ובכל זאת הדהימו אותי שוב כגאוניותן.

אלה הן הסצנות הנחרות של צ'פלין כחייל קרבי.

הגאום של היטלר, בשפה שהמציא צ'פלין, והמצלצלת כגרי מנית. מישחקו של היטלר בבלון של כדור־הארץ. העימות בין היטלר ומוסוליני ערב הפלישה הנאצית לאוסטריה — אלה הם כמה מן הקטעים האנטי־פאשיסטיים המבריקים ביותר שצולמו אי־פעם.

אולם — וכאן באה האכזבה — כל הקטעים שבהם משחק צ'פלין את הספר היהודי הקטן, נראים כיום כפארודיה על־גת. הם מביכים. קארקטורה של הקרבנות.

קטעים אלה אמורים לתאר את אכזריות הנאצים כלפי היהודים, אולם לאור מה שקרה באמת, קטעים אלה נראים כמעט כאירידיה. דימיונו של צ'פלין, בראשית מילתמה העולם השניה, היה מוגבל מאוד. וכמעט כל היהודים נראים כקארקטורות (גידעון סאמט טוען שבתיאור הזה יש נימה אנטי־שמית בלתי־מודעת של צ'פלין, ואולי זה נכון).

פולט גודאר, הזכורה לי לטובה, נראית כיום מגוחכת. קשה להאמין שפעם העלו על הבר שחקניות כל־כך הסרות־כישרון. כסוף הסרט מתחזה הספר היהודי כדיקטטור, ונואם לאומה. זהו נואם שפניו נאיבי. כשנרמק האור באלים, הייתי נבוך.

החלקים הטובים של הסרט מחפים, כמובן, על החלקים הרלים. זה נשאר סרט־חובה. ובכל זאת, היתה לי הרגשה מורה בצאתי מן האולם. אכזבה כלשהי. לא כך זכרתי את היצירה הזאת.

מס' 1

אולי אני צריך להסביר מדוע האכזבה (החלקית) שלי מסרטו של צ'פלין היא כה מפתיעה.

כשהייתי ילד, היתה לי הנטייה לדרג בל רב. אולי זוהי תכונה של כל ילד. היה חשוב לי לרעת מיהו מס' 1 בכל תחום.

הנה רשימה חלקית, כפי שנראו לי הדברים כשהייתי בן 10: הסופר החי הגדול ביותר — תומאס מן.

המחזאי הגדול ביותר — ויליאם שייקספיר.

הסופר המת הגדול ביותר — לב טולסטוי.

המלחין הגדול ביותר — לודוויג ואן־בעטהובן.

הצייר הגדול ביותר — מיכאל אנג'לו. (לא לגמרי בטוח. אולי לואורדו דה־וינצ'י.)

וכן הלאה וכן הלאה. עד לתחום הקולנוע.

השחקנית הגדולה ביותר — גרטה גארבו.

השחקן הגדול ביותר — צ'רלי צ'פלין.

(שמעתי השבוע את מיכאל אוהד, בשיחה עם אהוד מנור, בוחר גם הוא בשניים אלה באותה הצורה.)

מכאן ההערצה שלי לצ'פלין. היא תישאר בעינה גם אחרי סרט זה. אני מכיר את כל הסרטים שלו בעל־פה. אף שלא ראיתי את זמנים מודרניים זה עשרות בשנים, אני יכול לחזור עכשיו בלי מחשבה שניה על כל תמונה שבו.

דומני שסרטי האחרונים, מאז הדיקטטור הנודל, מלהיבים פחות. אבל מי יכול להיות גאון כל הזמן?

העולם שלפני

יום אחרי שצפיתי בסרט של צ'פלין הוונתי לחוות בסרט צרפתי בן ארבע שעות, במלאת 200 שנה למהפכה הצרפתית.

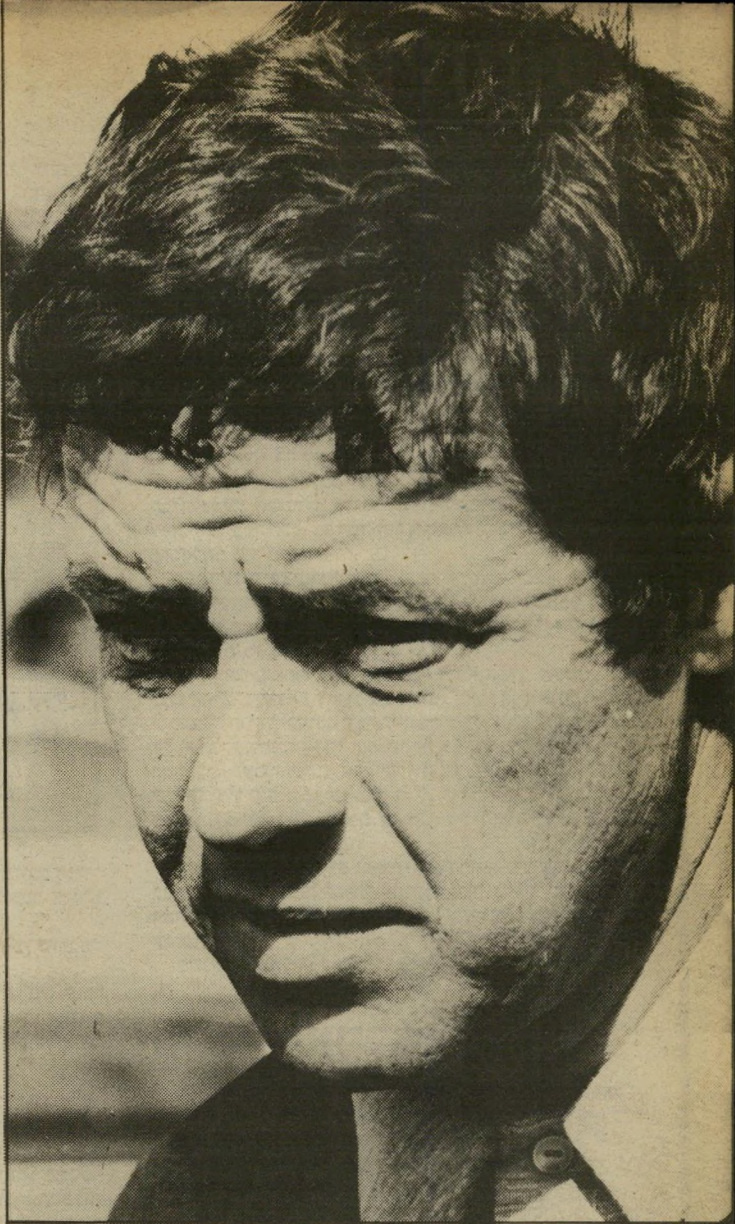
דן בן-אמוץ

האיש שיצר את עצמו

כלי הוריו. נער המהגר יהוד עם הוריו מביא עימו לפחות חלק מסביבתו הקודמת, ומשתחרר ממנה רק בהדרגה. נער שבא לבדו נתלש לגמרי מן הקרקע הקודמת, ונשתל לבדו, בלי מישענת, בקרקע החדשה. הוא עובר משבר המור שבשעתיים.

בכל ארץ-הגירה, הרמות האיראית המקובלת בחברה היא רמותו של בן-המקום. האנגלרסכסייהלכנהפרוטסטנטי בארצות-הברית, האוסימלידה באוסטרליה. הצבר בארץ ישראל של שנות ה-30.

יצירה הגדולה ביותר של דן בן-אמוץ היא דן בן-אמוץ. יותר מכל אדם אחר בארץ, האיש יצר את עצמו, פשוטו כמשמעו. הוא לא יצר לעצמו "תרמית" חדשה, "דימוי ציבורי" חדש. הוא יצר את עצמו מחדש. את ישותו. את מהותו. את אופיו. גם את צורתו החיצונית. דן בן-אמוץ, הצבר כהא-הידיעה. דן בן-אמוץ, הטיפוס הארצישראלי המושלם. סמל דור

דן בן-אמוץ (1966) צבר תכולתיים, שופקסס, חסרתסביכסיג

מראיין את עמוס קינן ב"הילטון" הנער מפולין הפך חומרנים

במכירה פומבית (1960) ילד עולה רוצה להיות מקומי

בן הארץ החדשה הוא תמיד דמות איראית, ולמיצחו נקשרים כתרס שונים, אמיתיים ומדומים. הוא נחשב ככריא, כחסרתסביכסיג, כגיבור, כקופיקומה, כפאריהיצירה של המולדת החדשה. כל התכונות האלה ייוחסו אף יותר לצבר. לא עוד יהודי כפוף, חיוור פחדן, בורח מאלימות. לא עוד אינטלקטואל תלוש, הנכבד בספרים. לא עוד בן-בלימולדת, קוסמופוליטי, מתוחכם, רדוף-תסביכסיג.

איש זקוף, שווף, פשוט, מעשי, אמץ, ישר. ומכיוון שבתה-הכתרתם הביאו העולים עימם גם את האיראליזציה של הגוי הטכטוני — אמור היה הצבר להיות גם גבהיקומה, תכולתיניים ובחירשיער.

כל הנעריםהעולים שבאו ארצה בשנות ה-30 רצו להיות כאלה, להידמות לטיפוס הזה. כולם רצו להיות צברים אמיתיים, יותר צברים מאשר הצברים עצמם. הם יצרו אסכולות שונות, שבמרכזן עמד פולחן הצבר החדש, יליד הארץ, העברי שאינו עוד יהודי, האנטייתיה לטיפוס ה"גלותי" הבווי. דמות המתנחל האמץ, דמות הלוחם, איש ההגנה או אצ"ל. הקיצוניים ביותר היו "הכנענים", ששללו כל קשר לעבר היהודי. אוריאל הלפרין, יליד רומניה, הפך אורי שלח, ואחריכך יונתן רטוש. אהרון ליפץ, יליד פולין, הפך אהרון אמיר. בנימין קאמרשטיין, יליד רוסייה, הפך בנימין תמוז. כולם יחד יצרו את דמות העברי החדש, העברי הביולוגי, ילידהארץ.

משה תהילימזייגר לא יצר אסכולה. הוא המד חיש אותה. הוא יצר את עצמו, הדמות החיה של ילידהארץ המושלם: דן בן-אמוץ, הצבר תכולתי העיניים, שופקסס, חסרתסביכסיג.

הפלמ"ח. דן בן-אמוץ, הגבר האמיתי, הצעיר הניצחי, הדמות האיראית בעיני רבים וטובים. כמעט וניתן לומר: יצר אותו יש מאין. כי חומר-הגלם ליצירה זו היה שונה לגמרי. נער בכדישמן. עולה חדש בלי הורים. נער שנשא שם אירישי בעל צליל מצחיק באוזני הצברים: תהילימזייגר. את חומר-הגלם הזה לקח דן בן-אמוץ ויצר את יצירתו: את עצמו.

דן בן-אמוץ לא היה האדם היחירי שיצר את עצמו בארץ-ישראל באותן השנים.

מבחינה מסוימת, כל אדם יוצר את עצמו. בגיל ההתבגרות הוא יוצר לעצמו תדמית-עצמית. אולי הוא כבר עושה זאת כשהוא ילד.

נער לוקח לעצמו מודל, ומנסה לעצב את עצמו בהתאם לכך. הוא עומד פעמים רבות לפני הראי, ובהדרגה הוא מעצב גם את צורתו החיצונית. (כל זה נכון, כמובן, באותה המידה גם לגבי נערה).

נער בעל הכרה עצמית מפותחת, עושה זאת במלוא ההכרה. מי שחסרה לו הכרה כזאת, עושה זאת באופן בלתי-מודע.

זה נכון לגבי כל אדם. אבל זה נכון שבשעתיים לגבי נער זר בארץ-הגירה.

נער רוצה "להשתייך". זהו צורך נפשי עמוק. אין הוא רוצה להיות שונה משאר הנערים. לא בהופעתו, לא בדבורו, לא בהשקפתו. הוא רוצה להיות "כמו כולם".

נער שבא מחו"ל לארץ-הגירה טובל מן השוני הטבוע בו. הוא בולט. הוא מדבר אחרת. הוא נראה אחרת. מגוחך. נחות. הוא נושא בקירבו ועל פניו את סימניההיכר של תרבות אחרת, אקלים אחר, הינוך אחר, נימוסים אחרים. הוא רוצה להיפטר מכל אלה, מייד.

זה נכון פי כמה וכמה לגבי נער שבא לבדו,

בין מרלון ברנדו ושלי וינטרס (1950) בהסרטה "חשמלית ושמה תשוקה" השולחן העגול של המלך ארתור והמערב הפרוע

דן עם בתיה אפולו
הרעייה שחזרה בשעת מבחן

דן עם שייקה אופיר
אין בלי אופיר, בלי קיין, בלי הגושע

באחרונה התלקח ויכוח על גוף זה. יצא הקצף על מי שאמר כי הפלמ"ח לא היה כלל צבא, אלא רק תנועת נוער. ותיקיה הפלמ"ח הגיבו על כך בחימה שפוכה. תמנהי על כך. על פעולת הפלמ"ח במלחמת העצמאות אפשר להתווכח, וזה עניין לריזון רצינולי בין חוקרים. אך חשוכה מכל תרומה צבאית היתה הישות של הפלמ"ח עצמו, החווייה הלאומית-תרבותית הגלומה בו. זאת היתה התפוצצות כוחהנעורים של דור שלם, התפוצצות גדולה ומרהיבה, שהפלמ"ח היה בית-הקיבול שלה מכל הבחינות. יתכן שהתפוצצות זו לא הולידה ספרות גדולה, שירה גדולה, מוסיקה גדולה. יתכן שיצירותיה בתחומים אלה לא עמדו במבחן הזה. אך היא הולידה נכסים אחרים — דור שעמד במשימה היסטורית חריפעימית, דור שהוליד שפה חדשה, סיגנון חדש, פיומונים ולחנים וסיפורים וציובאות. מי שלועג כיום לציובאות אינו מבין את מקומו בהתפתחות התרבותית, בתרבות-הטרומית. הסיפורים של "השולחן העגול של המלך ארתור", סיפורי המערב הפרוע וגילויים דומים בעמים אחרים — כל אלה היו ציובאות. זהו מיתוס לאומי גולמי, המתעדן במרוצת הדורות ומשמש יסוד ליצירה התרבותית הגדולה.

מכל יצירותיו של דן בן-אמוץ הייתי שם את הדגש דווקא על ילקוט הכובים. יתכן שהסיפורים שאולים ממקורות שונים, יתכן שהספר הקטן הזה רק מבטא ומגבש את רוחם של רבים. אך דווקא בכך חשיבותו. זהו מרכז המיתוס של הדור, המיתוס של התרבות העברית שפרשה אז כנפיים. ההומור הוא חלק חשוב של כל תרבות. דן בן-אמוץ עזר לגבש את ההומור של התקופה. היה זה חלק חשוב של רוח-התקופה.

כיום קל לזלזל ברוח הזאת ולמתוח עליה ביקורת קטלנית. ביקורת ככלים של היום, מנקודת-הראות של היום. אך זוהי ביקורת עקרה. הביקורת הנכונה היא זו הרואה את

כשם שדן בן-אמוץ יצר את עצמו, וזרק את חומריהגלם המייובא (ישותו הקדומת) האומה העברית החדשה כולה יצרה את עצמה, תוך שימוש בחומר כזה ופסילתו החלקית. במידה מסוימת זה נכון לגבי כל אומה חדשה, הנוצרת בעיקבות תהליך של הגירה.

האומה האמריקאית החדשה יצרה את עצמה, תוך שימוש בחומרים תרבותיים שהובאו מבריטניה. היא יצרה את המיתוס של המערב הפרוע, את החווייה החדשה של כובשי המרחבים, תוך הרחקת הפשע של רצח-עם. כך האוסטרלים. כך הנירילנדרים. כך הקנדים. כך האומות של אמריקה הלטינית. כך הנורים בדרום-אפריקה.

האומה העברית החדשה בארץ-ישראל נאלצה לעשות זאת בצורה הרבה יותר דראמטית, הרבה יותר מהירה, כי לא היה לה זמן להתפתחות הדרגתית, איטית, לאורך מאות בשנים.

היא נולדה באיחור רב, בשלהי התקופה הקולוניאלית, בסוף תקופת ההתפשטות של הגזע הלבן, בראשית ההתעוררות האדירה של עמי העולם השלישי.

לכן היתה לידתה של האומה העברית החדשה אקט סינטי יותר, צמיחה ללא שורשים עמוקים, על בסיס אידיאולוגי שיטחי. כוחהמשיכה של האתמול היהודי, של ההווה היהודי בפורה, של מועקות השואה חיבל ביצירה האותנטית החדשה.

חיי ויצירתו של דן בן-אמוץ — שהם היינו הך — מפמלים את כל התהליך הזה של יצירה עצמית של אומה.

בהפגנה נגד הפקעת אדמות ערבים (1965)
האיש המצפצף על המוסר הוא מוסרי

היצירה במקומה ובזמנה, כחוליה בשרשרת של יצירה קולקטיבית.

בהפגנה נגד משה דיין (1969)*
חמחת לצעפים אופותיים, דמות אחרת

הרבה סופר ועוד יסופר על תולדות-חיי, על הנער העולה מפולין, הנרד בן-שמון, על ההתגייסות לחיל-הים הבריטי והצרות שהיו לו שם בייבשה, על הכריחה לפלמ"ח, על תהלימוזיגר שהפך בטעות לשעוני וזיגר הוא שעון באידיש, אך תהלימוזיגר פירושו אומר-הילים, על שעוני שהפך לבן-אמוץ. על הפעילות למען עליה ב', על סיפוריו וספריו ומאמריו ומדוריו.

מהי תרומתו של דן בן-אמוץ לתרבות הישראלית? הייתי הוסך את השאלה על פיה: מהי התרבות הישראלית אשר דן בן-אמוץ תרם לה את תרומתו?

בשנות ה-30, כאשר דן בן-אמוץ למד בכנ-שמון והתחיל ליצור את עצמו, נוצרו הניצנים הראשונים של תרבות עברית אותנטית חדשה. תרבות אינה רק ספרות ושירה, מוסיקה ובאלט. תרבות היא מיכלול היצירה של קיבוץ אנושי — סיגנון חיי וצורת התארגנות החברתית: שפתו ורתו, לבושו ומיטבחו, שיריו העממיים ומיטגרותיו הכלכליות והצבאיות. כל אלה מבטאים את רוחו והווייתו. כל אלה הם יצירתו.

החל בשנות ה-30 החל נוצר כאן בראי רבר חדש, ישות חדשה ומהות חדשה. "היישוב העברי" (אף פעם לא קראו לו "היישוב היהודי") התחיל ליצור משק חדש, לבסס אירגונים צבאיים ולגבש סיגנון-חיים חדש.

תרבות-טרומית זו, מיין טרומית-תרבות, הלכה והתחזקה בשנות ה-40, והגיעה לשיא בשנה שנתיים שקדמו למלחמת-העצמאות ובמיל-חמה עצמה. אחד הגילויים המובהקים ביותר של תרבות זו היה הפלמייה.

ה תרבות העברית, שדן בן-אמוץ שימש לה דובר ותועמלן, מתה אחרי מלחמת-העצמאות. אפשר להתווכח על הסיבות לכך. אפשר לאמר: גרמה לכך הקוטהרם הנוראה של מלחמת-העצמאות, שעל מיזבחה הועלה דור שלם. בין 6000 הרוגי המלחמה — מקרב יישוב של 600 אלף — היו מיטב היוצרים העבריים בכל התחומים. מעטים תפסו ג'ובים בעורף ושרדו. רבים אחרים התגייסו, לחמו, נפלו.

אפשר גם לטעון כי למותה של רוח-ש"ח גרמה העליה ההמונית שבאה ארצה, וששינתה בריליה, באופן דראסטי, את הרכב האוכלוסיה. היישוב הקטן נדרש לקלוט תוך שנים מעטות אוכלוסיה שעלתה עליו פי שניים ושלושה במיטב. שום עם אינו יכול לבצע קליטה כזאת, מבלי שתרכותו תשתנה כליל.

אפשר גם לטעון כי התרבות היא לא היתה חזקה די-צורכה, ששורשיה היו קצרים ועיינים מדי.

כך או אחרת — התרבות העברית החדשה, שהחלה להיווצר בשנות ה-30 וה-40, מתה בשנות ה-50. ערבים חדשים חדרו לארץ, סיגנון חדש, אורחות-חיים חדשים.

בניגוד לרבים אחרים, דן בן-אמוץ היה אחד המעטים שהתאימו את עצמם גם לתרבות חדשה זו, התרבות "הישראלית" שבאה במקום התרבות "הארצישראלית". גם בשלב זה של יצירת בן-אמוץ הייתי שם את הדגש יותר על מילון השפה העברית המדוברת, שעזר לעצב ולשמר את הסלנג (שגם הוא חלק מתרבות), מאשר על יצירות אחרות. אינני רואה את עצמי מוסמך לדרון בערכם הספרותי של

* בצורה חפירה בלתי-חוקית באתר ארכיאולוגי ביקש דן בן-אמוץ להפנין נגד היחס הרשמי הסלחני כלפי שור-העתיקות של דין.

דיעה אישית

יגאל תומרקין:

נקדונות פילי

אורי זוהר, בדרן כריזמטי, דמות של ישראלי משנות ה-60, הפך לזקן מיסטי חשוד ואגרסיבי בשנות ה-80. לאורי זוהר יש התשובה, המפתח לבריאה ולשכינה ולאשר. החיבור הני כון בין העם ואלוהים, בין עבר לעתיד, ללא היסטוריה והירהור. בעבור אורי זוהר לא קיימת שאלה, לא הרמב"ם ורחמנא ליעלן לא בדת קופתו, תומאס מאקוויי נה, המנסה גם הוא לשאול שאלות ול חבר דת ומדע כרמב"ם עצמו. לא שפי נזוה, חליה, ולא קאמי האכסיסטנציאליסט, לא מרקוזה, ואפילו לא נוצריות המתלבטת של אלפרד נורת וייטהד. התשובה נמצאת בין הרב שך לרב פריץ אין צורך בשאלות, כשיש תשובות. הצד השני של הניווט, החמור לא פחות, מתגלם בדרן בן-דאמוץ ועדת אני שירות, דווקא פיננש, ואנשים אפי טידייט, מושכים בעט והוגים, שואלים שאלות ומשיבים תשובות. פרדיסה של אינטימיות, של גסות רדודה ושל רדי דות מחשבתיות.

אכן, ויונים זה לא הכל. יפה דרש. אך האם התכוון גם לזיוניזם? ובצער אני מסתכל בחברים של פעם, קולגות וראשים לכוסית, שנכנסו לאמוק של טריוויאליות, של קיטש ושל רחמים עצמיים המבשרים מוות. שיידעו, כואב לי כמו להם, ואני פוחד כמותם, אך אני יכול להחריש, ובשם היושר האינטלקטואלי אני מוכיח רח לומר דברים.

איני מאמין בחברות שכזאת, בקריי אות הנהי בתוך העדר היהודי החילוני הזה. כי שוב אין מותר האדם מן הבהמה. צר לי, בטוח שוב יכתוב מישהו שאיני טבטוני מתנשא להכעיס, או סתם פחה שאינו מכין כאמנות, יבושם לנכר רופילים וזללי גוויות המדינה, הצבר והמשורר. וזהי פארסה עלובה של סאטיריקון הפלמ"ח. מיפומפיאה השאר רח לתרבות המערב הרבה יותר מלילות תליאכיב. ועם כל הרצון הטוב, ון בן אמוץ אינו סנקה. ובכל זאת...

„הוא משחק את חייו, לפי שבב צר ממנו לחיותם. הוא משחק אור תם עד מותו, להוציא את הרגעים שבהם הוא לבדו, ללא מראה. לה יות לבדו, פירושו אצל הדאנדי להיות לא-כלום.“ (אלבר קאמי, „לחיות ולמות לפני מראה“, מתוך „האדם המורד“.)

ב צער רואה אני את תהליך הני וון התרבותי והרוחני של ישראל. את מות האידיאליזם, את מות המורד ניום המחשכתי. את קצה החיים של הנוצריאליזם הקצר של אותה ציונות במרכאות ובלי מרכאות. את הסיאוב החברתי, והתרבותי ההופכת למירמס פיליסטריים.

לא מיוזה ולא מערב. לא סינתזה, אלא התגודות. לא אסתטי, לא חבי רית, לא בריאה. יהודים נשארנו לעצי מנו.

ובעבורי כל זה מסמל את מות ה תיקוה. שימחתיי היחידות הן השמי חות-לאיר, מן הסוג „אמרת לך“, ואי הכותבי הולכות ומתמקדות יותר ויותר בשינאוותיי. הם המודלים השליליים, הם המטרה לאמנות. בלעדיהם אינני יכול, ואיתם אוחות כי הבחילה.

יש ימים ואני חושב על מה שכתב אחר-העם: „וכה תעבור העת הראשונה, הנביא מורה מחנך סובל וטולה ובסתר תנחמו התיקוה, כי לא יאריכו הימים, וחניכו יישא פרי, ובעניני עור יראה את עמו מגיע לסוף תעודתו בארץ נחלתו.“

לא רובים ולא יער. בעיניים עצומות אני יכול לשים אצבע על הניווט, על הדוגמה של הפרט על הכלל, ואיך הפרט מתנתחן ומת מומו עם סביבתו.

משל קטן ואופייני: כל בוקר אלכס אנסקי בנר-צה"ל 007, ואימרות של פרושה, בציטוט הבאנאליה, שמגיע לשיאו בקולה של אמא ביום ו' בני הריים, האקט האדפילי המיורח, פור נוגראפיה וגילוייהעריית של נר-צה"ל. ואם לא די בכך, גם אותו אנסקי מעסה את מוחנו ופונה אלינו כשם הבנקים, ומזרים לנו חמצן שיקלי ורדי לארי דרך המחשב המדבר.

עוד משל קטן: ירון לונדון כזה. איני טלקטואל התיקשורת, שתמיד הולך בלהוריד ידדים, משסה ללא רחם וללא דרך-ארץ את היוצר, להראותו קבל עם ועדה בצבעים ובשחור-לבן, ללמדו מאיפה משתין הדג. כי זהו הפיליסטר התרבותי.

ואחר-כך, בתור קינוח, הוא שוטף את מוחנו דרך הבנקים ודרך ירדנה ארוי.

וחלום, אם היה כזה, הם הופכים אותו לסיוט של בוקר. אך אלה הן זוטות. וישנם זוטרים וישנם שלחים וישנם טבחים וישנם מתגורדים וישנם המוח אים כפיים ועושים באותה נקרופיליה לאומית של צילום הלוויית: את העם הוועק נקם, את קריאות האינדיאנים, את נאומי-הספר הרדודים של המפקי דים. יש ימי שואה וזיכרון, ומעל לכל — הנקרופיליה וההתגודות הן סימלי תקופה ועם. פולחן המת-על-המת ופולחן אננימליות. זאת הסיסמה.

בצער אני רואה את שני הסמנים הקיצוניים של הניווט. הצד הפרמיטיבי של החזרה לתשובה, כי אכן כבוד הרב הולכיה, ולא באותה ולא במזמתיים, אלא על דרך ההגיון הצרפון לאורי זוהר שיש אלוהים.

האייר-ראנד שלו. (ואכן, היה זה דן שהפציר כי להיפגש עם העילוי החרש, כאשר כמעט איש לא שמע עדיין את שמו.) דן נהנה מן השם הזה שיצא לו, ועשה את הכל כדי לטפח אותו. זה היה חלק מן התרמית שעיצב ב-20 השנים האחרונות — דן בן-דאמוץ האגואיסט, הרציונליסט, הנהנתן, שלא שם זין על שום דבר.

אני ידעתי שמאחורי תרמית היצונית זו התחבא — ממש התחבא — דן אחר לגמרי. נתקלתי בו אחרי הטבח של כפר-קאסם (אוקטובר 1956). היינו אז קבוצה קטנטנה, שהתקוממה נגד הפשע המחריד, ושהיה מנוי וגמור עימה להביא לפירסום הוועיה ולהרים קול-זעקה, גם במחיר של הפרת-חוק.

כין אלה היה דן בן-דאמוץ. הוא הביא קורבן גדול, מבחינתו: בפעם הראשונה רמו כי תולדות-החיים של הצבר ילידי-הארץ אינם אמיתיות. בפעם הראשונה גילה טפח של מוצאו.

מאז ועד היום, סגשתי את דן בן-דאמוץ שוב ושוב, בכל מיבחן אמיתי של אידיאליזם, של מחאה מוסרית. כי מאחורי החזות ההיצונית של האיש המצפצף על המוסר המקובל, דן בן-דאמוץ הוא אדם מוסרי.

הוא היה בהפגנות הגדולות נגד הפקעת ארמות הערביות בגליל (שטח 9) באמצע שנות ה-60. הוא השתתף בפעולה נגד שור-העתיקות של משה רייך, כאשר רק אנשים אמיצים מאוד העזו לפגוע באליל-ההמונים דאן, בין ששת-הימים ויום הכיפורים.

וכך שוב ושוב. בכל מיבחן אמיתי. תמיד, לשעה קלה, נפלו הצענים האופנתיים של ציונות ואגואיזם, והתגלה דן אחר, שהוא — לדעתי — דן האמיתי.

כך גם במיבחן הנוכחי, השונה מכולם — דן בן-דאמוץ מול המלח, מול המוות. כמו מיבחנו של חייל קרבי בקרב נושא וחסר-תוחלת, כמו בכל מיבחן של סכנת חיים עליונה, זהו המיבחן לאדם האמיתי, הצרוף, הגולמי.

אפשר להיתווכח על פרט זה או אחר בהתמודדותו של דן בן-דאמוץ עם המוות. אבל אני מלא הערצה על עצם ההתמודדות הזאת. אינני מכיר אנשים שהיו מסוגלים להילחם כך. ואני חושב שהוא תורם תרומה אנושית חשובה לדהמיסטיקציה של המוות. אומץ-הלב שלו יעזור לרבים בעתיד.

יתכן שאחת מאמות-המידה להערכת אדם היא טיב האנשים המתלכדים סביבו במיבחן עליון כזה. לפי אמת מידה זו, דן זכה.

לא זה בלבד שבמיבחן זה חזרה אליו רעייתו, בתיה אסולו הנהדרת, אלא שהתגלה גם טיבה של קבוצה של ידידי-אמת.

לפני כמה ימים התקבצה, די במקרה, קבוצה של אנשים

דן בן-דאמוץ (1957) אין תחליף

(המשך מעמוד 13)

ספריו. יתכן כי במיבחן הזמן, במבט לאחור, יזכו בתשומת לב הרבה יותר גדולה מאשר בעת הופעתם, כאשר נחשבו כספרות קלה.

אולם במיכלול התרבות הישראלית של 40 השנים האחרונות, תופס דן בן-דאמוץ את מקומו. אי-אפשר לתאר את התרבות הזאת בלעדיו, כשם שאי-אפשר לתאר אותה בלי שיקה אופיר, בלי עמוס קינן, בלי נתן זך, בלי "הגשש החיוור" — אם להזכיר רק כמה שמות בתחומים שונים.

יער באן על דן בן-דאמוץ התופעה. כמה מילים על דן בן-דאמוץ האיש.

דן ובתו נעמי

משהו מתחבא מאחורי האגואיזם

מסכים לשולחן בבס"ט. דיברו על דן בן-דאמוץ, על מקומו בתרבות העברית. נשמעו דיעות שונות על חלק זה או אחר של יצירתו ושל אישיותו. אך מסכים לשולחן שרר קונסנזוס, שיחזיק מעמד: שרן בן-דאמוץ הוא אחד היוצרים החשובים כ-40 השנים האחרונות, שנוף הארץ בתקופה זו לא יתואר בלעדיו, שאם יילך מאיחנו הוא ישאיר אחריו חור גדול — חור בנוף התרבותי של ישראל, חור בליבם של אנשים רבים. אין לו תחליף. לא קם לו שני.

לא נמנית עם החוג הקרוב ביותר של ידידיו. גם לא כאשר כתב את מדורו בהעולם הזה. אבל יש לי חיבה מיוחדת לדן בן-דאמוץ האיש. מפני שבאשר נפגשנו, היתה לפגישתנו משמעות. במהלך השנים נאמרו על דן הרבה דברים שליליים. שהוא אגואיסט נחסד. שהוא רואג רק לעצמו. שהפך את האגואיזם לתורת-חיים, עדי כדי הערצת משה קרוי בתקופת

מושגים

- נקרופיליה: (מלשון נקרוס ביוונית - גוויה) אהבת מתים.
- טבטוני: בן שבט גרמני קדום, שעל שמו נקראת גרמניה דהיום (טויטשלנד-דויטש-לנד).
- סנקה: לוקיוס אנאוס קינקה, פילוסוף רומאי מן ה-1 אסכולה הסטואית, המחנך של נרון קיסר, אולץ להתאבד ב-65 לספירה, שנה לפני פטרוניוס (להלן).
- פטרוניוס: פטרוניוס אי רביטור, בן-חשותו של נרון קיסר, התאבד בשנת 66 לספ"ה (ערב המרד ביהודה), כתב את „סאטיריקון“, תמונת-מצב של רומא באותה תקופה.
- קורנט: דגלן בחיל-הפריז. שיש הרמז הוא לניצחון של המשורר הגרמני ריינר מאריה רילקה, „שיר על אהבתו ומותו של הקורנט כריסטוף רילקה“.
- אובז'ה טורבה: בצרפת, תיבת חפצים שנמצאו, שנלקטו מכל הבא ליד.

הוא הנוני ווקר של המיזרח התיכון, הצועד ואינו עיף לעולם.

● החבר'ה

מסע התאהבותו של הקורנט כן בערך הצפוף המתגורר. תמיד התגוררו סביבו. הנה חיים חפר והפלמ"ח. פלמ"ח המזוקן. ימי חמאם והסלנג. ואחר כך מסעות הצלב של הילדים והקטניות ליפן. והיום אל הגיגות הפרידה, ברוח של אותה פרהסיה מחליאה, של אנשי רוח הנאחזים זה בזה, כל אחד קש צף לשני.

מסע בתי הקפה, משוררים עיתוני אים, מחזאים עיתונאים, ואפילו עיתוני אים עיתונאים. ומעל לכל הגרופים. לקיטש ולמוות יש הגרופים הכי יפים ויפות. פעם כסית, היום חמר. היום גם ארוחת-בוקר במיזנון של מוסיאון תל-אביב. יש אוצרים ויש אוצרות, יש אורי חים ויש מה לראות. פעם כסית, היום הטיפריה, אחרי כך בית סוקולוב, אחר כך בונונה. קאריקטורה של הגיהנום של דאנטה היהודי.

הבוהמייני של הטורים, כמלך-עכבי רים, אותה ערימת עכברים הנמחצת במחסנים על-ידי ארגונים או שקייתבור אה, וכך חיה סביב ריקבונה, בלי יכולת לזוין, שורה מחוברת בסמיכוזה נפלאה עד המוות.

אין כמו הבדידות ליצירה, אך אין קשה ממנה. "מדוע גדלים כליך הא ליזכרנים," שאל גתה את מוזכרו, אקר מן. "לא היתה להם השיפה כזאת. הפר הטיה וההדריות הורטות את היצירה."

אני מסכים בכל הלב. הרבה ימי יצירה ושעות קריאה ולילות-אהבה הקרבו על-ידי מיובח ההתגודדות. ואין לה התמכרות פרועה מן ההתמכרות להתגודדות. אתה הופך למימס העור והניווני.

שוב, סאטיריקן של פטרנויוס. המי שורר החי, ברוב גריכותו מוריש את מוזתו לקהלו. עדיין חם הפשר, והחגיגה נמשכת. ימיפומפיההאחרונים נמשי כים אל תוך הלילות הארוכים, ולא רואים את הסוף, לא של המשורר ולא של המדינה.

● העם

ריברנו על הצבר, על דעתו העצמית הטובה, על ההתגודדות, על הגרופים, על הגיבור, על היצור המי לאכותי הזה, ההולך ומתנוון, ועל החי גיגה ההולכת ונמשכת. משל שהוא העם, כפי שאמר המשורר: פתאום קם אדם בבוקר, ומחליט שהוא עם, ומתי חיל ללכת.

כשאני מדבר על מסע התאהבותו העצמית, איני יכול שלא לחשוב על אותה ועידת-הסולידריות הכלליהו דית העולמית למען ישראל. וגם שם

דן בן-אמוץ במסיבה (1958) הוא אינו זקוק לאינטימיות

דן בן-אמוץ בתערוכה של יצירותיו אמנות של "OBJETS TROUVÉS"

פיים האלה מן החוץ, הרצברג בכיפה, קצת שמאלה לבינוני, ומאקסוול על מיליונים, יותר ימינה לבינוני, ואותה גברת, תותבת שיניים ושיער. והפיאות הנכריות והחליפות המהויטות מושי לות בכיפה.

ושבו איני זוכר, כולם דומים, הפר צופים, המילים, הרדידות, הצביעות, כולם חוגגים את הסולידריות, את הב לוף, וריח הריקבון עולה שוב באפי. סאטיריקן. אני חוזר שוב אל הצו של פטרנויוס. ואל המתגודדים, ואל מסע התאהבותו העצמית.

פטרנויוס ציווה לכס: איכלו את בשר רו של המשורר. איכלו, יהודי העולם, את המדינה. ואתם, אנשי-הרוח, איכלו את מה שהיה פעם צבר עוקצן וחמוד, מהרו לפני שיגיעו התולעים.

אין לי ספק שגם דן בן-אמוץ וגם מדינת-ישראל הפכו את הנקרופיליה וההתגודדות מסתם-חלטורה לפולחן עמוק ומתמשך. ויחד עם זאת אני מאחל לשיניהם — עד 120:

חברו אלי מילות המשורר: "ראיתכם שוב בקוצר ידכם, ולבבי סף דימעה. איכה דלותם פתאום, איכה חרלתם ישע. איכה נעזבתם כרד אוברי עצה ונתיבה, ללא מחונן ומשיב נפש, וללא מכונן צעד."

ראינו ערימת עסקנים-מטעם, כביי פה ובעניבה, ונארות של גבורה צברית, בינוניות מתגודדת סביב עצמה, קוני סנווס של מילים נכובות, עזות-מצח ללא גימגום, ללא היסוס, ללא סימן שאלה, ללא ררישה, ללא עומק. משל של נאמנות בעל החוור הביתה לאשה מבית-הזונות ורפרחים ביד.

כולם יורעים את השקר. כולם. אפי לו לא מרחיקים אותו, ומהללים: מי ליסמילים-מילים. מוטה גור, גיבור עברי משומש, נושא עיניו בחוצפה לכי תר, לידו אולמרט התם, החכם שאינו יודע לשאול, ופרס המפסיד הניצחי שאינו מסתכל בעיניים, ושמייר בפוזות נפוליון כפרי, ורביץ ארוס-חוטם וסנטיי מנטלי שלא כדרכו.

ואיך, לעזאזל, קוראים לכל הפרצור

הוא מוזיון. הוא גם המציא את ארמניוס חביב ומוזיון. ותמיד זכה מן ההפקר. כששם יד בכיס, היה זה רק להוציא מיטפתחת לקנת את אפו. כך החל גם ליצור את התיאוריה הקרויאנית, לפני ובכיוון ילדי-הפלא משה ז"ל.

פעם היה הטוב שכמראיינים, וכדרך חסרי-מעצורים, מלא חן, כריזמה ונוכי חות. הוא הבין באוכל, ווטות, פולקלור וחיים. הוא רצה להיות סופר, פילוסוף, הוגה-דיעות, להיות איש-רנסאנס ולי צור את הקאפלה סיסטוניה שלו. מהי אוכ'ה טרובה תרתי משמע: מן הקטיי גות שבחייו ומן האניוירים שמצא סביי בו.

הוא היה המכה של הקטינים והקי טינות. קהלו בא להכין שיעורים במי טתו, ולא היה גא ממנו בכל הארץ. הוא היה אוניקט אמיתי של התגודדות.

בעבורי דן בן-אמוץ הוא מודל מרתק ורודה. בעיניי הוא כמדינת-ישראל. הוא להקת-עיונבל וריקודי-העם של דלי יה. הוא ילקוט הכובים ועברית הרחוב.

מסע התאהבותו העצמית ומותו של הקורנט בן-אמוץ, מסעות של הספרים עצמיים והמיתוס של יצירת הצבר. כלומר, המשתמרפוזים של משה תהר לימזיגר, נער מתבגר ושמןמן, ממולח ויתום מיקצועי, מהגולה הגיע אלינו. ובוקר אחד הרגיש שהוא מיתוס, והתי חיל ללכת.

דן בן-אמוץ, שם חדש, עברית חדש שם האב: ישראל. שם האם: מדינה. פלמ"ח, פולקלור עצמי, עוד צ'יובאת ועוד צ'יובאת, יחף, עגיל באוון, יפד עין, שיטחי ומרתק. יודע ברוב חן להי פוך את קמצנותו ושיטחיותו קרדום לחפור בו. אנחנו שבי אחריו, דן כן אמוץ.

● אישי

טאטיריקון של פטרנויוס, שלב א'. המשורר אוכל את בשר עצמו, לחרדות הצופים. הם שותי פים רק ברוח, רק ברסיסי הפולקלור, הצ'יובאת והגבורה. עלמות-החן מפסי קות רגליים, והוא קופץ ותוקע, וממנח בעברית של יוסיוס את כל האקטים.

דן בן-אמוץ, איש אמיץ שאינו זקוק לאינטימיות. הבנות מתות עליו, ואנחי נו מקנאים. ליום ההולדת ה-40 הוא מקבל מכונית טרוימפף פתוחה מאשתו הלן, ילדיו מנסקים אותו, הוא בטוח שהעולם בזרועותיו. הבשלן הנפלא, די גורמה, שחושב שכמה פיצ'בסקס, ויניאי טות ושיחות של טעם טוב הם שיא תרבות-ישראל.

הוא כאמת לא אוהב צרות, ויכוחים וסימני-שאלה. הוא לא אוהב חברים עם צרות וכאב-לב. תומרקין השתכר פעם בביתו, ואורי זוהר של פעם השתכר בביתו. רב"א זרק אותם מהבית. איני אוהב חזירים בבית, אמר לי אחרי זמן, כשנפגשנו. לא היה לי השכל או לשי אול: או מה אתה עושה בבית? לא הייתי צריך לשאול.

האיש החינני לא אהב את הבית, לא אהב שוב את הבית. הוא נפרד מאשתו וילדיו, שחזרו לארצות-הברית. רב"א רווק מבוקש, ומלא סיפורים כרימון. "אז, כשלא רצתה להודיין, שאלתי אותה איפה את גרה. היא אמרה רמת-גן. שאלתי אותה איזה אוטובוס נוסע לשם. לקחתי אותה בטרומפף עד לת-חנה."

כל כסית ידעה איך לעשות מה, ומה

דן בן-אמוץ בתצלום פירסום לסימון, "זיונים זה לא הכל" איני אוהב חזירים בביתו

מישפחת וונג היתה המישפחה הראשונה של

פליטי ויאטנאם שהסכימה לבוא לישראל

בעיקבות הזמנתו של מנחם בגין.

איך מרגישה הבת כיום?

היכן היא?

סייגון, 30 באפריל 1975. בר קר. יושבי העיר התי עוררו לשמע שאי-גותי-שימחה של אנשי צבא צפון ויאטנאם שנכנסו לעיר. הדרום הובס. מה שהיה שטח חסות צרפתי עבר ררך מעורבות אמריקאית טראומטית לחסות קומוניסטית נוקשה שב- נוקשים.

מהר מאוד תפסו הצפון-ויאטנאמים את השליטה. בפקודתו הישירה של הרצ'ימין הוחרמו כל חשבונות הבנקים של העשירים. מנהיגי-הדרום הניחו את עצמם כרוח עם כל אוצרם.

בתקופת הזוהר הקאפיטאליסטית שלה הפכה סייגון עיר מוזהרת. עשיריה הרבים היו בחלקם הגדול סינים שהיגרו לוויאטנאם. בעלי-מקצוע רבים חיפשו מזלם בארץ שהיתה כמעט מפורזת עד כואם. ההצלחה הכלכלית שלהם היתה אדירה.

בראשית שנות ה-30 של המאה היגרה סבא וונג לוויאטנאם, ומונה שם כשגריר מטעם סין. עם הזמן פרש ממישרתו והתחיל בקאריירה עיסוקית פורחת.

באותו יום, באפריל 1975, עמד נכדו על ה- מירפסת והכין שימים קשים באו עליו. עד אז היה כימאי, בעל בית-מלאכה לייצור צבע-מאכל, איש תרבות וחברה. עוד באותו יום ניגש לבנק וביקש את כספו. הוא קיבל רק כמה פרוטות עלובות.

טראגדיה אודיסאית

ד עיר התחתית בחיפה, לפני שבוע. שקט תהומי. רק שתי וזנות משועממות הפרו את הברידות שמסביב. רחוב יפו הלך לישון מוקדם. משקוף ארום ציין את הכניסה למיסעדה של מישפחת וונג. ניגוד חריף לסביבה. הכל סיני. מדברים סינית, אוכלים אוכל סיני, ובעיקר — נראים סינים.

דאי וונג מצוינת בימים אלה 10 שנים למסע האימים שלה מוויאטנאם. קווי פנים עדינים מאור, ממש כמו רישום בעיפרון רך. מרבית בשקט, ברגיעה, מחייכת המון, משתדלת שלא להישמע כמי שעברה טראגדיה אודיסאית. "הייתי בת 6 למה נכנסו לסייגון, אבל בהחלט הייתי מודעת למה שקורה מסביב. כל העניין הזה גרם לי להתבגר."

"אחרי שהם נכנסו פנימה, כבר לא היה טעם ללכת לבית-הספר. שפת-הלימוד הפכה מסינית לוויאטנאמית. אנחנו סינים ולא ויאטנאמים, הכל — החינוך שלי, התרבות שלי, המוסיקה שאני מנגנת בחליל צד — הכל סיני."

"למורים כבר לא היה חשק ללמד. הכתיבו להם מגוון שצריך לשטוף לנו את המוח כמה שהרצ'ימין טוב וכמה שהקומוניזם טוב. אנשים התחילו להיעלם ברחובות. חיינו בפחד. היו חוטפים את העשירים ושולחים אותם למחנות-כפייה או למחנות. חינוך מחדש. לא ראינו אותם עוד."

"אני זוכרת שבשלב מסוים חדרה לי למוח ההכרה שאני והמישפחה שלי עומרים לעזוב לחו"ל. פשוט לא יכולנו להישאר כסיוט הזה." כמו ככל מקום אחר בעולם, גם בוויאטנאם היו מי שדעו להפיק תועלת מהמצב החדש שנוצר. וונג החביא כמה מטילים, ובהם השתמש כדי לשלם למבריחים.

חבורות סוחרים ממוחלים התארגנו כדי להביא ריח את העשירים אל מחוץ לארץ השוקעת. ככל שהיו משלמים להם יותר כסף, כך גברו הסיכויים לצאת מזה בחיים. כדצמבר 1978 הם יצאו באישור-ליהל למחנה סודי, שחוקם כדי לקלוט את הבורחים. המבריחים, אגב, לא לקחו על עצמם

תודה למנחם בגין

אחריות לגורל הפליטים מהרגע שאלה יצאו את גבולות המים הטריטוריאליים של ויאטנאם.

ספינת

הקמח

ה קבוצה של מישפחת וונג שברה שיא חדש במסעות-פליטים. 2300 איש נדחסו לבטן אונייה שהספיקה בקושי ל-200.

"הצפיפות היתה נוראה", מספרת דאי, "פשוט לא היינו יכולים לווח מהמקום. ישבנו שיבעה — שני ההורים, ארבעה ילדים ודודה — בשטח בגודל זעיר. כל היום ברגליים כפופות. כל מיספר שעות היינו קמים, כדי שהרגליים לא יתנונו."

"בהתחלה זה עוד היה איכשהו סביר, למרות שהיינו צריכים לחכות ארבע שעות בתור לכוס מים, ועוד ארבע שעות בתור לשרותים. לכל אחד היה רק תיק קטן אחד. אי-אפשר היה לקחת יותר. אחרי שבוע נגמר לנו האוכל, והשתמשנו בקמח שהאונייה הובילה. עירבבנו מים וקמח, ואכלנו כמו שזה. היה לזה טעם של דבק, אבל אדם רעב וחלש לא בוהל בכלום."

"בהתחלה עוד היתה תחושה של שיתוף-גורל. כולם היו אחים זה לזה. כמעט כולם היו סינים, כי כמעט כל הסנים היו עשירים, ורק עשירים יכלו לצאת. אבל ככל שנקפו הימים, כל אחד הפך ליותר ויותר אגואיסט, והתחילו תככים בתוך האונייה."

"אנשים איבדו את הסבלנות שלהם והתחילו לריב על כל סנטימטר, על כל אפשרות ליישר את הרגליים. התנאים נעשו ממש בלתי-נסבלים. מחלות התחילו להתפשט, אנשים התחילו לגי-סו."

ניכר עליה שקשה לה להיזכר. מסע-האימים נשאר חרוט עמוק בזיכרונה. האונייה הפליגה מוויאטנאם לעבר הונג-קונג. לפני חופי האי

ביקשו רשות לעלות ונדרחו על הסף. וכאילו כדי להוסיף לייאושם התחילה סידרה של סערות, שטילטלו את יושבי הספינה מצד אל צד.

"האוויר היה מסריח מאוד. הכל היה מלא מחלות וחייירים. חלק מהזמן הייתי שרויה במין חצי-עילפון כזה, כך שאני לא זוכרת הרבה."

בהרצאה שנתנה בתנ"ט באחת הקריות, השלימה אחותה של דאי, סי, את הדברים: "תינוק אחד, בן כמה חודשים, סבל מקוצר נשימה חמור מאוד. הוא גסס. בקהל הרוחם מאוד של עשירים היו גם רופאים, אך לא היו תרופות, והם פשוט לא יכלו לעזור. הם הודיעו שאם התינוק ימות בתוך האונייה נשקפת סכנת מגיפה לשאר 2299 הנוסעים. ההורים היו מוועזעים לשמוע על קבורה בים. כינתיים הוא גסס."

"מבעד לצוהר הקטן ראינו אונייה מרחוק, והחלטנו שאין ברירה. הכנו רפסודה קטנה ומרופדת מכרית הצלה עם דגל אסיאראס, ושלחנו אותה לעבר האונייה. עד היום איננו יודעים מה קרה לו."

האונייה שטה מדחי אל דחי. הנוסעים היו מורעבים ורטובים עד לשד עצמותיהם. איים קטנים, שאליהם פנו, רחו אותם והגבירו את ייאושם. דאי: "אני זוכרת תמונה נוראה של אנשים קופצים למים מתוך ייאוש, ומנסים לשחות לאיים האלה. חלק טבעו, כל אלה שלא תמו והחזרו לאונייה."

דאי: בהחלט מסכימה לקביעה, הקושרת את גורלה של האונייה עם גורל הסוטה לואיס. אוניית הפליטים היהודיים שחפשה, לשווא, מיפלט מאימת הנאצים. בנתיבי-התלאות של ספינת-

הקמח לא נמצאה אף מדינה שתסכים לקלוט את מויי-הרעב שאיכלסו את ביטנה.

נס חג-המולד

ב ערב חג-המולד שוב התערב הגורל, והפעם לטובתם. אנשי מיסמרה-החופים של הפיליפינים היו עסוקים במסיבות-שתייה של כריסטמס, ולא גילו עירנות כתוצאה מכך. כשגילו את אוניית-הפליטים היה כבר מאוחר מדי לסלקה. עיתונאים זריזים עלו על סיפונה והנציחו בעשרות סרטי-צילום את הטראגדיה. התמונות נראו בכל בית ברחבי העולם, והעולם ההומאני החל מתעורר.

האום שלח מנות-אוכל, וטיפיין-טיפין הסכימו ממשלות-העולם לקלוט את הפליטים. מנחם בגין, שהבין שזו הזדמנות לעשות מעשה טוב ולהרשים את העולם, החליט לקלוט 600 מהפליטים.

קבוצה ראשונה נלקחה מסיפון אוניית-פליטים אחרת, ומישפחת וונג הצטרפה לקבוצה השנייה. "אבא שלי חשב שהוא הולך לפגישה עם השגריר הצרפתי. היו לנו קרובים בצרפת, ורצינו להגיע אליהם."

"כשהגיע לפגישה, התברר לו שזה בעצם שגריר-ישראל, ושארין מקומות פנויים בצרפת. שאלו אותו אם הוא מסכים לנסוע לישראל, ובאימפולסיביות ריגעתה הוא ענה: למה לא?"

"בריעבד נודע לנו שהיינו הראשונים להסכים רזון בר

(המשך בעמוד 30)

17

אילני סטיין, חדשות

שרי צימרמן:

„אני בהלם! זה נגד המדיניות שלנו!“

מי אמר שאין מה לראות בטלוויזיה שלנו? סרטים, סדרות, חדשות, תשדירי-שירות ושקופיות של חסות. למי שטורח וקורא את השקופיות של החסות, היתה השבוע הפתעה. אחת מהשקופיות היתה של חברת גבייה בשם „ברמן את רפי“. אם חייבים לך כסף ולא רוצים לשלם, פנה אל „ברמן את רפי“ ו... מה איכפת לך איך פניתי אל שרי צימרמן, דוברת רשות-השידור, ושאלתי

שידור

- אותה אם יש להם גם הזמנה של חברת הגבייה של האחים אלפרון.
- מה? זאת אומרת?
- אתם מקרינים שקופיות-חסות של חברות גבייה, כמו „ברמן את רפי“?
- מה? אני בהלם!
- למה את בהלם?
- כי לפי מיטב ידיעתי, זה בניגוד למדיניות שלנו.
- אז מה קרה?
- לא יודעת. אני רק יכולה להבטיח לך שמייך אני פונה ומבקשת לברוק באופן יסודי מה קרה פה ולמה, וכשתהיה בידי התוצאה של החקירה אודיע לך.
- אנהנו מחכיבים.

(דניאלה שמ) (דניאלה שמ)

אבי סג, העיניים הזה

ניסים קלדרון:

„לא אשב עם משורר שהתבטא בזכות הפאשיזם!“

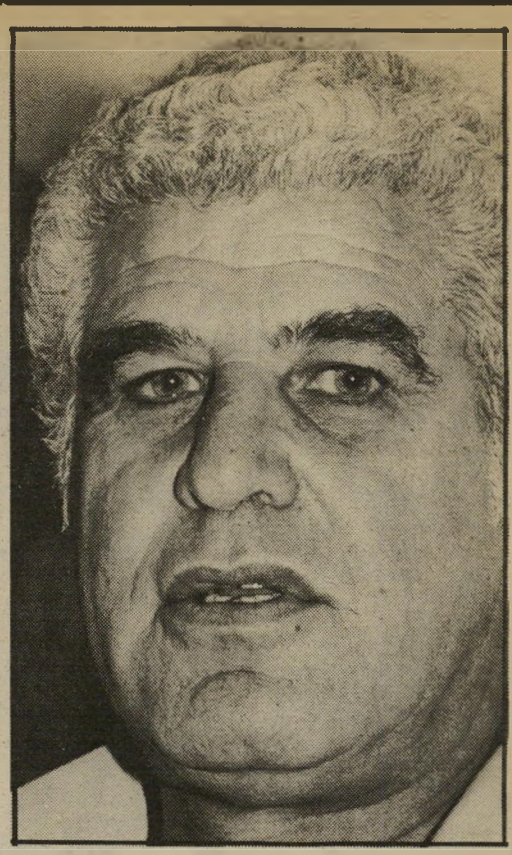
שני האחראים לביטולו של „פסטיבל השירה“ בשנה שעברה היו המשורר נתן זך והמרצה לספרות הד"ר ניסים קלדרון. אחת הסיבות לביטולו של הפסטיבל, אם לא העיקרית, היתה שאיי-אפטר לעסוק בשירה, כשבשטחים הכבושים נהרגים אנשים על-ידי כוחות צה"ל. השבוע נפתח פסטיבל-שירה, וגם פגשתי את הד"ר ניסים קלדרון.

- השנה אתה מסכים לקיומו של הפסטיבל. מדוע? הרי לא הפסיקו להיתרג אנשים.
- באופן עקרוני אני מאוד כעד קיום פסטיבל-שירה. מה שהפריע לנו בשנה שעברה היה שזה צריך היה להיות פסטיבל המארגן על-ידי ממשלת-ישראל, וכך המשוררים, שהיו משתתפים בו, היו נוחנים, למעשה, לגיטימציה ליצחק רבין להמשיך ולשבור עצי מות.
- עם כל הכבוד לשירה, קיומו של פסטיבל-שירה או לא זה מה שישנה את דעתו של רבין, או מישהו אחר בממשלת-ישראל?
- תתפלאי, אבל אני חושב שמצבו של רבין כליכך רע, שכל מתן לגיטימציה חשוב בעיניו מאוד.
- ועכשיו?
- עכשיו אנחנו אירגנו את הפסטיבל בעצמנו.
- ולכן משתתפים בו רק משוררים ישראלים, ואין שום אורחים חוזרים מחו"ל, כמו שהיה צריך להזות בשנה שעברה?
- נכון, זה מפני שאין לנו כסף לארח אותם כאן, ואין לנו גם כוח אירגוני כליכך גדול.

פסטיבלים

- למי טוב הפסטיבל הזה? לכותבים או לקוראים?
- אני חושב שלשני הצדדים. זוהי הזדמנות לקוראים לבוא ולפגוש את הכותבים, ולהיפך, וגם הזדמנות למשוררים עצמם להיפגש, להקשיב לאחרים, להשפיע.
- אני שומעת שעם כל זאת אתה לא משתתף בי-מועל בפסטיבל. מדוע?
- במסגרת הפסטיבל משתתף גם המשורר אהרון שבתאי, שהתבטא לא פעם בזכות הפאשיזם. אני, אישית, עם איש כזה לא מוכן לשבת כשום פורום.
- לדעתך משורר נבחן לא בשיריו אלא בדיעותיו הפוליטיות? אתה לא מגזיז?
- בתקופה כמו זאת, כשיש קשר הדוק בין דברים שנאמרים או נכתבים לבין מותם של 500 איש, אני לא אשב איתו.

(דניאלה שמ)

יולי נודלמן:

„אין זה טיבעי בימינו למות מכיבי-קיבה!“

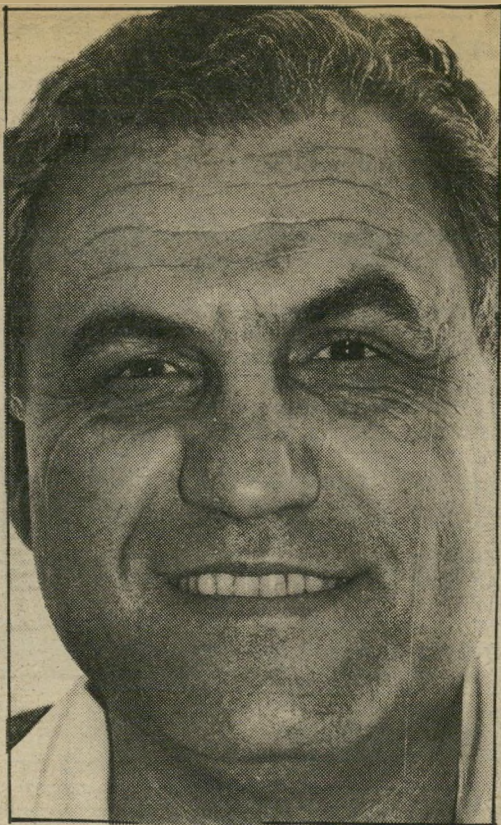
מותו של מחמוד אל-מצרי (32) מהתפרצות כיבי-קיבה במיתקן-כליאה של שרות-הביטחון-הכללי בעזה, היה מוות טיבעי. כך קבע השבוע דרק פאונדלר, פאתולוג סקר טי, שהוזמן לארץ לבצע חקירה של שני מיקרי-מוות של פלסטינים. פאונדלר קבע שהאיש אמנם נפטר כתוצאה מהתפרצות הכיב, אך שניתן היה למנוע את מותו. ביקשתי מהד"ר יולי נודלמן להסביר את קביעת הפאתולוג.

אין זה טיבעי היום למות מכיבי-קיבה, במיוחד בגיל צעיר. בפעם האחרונה שמעתי על מישור, שמת מכיבי-קיבה, כאשר יורי

רפואה

- גלגסקו, אסיר-מצפון בכלא הרוסי, מת כך. זה היה לפני 20 שנה, וכל העולם עמד אז על הרגליים והאשים את שילטונות ברית-המועצות בהונחה. במשך 20 השנים שעברו התקרמה הרפואה באופן משמעותי.
- איך אפשר למנוע, אם כך, מוות מכיבי-קיבה?
- גם במקרה של פריצת כיב או סיבוכים הנובעים מזיהום כללי או דימום לא מתים מיד. מוות במיקרה כזה הוא אפשרי רק כאשר לא מוגשת כל עזרה רפואית, כאשר מתעלמים מהחולה במשך שעות או ימים.
- לא ראיתי את תוצאות הניתוח הפאתולוגי או את התיק הרפואי של הנפטר, אבל יש להסכים עם מי שטוען שאין זה מוות טיבעי. הסימנים של הסיבוכים הנגרמים מכיבי-קיבה הם כליכך ברורים ובולטים לעין, שצריך להיות עיוור כדי לא להבחין בהם. במשך שנים רבות אני חוקר מיקרי-מוות ולא נתקלתי בתמותה כתוצאה מכיבי-קיבה.

(אורית זרובבר)

אלי דסה, תעלום החר

לוי יצחק:

„האחריות לדיווח נכון חלה על בעל הרכב!“

דן ארבל, שופט בבית-דין השלום בתל-אביב, קבע שאין אישור „לתקן“ את רישום הקילומטרים במד-המרחק ברכב.

הנאשם היה מפחית את מיספר הקילומטרים בשעון, ותמורת השרות גבה מלקוחותיו 100 שקלים. הוא זוכה, והשופט ציין כי שעון-הקילומטרים במכונית אינו מיסמד, אלא מכשיר המיועד לנוחיותו של בעל-המכונית.

שאלתי את השמאי לוי יצחק מה דעתו על פסיקה זו. אני מקבל את פסיקתו של השופט. זה בדיוק כמו שאי-אפשר להאשים בעלי-מוסך בכך שעשה פחחות וצבע למכונית שעברה תאונה קשה, ואחר-כך לא ניתן להבחין שהמכונית עברה תאונה. האחריות לדיווח המצב המדויק של המכונית חלה על בעל-הרכב.

● למיספר הקילומטרים שהמכונית נסעה יש השפעה על מחיריה?

שתי נשים בלונדניות באותו הגיל לא שוות אותו הרכב, נכון? כך גם שתי מכוניות מאותה שנת-ייצור, שיש ביניהן הבדל במיספר-הקילומטרים.

מיספר-הקילומטרים הוא אינדיקציה חשובה מאוד לגבי מצב הרכב, ואני בהחלט חושב שאדם המשנה את מיספר-הקילומטרים מעלים מידע חשוב. ההבדל במחיר שבין מכונית, שנסעה 60 קילומטר, למכונית שנסעה 100 אלף קילומטר, ינוע בין 5% ל-15%.

● אז למה במחירון לרכב, שאתה מוציא, לא כתוב ליד המחיר המומלץ מיספר הקילומטרים?

הערכתנו מתייחסת למכוניות שעברו 20 אלף קילומטר בממוצע למכונית פרטית ו-40 אלף למיסחרית. באחרונה לוחצים עלי שאפרט יותר, ואכתוב מהו המחיר המומלץ לפי קילומטרים. יש ארצות שבהן מקובל לעשות זאת.

רכב

● קונה שרומה במיספר-הקילומטרים יכול לגלות זאת?

כשקונים מ חברת-השכרה, תמיד אפשר לבדוק בספרים שלהם, כי שם עושים מעקב מאוד מדויק.

יש נהגים המטפלים ברכבם במוסך קבוע, ואז אפשר לדעת באמצעות המוסך. לא-אחת הגיעו אלי אנשים שרומו, ושגילו זאת באמצעות המוסך. הם הגישו תביעה מישפטית נגד המוכר, ואני הערכתני את מחיר המכונית כפי שהוא באמת.

אני מכין את החלטת השופט, אבל צריך לחוקק חוק שיגן על הקונה מפני מסירת מידע כוזב על מיספר-הקילומטרים.

● יש לי ההרגשה שמחיר המכונית יורד אם נסעה יותר מהממוצע השנתי המקובל. אבל הוא אף פעם לא עולה כשהיא נסעה הרבה מתחת לממוצע המקובל.

אדה. לא אמרתי דבר כזה.

(נתי בר)

אלי דסה, תעלום החר

ישראל אורבך:

„המישחק הוא ביטוי להרס הלאומי שלנו!“

בשבועות האחרונים התפרסמו הרבה כתבות על הרול-טה הישראלית, ונבדקו היבטים מיסלולוגיים, חברתיים וחינוכיים.

על תפיסת-המוות אצל ילדים נשמעו דיעות שונות מה-מומחים השונים.

מנתי לפרופסור ישראל אורבך מאוניברסיטת בר-אילן, פסיכולוג שהוא מומחה לתפיסת-המוות ולמניעת-התאבדויות בקרב ילדים, ושאלתי אותו איך ילדים תופסים את המוות.

ילדים בני 11 יש תפיסת-מוות מציאותית ברזק כמו למבוגר. הם יודעים כל מה שמבוגר יודע.

ההבדל הוא ברמת-השיבה נמוכה יותר, וקונקרטי יותר.

● במה זה מתבטא?

לשאלה ממה מתים, ילד בן 12 יענה: מפגיעה באיבר חיוני של האדם. ילד בן 6 יענה: ממחלה מסוכנת.

למעשה כבר בגיל 3 מזהה ילד את המוות, אלא שאו הוא יטעה בהיבטים מסוימים של המוות, כמו מחשבה שהמוות הפיך.

● אם הילדים מבינים מה המשמעות של מוות, למה הם ממשיכים לשחק במישחק המסוכן גם אחרי שקרה אסון?

כשארם חושב על המוות שלו, הוא תמיד משאיר אלמנט של חיים. מוות של אחר תמיד יותר ריאלי ומדויק.

כשישאלו ילד מה יקרה כאשר ימות, הוא יענה שההורים שלו יהיו מאוד עצובים ויבכו. ולשאלה מה יקרה כשחבר שלו ימות, הוא יענה שישירו אותו בארון ויקברו אותו.

אצל ילד זה מתבטא בחוסר-שיפוט לגבי התנהגות במישחק. מוות הוא ידע שאפשר למות, אבל לא מודע לכך בזמן המישחק.

● יש במישחק אלמנט של התאבדות?

הרבה ילדים ממשחקים במישחק הזה. הם נוטלים סיכון, כי כך הם בודקים את עצמם ואת המציאות.

רולטה

בין המשחקים יש ילדים הלוקחים יותר סיכון, ויש ילדים הלוקחים פחות סיכון.

חשוב לבדוק אצל הילדים הלוקחים סיכון גדול מה עומד מאחורי זה. יתכן שזו התנהגות של הרס-עצמי מכוון, למרות שהוא לא מודע. צריך לבדוק, זה לא בטוח.

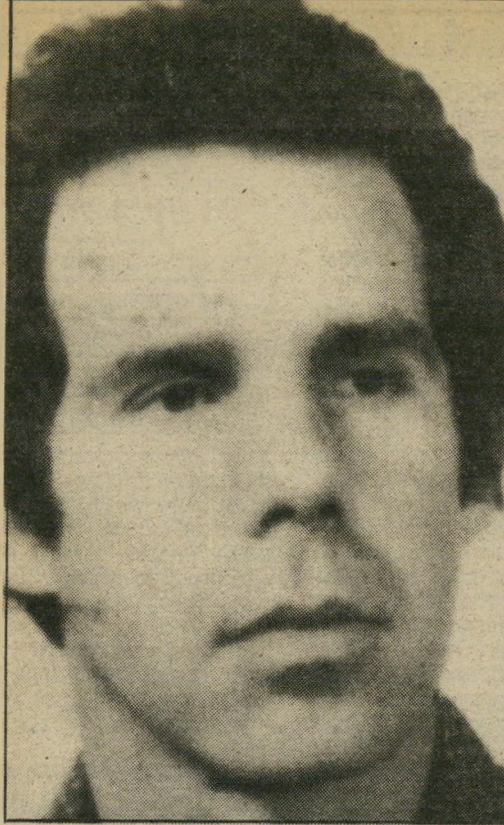
יתכן שהילדים המסתכנים יתר-עלי-המידה ניתנים להשפעה במידה המנוגדת לשיפוט של עצמם.

● יש דרך למנוע את המישחק המסוכן?

הפירסום הרב בכלי-התקשורת אינו טוב. ידוע שפירסום אמצעים של הרס עצמי מגביר את התופעה.

הפיתרון אינו מייד. צריך להקנות לילדים כלים להתמודד עם הלחץ החברתי, ובמקביל לגנות את הגורמה של המישחק.

לדעתי, המישחק הוא ביטוי להרס הלאומי שלנו. תאונות, ררכים הן, באופן הפילוסופי-מטאפורי, ביטוי להרס זה, והילדים מבטאים את ההרס העצמי של החברה הישראלית. (נליח בר)

רזי פרנקל:

„יחידת הפרשים רוצה לקלוט דווקא נשים!“

בכל הפגנה, הפנינג, צעדה או אירוע המוני אחר רואים את שוטרי מישטרת-ישראל הרוכבים על סוסים.

השבוע ראיתי שמישטרת-ישראל פירסמה בכמה עיתונים מודעה, ובה היא מזמינה הצעות-מיכרז למיפוא לסוסיים.

מיכרז למיפוא לסוסים מרמז על כך שלמרות שאחנו בסוף שנות ה-80, ולמרות שסוסים הם כלי-רכב מלפני מאה שנה, חיל-ההפגשים של המיפוא באמת גדל.

צילצלתי לרזי פרנקל, מפקד יחידת-הפרשים, וביקשתי ממנו שיספר לי על חיל-הפרשים.

נכון שבשנה האחרונה הגרלנו את חיל-הפרשים. היחידה אמנם קיימת מאז ימיה-המנדאט, אבל אז לא היו כמעט סוסים, והשימושים היו מעטים.

עכשיו יש 50 סוסים. לצערי יש הרבה התקלה ליוות צריך לפור.

● איזה תכונות דרושות לסוס מפור-התקלה ליוות?

הסוס צריך להיות אדיש לכל הגירויים שבשטח, כמו תחבורה, רעש של ניילונים, חצוצרות.

הוא צריך להיות שקט ורגוע, כדי שלא יסכן את הרכב והסוכבים אותו.

ככל שהסוס יותר גדול, זה יותר טוב. מסוס גבוה יש תצפית טובה, ונוכחותו יוצרת יראת-כבוד. זה טוב לאירועים המוניים ללא הפרעות, שבהם הפרש צריך רק להפגין נוכחות בשטח.

בהפרעות, סוס גדול דוחף יותר טוב ומפזר מהר יותר את ההתקלה ליוות.

● לאיזה תכונות זקוק שוטר-פרש?

מישטרה

האווירה אצלנו ביחידה היא מאוד מיוחדת. צריך מאוד לאהוב חיות, כדי שהטיפול בהן יהיה הכי טוב.

כמו ששטר, שיש לו מכונית, אחראי למכוניתו, כך הפרש אחראי לסוס. היחסים בין הפרשים למפקדים הרבה יותר חבריים מאשר בכל יחידה מישטרתית אחרת.

להיות פרש היה פעם סטאטוס נמוך. היום יש שינוי בתרמית, והרבה שוטרים רוצים להגיע אלינו. אהנו רוצים לקלוט דווקא נשים, כדי שגם אצלנו יהיה שיויון בין הנשים לגברים.

● סוס זה לא קצת מיושן?

בישראל חושבים שמה שיותר דיגיטלי ואלקטרוני יותר טוב. זו טעות.

ברור שלסוס יש יתרונות בפיוור התקלה ליוות שאין לשום חציצה. התקדמות האדם למאדים אינה צריכה להיות בניגוד לכך שאנו חיים בטבע, ויכולים להשתמש במה שיש בו. אסור לאבד את הקשר עם בעלי-החיים. (נליח בר)

יומן החדשות

צ'אפלין ודייזי לין

מי שרוצה להסתכל

בראי, שיראה את

לוע הזאב,

יקח לבב, יתעצבן

ויתנחם בצ'ארלי

גם אוהבי הקולנוע המושבעים יתפכו לטכיופונים בחודש הקרוב, שי הרי איך יוכלו לבלוע את כל הטובין שמציעים להם בחג המצות הזה? חוץ מכמה קומדיות ישראליות חדשות (שלא ברור אם קוני הכרטיסים יצחקו או יבכו בסופו של דבר), אפשר לעשות סדר יהודי קולנועי כשר בטבריה או להוקיע את הפגיעה בנכונות האזרחי מצטיינת מרוב סירטי הגויים האחרים, שיוצגו במסגרת האירוע הסינמטקי הכלל-ארצי של "רוח החופש". אבל מי

שרוצה להרגיש רע מאוד, שילך לראות את אל תוך לוע הזאב של פרנסיסקו לומבארדי. מי שלא יספיק לראות את הסרט הפרואני הזה במסגרת האירוע, שידרוף אחריו לכשיצג בקרוב בהקד רנה מיסחריית.

לא צריך להתאמץ כדי להעתיק את הסרט הזה מפרו לישראל, והרי לנו סרט מקומי על האינתיפאדה וצה"ל. מפקדים לוקחים את החוק לידיהם, מתוך אמונה שהאוכלוסייה מסתירה טרוריסטים, ושהדרך היחידה לשלוט בה היא להשליט יותר טרור מאשר מי טילים עליה הטרוריסטים. זילוזל בחיי אדם הנובע מאוולת יד של הכוח השר-לט ושיכרון המדיניות של היר החוקה. רישמית זהו סרט על מילחמת האזרחים בפרו, או למה על הראש בוער הכובע? ● ופסטיבל קאן השנה (מוזמן לא היו פסטיבלים — אבל זה האירוע שהמציא את כולם) חוגג עוד לפני פתיחתו הרישמית בהקרנה חגיגית של הגרסה המלאה באמת של לורנס איש ערב (1962). מה זה מלאה? הסרט נמשך במקור כמעט 4 שעות (ליתר דיוק 222 דקות). כשיצא הסרט לאור, והוא חברת קולנועית על דייזי לין, והוא

שחקן צ'אפלין ב"הדיקטטור הגדול" הצחקו בשורות המחאה הפוליטית

צ'אפלין את התקופה הפוסט-אמריקאית שלו, את הטרנספסקטיבה המפוי רטת ביותר שלו. אגב, כל שנה, בפסטיבל שניערך במחווה לזיכרו, מארחת ליירי אונה צ'אפלין את באי הפסטיבל באחוזתו של המאסטרו. מי שאולי יבוא לישראל עם רעייתו להצגה חגיגית נוספת של הדיקטטור הגדול הוא יוג'ין, בנו של צ'אפלין הנקרא על שם אבי אשתו, יוג'ין ארנלי.

● ומה מתבשל? פטריק (ריקוד מושחת) סוויזי רוכב שוב. הסרט קרובי מישפחה מציג אותו כשורטר, ששורשיו מזליכים להרי האפלים. כשאחיו הצעיר נרצח על-ידי אספסוף באים בני שיבטו לחפש נקם בעיר. הגיבור נקרע בין המסורת שלו ושל התרבות שממנה בא לבין החוק שתתה הוא שליחו. את אחיו מטעב שחקן מבטיח אחר ממוצא איירי לוהט, ליאם ניסון, שנראה לא מזמן בסרטו של קלינט איסטווד הימור נורלי, ולצד דיאן קיטון באם במיבחן. מה שמעניין ביותר, במבט חטוף בדיוקניהם של השניים, אף שאין ביניהם קירבת דם, הם ממש דומים.

תודוך

חובה לראות

תלאביב בגלל המילחמה ההיא, שדות החיטה האדומים, אשה תחת השפעה, קפה בגוד, חשד, ארבע הר פתקות של רנט ומיראבל.

חיפה: בגלל המילחמה ההיא, ארבע הרפתקות של רנט ומיראבל.

תל-אביב:

אשה תחת השפעה (אלנבי, ארצות-הברית) — אשה על הגבול שבין שפיות לשיגעון, ורק האהד

הסכים להוריד 20 דקות. תשע שנים לאחר מכן, כשיצא בהקרנה חוזרת, קיצצה החברה, הפעם בלי להתיעץ בלין, עוד 15 דקות. כמאמצים גדולים ובתמיכתם של משוגעי הקולנוע הקבועים של הוליווד, בראשם סטיבן שפילברג, נמצא כל ההומר החסר. כל השחקנים שחיים עדיין תרמו מחדש את קולותיהם, כדי להשלים את פס הקול שהיה לוקה בחסר. הספונסורים הגל-הבים שפילברג ושות' הפכו את העניין לאירוע, וההצגה החגיגית, שנערכה לסרט בגירסה זו ארצות-הברית היתה הצלחה גדולה. בתחילת חודש מאי

סירטי קולנוע בטלוויזיה

*** המהמרים (יום רביעי, 12 באפריל, בשעה 22.05) — מסר טיו הקלילים יותר של רוברט אלטמן, מי שעשה את נאשוויל ובאפלו ביל, ועוסק בדרך כלל במיתוסים אמריקאים. הפעם הוא מתמקד בהתמכרות להימור נוסח אמריקה. עיתונאי ומהמר נודדים בין לאס-ווגאס ורינו. עם ג'ורג' סיגל ואלניט גולד. *** איש הציפורים מאלקטרו (יום שישי, 14 באפריל, בשעה 22.30) — מהופעותיו המרשימות ביותר של ברט לנקסטטר, כאסיר שבילה 53 שנים בתא בודד בכלא. הציפורים שהפיגו תחילה את בדידותו, הפכו נושא למחקר שפירסם אותו בכל העולם. שחור לבן, בימוי יעיל של ג'ון פראנקנהיימר, המשכיל לנצל עד המאכסימום את המרחב המוגבל העומד לרשותו. * עשרת הדיברות (יום רביעי, 19 באפריל, ערב פסח, בשעה 22.00) — סרט-הענק של ססיל דה-מייל, לא בדיוק ההשתקפות הראויה ליציאת-מצרים, אבל מופת למושגי הראווה הניצחיים של הוליווד ולכל מה שמקובל כבידור עממי. צ'רלטון הסטון הוא משה רבנו, אבל את ההצגה גונבת מחלקת האפקטים המיוחדים. הסרט משודר בשני חלקים, חלק ב' בערב השביעי לפסח. שנת הייצור: 1956.

בה יכולה לגאול אותה. מסרטיו המופי לאים של ג'ון קאסאבטס עם מיכצע מישחק יחיד במינו ונריי בעוצמתו של ג'ינה רולנדס בתפקיד הראשי.

*** ארבע הרפתקות של רנט ומיראבל (לב, מוצג גם בחיפה, ארפת) — אריק רוהמס בארבעה סיפורים קצרים ומבריקים על שתי נעימות, אחת עירונית ואחת כפרית, המ למרות זו את זו פרקי מוסר ומגנייהי יים.

*** איש הגשם (שחקן, מוצג גם בירושלים ובחיפה) — ארצות-הברית) — אלוף האוסקרים של השנה, דאסטין הופמן הוא אוטיסט היורש שלושה מיליון דולר וטום קרוז הוא אחיו המבכש לגזול ממנו את הירושה. בארי לווינסון ביים במיומנות רבה.

*** יחסים מסוכנים (רבחן, מוצג גם בירושלים ובחיפה) — שחור תות וניזון של האצולה הצרפתית הי משתעשעת במישחקי-כוח על חשבון החלשים. גלן קלוז, שכמעט וכתה בי אוסקר, ג'ון מלקוביץ ומישל פיפר הם בסדר, אבל הדקורציה מסבנעת יותר מהם. והיא אכן קיבלה אוסקר.

ענה פינרן

חגיגה של קולנוע
מי הפליל את רוג'ר ריביט? (רב-יחן, תל-אביב, ארצות-הברית) — זאת ההצלחה הקופתית הגדולה ביותר של הקולנוע האמריקאי בשנה שעברה, ואין זה פלא. הרעיון לשתף דמויות מצוירות ושחקנים חיים יחד בסרט אינו חדש, אך המיזוג המושלם שלהם בעלילה רציפה מתחילה הסרט ועד סופו הוא בהחלט חווייה. לא העלילה היא העיקר כאן, אלא הצגתה. הסיפור פשוט למדי, ושואל מן המסורת של הקולנוע האפל: בלש פרטי חוקר חשד שכוכב-קולנוע רצה את המאהב של אשתו. שיגרת להפליא. אלא שהבלש הוא שחקן חי (בוב הוסקינס) ואילו הכוכב, רוג'ר ריביט, הוא מצויר. נתוני-סידור אלה מותחים אפשרויות בלתי-מוגבלות לפני הסרט עצמו, שמערבב בעליות רבה את הגיבורים משני הסוגים, ומשליך אותם אלה באלה בתיחום טכני כזה, עד שהצופה, אחרי ההלם הראשון, אינו מתפלא לראות כיצד הם חובטים, או לחלופין, מתמזמזים, כאילו היו כולם בריות מאותו הסוג. לאוהבי האנימציה זו חגיגה של ממש, כי סטיבן שפילברג, המפיק, הצליח לשכנע כמה מן האולפנים

בלי מעוף
נתיב הפאנאו (לב, תל-אביב, ארצות-הברית) — אגדת-מחאה הנראית כשריד מדור אחר, לא משום שהנושא שלה — בעיות האינדיאנים באמריקה — התיישן או בא בנתיים על פיתרונו, אלא מפני שכל העשייה נודפת ריח קצת מיושן של תמימות, שיש בה כוונות טובות, אבל אין בה מחשבה עד הסוף. העלילה מספרת על שני הברים, פילברט ובאדי. הראשון, שמתן ילדותי, חולם להיות לוחם אינדיאני גדול כמו אבות אבותיו שלחמו בנגרל קאסטרו. השני לוחם של ממש שזכה לעיטור-גבורה בואיט-נאם, ומאז שחזר מן התופת מועל ללא לאות בחזית הלחימה לזכויות בני עמו המקופחים. השניים יוצאים יחד להושיע את אחותו של אחד מהם מן הכלא, לשם הושלכה בתאונות-שווא על ידי המיטטרה הפדרלית, כדי להסיח את תשומת-הלב של אחיה מניסיונו של המימשל לגזול עוד נתח מן הרכוש שנותן לאינדיאנים. זהו בעצם סרט מסע, המתרחש כולו בדרך מן השמורה האינדיאנית לעיר סאנטה פה, שם כלואה האתם בדרך זו זוכה פילברט לכל האותות והמופ"ת המבטיחים לו מקום בשדות-החיצי הניצחיים

תהי אילון

הצגה טובת המולדת...

הצגה טובת המולדת...

המחזה פותח במכה הדי 167. זרועותיה המורמות של ליו מורטון, האשה הקשה והקשוחה ביותר במחנה, קשורות לעמודי עץ. שלושה קצינים, במצבירוח משועמם, משועשע, מסתובבים סביב גבה זבדים.

אחד מצליף בשוט, שני מונה בקול מונוטוני את מנייני המכות ורושם אותן במחברת, והשלישי מכריז את מיספר המכות בקול רם יותר, למען ישמעו גם יתר האסירים כשירדור ישיר.

מורטון לא משמיעה הגה. גופה מתפתל אחרי כל הצלפה כמו זיקית, אך לא נשמעת ממנה אף לא גניחה כבושה אחת.

המקום — מחנה אסירים באוסטרליה. אוסטרליה עדיין ארץ בלתי-מושבת. האסירים והטהרים הובאו לסיביר של הממלכה הבריטית באוניות רעועות, בתנאים מחפירים של רעב וצמא.

המחנה הוא גיהנום לכלואים ולכולאים. הכל מתגעגעים הביתה, אל ערש התרבות, אל אנגליה. על הכל שולט כשילטון בלעדי ובלתי ניתן לעירעור — המושל.

אנו פוגשים אותו כראשונה בעיקבות ויכוח סוער. שלושת קציניו מנסים לשכנע אותו ליישם את עונשיהמות בתלייה. העונש מגיע, לרעתם, לארבעה אסירים שנתפסו בעונות קשים כאמת, כמו גניבת כיכר-לחם מהמחסנים. המושל מפחד ששימוש באמצעי ברוטאלי כליכך ירדור את רוחם של האסירים וידכא את תיקוותם. הוא היה מעדיף להשתמש בעונש קל יותר. אולי להגריל את מיספר המכות. והי הצעה לא ריאליית מסבירים לו קציניו, מכיוון שאחרי המכה ה-200, לערך, צפוי מוות.

שחקנים שמואלוב ושזר ב"טובת המולדת"

המוות במכות הוא איטי יותר, לכן גם פחות דראמטי, ופחות מאיים. לאחר ויכוח סוער נכנע המושל ומאשר את עונש המוות. אבל הוא מחליט לעשות משהו למען חינוכם של האסירים — אולי הצגה.

ראלף קלארק, קצין בדרגה נמוכה, אנגלי צעיר ופיוטי, נרתם לרעיון. מרבית הקצינים האחרים מתנגדים. אחד הקצינים מתפרץ בלהט, ההצגה מאיימת להרוס את מערכת מושגיו, את מערכת ההגנה, המאפשרת לבצע מעשי אכזריות נוראים. היא מנסה להזכיר לו שגם האסירים שלו הם בני אדם, אולי אף רומים לו.

הוא נלחם בהצגה הרוקמת עור וגידים בכל כוחותיו. ההצגה תערער את המשמעת. תגרור הפסד כלכלי של שעות-עבודה. האסירים נמצאים שם כדי להיענש ולא לשחק. אין הם שייכים לבני תרבות, ולכן אינם מסוגלים להתרגש מתיאטרון, הוא טוען.

כאחד הקטעים החזקים יותר בהצגה, הוא נכנס לאוהל-החורות שבו מנסה הקצין הצעיר, קלארק, להחיות את הויק האנושי שרוכב בעריצות רבה, ולועג לאסירים. קלארק מבקש ממנו לצאת מפני ש"צירת האמנות בזמן התהוותה זקוקה לצניעות". הקצין משתולל באלימות. "אני ראיתי את החיות האלה על האוניה, כשהיו מוכנים למכור את בשרם בשביל חתיכת בשר".

הוא לוקח את אחת ה"שחקניות", ומכריח אותה לחזור ולשחזר כיצד הלכה על ארבע, נבחה כמו כלב, כישכשה ב"זנבה", תמורת פרנסת-לחם. עם אנשים כאלה אתה מבקש ממני להתנהג בצניעות?" הוא שואל.

אבל ההצגה עולה. כשהקהל באולם בבאר-שבע מריע לשחקנים בתלהבות רבה, לרגע נדמה שהגבולות מיטשטשים, והם מריעים לאסירים שהעלו את המחזה באוצר 3.

שני סטריפטיזים כמעט מלאים

כנראה שהלל מיסלמונקט לא היה בטוח שלקהל הישראלי תהיה סבלנות לשמוע סאטירות פוליטיות על המצב הקשה בש"טחים הכבושים ועל האינתיפאדה. לכן הוא משלב את השילוב המבטיח, את נוכחות הקהל מחד, ואת השקטת נקיפות המצמוץ מאידך, ומתבל את המסרים הפוליטיים הקשים במסרים סכסואליים מגרים. שני סטריפטיזים כמעט מלאים. שיחה בין חייל לשעבר ובין הזין שלו, שגדל למימי

ליאורה ריבלין ב"הסטריפטיז האחרון"

תערוכה אבל הפוך

המטורפים לא פסו, כנראה, מן הארץ. השיגרה והאפרוריות עדיין לא השתלטו. הברדק הגיע, לא, אין זה תיאור-מצב. ברדק הוא שם. שם נכור.

מספר מי שמסתתר תחת הכותרת הזאת:

מה רצינו? שאני אגיד לך שקוראים לי שמעון פרס? לא קוראים לי ככה. נולדתי עם שם אחר, שאיתו אני קם בבוקר, ויוצא למישרד. אני לא מתכוון אפילו להגיד לך מה שאני עושה, מכיוון שאנשים, שאני עושה את זה איתם במישרד, ית' עלפו אם הם יכירו את הצד הזה של החיים שלי. השעה 8.30 בבוקר, עד אחרי-הצהריים בסביבות 5 — גמיש, כי משלמים לי שעות נוספות — אני סטרייט, אחריכך אני ברדק".

אני יושבת בחדר קטן. הריהוט, כמו הקירות, לבן. מסביב תמונות הפוכות. על הדלת כתוב: "אותו דבר אבל הפוך". מי שאחראי למונולוג אחראי גם לכל "הברדק הזה".

התערוכה בביתו — תמונות ופוסטרים הפוכים — פתוחה לחברים בלבד; הגעתי אליו אחרי שידיד משותף המליץ לו עלי בתור קהל. כן, מה יש? אני בוחר את הקהל שלי, כי אני מציג לפני חברים, והרי זכותו של אדם לבחור את חבריו, לא?"

האם הוא באמת רציני בכל העניין הזה? ואת? סליחה? את הרי הגעת אלי, כי חיפשת קטע טוב לכתוב עליו בעיתון. אני מוכן לספק את מה שאת רוצה. אבל לכתוב בעיתון קטעים זה עוד פחות רציני מאשר להפוך תמונות. לי יש סיבה לעשות את מה שאני עושה, לך אין? ומה הסיבה לערוך "תערוכה" כזאת?

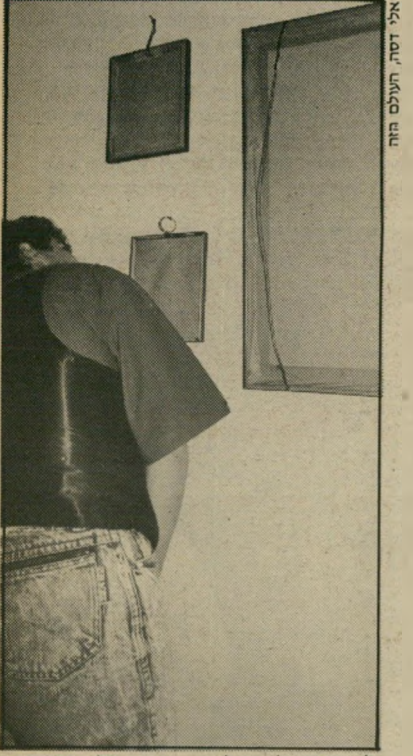
"שנים אני מצייר, מצלם וכותב. הכל תלוי אצלי על הקירות. אנשים נכנסים ויוצאים. אף אחד לא ממש מסתכל על מה שתלוי על הקירות. בעצם, פעם אחת משהי נכנסה, הסתכלה על אחת התמונות, ואמרה משהו. אני לא זוכר מה, אבל אחר כך חיינו יחד שנתיים. אבל זה כבר שייך לאופרה אחרת. איך שלא יהיה עכשיו כל אחד שנכנס הביתה, קודם כל מסתכל, הרוב לא זוכרים מה היה שם על הקיר קודם לכן. אם אני עושה למישהו טובה, והופך את אחת התמונות חזרה, הוא לא ישבח אותה".

זעקה לתשומת-לב? גם כשלא הפכתי תמו"נות, אי-אפשר היה להתעלם ממני. במיוחד לא מי שנכנס אלי הביתה. אבל בתערוכה אני אומר משהו. לפני כמה שנים היתה לי שיחת-נפש עם החבר הכי טוב שלי. דיברנו עלינו. פתאום אמרתי לו, אתה יודע מה, אתה אידיוט! לקח לי תורשיים לפייס אותו. עכשיו בעצם אני אומר לחברים את אותו הדבר, ברדך אחרת. אף-אחד לא נעלב, להיפך".

אולי תעביר את התערוכה שלך לגלריה? "בואי לא נעשה מזה סיפור. אני עושה את זה בשביל החברים שלי. הקטע שלי הוא לא אמנותי, אלא סוציאלי. אין לי שום רצון ליצור תיקשורת עם אנשים זרים. במיוחד לא עם קהל של גלריות. חוץ מזה עדיין לא פנו אלי מהלובר".

המשכנו לשוחח אל תוך הלילה. תוך כרי נימנום, הודיתי לו, לברדק, ואז בדראמטיות, כמי עט קיטשית, הוא אמר: "אם פעם תרצי להגיע למישהו, אולי כדאי לך לנסות להפוך לו משהו".

בי 3 לפנות-בוקר זה נשמע הגיוני.

לאי דסיר, תעלים הוח "לא מסתכלים על יצירותי התלויות ישר..."

מוסיקה קפה בראזילי חזק

ביום שישי, אחרי-הצהריים, כשיינקין, צפו בו 2000 איש. בהתחלה הם ישבו בשקט, לאט-לאט נסחפו כולם לקצב הברזילי. הוא, קפה, מוסיקאי בראזילי, יליד ריו דה'ז'אנרו. את השם קפה הדי ביק לו אחד השכנים בילדותו. בהתחלה זה לא כל כך מצא חן בעיניו, אבל הוא התרגל. היום הוא בקושי זוכר שפעם היה לו שם אחר.

קפה יוצר מוסיקה בראזילית עממית, מוסיקה שהוא גדל איתה. זה התחיל אצלו בבית, 12 אחים, כולם עוסקים במוסיקה. כל סוף-שבוע יש בבית פסטיבל, פיאסטה. ההורים, האחים ושאר הקרובים מתכנסים, מנגנים, שרים, ורוקדים עד כלות, והעיקר שיהיה שמח.

שימחה זה המוטו, המוסיקה של קפה היא הפאוגרה, בתרגום לעברית — שירת-החצר, את הפאוגרה לומדים ברחוב, תוך כדי נגינה. אחריכך אפשר להמשיך ללמוד בבית-הספר למוסיקה. הדיפלומה, בסופו של דבר, ניתנת לנגנים ולדי

קפה: "אנחנו עושים פולקלור"

מרים בבית-הספר של החיים. חשוב להתייחס לתכנים של שירת הפאוגרה. זה לא רק הקצב. השירה היא פילוסופיה, דרך-חיים, הם שרים את מה שכתבו האכסטיטני צ'אליסטים האירופים. "החיים זה לא מה שרואים, זה טיפה יותר", שר פאוליאלנו דה'ז'וילה. קפה מסכים: "בעצם אנחנו פוסטיאכסטיטני צ'אליסטים עממיים, אנחנו מתייחסים בשירה לא רק להיש" רדות אלא לחיים".

האם זוהי תרבות, שנוצרה מתוך עוני? אנחנו לא עניים, אנחנו חסרי-אמצעים. מה שאנחנו עושים זה לא תרבות, זה פולקלור". קפה הוא כורהיסט. הוא הגיע לארץ מכיוון שהזומן לביקור עלידי לואיס קרלוס. הוא מקווה ללמוד משהו מתוך המוסיקה הנעשית בארץ, ולי שמש שגריר של הפאוגרה, כאן. הוא רוצה להעביר לא רק את המוסיקה, אלא גם את השימחה ואורח-החיים.

החילוניים
שכחו את ההפרדה
ומישפחות שלמות
נאלצו להתקפל

אריק
ואורי:
TAKE
TWO

חתונה של יהודים חרדים אינה רבר קל לחילונים. הסצנות שאירעו בכניסה לאולם נוף ירושלים, שבו נערכה חתונה גם של שלום זוהר, בנו של אורי זוהר ויסמין איינשטיין, בתו של אריק איינשטיין, נראו כלקוחות מסרט שביים אורי זוהר. רבים מה זוגות שהגיעו למקום שכחו, כנראה, את ההפרדה המקובלת על החרדים, בין נשים וגברים, שהחלה כבר בכניסה לאולם.

מישפחות שלמות נאלצו להתפצל. הבעל נכנס בליווי הבן, והאשה פנתה לכניסה השנייה. הבעל נתן לאשה מפתח נוסף למכונית, ואמר לה שבי שעה מסוימת הם יפגשו ברכב. מישי פחה אחרת נתקלה בכעייה, מכיוון שהם

אמא והחתנת

הכלה יסמין איינשטיין, כשראשה מכוסה בהינומה, מובלת לחופה על ידי אמה החורזת בתשובה, אלונה איינשטיין (משמאל), והחתנת אליה זוהר (מימין).

זה היה רגע שיא בטקס, בעיקר בגלל התחושה המיסטית שנוצרה בעזרת פמוטי-הזכוכית הענקיים שזוהרו על רקע החשיכה. הטקס עצמו נערך ברחבה, מחוץ לבית-המלון, וממנה ניתן להשקיף על נוף ירושלים היפה.

לאולם הגדול, כדי להתכבד במוזן ובשתייה שהונחו על שולחנות ארוכים. האווירה כאולם היתה חמה ומישפחה. כבר לא פישפשו בציציות. נשים הסתובבו בעזרת הגברים וגברים נכנסו ויצאו מעזרת הנשים, כאילו היה זה מינהג העולם.

במורד המדרגות הכלה החסודה, אמה וחמתה. מסביב המה קהל רב של חובבי שי מגבעות ושל חילונים לובשי כיפות. בין האורחים הסתובבו כמה נשים עטורות שניס, שעסקו בניחושים לגבי זהותם של האורחים החילוניים. הטקס ארך 20 דקות, ואז עלו הכל

לאחר שהכל הסתדר, וכל המוזמנים הגיעו, הכריזו על טקס הנישואין, שני ערך כרחכת המלון, שממנו נשקף נוף יפהפה של העיר. המקום לבש אווירה מיסטית, בעיקר כרגע שהחתן ירד מלווה באביו וחותנו שבידיהם החזיקו גביעים ובהם נרות. אחריהם צעדו

כאו בחברת ילדיהם הצעירים, והילדים העדיפו את חברת האב. אשה, שבאה עם ילדים גדולים, נאלצה להיכנס בנייה פה לעזרת הנשים ולשלוח את בניה לעזרת הגברים. סצינות קורעות לב לא אירעו שם, אך מי שעמד מהצד קצת נהנה מהקומיות שבעניין.

זילברמן מנחם, הבדרן, ובנו דין רכשו במיור חד עבור האירוע מיגבעות. השדרן אלי ישראלי ואשתו בתיה נראים כאן בצילום למטה.

טופול חיים, השחקן, בא בחברת אשתו, גליה, ופגש מכרים שלא ראה זמן רב, ביניהם הי שחקן הוותיק זאב ברלינסקי ואשתו (בצילום למטה).

מבט שכזה שני הילדים הצעירים העדיפו לעמוד על הבימה שעליה הופיעה התיזמורת, כדי לתפוס מבט טוב יותר על החוגגים. הם נהנו ממראה עיניהם והגיבו בחיוב לקריאת הצלם.

בקהל נראו נציגי הבוהמה, חברים של אורי זוהר ואריק איינשטיין מימים עברו. סידרת המיפגשים החלה בחיי כוכים ובנשיקות של מי שכבר לא התראו זמן רב. חוזרים בתשובה פגשו במי שעדיין מחפשים תשובה. זמרים וברנים החליפו חוויות עם ותיקים וערכו המפורסמים, וביקשו עירבון לגבי עיני סוקו של זמר זה או אחר. הם לא זיהו איש, אך לפי הסתערות הצלמים הבינו מי חשוב, ולא היסטו לברר זאת.

ומה הגישו לאכול? אוכל אידישי מיוחד-אירופי בתוספת פירות ושתייה קלה. כשהחתן נכנס פנימה התנפלו עליו חבריו האברכים. אחד מהם העלה אותו על כתפיו והחבורה כולה פתחה בריקוד חסידי. השימחה נמשכה עד שעה 9.20 ואז נפסקה בגלל קצר חשמלי, שתוקו כעבור זמן. את העלטה שהשתררה על האולם ניצלו כמה אורחים כדי לעזוב.

כיפה וכובע אחת מהאורחות, שחבשה כובע, נכנסה לעזרת הגברים ועמדה שם כדי לצפות בחוגגים הגבירים. הילד שימעון (לצידה), הלומד, כדרך חרד, בחדר, דיבר באידיש.

מתוכף כשר אחת הדמויות הססגוניות באירוע היה המתורמף בעל הפיאות הארוכות, שתופף במרץ ונראו אה קצת חריג על רקע התמונה כולה. התיזמורת מנתה חמישה אנשים.

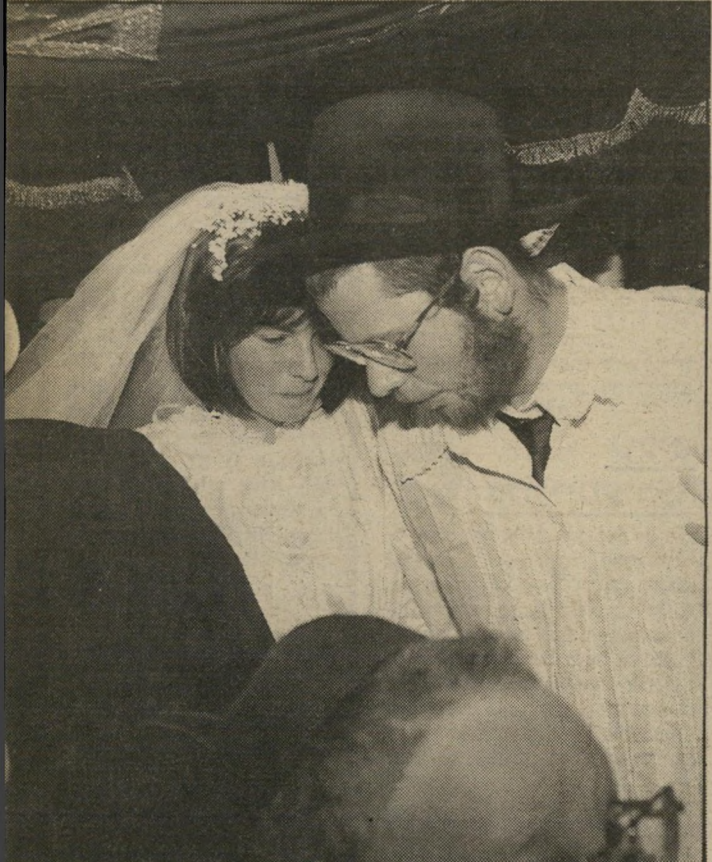

וידאו חרדי אחת מהאורחות אחזה בידה מצלמת וידאו משוכללת וצילמה את החתונה. היא גם לא היססה וצילמה גם בעזרת הגברים. היא השתדלה מאוד לברוח מהצלם.

חובש מגבעת שחורה, והחתן שלו, הזמר אריק איינשטיין (מימין). החתן היה נרגש ביותר, והדבר הורגש בקולו, כשהתבקש לחזור, כמקובל, על דיברי הרב.

אבא והחתן החתן הצעיר שלום זוהר (במרכז), עטוף בגלימה לבנה, עומד כשמצידיו אביו, הרב אורי זוהר (משמאל),

זוג מהשמייים החתן שלום זוהר והכלה יסמין איינשטיין דקות ספורות אחרי שבירת הכוס המסורתית. האב, אריק איינשטיין (מחייך בצילום מימין) כשסיגרייה בפיו.

שרה ואלכסיס שרה מור, מי שהיתה אחת מנערות הבוהמה המפורסמות של תל-אביב (מימין) וחזרה בתשובה, פגשה בשחקנית טליה שפירא המכונה עתה אלכסיס.

אולי זוהי רולטה בצורה אחרת. אולי סמל המאצ' הישראלי. ואולי זהו פולחן דתי מסוג אחר. מדוחת אורית זרובבל

סתם יום רביעי. 12.30 בלילה. רמזור. המיקום אינו חשוב. שני אופנועי סוזוקי GSX R מתקרבים במהירות סילונית. אחד עובר את הצומת בגבול האדום. השני נעצר, עומד בפישוט גליליים, מעיף מבט כוחן מסביב, מודיע על קיומו. מימינו מכר נית קטנה, נהגת אחת וסיגריה ביד. שאלה: יש לך מקום בשבילי? הנהגת לא בדיוק עונה לעניין, אבל מתאמצת להפגין ידע: מה קורה לכל הארים בזמן האחרון? (מכאן ואילך יכיר נה הסוזוקי GSX R בשמו המקוצר והעממי יותר — אר, או, ברבים, ארים). איפה הפיירינג (מגן הרוח) שלך? האופנוען מתעלם מהבעייה הקיר מית, וממשיך בדרשיה חרשים: הרוצה לבוא למסיבה?

בשלב זה נפסק דרשיה חרשים באופן מפתיע, וביעילות מתמאית נרמזות תוכניות להמשך הערב. הכל תוך כדי המתנה לאור הירוק. משמתחלף האור ברמזור, נעלם האופנוען באופק, והנהגת ממשיכה שמחה וטובת לב לביתה. קאט.

תמונה מחיי אופנוען. אם לא תפסו אותם עד היום — וגם אם תפסו — ממשכים הרוכבים להש" תולל בחוצות, ולהרהים נערות במכר גיות קטנות ובלעדיהן.

שם המישחק — רושם, והרבה. מובן שלצורך העניין צריך להצטייד בכלי המתאים, בעל נפח מנוע של 750 סמ"ס ויותר. המומלץ ביותר הוא סוזוקי R. כמו אצל בעלי החיים, גם כאן ה" מילחמה היא לחיים ולמוות. הווספות שונאות את הארים. הארים מלולים בכל השאר, אבל איש אינו מתעלם מהאודור, שהם אופנועי שטח וכביש.

לאבי ולרמן, צלם מערכת, יש כזה קוראים לו DR 600. הוא מהיר. טוב בוילי (נסיעה על גלגל אחד), ובעיקר: את הדרך מתלאכיב לנתניה אפשר לעשות בו דרך החולות. אבל איך אפי שר בלי פאשלות?

בנסיעה האחרונה, לנתניה כמובן, נפלו הרוכב פלוס אופנועו לתעלת ביוב. החברים — ככה קוראים להם —

מלאניה

חרש, נוצץ, 750 סמ"ס, 112 כוחות סוס. אבל אליה וקוץ בה. לא כל רוכב, ובורואי שלא כל צעיר בן 18, חסר כל ניסיון, שרישיון טרי בידו, ושאינו צייד דו במנתה-המוזמנים המתאימה, יכול לעלות על R.

ליא הכל מיין!

הד"ר דני רודי, פסיכולוג, הוקאט מפרגן לאופנוענים ומנסה לטבור מיתוסים:

- **האם אפשר לאפיין את האופנוען?** כן. בהחלט. נחוצה לו מכוונה המוסיפה לו כוח. טיבועי שהוא בחר במכוונה שהוא היחיד המשתמש בה, כי הוא טיפוס אינדיבידואליסטי. יש לו צורך בתוספת של כוח, אבל בגבולות עצמו. מלבד זאת, האופנוע מפצה על פחדים כמו סירוס. האופנוע הופך אותו לגבר. הוא יותר מהיר, יותר חזק. הוא מפצה על רגשות נחיתות. הוא יכול יותר, והוא נשאר הבעלים של עצמו.
- **מדובר לרוב באנשים סימפאטיים, האינוידיבידואליזם שלהם מאוד מודגש.**
- **אפשר להשוות את הנהיגה באופנוע לסוגי סיכון אחרים?** אני, למשל, קניתי לכן שלי אופנוע כבר בגיל צעיר. האופנוען זהיר יותר מאשר בעל-מכונית. הוא צריך לקחת הכל בחשבון. הוא לומד להיות זהיר בכביש יותר ממי שנוהגים במכונית. לפי דעתי, מי שהתחיל לנהוג באופנוע הוא נהג טוב יותר. האופנוע דורש מיומנות, הבנת התנועה והכביש והראייה קדימה.
- **ומה לגבי הקשר המיני שנוהגים לייחס לאופנוע?** יש סיפוקים עצומים מאופנוע. אבל תחושות דומות אפשר לה" רגיש גם כשעושים סקי. זה סיפוק שאפשר לתרגם לשפה מינית, אבל לא מדובר בחווייה מינית. יש גם סיפוקים אחרים מלבד מין.

יכול כן. השאלה היא מה יקרה אחר כך. החוקים במדינת ישראל אינם מגביים לים את גיל הרוכב לפי גודל הסמ"ק. וזוהי, בין היתר, הסיבה לתאונות. רוכב צעיר ובלתי-מימון הלוך לירי אופי

עמדו בצד ושאו בקוליקולות, בעוד ולדמן מנסה להילחץ, וקודם כל לחלץ את אופנועו. הפייאנר לא היה שם. הרר כב פלוס אופנועו הצליחו אומנם להי" חלץ, אבל הפגיעה באגו היתה טרמי נאלית. מכת-מוות ממש.

את הדרך חזרה הביתה עשה איש התעלות בכביש דווקא. שכניו לרמי זורים לעולם לא ישכחו את ריח-הניחוח שנדף ממנו. גם מיקלחת של חמש שעות, כך הוא מספר, וקירצוף רומה לכלי, לא ריככו את המכה. כחשונו, מקום-המיפגש של צלמייה עיתונות בעלי כלי-רכב דריגלגליים, לא יהיה לו קל מעתה.

שליט בלתי-מעורער

אבל אף אחד, לא האנדרו ולא דיגמי ה-F החדשים, מבית-היצר של סוזוקי, ולא ההארני רוינסון האמי ריקאיים, אינם מגיעים לרמת ה-R, כך לטענת רוכביהם לפחות. הוא שליט בלתי-מעורער בממלכה. את הקונסנוז סביב ה-R מפר מאירקה, אופנוען לשעבר, שכרוזמה שלו מופיע גם השם המפורש: "לא נוח", הוא פוסל אותו, גם למי שנוהג, וגם למי שיושב מאחור".

ה-R, כך מעידים עליו רבים, אחראי למפך בתחום האופנועים בארץ. היום יכול כל מי שליבו חפץ להפקיד 30 אלף שקלים ויותר, ולקבל בתמורה R

נוע כמו ה-R, אינו מסוגל לשלוט בו. גרוע מזה, אין הוא מודע לסכנה הטמונה בו. הוא מנסה להרשים ונופל כפח שטומן לו הצד האפל של ה-R. התוצאה, במיקרה הטוב, היא נפילה או החלקה, וזה יכול להסתיים גם בצורה גרועה יותר.

כרוגמה מביאים האופנוענים את דיגמי ה-R היפרספורט של שנת '88. רובם, כך מספרים, הפכו לטוטאל-לוס (אכידה גמורה) תוך שבועות מעטים, מפאת ההרגשה הבטוחה, אך המטעה, שהם מקנים.

בין אלפי האופנועים הנעים בכבישי הארץ יש בערך כ-200 ארים, כ-210 טוטאל-לוס, מתברר אחד הליצנים. חלקם מתייחסים אל ה-R ככלייתחי בורה בלבד. הרוב עוסקים גם ברכיבה ספורטיבית, בנוסף על העירונית.

קבוצות-קבוצות הם נאספים מדי שבת ויוצאים לטיולים ברחבי הארץ. תחושת-הערר של הנסיעות ההמוניות תובעת לעיתים קורבנות.

לעיתים מיועדים ה"טיולים" למט"ר אחת ויחידה: פורקן, מיצוי האופנוע עד תומו, מחקר מעמיק על מיגבלות האופנוע. ובעיקר: השכבות, שהן הט"ר יית האופנוע על צידו תוך כדי סיבוב ווילי.

לקבוצה נואת הצטרפתי ביום שבת אביבי אחד.

עשן מהכביש

יום שבת, 8.00 בבוקר. צומת תל-השומר. ה-R הראשון כבר עומד ומחכה. השאר, 10 בערך, מודיעים על בואם ממרחק רב, כהשמעת הרעש האופייני כל-יך לארים. מין צריחה בתדר גבוה, הנגרמת על-ידי שילוב של מהירות גבוהה ומהלך גמוך בטורים גבוהים.

אחר-אחר הם מצטרפים, ואז, כאילו לפי אות, הם מונקים, יוצאים כגוף אחד ליעד באי-שם לפרקן השבועי שלהם. מחזה מרהיב, אין מי שלא מציץ נר" גש מחלונות המכונית. המבינים גם מני סים לברר את סוג האופנוע והרגם. לא תמיד זה אפשרי. באופנועים, הרי, הדי גש הוא על המהירות.

10.00 בבוקר. בית-קפה צמוד לתח" נדל"ק. זה וגם זה חיוניים. הראשונים כבר יורדים לברוק את השטח. שני ארים חרשים מצטרפים לנירוואנה הכ" ללית בשמש. השיחה, איך לא, טובבת סביב אופנועים, קסדות, בלמים, תעריי פייכטוח ומחירי-צביעה, וגם כיסוחים קטנים.

שלב המנוחה מסתיים. מעכשיו, במי שך השעתיים הקרובות לפחות, הם יודי-קקו לכל מאגרי-האנרגיה שלהם. ושוב, בגוש אחד, הם בוחרים בכביש, בסיבוב, עושים כמה סיבובים ומתיישבים בנקודת-צפייה על גיבעת-כורכר בצד הכביש. רק פיצוחים חסרים שם.

צלם-המערכת מחלק הוראות-כימוי, והרוכבים יוצאים כווגות לדרך, ומע" לים עשן מהכביש. הרבה אנרגיה יוצאת שם בסיבובים. גם היפאנים לא חלמו, ברימיונם הפרוע ביותר, על הביצועים של האריסטים בציון, זורק מישהו.

השאר יושבים, צופים ומותחים ב" קורת על הביצועים, ההשכבות והווילי, מי לקח את הסיבוב חזק ומי לא. מקומה של התחרותיות לא נפקד. כך, במשך שעותיים, הם מנידים את ראשיהם לימין ולשמאל, כמו במישחק-טניס. מנתחים כל השכבה לפרטיה, יורדים, מכסחים, אבל גם מפרגנים. מדי כמה דקות מת" חלפים השחקנים, הופכים לצופים וחוז" זר חלילה.

חגי אינו מתנגד לתחרות, אבל אין הוא מוכן לקחת בה חלק. "אני לא צריך להוכיח שום דבר לאף אחד. אני רוכב לבד בשביל הכיף, ומעדיף לנסוע לאט ולהגיע בשלום. בגלל זה אני מתרחק מכולם. תמיד אני נוסע בסוף".

כמו "חצי זיון!"

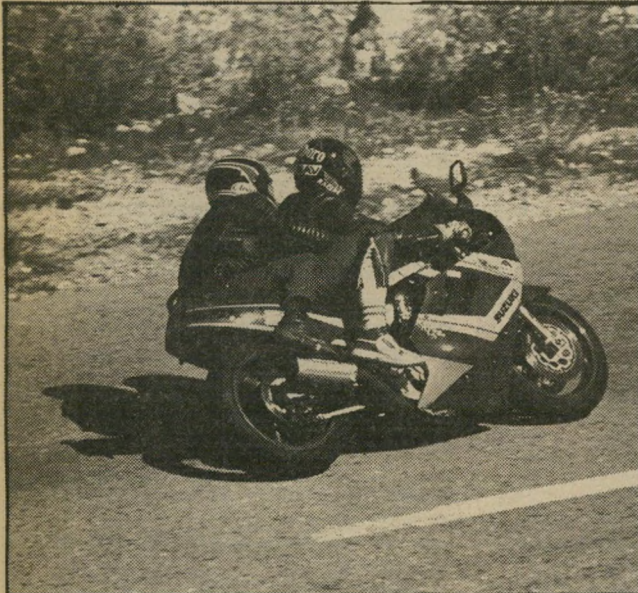
מהמכוניות המועטות העובי רות בכביש ננעצות עיניים מופי תעות. אבל גם זה חלק מהמישחק. לנתת אפשר, אבל קשה להעביר את החוויה במילים. על זה נאמר "טוב מרי"

מילון מושגים

- **כלי** - בסלג האופנועי הכלי הוא רק דבר אחד - ה" אופנוע. גם אם התייחסות א" ליו היא אישית, בנוסח "הכלי שלי", אין כאן כוונה לאיבר מ" איברי-הגוף.
- **מזון** - לתת גאז.
- **ברזוז** - מישקלת שנוע" דה ליצב את האופנוע. כינוי שוביניסטי לבחורה.
- **ברבור** - ברזוז קבוע.
- **גזזת** - אופנוען שלא נתן גאז.
- **ווילי** - נסיעה על הגלגל האחורי בלבד (מלשון וויל, גל" גל באנגלית).

תחושת הכוח, הרושם, הכלי שבין הרגליים... — להשכיב את האופנוע בסיבוב חד

ניסים ואיריס, זוג מאושר בדרך: להדהים את הנערות

ואופנוע, ההנאה היא מטריפה, מספר מי שמעדיף בעילום-שמו. לדני, למשל, משמש האופנוע כחלק בלתי-נפרד מהאגו. הוא מרגיש נטול בלי הכלי שלו. נטול מה? כשאני יורד מה-R, אני מרגיש מתוסכל. זה כמו ש'לוקחים לבוארס את הגבריות שלו. כאילו שחסר משהו באישיות. התרגלתי לריגושים שהוא מספק לי, וקשה לי להסתדר בלעדיו. אני לא רוצה לחזור להיות כאחד האדם. מכאן שאני תלוי בו.

אני רואה את עצמי כבן-אדם רצ' וינאלי, והמחשבה שאני תלוי באופנוע ולא מממש את עצמי בוכות עצמי בלי בד מטרידה אותי. אני מקנא בכל מי שלא זקוקים לתוספות. מקנא באנשי-בוהמה, שמסתפקים באופניים, כי הם לא צריכים כלים כרי להצדיק את קיומם.

כל אחד, בסתר ליבו, צריך משהו מהסוג הזה, כדי לחזק את האגו. אני מרגיש בטוח יותר על אופנוע.

ולמה דווקא אופנוע? 'מכוננית, אפיי' לו אם היא בהאסו חדשה או מכוננית-ספורט, לא מספקת לי את אותן התחושות. על אופנוע אני חוק יותר מכולם. אני מהיר, אני זריז. אני שד משחת, ואילו בבהאסו אני תקוע

האופנוע, ההנאה היא מטריפה, מספר מי שמעדיף בעילום-שמו. לדני, למשל, משמש האופנוע כחלק בלתי-נפרד מהאגו. הוא מרגיש נטול בלי הכלי שלו. נטול מה? כשאני יורד מה-R, אני מרגיש מתוסכל. זה כמו ש'לוקחים לבוארס את הגבריות שלו. כאילו שחסר משהו באישיות. התרגלתי לריגושים שהוא מספק לי, וקשה לי להסתדר בלעדיו. אני לא רוצה לחזור להיות כאחד האדם. מכאן שאני תלוי בו.

אני רואה את עצמי כבן-אדם רצ' וינאלי, והמחשבה שאני תלוי באופנוע ולא מממש את עצמי בוכות עצמי בלי בד מטרידה אותי. אני מקנא בכל מי שלא זקוקים לתוספות. מקנא באנשי-בוהמה, שמסתפקים באופניים, כי הם לא צריכים כלים כרי להצדיק את קיומם.

כל אחד, בסתר ליבו, צריך משהו מהסוג הזה, כדי לחזק את האגו. אני מרגיש בטוח יותר על אופנוע.

ולמה דווקא אופנוע? 'מכוננית, אפיי' לו אם היא בהאסו חדשה או מכוננית-ספורט, לא מספקת לי את אותן התחושות. על אופנוע אני חוק יותר מכולם. אני מהיר, אני זריז. אני שד משחת, ואילו בבהאסו אני תקוע

אהעניינים". מראה הר נוגע-לאינוגע בכביש בהשכבות כמעט-בלתי-אפשריות מעלה את הטורים בקרב המשוגעים לרכב, אבל לא רק אצלם.

רון (בפעם הראשונה על הטריכונה): בתור מי שמעולם לא חוזה בתצוגה כזאת, קשה לי להאמין שאפשר להגיע לביצועים כאלה. זה בכלל לא נראה לי אנושי. זאת תצוגה מדהימה של כוח, וחוויה עוצרת-נשימה. מעולם לא הייתי אופנוען, אבל הסיטואציות מביאה לי חשק.

ואפשר להבין אותו. כמו חצי זיוון" מתארים כמה מהנוכחים את הרכיבה הספורטיבית, להכביל מהנסיעה העירונית.

"נטול בלי הכלי"

ל קונטראציות המיניות יש חלק חשוב בסלנג שלהם: כלי, השכ"נות, ביצועים, לזיון את האופנוע" הם מושגים בסיסיים בעולמם.

ההרגשה, אחרי שמסיימים את הירידות והעליות, היא כמו אחרי זיוון. הלב דופק בצורה פראית, הרגליים רועדות. אתה נמצא במצב של אקסטוזה. כשאני רוכב טוב, בתיאום של הגוף

IN ו-OUT

לא ברור מי מכתוב את מקומות-המיפגש של האופנוענים, ומי משנה אותם מדי פעם — המישטרה, עיריית תל-אביב או קומץ אופנוענים. דבר אחד בטוח — נדידת האופנוענים נמשכת כבר שנים.

בתל-אביב זה התחיל כבי כרמלני-ישראל. בי-1973 חתך חילו להתכנס בניכר האופנוענים הגדולים. כאשר אילוני המישטרה והעירייה גרמו להם לחפש אלטרנטיבה אחרת, הם פנו לקפה שלי בדיזנגוף, ובמהרה החליטו אותו במילקרייט בלונדון-מיניסטור.

אבל גם כאן לא הסתיימו התלאות. באחד הימים, לפי אות משמים, תוחלף המילקרייט בקומקום, ומשם נדד למטרו. לפי שעה מצאו להם חאופנוענים את המנוחה והנחלה במר-טו פאב, באיזור הבורסה ב'רמת-גן. גם שם אין השוטרים מניחים להם.

האופנוע. אופנוענים רבים מרווחים על מניעים שונים לרכיבה, אבל תחושת הכוח, הרושם, הכלי שבין הרגליים בור-דאי אינה פוסחת עליהם, אלא שהרוב מעדיפים להתבטא במונחים של חופש, דרוו, טעם לחיים, דרך לפורקו, ספורט מרתק, אורח-חיים, מרחקים מתקצרים וכלי-תחבורה נוח המונע פקקים, כעיות חגיגה, סנדלים ושאר תלאות עירוניות, הידועות כל-כך לנוהגים ברכב.

ניסים רואה את הרכיבה על R כאתגר תחרותי, הגורם לרוכב מיצוי עצמי. גיורא מדבר על ספונטאניות, הכרוכה באורח-חיים של אופנוען. כמי עט כולם מרווחים, כי ההנאה לא נגרמת דווקא מהמהירות, אלא דווקא ממירווח-ההטייה בסיבובים.

אבל כולם, כמעט כאחד, מודים גם בשיגעון, באובססיה. והם כאמת צריכים להיות משוגעים. הנהג הישראלי עויין אותם, ולפעמים אף מתנכל להם במדוע. מחיר של אחוקת האופנוע גבוה, כמעט 1000 שקלים בחודש, כך הם מספרים. הצידור הבטיחותי הנדרש להם יקר. המיסוי על האופנועים דרא קוני, ומגיע ל-23.4%. גבוה לכל הדריעות.

הם מודעים היטב לפחד ולסכנה, אבל מתגברים עליהם. האדרנלין בדם. המילחמה ברוח וההרגשה של קירבה אינטימית לכלי רק מוסיפים מתח ועניין.

בן-אגוש רגיל, המשרך את ררכו בפקקים תל-אביביים, חיפאיים ואחרים, לא יכין אותם.

"אני חי בצל הסכנה. חייב להרגיש את הסכנה..." מיכאש ארמאנים בתל-אביב

נגיפי המחלה – והכפפות

בשולי סיפורו של עמוס עוז „לדעת אשה“

(חלק שני)

מתוך ריזת מודמן, כמעט שאינו עושה כלום ואינו רואה שום דבר בעל חשיבות במשך 200 עמודי הספר?

נכון. הוא זוכר קצת. והוא גם פוקח את עיניו וחושב ש...אולי באמת הגיע הזמן לשבת לכתוב את שירי פושקי או להמציא חשמל" (50) ובינתיים הוא...ממשיך לרבוץ... על הספה בסלון" (42) כאותו אובלומוב והוא קורא בסיפרי האחרות ברונטה ושוכב עם אחותו, בתולה המשומרת היטב, של שכנו (אבל גם זה רק... כמו חובש גוף נכאב כמו משקט נפש רצוצה כמו מרפא ילדה מסיבולתיה" (88). כלומר, כמין "שומרני טוב" ואולי כמי שמרמה לעצמו שהוא מרפא במיבצע זה את בתו החולה שלו, הלא היא — כבר אמרנו זאת — בת "בתו" הספרותית של יורם קניוק.

וכי מפני ישרה ויעשה את כל אלה? ציניקנים יאמרו: מפני שגם ספר ריק חייבים למלא איכשהו. אבל אני מבקש למצוא לו צד זכות. הוא עושה את כל אלה דווקא מפני שאינו יואל כי אם עמוס (עוז). כלומר, מסיבה מדברית לסופר אשר רק לו ולשכמותו יאות כל אותן הסתכלויות ותהיות וסיפוק והיסוסים ורק אותו הולמים אותם פיענוי

„לדעת אשה“ מתיימר לעסוק ב„תצפיות“ של גבר בגיל העמידה – בעולם, בחיים, באנשים אשר סביבו. אבל מה הוא בעצם רואה, יואל זה שלפנינו כאן? אם „הצופה לבית ישראל“ של הספרות העברית בדורות הקודמים ראה יותר מדי, גיבור המבודד, המנוכר של עמוס עוז אינו רואה כלום, גיבור רגישויותו העמומות והליטראטיות שלו. התוצאה: סוליפיזם (התיאוריה הגורסת שרק האני קיים) נפשי ועולם מפחיד בריקנותו ובעקרותו. האם „לדעת אשה“ משקף את עולמה של הספרות הישראלית בת השנים האחרונות?

גוף בין גבר ואשה היא „עדינה ומדויקת“. ומעל לכל: ככל פועל רוע „דייקן ועמוק“. צריך להביא עוד דוגמאות? אפשר: יש דברים שהם „פשוטים, שגורים, באנליים“. כמו, למשל, כפותיו „הוורודות, המנומשות בפראות“ של גיסו של הגיבור, אחי אשתו המנוחה. ואילו כפות ידיו של יואל עצמו, ממש אותן כפות ידיים שהיו קודם „עדינות מוסיקליות“, הנה הן „רחבות ומכווערות וציבען חום כמו לחם“.

וכך הלאה והלאה והלאה. ניסיון לצרף הפתעה (כפות ידיים „מנומשות בפראות“) עם ריוק שכולו אחיות עיניים. שהרי החיפוש אחר שסיחתהאר הבלתי נדרש, יותר משהוא בא לדייק בתיאור רב מן הדברים שבעולם, או בכני ארם החיים בו, מטרתו להפגין את אנינותו של הכותב: של הכותב, ושוב — לא של הגיבור שאיננות מסוג זה אף היא אינה עשויה להלום אותו.

והרי לפנינו מחלה, חולי אמיתי שעושה שמות בכל הספר. חולי שהוא „התכנית“, „הצופן“, ה„סדר“ היחידים שגיבורנו (או מוסב: יוצרו) צריך היה לשים לב אליהם כאן. אובייקט לתצפית החי שוב אלף-מונים יותר מפיסלו של אותו „טורף ממישפחת החתוליים“ העובר אף הוא כאן, לאורך כל הספר, במיקצב חזרה כפינוי.

כי דבר אחד הוא לתאר את גיבור סיפור כאיש „מרוכז, קשה, מחופר עמוק בחררים הפנימיים של עצמו, עקשן, אבל גם פזורדעת“ (7) —

ליאונארדו שאשא
יומה של הלילית
שני וומאנים

„סוכן חשאי“ הורבקה לה בדיוק רב בק נגרים גם והיא הולכת ומתקלפת, משל היתה איפור של שחקן תיאטרון הנשטף על-ידי אגלי זיעה; הוסף לחוסר אמיות זה של סופר המתחזה לאיש מוסר המתחזה, בתורו, לפילוסוף ומוקד של רגישויות המתקיים באיזור הגבול „בין מחלה לגעגועים“, שביניהם „נכצר ממנו להבחין“ (ע' 72) ובכך, הוסף לכל אלה את הפחד לגעת בדברים „לגי עת באנשים, לגעת במשהו. פחד המבקש להסתתר מתחת למסווה הלא-מוצלח של חשש מפני השקר: „שקרים נראו לו כנגיפים של מחלה חשור כת מרפא שאפילו בין כותלי מעבדת-מחקר מור גנת ראוי לנהוג בהם רצינות עמוקה וזהירות. לגי עת רק בכפפות“ (33). צרף את כל אלה וקיבלת מירשם בדוק לכישלון וסימפטום של מחלה ספי רותית.

כי ספר שרצינותו מווייפת, מלאכותית, לא משכנעת: ספר ש„תצפיותיו“ לא תצפיות ודמויו תיו לא דמויות — אף הוא בכחית נגיף של

ליאו רוט: אינטימיות (שמן, 1987)

מחלה. אין צורך בדרמטיזציה יתירה: המחלה אי-נה „חשוכת-מרפא“ ואדרבה — צריך, לעניות דעתי, לגעת גם בה, ודווקא בלי כפפות. אם רוצים להחלים, כמוכן.

מישגל עדין ומדויק

כי באיזה שם, אם לא בשם מחלה, נקרא לשיי מוש הרוחה, הבלתי-נסבל שסופר מחונן עושה כאן בצמדים ובשלוש של שמות-תואר. מה באמת נאמר על „כפפות“ אלה וכיצא באלה שכל-עדיהן אין עמוס עוז מסוגל לגעת אף באובייקט אחד, אף לא בתמונה אחת, בתצפית אחת, כדבר אחד שבעולם.

בולמוס תארים עבר בעולם, בעולם זה של לדעת אשה, וכאותו נחיל ארכה לא הותיר אחריו אלא ארמה חרוכה. וכך, בתו של גיבור הסיפור היא „מתודרת, צנומה, שערותיה גזוזות כאכזר ריות“ ובמקום אחר גם „זוויתית, דקיקה“. לסבתה ארשת „קשה. נעלבת“ (תמיד). פני רודתה מפי קים (ללא הרף), טוב-לב נמרץ וחסר פשרות. אצבעותיו של גיבורנו „עדינות, מוסיקליות. עניבותיו „שמרניות שקטות“. מראשו של „הפטר רון“ (הבוס) — „שמנמן וציבילי“ והוא פגע ביואל שלנו „פגיעות מיקצועיות צורבות“, ואילו אכי ריותו — „מנומנת, רכה“. אשתו של יואל, „לען“ מת זאת, מתאפרת (בורח) — „ירקרק-אבטע“, כמי שלעולם אינו בורח) — „ירקרק-אבטע“, סמיד, כמי עט דייסת“ (והנה כבר בורח). ההכרה הפוקדת את הסוכן כדמוס „חריפה, מסנוורת“. בעירת כימי קלים מפיקה צבע „חולני, מורעל“, ואילו אחותו

חיסל-אפינוחם וריגושים-לאיריגושים לזכר „הים לא בורח“.

מסיכה מדברת. אבל את את סודה שלה אינה מסגירה, כי אז היתה חייבת לגלות את „סודו“ של הסופר המסתתר מאחוריה: או לחשוף את העובדה שאין לה שום תוך משל עצמה. מכאן: חיצונות בלא תוך. כמו כל שאר גיבוריו של רומאן זה. שכן עמוס עוז לא הצליח להעמיד כאן לפנינו אפילו דמות אחת אשר תנשום את רוח החיים של עצמה, ולא את אווירו הרדילי, הקלוש, המתפייט של יוצר רה. לדעת אשה ?? — אין כאן דמות נשית אחת שמחבר מיכאל עוז מתחיל „לדעת“ אותה, לה עניק לה „עולם“ ופרצוף משלה.

הים בורח

„הים לא בורח?“ טעות. הוא בורח — ועוד איך! כאשר לא מטפ לים בו ככים, כי אם כמשהו שמסמל עוד משהו, שאותו כבר לא ניתן לפענת, מפני „ההכל סודי“ (71).

נושאים לשיר, אפילו לשירה. ואכן כל החומר רים הפיוטיים כבר כאן: הסמלים, הטון האלגני, האווירה, דיוקנו של המשרד בצופה פאסיבי ה מתחבט חיבוטים מיטאפיסיים ופיסיים כבעיות לשון. גם „הים לא בורח“ שלו מתאים הרבה יותר לשיר מאשר לרומאן. שהרי בשירה מוחלים על חטאים ממין זה ויש אפילו הרואים בהם מעלות. הוסף לחוסר אמיות „מובקה“ זה של כל הדימויות, בלי יוצא מן הכלל, ולא רק של הפרוטא-גוניסט — המסיכה המדברת, שהביוגרפיה של

המציאות או תעות? מהי האמת ומהם צעיפי הצללים הלא-ריאליים על כותל מערת הכלא של אפלטון? „מה יש לנו?“ למה אנו רשאים לקוות? מהי אותה רעת — „עמומה ומצועפת בשכבות של אחריות ההסייגות“ (198) — שבה ניתן לגיי כור סיפרו של עוז לזכות, אפילו במחיר אובדנה של אשתו, בתו ואולי אפילו במחיר אובדנה הוא? — שאלות נכבדות כולן. אולי מן השאלות הנכבדות ביותר שבכוחה של ספרות להציג. מרוע, אם כך, הן כליך בלתי משכנעות כאן. מן השפה ולחור. מרוע הרצינות שבה הן נשאלות, שוב ושוב, פעם אחר פעם, על-ידי יואל זה שאינו מסוגל לגעת בדבר בלי „לחקור אותו בעיניו וב אצבעותיו“ (ע' 5) — כמו מכחישה של עצמה, נהפכת לקריקאטורה של עצמה, לפאסיקה על מא כקו של אדם למשמעות? וגם זה: מרוע הספר מהלך שיממון כזה?

דומה שמיספר עמודי הספר על השאלות שהעי לינו הוא כמיספר עמודי הספר. אבל יש מהן חשור בות יותר ויש חשובות פחות.

קחו את יואל זה, למשל. הבה נדברו רק פן אחד באישיותו כפי שהוא מתגלה לעינינו במהלך העי לילה: סכילות לעומת עשייה, תצפית לעומת מור שאיה של אותה תצפית.

נכון. הוא „סוכן חשאי ברימוס“, כלומר, פנסיו נר, ולכן אל לנו לצפות ממנו לגדולות ולנצורות. אבל הרי איש מעשה (לשעבר) הוא המוצג לפנינו כאן. איש מעשה לעת משבר בחייו. משבר הגימ לאות, אם תרצו. שהרי באמת מתואר כאן משבר או מבוסיטוס קשה הרבה יותר מזה של סתם יציאה כרימוס.

ומה עושה אותו איש-מעשה-לשעבר שלנו לאורך כל 200 עמודי הספר ואת מה ומי הוא בעצם רואה ב„תצפיות“ החשובות לו כליך? וכי כן, כראש וראשונה, כבר אמרנו זאת, הוא חוקר ואינו מכין. כבר בעמודו הראשון של הספר הוא „חוקר“ בדרקנות פראנטית. „פסל קטן“ שהוא מרגיש בו כי „לא עלה יפה“, אבל אינו יודע. היכן הפגם? „מה היתה הטעות לא הצליח יואל לג לוח“ (6). כאמצע הספר הוא „מרים משולחן-הקפה את הצלחת עם העוגה של ציפי“. בצפוי, הוא „בתן אותה מקרוב“ ואף „ראה (בה) הרים ועמקים ומכ תשים“. אבל לעולם לא תנחשו מה הזכירה לו הצלחת עם העוגה של ציפי — את „גן המקדש בבאנגקוק לפני שלוש שנים“ (95). לא פחות ולא יותר.

צבע מובהק

לקראת סוף הספר הוא שוב עוקב „במבט עיר ניי“ (8) „אחר מעופה של ציפור אחת שיואל לא ידע מה שמה אבל הוקסם מצביעה הכחול ה מובהק“, והוא מניע למסקנה „שאינו רף חרש. אולי רק לידה מתמשכת, ולידה היא היפרדות ולהיפרד קשה, ומי ככלל יכול להיפרד עד הסוף.“ (169-170).

הוקסם מצביעה הכחול המובהק. בכלל יש לו לסוכן החשאי שלנו בעייה עם המילה הזאת, „מובהק“, כפי שיש לו בעייה עם מילים אחרות ועם קיסמן המרתק של מילים (כך הוא שותה ליקר דייבונא „בגלל צליל השם, שהעלה במח שבותיו דובים“ — ע' 83), ועם מישפט-מפתח החורז פה פעם אחר פעם חזרה שיש להניח כי מי שאינו יודע פיוט מהו יחשוב שהיא פיוטית: „הים לא בורח“.

אבל מיהו אותו סוכן-חשאי-ברימוס החוקר ותוהו וצופה ומפענת ולא מכין ומתעסק עם המילה „מובהק“ ו...ועמד על מישמרתו ואורב לכל סימן, לרבות סימנים דקים, כדי לתפוס ולסמן לעצמו את נקודת ההתחלפות של עונות השנה (107). מיהו אותה זיקת המשתמשת „לסירוגין במישקפי האינטלקטואל הקאתולי ובמישקפי רוד פאראמישמה“ (109) מיהו ולטוסי-ברימוס זה שיועד — הו, כמה שהוא יודע! — „שאינו שום דרך לדעת“ (151)?

מיהו איש מיטורווי זה שפרט להירוורווי הפי לוסופיים, לשיפוצים קלים בבית ולוויועורים עם

חשבון נפש וסיכום

סול בלו
הפה הגדול
מאנגלית: משה זינגר
זמורה, בית

הפה הגדול הוא יותר מאשר אסופה של חמ"ר שה סיפורים קצרים שנכתבו בידי תתן פרס הנובל בין השנים 1974 ל-1984. זהו חשבון נפש וסיכום של אדם מזדקן על התמורות שהוא רואה סביבו. סול בלו נולד בקנדה בשנת 1915 אך חי רוב ימיו בשיקגו. בדצמבר של חייו בוחן הסופר היהודי האמריקני את השינויים שחלו בארצות-הברית, ובפרט ביהדות אמריקה, בחמישים השנים האחרונות.

הסיפור הראשון מתאר אדם קשיש המשלם את מחיר "הפה הגדול" שלו: הרחק שלו להבריך כאימרות שפר המעליבות אנשים שמוטב היה לו לקנות את רצונם הטוב. כל חייו הוא נהנה לוותר על ידיים ועל קירבתם של אנשים בעלי השפעה שיכלו לעזור לו. כך, כשהוא מרגיע אשה יפה המתנצלת על זה שהירבתה לרבר במשך הערב, במילים "אין דבר — לא אמרת כלום". או כשהוא שאל פילנתרופית שסירה המספרת לו שהיא ער מרת לכתוב אוטוביוגרפיה: "האם את מתכוונת להשתמש במכונת חישוב או במכונת כתיבה?". החרות שאותה הוא נוטל לעצמו לפתוח את פיו הגדול מקבילה ויקרה לא פחות מן הוכחת שנטל לעצמו כל חייו לבו לכתף; בוז וזלזול שהגיעו אותו להפקיד את ממונו בידי קרוב מיספחה נוכל המסבך אותו בפלילים.

גם הסיפור "התנדר: מפני עד אופי" עוסק בחור פש. המתירנות החרשה מאפשרת לגאון הצעיר לזנוח את המרע ואת שיקגו לטובת הספרות וחי בומה בני יורק. "איזה מין יום היה לך" מתאר דמות מוזקנת של אישיות גרולה, ענק הביקורת האמנותית, וקשריו עם אשה קרתנית "רגילה" מאוד. האשה קושרת אותו, למרות חולשתו הפיזית, אל החיים וממנה הוא יונק ערנה וכוח-חיים באנכיות גראנדיוזיות.

ב"כלי כסף" בורק בלו את התמורה בחייו של נער בן מהגרים והפיתו לאיש עסקים אמריקני מצליח. האיש קרוע בין אהבתו לאביו, הנוכל היחיד הועיר, לבין אמו הצידקנית שהתנצרה וראתה שחובבנותיה לחיי הכנסיה.

"בני רודים" הוא הסיכום, אולי האיש ביותר בספר זה. סול בלו רואה מתח עצום בארצות-הברית בין הניהיליזם המתירני המודרני לבין הסדר המוסרי של העולם שבו גדל. המתח הזה גורם את התמוטטות המיבנה החברתי כולו. "התפרים של ההיסטוריה נפתחים... מיגבלות ומעצורים של דורות הולכים ונעלמים". דור המהגרים היהודי ובניהם, שניסו בכל כוחם ליהפך לאמריקנים, הצליחו בכך בדרר-כלל. ואולם האיניטגרציה שלהם מתבטאת על רמה נמוכה, תוך אובדן מיטענם הרוחני והמוסרי, כולל המסורת היהודית.

עודד פלד: לפני שיעשו מהם פיקאסו

אני יודע שהנושא הזה כבר יצא לכם מכל החריצים, אבל מה לעשות, האינתיפאדה נמשכת, הצמיגים מתעופפים, האבנים בוערות ושום כלום לא עוזר. אפילו לא תרגיל ההסחה הידוע של הדיבורים על מלחמה אפשרית עם סוריה. נכון ש"מפגן תיפתח הרעה", כדבר הפסוק, אבל נכון לעכשיו, כשכל תהיכומים מהאפסנאות זורק תחזיות לגבי מועד האקטן המשווער, אפשר רק להבין מהו שהזדים מדמשק ייצאו לקרב בתאריך שיתואם מראש עם צמרת מטכ"ל השק"ם הציוני.

אז נעזוב סוריה ונחזור לעניין המבאס של המהומות בקולוניות הכבושות. אם תשאלו אותי, האינתיפאדה הולכת להיות מיקצוע העתיד. לא אורט, לא טכנולוגיה ולא בטיח. עבדכם הנאמן, החותר ללא ליאות לקראת תואר דוקטור כבוד בתחום הני"ל, עוקב בפליאה זקורת-עפעפיים אחר החידושים והפעולות של מוח החאקי היהודי, החל בחצוצה, באספלטית ובזיפופיית, וכלה בהצעה המהפכנית לארגן באמצע 92 אולימפיאדה לעצירים מינהליים. וחבל שלא מאמצים את שיטת ההרדמה המקומית. הצטערתי לקרוא בהארץ לא מזמן ש"בצה"ל הוחלט סופית, מחשש מפני אסוציאציות קשות, לא להכניס לשימוש כלי ציד מיסטרטיים ורובי ציד למיניהם, כולל כאלה היורים חיצונית הרדמה או כל אמצעי ציד אחר". אז למה לא להפוך את יש"ע לסאמארי ולהרדים את הפלישתים?

מה שכן מוצע במאמר ממנו ציטטתי לעיל הוא כדורי צבע. "הכדורים ישמשו לזיהוי ודאי של משתתפים בהפגנות. את כמוסות הצבע נגד המפגינים יירו מתוך רובה מיוחד ו/או אקדח שיועמד לרשות מפקד הסיור או החייל בעל כושר הקליעה הטוב ביותר." המגמה המוצהרת מאחורי גימיק ציבעוני חדש זה היא פיזור מהומות תוך מינומל מיספר ההרוגים והפצועים. אבל הבעיה היא שקשה לסמוך על הצלפים שלנו. עובדה, 98.13% מהרוגי המהומות מצאו את מותם במהלך ירי לרגליים או מעל לראש. אז אולי יקום סוף סוף איזה אינתיפאדה ויסביר לנו מהו, לעזאזל, גובהם הממוצע של הערלים?

טוב, אז לפני שהחיילים "יעשו מהם פיקאסו", צריך לפצח את הקושיה האינתיפאדולוגית אחת ולתמיד. ואולי הכי טוב ללכת ולהתייעץ עם גאוני העבר. להשתטח על קבר החז"ל האלמוני. ויפה שעת עוצר אחת קודם.

למטורף ואין סיכוי שיימצא מישהו שיעיין ביי צירתו ברצינות.

אם נותר עוד דבר מן התרבות היהודית בת נאים אלה, הרי הם קישורי המיספחה. בני רודים, בניגוד להיגיון הקר, הם עדיין קרובים שעוזרים ונעוזרים בהם, אפילו הם זרים, משונים ואפילו שליליים בעיניך. אבל גם קשר אחרון זה הולך ונעלם.

לקורא הישראלי ייראו הדברים מוכרים. דורו של סול בלו בארץ מרגיש ניכור רומה ביחס לבני ולנכדים המסרבים לנהוג על-פי הערכים הישנים הנקראים כיום, על דרך הילול, "ציונות". כמו בארצות-הברית, מי שרואה בתרבות המתורארת כ"אלאס" או "בשוללת" רק קאטורה מגוחכת ורוחה של חיי פלאסטיק מפחידים — נחשב בעיני רבים כפראייר. שעבר זמנו.

אמנזן אחינעמי

אמנות

ישראל מושינזון: המחושב והאנושי

לכאורה, עושים הפסלים של ישראל מושינזון

ישראל מושינזון: מחושב ואנושי

רושם כבר ומגושם משהו. אבל רק לכאורה. למי עשה, הם שונים זה מזה בצורניותם, בחומריהם, בדרך עיבודם, ובדרך חידירתם זה לזה (רק במי קמות שהאמן יעד אותם לכך). כל אלה מקנים לפסלים את אופיים הקל, ההגיוני, המחושב, אך יחד עם זאת האנושי.

אם נמצא ביניהם מי שסרב להיסחף בזרם ה"אופנתי" — כמו שולם הגאון, נהג המונות המקי דושה את חייו לפיתרון בעיות היקום בתבנית, לא יוכה בהצלחה שהיא תכליתו המאוהב ביותר של "החלום האמריקני": כתביו של שולם זה מעולם לא ראו אור. האיש נחשב, כמעט אוטומאטי,

ואכן, הכל מפוברק כאן, הכל בוסרי ולא בשל, הכל עצוב יותר על המידה וכלומר, למעלה ממה שהסיפור מצדיק, הכל אנין אנינות יותר, מסתגר ושוקע אבל פטפטני להפליא, מסוייג וזהיר אך חסר אחריות לשימוש במילים, "קשה" ו"עקשן" אבל רכרוכי ומתמרת. מה פלא שאם עדיין נותר רה לו (וליואל) תיקוה לפענח משהו, להבין, או לפחות לנסח את השאלה בבהירות, עליו לצאת מתוך הערפל העמוק הזה. להתעורר בכל מחיר מתרומתו. ולו באסון. שיבוטו משהו וינפץ במכת פיגוע את הקרום השמנוני הרך הסוגר עליו מכל עבר וחונק אותו כמו רחם" (361).

קרום שמנוני רך

לשם שינוי: "תצפית" אמת של עמוס עוז — ביחס לעצמו, לא ביחס לגיבורי-לגיבור, כמור בן. לא ביחס לזה המרכיב לסירוגין מישקפיים קאתוליים עמישקפיים של רופא המיספחה.

אבל עוז תמיד דרמאטי יותר על המידה בדי מוייו. אין שום צורך להרחיק לכת עד כדי אסון או מכת פיגוע. אבל את הקרום השמנוני הרך הסוגר עליו מכל עבר וחונק אותו כמו רחם — הוא באמת חיובי לחיד. בכל מחיר.

אולי אז יתחיל לכתוב כמו ברתמותה רגיל. לא כמו נביא השבט, המכשף, רופא האליל או המותפף שלו. לא כמי שכורע, חליפות, תחת משא הייאוש והאחריות המדומה, לא כמי שנגזר עליו לשאול מאחור את שאלות קודלת באמצעות דמר יות קרטון כמו יואל, אביגיל, נטע או מתוך הרי רות שככאן. לא כמי שרצינותו העמוקה ועמקותו הרצינית, וכן מעמדו, גילו ומוניטיו מחייבים אותו למשוך עמוק וסורי וחשאי עד אין קץ וגובל ותיכ"ל ותכלית. כי אם כסתם אדם-סופר, בשר ודם, אדם מוכשר, וירטואוזי אפילו, — כבר אמרתי זאת — שאינו מניח למאנייריזמים שלו לכפות עצמם על "תצפיותיו" ואינו מחליף בין תצפיות למאנייריזמים.

זהו בעצם הסוד היחיד, החשוב ביותר, המצפה פה לפותר. "חידה" זו ניטל עליו באמת לפתור את רצונו לצאת סוף סוף מתוך "הערפל העמוק" שהוא שרוי בו ולהחליץ מן "הקרום השמנוני הרך" המכסה עליו כמיכסה.

ולסיום: כיוון שברוך מיקרה קראתי אחרי לך נח אשה את סיפורי של ליאונארדו שאשא הי איטלקי, יומה של הנילית (מאיטלקית: עמנואל בארי, מירון רפפורט), ארשה לעצמי גם עזות מצח קטנה, עזות-מצח בדמות המלצה. אדרבה, עמוס עוז, קרא את סיפורי של שאשא. וקרא מתוך ניסיון "לפענח": לפענח כיצד סופר נאמן לזמנו ולמקומו (אם תרצה: דבר השבט אבל לא הקוסם שלו) כותב, כיצד הוא מצייר דמויות ומפיה בהן רוח חיים לנגד עינינו ממש, כיצד סופר המעוניין בדיק ובתימצות אמיתיים מדייק ומתמצת; כיצד הוא "מתמצת" ארץ (את ארצו סיציליה) לדימוי של אהבה-ריתעיה-השלמה, ואת אהבתו — לאכזבה ולפיתוחן ולויתור. זאת, מבלי לגרוע ממוחשיותם ומרצינותם של אלו ואלו, כן, ממש כמו שיואל של עוז אמור היה לעשות.

וצא וראה את ההבדל!

אמת: לא הכל חייבים לכתוב סיפורים הקרויים "ריאליסטיים". מי כעמוס עוז יודע זאת. אבל סר פר שכבר גמר אומר לכתוב סיפור ריאליסטי, על כל ההשלכות האישיות והליטריות והאלגוריות והסימוליות והדימויות שעשויות להיות לז'אנר זה בימינו — טוב יעשה אם יילך קצת אצל סיפורים כגון אלה של ליאונארדו שאשא.

ולוא רק כדי לחזור וללמוד, כי כשם שלא די לחזור תריסר פעמים על התואר "מדוייק" כדי להיות מדוייק, כך אין די, בספרות, לדבר על "תערובת מדוייקת של רחמים ותוקף, אהרה ותר גה וסמכות" — כדי להמחיש תערובת "מדוייקת" ומסוכנת כזאת.

לא, לא כך קורים הדברים בספרות. כאן לא די לדבר על דבר ולחזור עליו שוב ושוב כדי להביא אותו לעולם, או להקים אותו לתחייה. כי ספרות — והכוונה לספרות טובה, לא לגרועה, כמובן, — אינה מסתפקת ב"איוו נימה של רעת, אכן עמומה ומצועפת בשכבות של אחריות והסי תייגות".

ואם באמת "יש צורך למקד את המבט ולהישך אר בתצפית במשך שעות וימים, ואף במשך התוצאה אינה סולפיסיים (התורה הגורמת שרק האני קיים) נפשי ורחמים עצמיים "עמומים" המ צועפים ב"שכבות של אחריות והסתייגות".

לא, לא הכל סודי (סודי חזק) בעולם. סודיותהם של כל בני-האדם אינם שווים, ולא די במישקי קריאה קאתוליים או "רפואיים" כדי "לפענח עכשיו דבר-מה".

תערוכות

שרה זילברשטיין: ארץ הצבי

בדף הקטן הגלוה לתערוכה נכתבו מילות הסבר לשני מונחים: צבי — מקורו בארמית, סר רית, ערבית ואשורית ופירושו: רצון, חשק, אהבה וחמדה. ארץ הצבי — ארץ חמדה; כניו לארץ ישראל.

בתחתית הדף מוצגת לפני הקורא תמיהה של הצירת: ארץ הצבי?

אחד הצירים, "מספרת שרה זילברשטיין, זה התלוי על הקיר שמול הכניסה, נעשה לאחר שנודעו לי תוצאות הבחירות. כל הזעק, הכעס ותחושת אין האונים התרכזו במעשה הציור. אנו מוונמים, אם כן, לתערוכת מחאה, תערוכה פו ליטית.

אולם, למרבה המזל, רחוקות התמונות מלבטא סימנות פלאקאטיות ופשטניות. אפשר ליהנות מיפויי בלי כל קשר לנושאן או לאירועים ששימי שו להן "השראה". במרבית הצירים נראים צנאים על רקע נוף שמאות קווקוים עצבניים מעניקים לו רכות מעודנת המשתנה בהדרגה לכתם כהה ומעיק. מאחורי הצנאים המשוטטים לאורכו ולי רוחבו של הנייר מסתרות צלליות של זאבים. המהומה, הסכנות — מרומזות. חיפשי עקבות של זעם בצירורים ומצאתי כאב. הרגשה הדומה לזו הקיימת בקריאת שיר. חלק מהצירים טבולים בסוג של כישוף. ציור של שדה פרחים ניצל מגורל מתקתק ומקריין חרדה עמומה.

זילברשטיין שולטת בחומרים שבהם היא משתמשת (יש לי בבית אולי מאתיים גוונים של גירי פסטל בדרגות שונות של קושי, היא מגלה ומצליחה, לראשונה מזה זמן רב, להפוך ביקור ב"בית האמנים" התל-אביבי לאירוע אמנותי.

שרה בין

חרים בניחין

מזל החודש: טלה האסטרולוגיה הסינית

באסטרולוגיה הסינית יש 12 מזלות ה' נקראים בשמות של חיות שונות. אף אחד לא יודע בדיוק איך המזלות קיבלו את שמם, אך ישנה אגדה המציעה הסבר. לפיה באיזשהו ראש-שנה סיני אחד, הזמין אליו בודהה את כל החיות אשר בממלכתו לבוא לפניו. לרוע המזל ומסיבות שרק החיות יודעות אותן, הגיעו רק 12 חיות.

הראשון שהגיע היה העכבר, אחריו הגיעו, לפי הסדר, השור, הנמר, הארנב, הדרקון, הנחש, הסוס, התיש, הקוף, התרנגול, הכלב והחזיר. לאות-תודה החליט בודהה לקרוא שנה על שם כל אחת מהחיות האלה. אלה שנולדו באותה שנה יקבלו בירושה חלק מהתכונות של החיה שעל שמה נקראת שנת-לידתם. לכן אלה שנולדו, למשל, בשנת-השור, יהיו חרוצים, עקשנים ומתמידים בדיוק כמו השור. אלה שנולדו בשנת-הכלב יהיו נאמנים כמו הכלב לבעליו. מכיוון שלא כל אחד יכול להיות בעל כל התכונות של מזל מסוים.

בנוסף ל-12 המזלות של גלגל-המזלות ה' סיני, קיימים המישה יסודות שיש להם השפעה ממתנת או מחזקת על המזל. השנה הסינית היא שנת-ירח ונמשכת מסוף ינואר עד תחילת פברואר בדרך. שנת 1989 היא שנת-הנחש והתחילה ב-6 בפברואר ונמשכת עד 26 בינואר 1990. לאחר שחלפה לה שנת-הדרקון, שהיתה עשירה במאורעות,

שנת-הנחש תאמשר לנו לבחון את המצב. כאמור, תחילתה ב-6 בפברואר והיא תהיה שנה של עבודה קשה, יוזמה ורעיונות שיבואו על גמולן. לכל אורך הספקטרום של הפעילות האנושית תהיה התקדמות משמעותית, במיוחד בשטח התיקשורת, שימור האנרגיה והרפואה. כמו-כן שנת-הנחש תהיה שנה עשירה באירועים תרבותיים, אופנות חדשות ושונות יוצאו במשך השנה והאמנות, המוסיקה, התיאטרון והקולנוע יקבלו תמיכה ופופולריות רבה. זאת שנה טובה לכל מיני תערוכות גדולות ועידות שרבות מהן יזכו להצלחה יוצאת-דופן. דבר נוסף שיקרה בשנה הזו, מחירים מרקיעי שחקים לצעירים ועתיקות מסויימים. בנוסף

לתשומת-הלב שתיתן לאמנות, זו תהיה שנה טובה ללימודים. תחום נוסף שצמחי ההתעניינות ציבורית הוא הסיבה. בקבוצות שונות יפעלו נגד ההרס של האיזורים הכפריים, ויהיו-הסביבה וכו'. ארכיטקטים ומתכננים-ערים יהיו נושא לביקורת, כאשר תשומת-לב נוספת תינתן לבעיות של הערים המודרניות. בכל מה שקשור לפוליטיקה, שנת-הנחש תהיה שנה של חוסר-ביטחון. ממשלות ו' מישטרים שהתקיימו משך שנים רבות, יפלו לפתע, אם באמצעות חלפמי או באמצעות פעולה פתאומית, כלומר מהפתע. היו אלה שנות-הנחש הסיניות, שבהן התרחשה, או התחילה, המהפכה הקומוניסטית. בשנת-

הנחש הגיע המישטר של הצאר לסיומו. בשנת-הנחש מיפלטגה-העבודה הישראלית הפסידה מיספר רב של קולות בוחרים ולאחר שהיתה בשילטון כ-29 שנים נאלצה לוותר על השילטון לטובת הליכוד (שנת 1977). זו היתה השנה שבה התחיל מהפך באותה מיפלטגה ובשנה הנוכחית היא תצטרך למצוא דרכים חדשות וגישות שונות, אם תרצה לשמור על מה שיש לה ועוד יותר אם תרצה להתחזק. שנת-הנחש יכולה להיות שנה גורלית למיפלטגה-ה' עבודה, שכן מתחיל מחזור חדש של 12 שנה שבו יצטרך לדעת לקרוא ולקבל את האותות והסימנים המאוד ברורים שקיבלו כבר במחזור הקודם, שהחל בשנת-הנחש והסתיים בשנת-הדרקון.

אגב, באותה שנה, שנת-נחש, המיפלטגה ההודית שהיתה בשילטון בהודו כ-30 שנה, הפסידה גם היא מיספר עצום של קולות ו' שילטונה הגיע לקיצו.

מיפלטגות רבות אחרות ששלטו במשך ה' שנים זמן רב, נפלו גם הן בשנת-הנחש. יתכן מאוד ש-1989 תראה שינויים משמעותיים במנהיגות הפוליטית בארצות השונות ב' עולם וכן יכולים לקרות שינויים תחוקתיים. למרות חוסר-הביטחון הפוליטי בשנת 1989 יכולות להיות פגישות היסטוריות חשובות בין מנהיגים עולמיים והסכמים בינלאומיים חשובים צפויים להיחתם ב' עיקבות הפגישות האלה. הנשיא האמריקאי החדש יהיה מעוניין במיוחד להשאיר את חותמו על בימת-העולם וייתכן שיהיה כלי או אמצעי להפעלת-לחץ שיביא להסכמים מסויימים, בייחוד בנוגע לפיקוח על הנשק, סחר בינלאומי ויצירת תוכניות חדשות הק' שורות לחלל. אבל בעוד שהדיפלומטים וה' פוליטיקאים יהיו עסוקים, שנת-הנחש ת' צוין בתכנים ושעוריות ודמויות ציבוריות מסויימות יהיו במבוכה בגלל חשיבות וגי' לויים של דברים שהשתיקה יפה להם.

לפירסום ולתעשייה תהיה הצלחה מיוח' דת בשנת-הנחש וליוזמה ולכונן-ההמצאה יהיה גמול רב. משקיעים צריכים לעמוד על המשמר. אם הם משגשגים, אזי המצב הכל' כלי קצת מסוכן. הנמילה הגדולה של הבור' שה בשנת 1929 בניו-יורק קרתה בשנת נחש, כמובן, זו תיזכורת טובה למשקיעים והמצאה לבחון מקרוב את השוק. לא כדאי לקחת סיכונים גדולים מדי.

ה'12 וה'13 יהיו עדיין די רגישים. מצב ה' רוח לא יהיה על הגובה ובעיות הקשורות למימפחה או להורים מבוגרים יטרידו וידיאי' גו. אך מה-14 מתחילה רוב התחומים ירגישו בהקלה. יותר בידור, נ' שיות, טיולים, חופ' שות ופגישות עם קר' בים וידידים יעלו לכם את המורל. למרות שזה השבוע שלקראת הס' דר, לא נראה שזה מה שיוסיף קושי. בכל זאת, ה'16 עד ה'18 בחודש - ימים רגישים.

גם בני מזל שור יתחילו להרגיש בהקלה. עדיין חשים לא טוב ומצב-הרוח קצת ירוד. אבל כוכב ונוס, הגומל להיכנס ל' ולכם בדו בחודש, יביא לכם המון אהבה ויעלה לכם את הפופולריות אצל בני הסיני השני. הופעתכם תהיה מושכת יותר ותוכלו לחשוב על שינוי וחידוש המלחמה, צבעים חדשים והופעה שווה יעשו לכם הרבה: בתחום הפיננסי המצב פחות זוהר. כספים יגיעו אמנם, אך ההוצאות עדיין גדולות מאוד וכדאי שתצמצמו בהן עד כמה שרק אפשר.

ה'12 וה'13 בחודש מומינים אתכם לצאת למסע של ביזבוזים. חשוב שתרטנו את היצר שכן בתחומים רבים מורגשת עכשיו הקלה, אך דווקא במה שקשור לכספים מצב' כס מאוד לא מעודד. אתם ממחרים להתפ' רץ, להתרגו ולריב. יית' כן שאתם נוטים לנמח' דברים מעבר למרמור' ציות. הבעייה היא ש' צייתאפר ששוחח אית' כס בהגיון. צריך, כנראה, להמתין לסוף החודש, שאז תחזרו להיות יותר רגועים.

ה'12 וה'13 מתאפיינים באינדיבידואליות הקשור' רח להמשך הקריירה. תצטרכו לעשות מע' שה העלול לפגוע במישר' חו שחיה קרוב ויקר. אך אין ברירה. כדי להמ' שך ולהתקדם לא תוכל' לו להרשות לעצמכם את המותרות של לא להעליב. התחום הכספי מאוד מרגיע. אתם מות' חילים לראות פירות. כספים יגיעו ממקורות שונים ותוכלו להחזיר חובות וליישר את כל ההדורים, ובעיקר להרגיש ביטחון באשר לעתידכם הכלכלי.

ה'12 וה'13 מעייפים ודי קשים, אל תתעק' שו לעשות מה שלא הולך. מה-14 יהיה הר' בה יותר פשוט. אומטי' מיות ומרץ יאפיינו את התקופה הקרובה. במ' קום-העבודה תעלה ה' מוסלריות שלכם, תזכו לשבחים על עבודתכם. אמנם תעבדו קשה, אך יש מי ששם לב למה שאתם עושים ובקרב תוכלו לבצע שינוי. ה'16 וה'17 סוחפים את' כס לביזבוז-כסף מיותר, אם כי לא נראה שאתם נכנסים להתקופה בעייתית בכספים.

ה'12 וה'13 יביאו לכם הקלה. בעייה שהציקה מאוד בחודשים האחרונים תמצא לה פיתרון. סוף-סוף תהיו אדונים ל' עצמכם ולחייכם, תוכלו לנוח ולארגן את החיים כרצונכם. ב-14 וב-15 אתם עוללים יותר להרגיש טוב וחשוב שתנחמו ולא תהכר' לו חוכמיות מעייפות. פשוט לא תעמדו בהן. קל יותר מה-16, שאז תחשברו בק' שר לאפשרויות חדשות בעבודה. בתחום הרומנטי מתחילה תקופה יפה. תהיו עכשיו יותר מבוקשים ותיהיו מחייחברה סוערים, עשירים ומחמיאים.

נדי
21 בדצמבר - 10 בינואר

חאזניים
21 בפברואר - 22 באוקטובר

סרטן
21 ביוני - 20 ביולי

טלה
21 במרץ - 20 באפריל

דלי
20 בינואר - 18 בפברואר

נקור
22 באוקטובר - 22 בנובמבר

אריה
21 ביולי - 21 באוגוסט

שור
21 באפריל - 20 במאי

דגים
19 בפברואר - 20 במרץ

קשת
23 בנובמבר - 20 בדצמבר

בתולה
22 באוגוסט - 22 בספטמבר

תאומים
21 במאי - 20 ביוני

איד להיות הורה

מאת

ענת סרגוסטי

יועצת

זיווית אברמסון

אמא של שרית (5 חצי) ואריאל (3) תיארה באוזני זיווית אברמסון והקהל את שני ילדיה, ואת המצב שהיה בבית לפני שהתחילה בקורס בבית-הספר להורים ואת השינויים שחלו מאז. **וכך סיפרה:** כשהגעתי לקורס — ילד אחד, אריאל, אל, כונה המלאך ושרית היתה הילדה

עד היום, למרות שהמצב השתפר בהרבה, אני מרגישה שהיא מחפשת הורמוניות ודרכים כדי להיכנס איתי לוויכוחים. אני בטוחה שהיא יודעת איזה בגדים מתאימים לכל מוג'אוויר, אבל אני חושבת שלפעמים היא בוחרת דווקא את הבגד הלא-ינכון כדי להיכנס איתי לעימות. האמת היא שלא כליכך חשוב לי איך היא מתלבשת, ומציד שלי תלבוש מה שהיא רוצה, שיהיה לה קר וזו היא תלמד הכי טוב. אבל קשה לי להתעלם מההערות בחוץ. ההתמודדות עם הסביבה מכבירה עלי. אם היא יוצאת מהבית בבגדים קלים ביום-חורף וזועף וגשום, ילדה מהבית? או "ככה מתלבשים ב" חורף?" או "מיסכנה הילדה, תראה מה אמא שלה הלבשה לה, היא עוד תח" לה."

כל עניין הבגדים הפך אצלה לי בעייה. היא, למשל, לא מוכנה ללבוש מיכנסיים שיש בהם רוכסן, או כפתור רים. היא מוכנה ללבוש רק מיכנסיים שיש להם גומי למעלה.

לכן אי-אפשר לקנות לה בגדים כי הפתעה, כי אז היא שואלת: "מה פתאום קנית לי את זה?" או "אני בכלל לא צריכה את הבגד הזה." בזמן האחרון התחלנו לשתף אותה בעזרה בבית: לרוקן ולמלא את מריחה הכלים, לעזור בתליית הכביסה על החי

היתה בת ראשונה ונכדה ראשונה וכך לם העריצו אותה. אנתנו לא הצבנו בפניה גבולות ככ"ל. הכל היה מותר לה. אני קראתי לזה התנסות. חשבתי שכדאי ושהיא יכולה להתנסות בכל מיני דברים. לא חשבתי שצריך לעצור אותה, או להציב בפניה גבולות.

או נולד אריאל, ושרית התחילה לי התמרד. האמת היא שהינקתי אותו כי משך תקופה ארוכה מאוד ובאופן אובייקטיבי היה לי פחות זמן להקדיש לשרית והכרור התגלגל וגדל.

על הרקע הזה אריאל גדל כמלאך משמיי. וזה היה לי עוד יותר קשה, כי כל המישפתה התפעלה מהמלאכיות שלו, ושרית כבר לא היתה הכוכב ב"מרכז העניינים." עכשיו, כמו שאמרתי, המצב השתפר בהרבה, למרות זאת היא ממשיכה להעמיד אותי מדי פעם במיבחנים, מניסה לגרור אותי לעימות. למשל: כשהיא מחליטה לנעול סנדל לים ביום של גשם וזועף. או כשהיא אר"מרת: "אני אעשה מה שאני רוצה, ואתם לא תגידו לי מה לעשות!"

קודם הם היו רבים ללא הפסקה, אני הפסקתי להתערב לחלוטין ועכשיו הם משחקים ביחד שזה ממש מעונג. למרות זאת, יש ביניהם קטעים מאוד קשים. הוא מרביץ לה לפעמים חזק מאוד, וחובט בה עם חפצים גרד-ליים, והיא יושבת ומתמסרת למכות כמו קרוש מעונה. היא פשוט לא מגיבה. הוא יכול לקחת, למשל, משאית-צעצוע ממתכת, ולהכות איתה על ראשה והיא נשארת לשבת, לא זזה. אחר-כך היא באה אלי ואומרת לי: "אמא, אריאל הרביץ לי!" אני אומרת לה שזה באמת כואב, ונניח לה לה נשיקה ובוזה נגמר העניין. לפעמים היא מגיעה איתו להסכמים שונים ומשונים, למשל, היא אומרת לו: "אני אתן לך שני מסטיקים והיום לא תרביץ לי." וזה עובר. יש ביניהם מאבק כל בוקר כשהם יורדים לגן, כי הוא רוצה תמיד להיות ראשון. הוא אומר: "אני לא קטן, אני בינוני." והיא מוותרת לו בדרך-כלל. אריאל הוא ילד מאוד נוח, אבל לפעמים הוא לומד ממנה, ומתחיל גם הוא בוויכוחים סביב הבגדים.

לפני יציאתן לטיול, הילדים יושבים

"מציד, שתלבש מה שהיא רוצה. שיהיה לה קר, אז תלמד..."

עד כאן סיפוריה של האם. הגננת, שבאה גם היא למרכז ה"ייעוץ, סיפרה שקליטתה של שרית בגן היתה קלה באופן יחסי, למרות שהיא הגיעה כאמצע השנה. היא אמרה שהיא ילדה מאוד חברותית, מאוד לא שתלי טנית, מאוד יצירתית, לא מתבלטת, אבל נעים לה כשמבחינים אותה בדב"רים שהיא חזקה בהם.

היא סיפרה עוד, שבוקר אחד שרית באה לגן כשהיא לבושה בסוודר לבן חדש, ולאמא שלה הפריע מאוד שהיא תסתובב עם הסוודר הלבן בגן, מפני שידעה שיתלכלך. הגננת אמרה לשרית רית שהיא יכולה להראות את הסוודר לילדים בגן, ואחר-כך, כשיתחילו לע"בוד, היא תצטרך להוריד אותו. והיא הסכימה. רגע לפני שאמא שלה באה לקחת אותה, היא לבשה שוב את ה"סוודר.

בדרך-כלל, אמרה הגננת, שרית מקבלת את המיסגרת בגן, אבל רוצה ש"יתחשבו גם בה. שרית לא רצתה לדבר עם אברמסון לפני הקהל, ורק אריאל, אחיה הקטן נענה לבקשה ובא. זיווית אברמסון, שהינחתה במרכז, סיכמה את השיחה עם האם, ואמרה: הקושי עם השינוי שחל כשנוסף את, מוכרת היה לבוא, גם לולא היה נולד

לה שמשלתלים עליה ואומרים לה מה לעשות.

החיים כסולם

היא ילדה אהודה בחברה, אבל העקשנות שלה והחוצפה שבה היא מדברת, גרמו לכך שבגיהימישפתה הק"רובה והרחוקה מתנהגים אליה בפחות סימפטיה מקודם. מאז שחל שינוי אצל שרית, חל גם שינוי אצל אריאל.

היא עושה המון פרובוקציות ומתע"קשת. רוב הפרובוקציות הן סביב הבג"רים, אבל גם בעניינים אחרים. למשל: אני רוצה לקרוא לה ספר חדש, או להראות לה מישחק חדש, והיא מייד אומרת: "זה לא בשבילי" או "זה לא נראה לי." או אני צריכה להמציא אלף המצאות והצעות איך לפתור אותה לתוך זה.

כל פעולה הקשורה אליה, אני צרי"כה לחשוב כמה מהלכים קדימה, כדי לנסות ולמנוע עימותים איתה. וכשהיא אינה רוצה לשמוע סיפור

"הבאנו להם את הקידמה!"

כשאמא רוצה לספר לשרית סיפור חדש, ושרית לא רוצה לשמוע, אז אמא מוצאת דרך "משכנעת" כדי ששרית בכל-זאת תשמע אותו. כשמשהו לא הולך חלק, אמא מוצאת מנטסים. שתלטנות אינה מוכרחה לשאת אופי וטקנונים. היא יכולה גם להיעשות בעדינות רבה, ובדרכים עקיפות. הרי במהלך ההיסטוריה היו הרבה מאוד שליטים נאורים. שליט נאור, כמו הורה "טוב", יודע מה טוב ומה רע לנתיניו/ילדיו הבלתי-מסומ"חים, והוא דואג לספק להם את הצרכים שלהם כפי שהוא מבין אותם, אם ירצו, אם לא ירצו.

אבל גם בתחפושת נאורה מתחבאת השליטה. שרית הקטנה מרגישה בזה ומתמרדת. אך אחד אינו מסכים לכך שמישהו אחר יכפה עליו — אמיליו בידור והתפתחות. קודם כל רוצה שרית, ורצוה כל אדם וכל עם, בהרגשה שהוא מח"ליט בעצמו על סיודי העדיפויות שלו בכל התחר"מים. גם השליטה הנאורה כבר אינה באופנה, לא אצל ילדים ולא אצל עמים.

"מה הם מתלוננים? בזמן הירדנים היה להם יותר טובו אנחנו הרי הבאנו להם את הקידמה, ואנחנו גם נמשך לפתח אותם!"

את אייפאשר הגדל לידים תמיד על הבסיס שהכל מותר ושאינו גבולות. כי אישורו רגע זה משתנה לעיתים זה משתנה כשנוגד את, לעיתים זה משתנה כשהילד הולך לגן, לעיתים כשהוא הולך לבית-הספר.

יש שעושה כל מה שמתחשק לו כל הזמן, עולה לאחרים על העצבים וכולם אומרים לו: "אתה מפריע, אתה מרגיז, זה נמאס!" ואז הילד מתחיל להרגיש שהוא לא נחמד, לא נעים לאחרים. זה מרגיז אותו והוא נעשה עוד יותר כועס. הוא לא יודע איך לצאת מהמצב שבו הוא נמצא.

שרית קמה בבוקר, והבגדים זה הדיבר הראשון שמזדמן לה, ושורכה היא יכולה להרגיז ולהראות לאמא שלה: "אני אכריח אותך להיות עסוקה איתי, ואם זה לא יילך בטוב, זה יילך ברע!" כדור ששרית היתה במצב על חוטר-אונים, היא לא ידעה מה לעשות כדי

שמחים על תוספת כוח-אדם, שתקל על כולם מעט מהנטל.

לכן, לילדים מפונקים קשה לקבל אחים חדשים, בעוד שלילד מועיל ותורם הם מהווים ברכה.

אם רחיצת-הכלים היא תפקיד של הילדים כקבוצה, אז ככל שיש יותר ילדים, כך יוצא לכל אחד מהם לרחוץ פחות.

חשוב להוציא את הככור מתוך ה"מעגל השלילי שלתוכו נכנס. והדבר הראשון הוא להפסיק להתערב במרי-נות בין הילדים, מכיוון שאם מתערב, הילדים מפרשים את זה כך שהורים לוקחים מאחד גוונים לשני. כדאי להכניס את שניהם ל"סירה אחת", להתייחס אליהם כאל קבוצה. להתייחס לעניין, ולא משנה מי מהם הוציא את הכלים הרחוצים מן המדרית, לומר: "אני נורא שמחה שהמריית ריק." או: "אני נורא שמחה שהשולחן ערוך."

אם הילדים קרובים מתברר שהוויכוח הוא אם הילדה תעשה או לא תעשה מה שאני אומרת לה, או אם היא תעשה בסוף מה שהיא רוצה, ועל זה לא כדאי מראש להתווכח.

אם ניתן לה לצאת עם הבגדים שהיא החליטה ללבוש, שתצא איתם ושתישא בעצמה בתוצאות, כשהיה לה קר.

הורים רבים מתפללים על הרעיון של "סירה אחת", אבל החיים הם כאלה שכולנו בסירה אחת, ואין אפשרות לתת לכל אחד מה שמגיע לו — לא כפרים ולא כעושים. התורה האנושית בנויה על שיתוף-פעולה, שבו כל אחד תורם לריווחת-הכלל. כל אחד מאיתנו נושא כל הזמן בתוצאות המעשים הטובים והרעים של מישוהו אחר. אם הסגור לך לא תיקן כהלכה את הנעל שלי, אני היא זו שאדרוך על מסמרים, לא הוא. ואם הכביש לא עשוי כהלכה, ישקעו כל המכוניות החולפות בבוך, ולא רק זו של בונדרה-הכביש.

בצבא, בסירונות, מיושם הרעיון ה"חינוכי של "סירה אחת" בצורה קיצונית: אדם חילל אחד מתוך המחלקה לא היה מוכן במיסדר-הבוקר, כל המחלקה צריכה לרוץ סביב המחנה. זה גורם לכך שכולם עושים לאישיים והאישיים משתלמים ומתאמצים יותר.

כדאי לתת לילדים לקחת אחריות משותפת ולא להיכנס לשאלה מי היה טוב ומי היה רע, אחרת הם חושבים, בטעות, שרק אחד מהם יכול להיות טוב. לא כדאי להיתפס למלכודת ה"צדק היפוש הצדק" הוורד-המלך למריבות במישפחה.

כדאי גם שהאם מחפשת עשרות דרי כיום כדי להגיע לשרית עם סיפור, או מישחק חדש. המטרה היא מכוונת, אבל כשהילדים אינם רוצים, היא מוצאת כל מיני שיטות ודרכים להשיג ככל זאת את מטרתה באופן כלשהו.

השאלה היא איפה אפשר לעצור ולי כבד את הרצון של הילד. אם שרית איננה רוצה לשמוע סיפור חדש, אז אולי לא צריך.

אמא שלה משקיעה המון מאמץ בי להמציא שיטות ודרכים חדשות. אולי אפשר לומר: אם הילדה לא רוצה, אני לא אכריח אותה, אלא אם כן זה מגיע לסכנת-חיים, לבריאות של הילדה ושל אחרים, לסכנה לרכוש.

הכל לפי השיקול של התורה. אם הילדה רוצה ללבוש סימלה קצרה דווקא כיום חורף קר וגשום, ויש סכנה שאם תצא כך מהבית תחטוף

רקלת-דיאות, או אפשר לומר לה: "אנחנו לא רוצים להתלבש כך, אז לא נוכל את מתעקשת להתלבש כך, אז לא נוכל לצאת החוצה, כי שם קר". חשוב להתמקד תמיד בעניין ולא בילד. התורה ישאל את עצמו: על מה אני מתווכח איתו? על מה אני מדבר? לעיתים קרובות מתברר שהוויכוח הוא אם הילדה תעשה או לא תעשה מה שאני אומרת לה, או אם היא תעשה בסוף מה שהיא רוצה, ועל זה לא כדאי מראש להתווכח.

אם ניתן לה לצאת עם הבגדים שהיא החליטה ללבוש, שתצא איתם ושתישא בעצמה בתוצאות, כשהיה לה קר.

בלי תוכניות

רית מנסה להיות מיוחדת, במ"קום להיות יחידה. להיות מיוחדת זה יכול להיות ללבוש בגדי-קייץ בחורף. אם מחליטים לאפשר לה את זה, אין פירוש הרבה שצריך להסתיר ממנה שזה לא נראה הגיוני.

וקר לה, לא כדאי להגיב את התגובה הספונטנית הראשונה: "את רואה? אמרתי לך!" כי זו ממשכיב את המאבק וזוהי אותה, בוודאי, לסגירות ולקשיחות. אפשר להשתתף בצערה, לגנות ולהכניס אותה מתחת למעיל של אמא.

אם היא מקללת את הסבא ואת ה"סבתא שלה, וזה יוצר אי-נעימות לאמא שלה, אפשר לומר לה: "אנחנו לא הולכים לסבא ולסבתא, כי לא נעים להיות איתך שם, כי את מדברת אליהם לא יפה. אז בינתיים לא נלך לשם, עד ש"תחליטי להפסיק." מאידך, לרופא צריך ללכת גם אם היא מתחצפת אליו, וכי כדאי להבהיר לה דברים, ולא להיכנס איתה להתמקחיות, כי היא מריגשה כשמתחכמים איתה.

כשהיחסים בנויים סביב מי יקבע, משלמים מחיר כבד, מכיוון שאז עסיר קים במאבק ולא בעניין עצמו. כשיש יחסים טובים, אפשר להוכיח לילד דברים, כמו לחצח שניינים, בלי להכריח אותו לעשות זאת. במיקרה של השניינים, התוצאות הטיבעיות וההגיוניות — החורים והכאבים בשניינים — הן מאוד רחוקות ומופשטות וקשה לילד להבין את הקשר. אפשר, לכן, לא להחזיק ממתקים בבית, אם הילד אינו מצטחק את שיניו באופן סדיר, ולומר לו זאת.

מכיוון שכשהילד אומר: "אני אעשה מה שאני רוצה ואתם לא תגידי לי מה לעשות!" הוא בעצם צודק. כולם עושים מה שהם רוצים. לשום ילד אייפאשר להגיד מה לעשות. אם ילד עושה מה שמבקשים ממנו, זה מפני שהוא החליט כך, לא מפני שהכריחו אותו. זה מפני שהיחסים טובים לו והוא רוצה לשמור על יחסים טובים. הוא מרגיש אם מנסים להתחכם איתו ואם מפתים אותו לעישות מה שמבקשים ממנו בכל מיני דרכים עקיפות.

לגבי אריאל: כדאי להתעלם מזה ש"הוא רוצה תמיד להיות ראשון, כשהוא מבשר שהגיע ראשון במדרגות, אפשר להגיב בצורה פורטת.

הוא וקוק לעידור רב, מכיוון שגם אצלו קרה הצדק. קודם הוא היה המלאך הטוב, שכולם התפעלו ממנו, והוא לא היה צריך להתאמץ. הוא תפס את ה"מקום הראשון בלי לנקוף אצבע. ופתאום זה לא עובד. פתאום אחרת, שהיתה הילדה הרעה, כבר לא כל-כך רעה ופולשת לתחום שלו, של הילד ה"טוב". היא כבר הרבה פחות רבה ופחות נלחמת, והוא מרגיש שהוא מפסד את המקום של הילד ה"טוב", כי הוא חושב ששם יש מקום רק לילד אחר. אז הוא כבר לא כל-כך בטוח איפה מקומו.

לא כדאי להיכנס איתו למאבקים, כדאי לעודד אותו, ובעיקר: להתחייס אל שניהם כאל קבוצה אחת. לעודד את שניהם ולשתף אותם ולקשקש מהם עזרה. זה יטשטש את התחרותיות ביניהם. אייפאשר לעשות תוכניות על ילדי רים. אפשר לתכנן, אבל אייפאשר לביצע, כי גם מהצד השני יש כן-אדם, וגם לו יש תוכניות שאותן הוא רוצה לבצע.

(המשך מעמוד 17) לנסוע לישראל. עד אז אף אחד לא הסכים. האנשים היו כולם משכילים, וקר-או הרבה עיתונים. מתוך העיתונים נוצר הרושם שישראל זה רק מילחמות. לכולם כבר נמאס ממילחמות, אז הם סירבו.

"אבי הציל את השגריר הישראלי ממצב של כמעט ייאוש, כי רק כשהראו שזו הסכנה, הלכו היתר אחריו, ומהר מאוד נרשמו רבים לישראל". אנחנו מה השם ישראל אמר לה אז? "אנחנו קאטולים מאמינים, כך שהיכרתי את ישראל מהתנ"ך, וכך היא גם הציורה לי. גמלים ועיזים ואוהלים. זה היה ממש הלב להגיע לארץ מערבית לגבי רי, אפילו יותר מערבית מסייגון".

אייבי נתן מימין את הטיסות לארץ. מלוד הם הועברו מיד לעפולה. עד היום ראי וזכרת כפרטורטו את קבלת-הפנים שערכו להם שם התושבים המקומיים. ילדים אחוז דגלים בידיהם, הטלוויזיה סיקרה, ארוחת-צהריים בחברת ראשי העירייה.

בכיתה שאליה נכנסה בוקר לאחר מכן העניקו לה ספר-ציורים שהכינו חבריה ללימודים.

"היו מבטיית-דהמה ראשונים. הייתי משהו זר להם לחלוטין, פשוט אחרת. העיניים המלוכנסות וכל זה."

חיוד של חרסיה

מהו הרבר הכי מוזר שהיא פגשה בארץ? "כשפגשנו את השליח מישי ראל הוא הרצה לנו את הכתב העברי, וזה ממש נראה לי כמו תולעים. "אחר כך, בארץ, ראיתי פעם ראשון נה בחיי סופרמרקט, וזה באמת היה משהו. בסייגון פשוט לא היו כאלה. היו שוקים ענקיים, שהיו פתוחים במשך כל היום."

"יומיים אחרי שהגענו לארץ אמא שלי רצתה מים חמים כדי לרחוץ את האחות הקטנה. בסייגון אפשר היה לקנות מים חמים אם לא התחשק לך להר-תיח, וכאן התרוצצנו יום שלם עד שאמרו לנו שזה בלתי-אפשרי".

דאי צחקו בחיוד של חרסיה. השם דאי, אגב, פירושו המילולי הוא כד חרסיה. ואיך היתה השפה למישפחת וונג? "לי לא היתה בעייה. הכל הסתדר נהרר."

החוצפה הישראלית

מה לגבי חברים? נוער? בית-ספר? "הלימודים בסדר. אני לומדת במג-מה ביולוגיה-כימיה, ריאליה בקיצור. למדתי בבית שצריך להקדיש הרבה זמן ללימודים. אפילו אם לא על חשבון חיי-החברה. בבית-הספר למדתי על ההיסטוריה של העם היהודי, וכך חיוקתי את הקשר שלי עם הארץ."

"כמעט שאין הבדלים בין בני-הנוער שם וכאן, בעניינים הוא כן-אדם. שם אולי ריברנו קצת יותר על הפרדה בין בנים לבנות. המטרה הסינית עדיין גוררת שבת שצריכות להיות יותר שקט טוט וצנועות. אולי בתחום הזה ההורים שלי היו צריכים להסתגל. אולי כאן הם קצת התפשרו, והיום אני יכולה לחזור הביתה מאוחר או ללכת לאן שאני רוצה."

וחבר? דאי מצחקת כבושה. היא מגמגמת משהו לא-ברור על יש לה ואין לה ונותנת בסופו של דבר תשובה לא ברורה, שה"נושא אישי מדי".

דאי מתארת מציאות יפה, התגלות מהירה וכמעט טיבעית לדבר שהיא הכי אוהבת בארץ, וזו ה"חוצפה הישרא-לית", הפתיחות והאיכפתיות של האנשים. תהליך קליטה חלק. לאחותי סי יש משהו להוסיף בעניין. טימטום ביורקטי.

"במשך שנים ניסיתי להתקבל ללי-מודים גבוהים. בכל פעם לא נכנסתי בגלל תירוץ אחר. פעם איבדו את ה"בחניה שלי. פעם לא הייתי ברשימה הנכונה, ודברים כאלה. רציתי ללמוד חינוך מיוחד או מוסיקה. בפעם האחרונה, לפני שנתיים, הלכתי לבחינות באורזים. קודם לכן למדתי שם שנה בסטודנטית של-אמור-המניין. המרצה הבטיח לי שביא בחשבון את הניקוד שלי לשנה שאחרי כן. הלכתי להיבחן וידעתי שעברתי. שבוע לפני תחילת השנה התבשרתי שאני לא יכולה להת-חיל. שוב איבדו את הבחניה שלי. אחר-כך, ברצמכר, הודיעו לי שמצאו אותה,

"כמעט אך אחד לא נשאר בעפולה. כולם עזבו! הם למדו לעשות כסף מאוכל סיני!"

אבל כבר היה מאוחר מדי. השנה כבר לא ניגשתי."

אבל הוונגים קיבלו גם את זה, כי סובלנות אין קץ. אילו היו מציעים לדאי 10 אלפים דולר כדי לחזור לוויאטנאם, האם היתה חוזרת? "לא. כלומר, בטח שארצה לבקר שם יום אחד, ברור. אבל אם לא היתה לי שם מישפחה שהיניו מאור קשורים אליה, בכלל לא היה משנה לי. יש בינינו קשר מיכתבים, אבל מיכתב לוויאטנאם לוקח לפחות חודשיים. פעם זה היה חצי שנה."

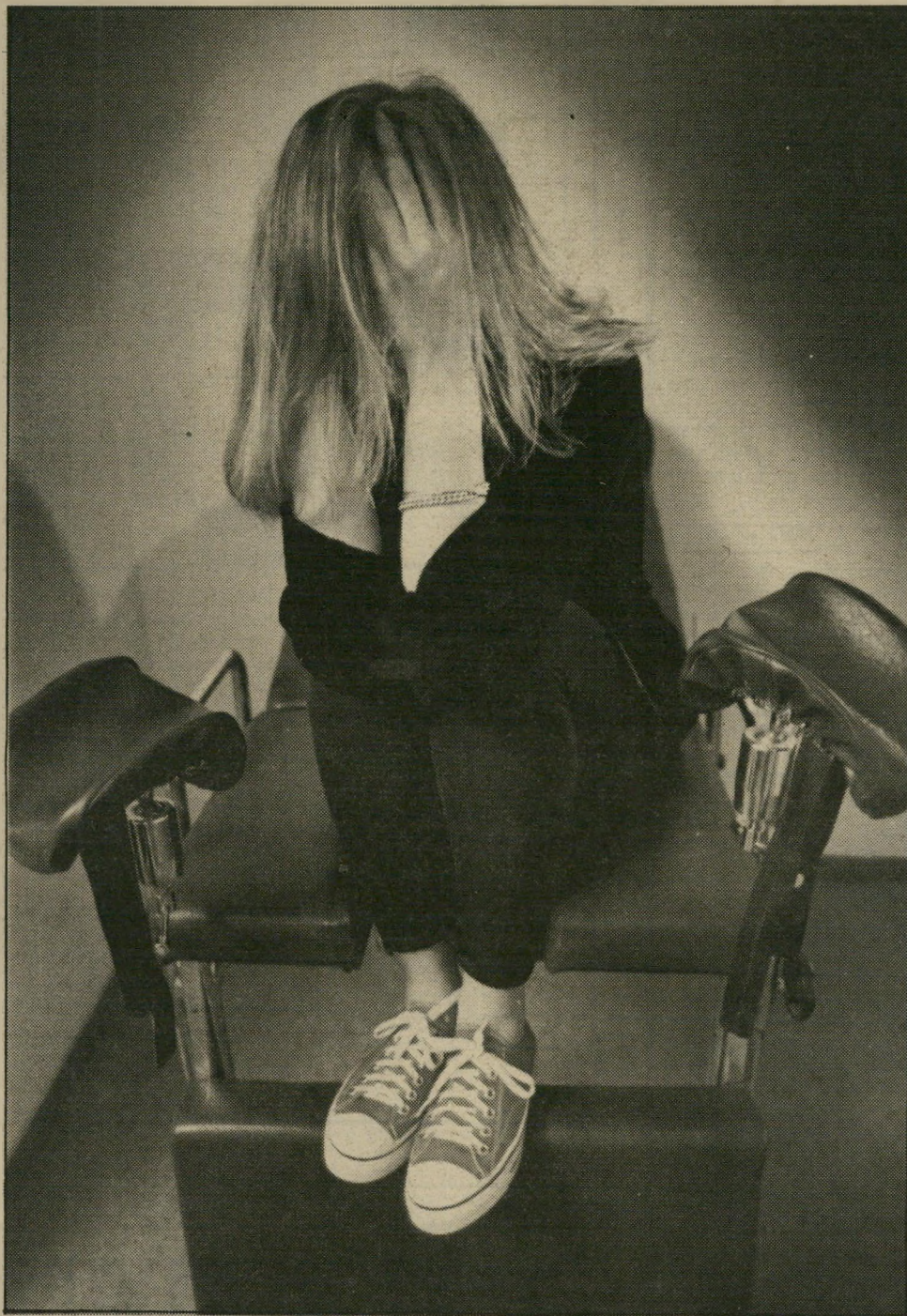
"אם כבר, או הייתי רוצה לנסוע לי-סין, לראות את הארץ שגדלתי על-הי, ולוודא שיש קצת להבין איך זה להרגיש כליכך קשור לארץ שמעולם לא הייתי בה. תראה את היהודים."

10 שנים מאז, קצת אחרי תחילת שנות ה"רמון הסינית, מתגיסת דאי לצבא. למה? למה היא כופה על עצמה שנתיים של עבודה, לאו דווקא מעניינת, חול, אבק? "אני חושבת שזה התחיל אז, כשנחתנו בנמלי-העופה הכי ישראלי. ידעתי שאני חייבת הרבה לארץ הזאת. עם הזמן זה התחזק. הארץ נתנה לי המון דברים חשובים בחיי, ואני מרגישה צורך לחזור לה כמעט שאני יכולה. אחותי הגדולה לא התגיסה. אז לא נתנו לה. הפעם בירכו בלישכת-הגיוס על היוזמה שלי, גם ההורים לא מתנגדים."

ומה היתה אומרת אילו היתה פוגשת את מנחם בגין היום? "תודה", היא ליי-חשת ולמשפילה ריסיס ארוכים על עיי-ניים מלוכנסות.

התפילה

או: הייתי מטומטמת

אלי דפני העולם הזה

בא נסגר לי איוה סוויץ' במוח. הטרויץ' של ההגיון. ההריון וההפלה, וכל הכאב והתקופה הריכאונית, היו יכולים להימנע, אלמלא הייתי כליכך מטומטמת".

דניאלה נכנסה להריון. היא לא תי ארה לעצמה שהתהליך, עד להפלה, יהיה כליכך מכאיב. מהרגע שגילתה שהיא בהריון ועד אחרי ההפלה עבר חודש. החודש הכי קשה ב־23 שנות חייה, הכי ארוך, והכי לבר.

דניאלה היא בחורה יפה מאוד. יש לה הרבה מחזורים, נוכחות מעוררת תשומת־לב בכל מקום, ומי שמכיר או תה מגלה בה גם הרבה רגישות וחוכמה. דניאלה: "בררד־כלו אני לא הולכת למסיבות, אבל באותו הערב פתאום נורא התחשק לי לצאת."

"היתה מסיבה בריוק כמו שציפיתי — מגעילה. כולם לבשו בגדים שחור רים. הבנות — חתיכות בלונדיות, שי נראות אותו הרבה. והבנים — מצ'ואים בעלי עיניים מתרוצצות בחיפושים. כולם מתחככים ככולם: העיתור נאים והבימאים והפירסומאים והמי פיקות והצלמים והתקציבאיות. פוזה תל־אביבית רגילה."

"הבחור התחיל איתי. גם זה היה צפוי, כי נראיתי ממש טוב, ורוב הבחור רות האחרות שהיו שם כבר היו חברות שלו בעבר. נתתי לו את מיספר־הטלפון שלי, ונפרדנו."

"הבחור" הוא בדרך ידוע מאוד. הוא חיור אחרי דניאלה במרץ. שלח לה פרחים וטילפן אליה כמה פעמים ביום. אחרי שבוע הם נפגשו.

"הוא היה מקסים. נורא מצא חן בעיניי. לא יודעת למה. בתור בדרך לא אהבתי אותו, מלוקק מדי לטעמי, ויש לו גם תרמית שלילית בתיקשורת."

"הלכנו למיסערה ליד הים, והכל היה נורא רומנטי. אבל תל־אביב היא עיר קטנה, וכל הזמן חששתי שמישהו שאני מכירה יראה אותנו. הוא ידוע כפלייבוי ששוכב עם הרבה בחורות, ולא רציתי ששמי ידבק אליו."

אחריכך נסעו לביתו.

"נורא רציתי לשכב איתו. הייתי קצת שתויה, ולא יכולתי שלא לשכב איתו. אמרתי לו שאני לא לוקחת גלולות, והוא צריך לגמור בחוץ. הוא הרגיע אותי והבטיח שיהיה בסדר. היה נורא כיף והוא גמר בתוכי. אחרי זה לא חשבתי בכלל על הריון."

למחרת בבוקר היה לדניאלה ברור שזה היה חר־פעמי, והיא לא רוצה לפי גוש את הבחור עוד פעם.

"הקסם שלו פג. אולי מפני שחלק מהקסם היה חצי־בקבוק היין ששתיתי." כשצילצל אליה, אמרה לו שאינה מעוניינת עוד לראות אותו.

עבר זמן, ודניאלה לא קיבלה את המחזור החודשי. היא התחילה לחשש שמא היא בהריון. היא ניסתה לשכנע את עצמה שאין נכנסים להריון מיחסי מין חר־פעמיים, ושליפי חישוב ימיהמי חוזר לא היו אלה ימי הביוץ.

פתאום נזכרה שבלילה שהבחור ישן איתה היא אמרה לו בצחוק שהיא מקווה שלא יהיה להם איוה ילד קטן.

"פתאום הוא נזכר שאמרתי לו לגי מור בחוץ. הוא התחיל כאילו לבכות ואמר לי שיש סיכוי שנכנסתי להריון, רהיון."

לאיש על ההריון. היא תעשה הפלה במהירות האפשרית, ותחזור לחייה שיגרה.

"כל החברות שלי ידעו שהוא חיור אחרי. הן לא ידעו ששכבתי איתו. לפי ניו לא שכבתי עם אף אחד במשך חמי שה חודשים. נורא פחדתי שאם מישהו יידע שאני בהריון, יקשרו שזה ממנו. פתאום התחלתי לחשוב שאולי נרבקתי באיירס. הרי הוא הוויץ עם כל רבר שזו."

"שיכנעתי את עצמי שאם אני רוצה שאיש לא יידע מה קרה, עלי להתנהג כרגיל. להמשיך ללמוד ולהיות נורא חזקה. מה העניין, הרי בכל שנה מיליון בנות עושות הפלה."

דניאלה הלכה שוב לרופא בקופת־חולים, כדי שיסביר לה מה ההליכים להפלה. היה עליה לעבור שלוש בדיקות־דם שונות, ולתאם לעצמה מועד להפלה.

"פתאום נהייתי נורא רגישה. שאלתי את האחות מה הטלפון של ועדת ההפלות, והיא לא ענתה לי. הרגשתי מין איחס כזה בתוכי. מה, היא לא מבינה שגם ככה קשה לי? שאלתי אותה שוב, והיא ענתה לי בעצבנות שהמיספר תלוי על הקיר. שאלתי אותה אם היא לא יכולה להיות קצת יותר סימי פאטית, בייחוד כשהיא יודעת את מצבי. היא סגרה את העניין במילים: את כבר ילדה גדולה, ולא אני הכנסתי או־תך לסיפור הזה."

שלוש בדיקות־דם נעשו, והיא העי כירה אותן בעצמה לשלוש מעבדות שונות. הכל כדי לחסוך זמן. דרך קופת־חולים זה היה אורך שבוע ימים, והיא קיצרה את התהליך ליומיים.

מחוץ לבית תיפקדתי פיקס. נראיתי טוב כרגיל, ואיש לא היה יכול להעי לות על דעתו מה עבר עלי. אבל בבית זה היה ממש קשה. לבשתי חצאית־מיני, ופתאום היה נדמה לי שהבטן נורא בולטת. שיכנעתי את עצמי שזה לא יכול להיות, כי בשבוע השמיני להריון הבטן לא בולטת."

כל הזמן פחדתי שאני אמות בהפי לה, ובמיקרה הטוב לא אוכל ללדת ילדים בעתיד. ניסיתי להרחיק את המחשבות, אבל אחרי הוועדה לא יכולתי להרחיק עוד."

דניאלה הגיעה לוועדה־לאישור הפלה, והיה לה ברור שהיא תצליח בה. הבעייה היחידה היתה אי־הנעימות הכרוכה בהליך הרישמי.

"יש לי ידיד טוב, שהכרה שלו עברה הפלה. דיברתי איתו והצלחתי לסובב את השיחה כך שנדבר על ההפלה הדיא. אחרי השיחה איתו הבנתי שכדי להיות כמה שפחות זמן מול הוועדה, אני צריכה להגיד להם שאני לא־נשור, אה, היחסים עם הבחור היו חר־פעמיים, אני לא מתכוונת לראות אותו שוב, וכי טח שאין מה לנסות לשכנע אותי להתחן איתו. סך הכל זאת היתה האמת."

ישיבת הוועדה מתקיימת בבית־חור לים ביליטון, בכל יום. ישבו בה עוברת סוציאלי ורופאים. הם שאלו את דניאלה אם היא נשואה, אם היא יודעת מי אבי העובר, מה היחסים שלה איתו ואם יש סיכוי שיתחננו.

"זה קטע לא־נעים, אבל היה ברור שהם מבינים את המצב, ולא ניסו להקי שות עלי."

מכינה את הלחץ הנוראי של חוסר־הודאות. עדיף כבר לדעת שאני בהריון מאשר לא לדעת. אמרתי לה שאני חייבת לקבל את התשובה עכשיו. אחרי הרבה שיכנועים ודמעות היא אמרה לי שהתשובה חיובית."

אחרי שדניאלה קיבלה את התשובה החיובית היא לא מצאה את המכונת שלה. היא רעדה כולה.

"כשמצאתי את האוטו, נכנסתי, וכי ריוק היה ברדיו שיר ששמעתי יחד איתו באותו הלילה. בכיתי בהיסטריה. הידיעה שכל שנה עשרות אלפי בחור רות בארץ עושות הפלה לא הרגיעה אותי. הרגשתי מיסכנה, ריחמתי על עצמי ולא היה לי את מי להאשים חוץ מאשר את עצמי."

דניאלה החליטה שהיא לא תספר

למחרת עשתה דניאלה בדיקה. הא־חות היתה מאוד לא סימפאטית, ואמרה לה לבוא בעוד שבוע לקבל את תוצאות הבדיקה.

"לא יכולתי לחכות שבוע. הייתי הגיונית, ואמרתי לעצמי שאם אני בהריון צריך להיפטר מזה, ואם לא — אני צריכה לדעת כדי להירגע."

דניאלה היפשה בספרי־הטלפונים את מיספר־הטלפון של מעבדת־החור־מונים, שם נעשית הבדיקה. כשלא מצאה, אה, הלכה לקופת־חולים ולקחה את הכתובת של המעבדה. כשהגיעה למעבדה לא רצו לתת לה את התשובה של הבדיקה. אמרו לה שהתשובה תהיה אצל הרופא בעוד שלושה ימים.

"התחלתי לבכות. הרגשתי חסרת־אונים. האחות כליכך אטומה. היא לא

דניאלה חזרה לביתה, ומאותו הרגע לא יכלה להתרכז בכלום. היא קיוותה שהבדיקה תהיה שלילית.

"אני לומדת פסיכולוגיה באוניברסיטה. השתדלתי להקשיב למה שנאמר בשיעורים, אבל לא כליכך הצלחתי. כל הזמן נזכרתי במילים שלו: אני מאוד פורה, ויש בחורות נכנסו ממני להריון" שנאתי אותו על כך שהוא יודע שהוא פורה, ולא נזהר. הרגשתי טמאה, כי שכבתי איתו והוא מודיע עם כל פריחה שמוכנה להרים את השימי לה. כעסתי על עצמי שהתנהגתי כמו פרימיטיבית, שחושבת שחסידה מביאה ילדים. ריפרתי עשרות פעמים ביומן, ספרתי את הימים מהווסת האחרונה, ועשיתי ספקולציות וסטאטיסטיקות לגבי האפשרות שאני בהריון."

כמה חודשים לאחר מכן, היא ירדה אל הים, וישבה על חוף קטן. היא חשבה על כל מה שקרה, וישבה שם עד שחשקה לה ללכת הביתה.

היא חשבה על כל מה שקרה, וישבה שם עד שחשקה לה ללכת הביתה.

היתה לה הרפתקה מיקרית עם הבדרן המפורסם. מה שקרה לאחר־מכן היה סיוט

הסבירו לדניאלה שאפשר לעשות את ההפלה בבית־הרופאים, בבית־חולים הקרייה או בבית־חולים אסותא. אחרי הוועדה הכל היה נורא קרוב. כל הזמן דימינתי לעצמי איך אני מת־ישיבת על כיסא הגינקולוג, מפסקים את רגלי, ליבי מפרפר ואז מרדמים אותי, מכניסים לי כל מיני דברים לי גוף, ובסוף אני מתה.

"היום אני יודעת שזה נורא מטומטם לחשוב שאני אמות מהפלה, אבל הרי היו גם מיקרים מעטים שהסתיימו כי מוות. ראיתי בעיני־רוחי את ההורים שלי המיסכנים יושבים שיבעה, וכל החברים שלי מגיעים המומים. החלטתי שאני אכתוב מיכתב־פרייגלית בר"

המסך בעמוד 42

לרותי

1/2693): «אם זה יידלק בינינו, אני יכולה להעניק המון».

נעמי
רון

סיפר לי מדריך-יני: כאשר אני רוצה להגביר את ההישגים של ה- תלמידים שלי במיטווח-האימור נים, לתת להם יותר מוטיבציה, אני מבקש מהם להביא תמונה גדולה של משהו שהם לא סובלים, כדי לירות עליו. הרוב מביאים את התמונה של החותנת. נשים נשור אות שיש להן רומאן מן הצד, מביאות את תמונת אשתו של המאהב.

שעות של כסף

«אני נשוי רישמית, אולם פנוי ריג' שית», הוא כותב. «אני בן 40, גובה 1.80 מטר, לילד הארק, ממוצא אירופי, אקראי, בעל חוש-הומור ומבין עניין, אוהב לעשות טוב לאשה שאיתי».

«מחפש ידידה עם ראש טוב — להעביר ביחד שעות של כסף, לאהוב, להעריך וגם לשוחח. כן, גם זה חשוב להשלמת הקשר» והוא מסיים: «רותי, מבטיח לספר לך מה היתה ההיענות ואם מצאתי את מבוקשי» נחמד מצידך לשתף אותי, ואני מצפה לדיווח. אפשר לכתוב אליו: חיים, ת"ד 422, ראשון- לציון 75106.

★ ★ ★

אחד ניסה להכיר למישהי חבר שלו. «הוא קצת שמן», הוא אמר לה, «אבל נורא נחמד» והיא אמרה: «נו, בטח שהוא נחמד. אף אחד לא יכול להרשות לעצמו לה- יות גם שמן וגם אנטיפט».

★ ★ ★

להעניק המון

היא יפה, בת 36, חיה בנפרד, בדרום הארק, אינטליגנטית, חוש-הומור. «אני לא רוצה להיות לבר», היא אמרה לי. «רוצה להכיר מישהו שיעשה לי טוב, שיפנק אותי, אישי-שיחה, נאה מאוד, בלי זקן ושפם, עם שיער על הראש, גבר מושך, המצב המיטווחי לא חשוב. מה שכן חשוב לי, זה שלא יהיו בעיות כספיות ומועקות מיטפחתיות, כי יש לי מספיק משלי» ובסוף מבטיחה

לאהוב בלי להיצמד

היא גרושה, נאה מאוד, נשית, 1.73 מטר, מזכירה בכירה במישרד עורכי- דין, בת 45, מעוניינת בקוקטייל של גבריות, גובה, חוש-הומור סימפטיה ונדיבות. גבר שידוע לקבל ולהעניק, לאהוב בלי להיצמד, להתקרב בלי לפלוש. בקיצור — נשמה. והיא מס' יימת: «אל תדאג, אני כערך באותה המתכונת» כתוב אליה לת"ד 1047, גבעתיים.

★ ★ ★

סיפר לי נהג-מונית: לקחתי חתיכה אחת, עם המון אימור על הפנים, לאיזה מקום מחוץ לתל- אביב. שאלתי מה המיקצוע שלה, והיא אמרה: אני בפיירוסום. כאשר הגענו, היא ביקשה שאמתין לה במשך שעה. הייתי בטוח שהיא נערת-טלפון, בדרך-כלל זה לוקח אצלן שעה. בנסיעה חזרה שאלתי אותה: למה אמרת שאת בפיירוסום? והיא אמרה: בטח שאני בפיירוסום, אני מפרסמת מודעות בעיתונים.

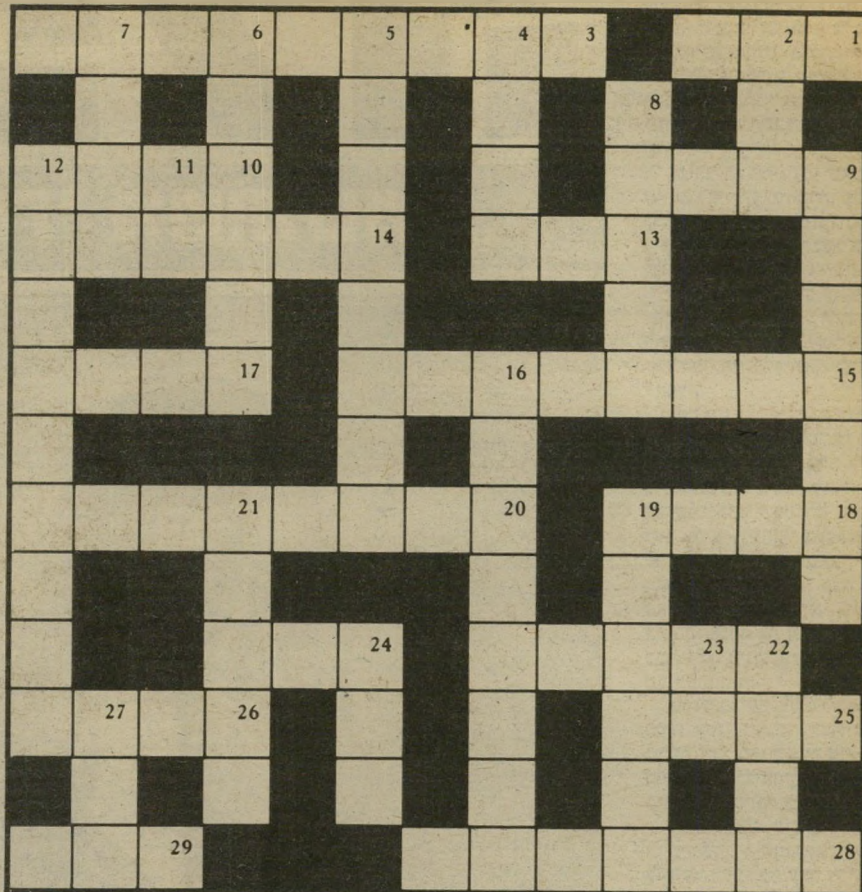

שרי אורון
חוש הומור ושירים במגירה

לאהוב ולהיות נאהבת

נתונים: שרי אורון, 28, אשת-מכירות בטח הקשור לבתי-עסק, יפה, חסובה, 1.70 מטר, עניינים בצבע דבש. אוהבת: חיות (יש לה חתול פרסי לבן משגע), לבוש אלגנטי או ספורט-אלגנט, טיפוח טיפ-טופ («גם כשאני הולכת למכולת. אף פעם אי-אפשר לדעת את מי פוגשים. את האהבה הגדולה שלי פגשתי בסופר-מארקט»)

יש לה: חוש-הומור, שירים רומנטיים במגירה. חושבת שיש לה: כישרון מיטחק. היא לא מתאמצת בכיוון, אבל אם יציעו לה, היא לא תנגיד לא. הכי חשוב: לאהוב ולהיות נאהבת.

מאורז:

- 1) יש הסכמה מאחר האגפים (3);
- 2) אין צורך להציגו, טבעת לא תצא ממנו (5,4);
- 3) מה היה קורה אם היה כוכש
- 4) את קפריסין (4);
- 5) קשוח מתאוה (4);
- 6) פינה יוצאת-דופן (3);
- 7) קיבלו תגמול על שעברו על הדג (6);
- 8) ראיון טרי אין בו אף פעם (8);
- 9) סיים כיושר (4);
- 10) אם אתה גיבור, תמרוד לה את הגיורה (4);
- 11) השכונה שניצחה בתוצאת-שיא, אבל לא בשבת (5,3);
- 12) קודים של קיסר (5);
- 13) כאשר קולומבו יורד בדרגה (3);
- 14) אתמול קיבלו את התפקיד, אך מדברים אחד, אחד (4);
- 15) רותחת ומטוחת (4);
- 16) לי גוף, לו לשון (7);
- 17) נתן גיבוי לחתן (3).
- 18) מאורז:
- 19) מעשה-הניסים של אשת-הב-

פתרון תשבצות 2691

תן טרמפ לחייל

איתן עמיתך

איתן עמיתך

איתן עמיתך

הדברת מזיקים

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים, עירפול מיוחד לארזעים למניעת יתושים וחרקים מעופפים.

רמת-גן רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272, טל. 03-75-22-777

בשמירה על בריאותך ורכושך

1987

הוי ארצי מולדתי - אני מתה עלייך!

(או רק בישראל)

איש סימפטי אחד, מנהל-חברה, קבע איתי פגישה ואיחר אליה בחמש רקות שלמות. הערתי לו על האיחור בסכר-פנים חמור והוא ענה לי: "אני לא איחרתי. מנהלים לעולם אינם מאחרים, מנהלים רק מתעכבים".

או הלך לי סכר-הפנים החמור, צחקתי וסלחתי לו.

מוסר-השכל: אם יש לך חושי-החומר, אתה יכול לעשות כל מיני חזירות.

כשעה תשע בערב הלכנו לנו ברחוב בנייה-הורה. כשעברנו על פניו של טלפון ציבורי, שמענו אותו מצלצל. רגע אחד הסתכלנו אחר על השניה ומיד ניגשנו לטלפון.

הלו, שלום, תעשה לי טובה ותצק בבקשה בקול גדול חוהו סליחה?

כן, תצק חוהו אתה יודע עם מי אתה מדבר?

כן, בטח, עם טלפון ציבורי ברחוב בנייה-הורה.

כן, תצק חוהו. לא בריוק הבנו מה אנחנו עושים, אבל נעמדנו באמצע המדרכה וצקנו בקול חזק מאד חוהו!

ממש מעל הראש שלנו נפתח חלון, ראש של אשה יצא ממנו והיא שאלה: "יש לי טלפון? כבר אני יורדת".

חיכינו רגע. חנה ירדה, ניגשה אל הטלפון והתחילה לשוחח.

געת ממש פיצוע של רעיון, אלא שרק בארץ משר געת כמו שלנו הוא עובר. תאר לך אנגלי שיגש לטלפון ציבורי מצלצל בלי שנתבקש, ותאר לך אנגלי שיעמוד באמצע הרחוב במנצ'סטר, למשל, ויצק בקוליות מרגומו!

ובאותו מקום. חברה שלי שית הגיעה. שמחנו לקראתה ושי אלנו אם היא רוצה קפה.

כן, אבל קודם כל תסתכלו עלי! כן, את נחמדה כרגיל.

אבל עוד משהו. מה? תיסרוקת חרשה? לא! איך אני נראית? את נראית יופי.

וזה הכל?

מה יש לומר, ארץ מלאה גויים מדינת-היהודים הזאת.

הלכתי לבקר חברה שפירסמה יומיים קודם לביקורי מודעה בעיתון על מכירת מכונית. כשאני הגעתי אליה כבר היתה המכונית שלה

תפוד מאחלת לכם צפייה טעימה במשחק הערב... ושנוגע לגביע!

קבאצ'ים

איחוליי-ניצחון מקראנציפים
דוגמה בחינם

מכורה, אבל הטלפונים עוד המשיכו להגיע. כשהחברה יצאה למיטבח להכין לנו קפה ענית אני לטלפון, והשיחה נשמעה כך:

הלו, פירסתם מודעה על מכירת מכונית? הלו, אבל המכונית כבר נמכרה.

אפשר לשאול בכמה? כן, כ-22 אלף שקל.

מה? את השתגעת? עשרים ושתיים אלף שקל, זו מכונית מזהב! ממש חוצפה!

ובאותו מקום. חברה שלי שית הגיעה. שמחנו לקראתה ושי אלנו אם היא רוצה קפה.

כן, אבל קודם כל תסתכלו עלי! כן, את נחמדה כרגיל.

אבל עוד משהו. מה? תיסרוקת חרשה? לא! איך אני נראית? את נראית יופי.

וזה הכל?

הרבה יותר מסובך. הכרטיסיות מכילות צירופים של אותיות ומהן צריך להרכיב מילים, וזה לגמרי לא-כליכך פשוט כמו שזה נראה. לילדים הכותים בים היטב והמכירים מילים רבות, וגם להורים שלהם. נחמד מאוד. אורדנ. 20 שקל.

יצורים — סדרה כת שש מיפלצות פלסטיק להרכבה הורשות קואורדינציה וריכוז, והתוצאה — יצורים ציבעוניים המפחידים את

מיסלצות מפלסטיק
קואורדינציה וריכוז — 20 שקלים

ההורים, אבל גורמים שימחה לילדים. תוצרת מילטון ברידלי האמריקאית. מחיר: 20 שקל.

בראש אחד — מישחק טלפתיה לכל המיטפה וגם לשכנים שנכנסים. המיטחק מכיל 297 קלפי-מישחק וגם דפירישום. כל שחקן מקבל עשרה קלפים ורושם על דפירישום את האסוסיאציה העולה בראשו למראה התמונה שבקלף. מי שמקבל נקודות הוא זה שהצליח לנחש כמו האחרים ולא זה שהיה מקורי ומיוחד. כשמשתדלים בכוונה לא להיות מקוריים, יוצאים דברים מאוד בלתי-שיגרתיים. מישחק מלווה בשאגות.

זה לא מספיק שאשה כמון נראית תמיד נפלא? אני אהרוג את כן-הכלבה הזה שלקח ממני 5000 שקל ומתח אותי ואף אחד לא רואה.

שעתיים לפני התחלת שידורי-טלוויזיה של מיטחק גביעי-אירופה או איך שזה נקרא, מתחילה העצבנות בביתנו להרקיע שחקים. הגברים של המיטפחה מתפורים לסיפורים אחרונים, הבן הקטן הולך לקנות ארגונים של תירס לתעשיית הפופיקורן הביתית, הבן הגדול נשלח למקום אחר לקנות קולה. בידה ושאר חטיפים ואבי המיטפחה מתיישב ליד הטלפון כדי להזמין את חבריו הצעירים כדי שישבו לידו בזמן המיטחק ויעזרו לו לצעוק "זונה אנטישמית" ועוד פניני-לשון כאלה. הנשים של המיטפחה — כלומר אני — הופכות שקופות, מיתרות ואפילו נשימתן — שלא לדבר על שיעול קצר — מעצבנת עד מוות.

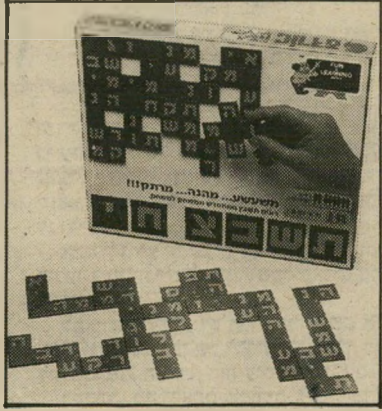
או כשרפקו ברלת חצי שעה לפני המיטחק ועמדה שם בחורה צעירה ונחמדה ובידה חבילת קראנצ'ס פוס ופתק — שהיא חילקה לכל דיירי הבית — התנפלו הגברים על השקית וגם על הפתק ואמרו: זה שיד למיטחק-הכרוסל, תעד בי את זה ולכי לישון. הנה הפתק שהיה מצורף לשקית, ואת דעתכם על הגברים הישראלים כשהם מחכים לגביעי-אירופה — אתם תגבשו בעצמכם.

מישחקי שפיר, יצירת תאו ואורה קוסטר. מחיר: 18 שקל.

פאזל שוקולד — מיטחק הנראה כמו טבלת-שוקולד וגם יש לו ריח של שוקולד. נראה כאילו אין שום בעייה להרכיב את הטבלה מה חתיכות של שוקולד-פלסטיק — אבל אני עדיין לא הצלחתי. לבעלי סבלנות וכאלה שהצלחו עם הקוביות והונגרות למיניהן. יצירה של תאו ואורה קוסטר שנמכרה ליפאנים ויוצרה על ידם. 33 שקל.

ביד הדימיון — מיטחק בגודל שעושה רושם. אפשר להביא לבן של הבוס כמתנה. משהו

תשבִּיחַי
יותר מסובך משבִּיקוא — 20 שקל

התנצלויות

במדור מה הם אומרים בשבוע שעבר, ציטטתי את המלחין משה וילנסקי וכתבתי, כי הוא אמר על השיר הוזה בקרס-ארוויזיון שהוא שיר ארוך טי. מר וילנסקי התקשר אלי ואמר שכנראה לא שמעתי אותו היטב והוא אמר שזה שיר אירופי. לא נעים להיווצר שאני כבר לא שומעת כמו פעם. עם מר וילנסקי הסליחה. ושכנע לפני זה, בפניות בן-הורה עשיתי טעות איומה. כתבתי שצריך להגיד שתי דרכים. קיי בלתי חמישה מיכתבים מאנשים טובים וחכמים שהעירו לי, כי דרך היא גם זכרית וגם נקבית, זאת אומרת — אפשר שתי דרכים ואפשר גם שני דרכים. לא צריך להאשים את העורך שלי, לא את המשתכנת ולא את המגיהה. זו אני שטעיתי, ואני מתנצלת לפני השפה העברית וכל מוקיריה.

הוכחה חותכת

צלם המערכת, אבי ולדמן, אומר לי כל הזמן שהעולם הפוך. השבוע הוא גם הביא לי הוכחה חותכת מחוף ימה של תל-אביב. מי יודע, אולי הוא צודק.

המוכיר את תוכנית הטלוויזיה תן קו. אחד מצעיר כמו שהוא יודע ושאר המשתתפים מנסים לנחש, ולהתקדם, תוך כדי הניחוש על לוח המיטחק

מי המוקיון?
להיפטר מהקלף הצובע

הכללי. לארבעה משתתפים. קודקוד. מחיר: 60 שקל.

מי המוקיון — מיטחק-קלפים שמטרת כל משתתף בו להיפטר מה שיותר מהר מקלף-המוקיון. כל אחד הנתפס עם הקלף ביד, וזכה לצביעת פניו (בעזרת ציבעי-איפור הנמצאים בקופסה). על כל סיבוב מקבל המפסיד עוד שיכבה של איפור מוקיוני עד שהוא נראה כמו הקלף שממנו בורחים. מצחק מאד את הילדים הקטנים (ידע אישי). המחיר: 13.80 שקל.

רחל מרחלת על כל העולם

חבר במאפיה

לכל עשור יש נערות-הוזהר שלו. בין כל היפהפיות שהסתובבו בעיר בשנות ה-70 היתה בחורה חיפאית גבוהה-קומה, מאור סכסית, שכולם קראו לה ורד הרקנית, כי ורד הזאת היתה הרות החיה בכל המסיבות, ובגלל זה הזמינו אותה לכל המסיבות המשגעות. היא היתה ידידה קרובה של אישה-עסקים **שלום פנסטר**, מבעלי הסינרמה, וגם ידידה של **רפי שאול** וכל החשובים בתקופה מסוימת. היא גם עבדה במועדון של רפי שאול. לפתע היא נעלמה מהארץ, וכולם שאלו אותי להיכן נעלמה **ורד מיארה** הסכסית זאת, שהיתה עושה שמח לכולם. אז לפני כמה ימים פגשתי אותה במסיבה של חברים משותפים. למחרת דרינג-דרינגתי, וכמובן חקיתי אותה. "ורד, לאן נעלמת כל השנים האלה?"

ורד מיארה
"רכשתי דירה קטנה בתל-אביב".
"בשנים האחרונות, בערך שבע שנים, אני מת-גוררת בניו-יורק."
"ומה בריוק את עושה שם?"
"אני מייצגת כמה חברות-אופנה איטלקיות."
"ואת עושה כסף מהעבודה שלך?"
"כן, וגם כסף טוב. רכשתי דירה קטנה בתל-אביב מהכספים שעשיתי בניו-יורק."
"ומה עם אהבה?"
"יש לי חבר מהמם, אמריקאי ממוצא איטלקי, נראה כמו כוכב-קולנוע."
"ומה הוא עושה למחייתו?"
"הוא חבר במאפיה בניו-יורק."
"ורד, תהיי רצינית?"
"אני רצינית ביותר. אני לא מתערכת בעסקים שלו."
"והקשר ביניכם רציני?"
"מאוד. אני מאוהבת, וטוב לי איתו."
קוראיי היקרים, זה לא סרט, זאת המציאות. אני חושבת שהסיפור שלהם שווה תסריט. מה אתם אומרים?

לפני שנתיים הם נפרדו לתקופת-ניסיון קצרה. אילן הכיר אשה נשואה שנפרדה מבעלה, והוא נסע בעיקבותיה לניו-יורק. ואילו סמדר נסעה לדרום-אפריקה וזכתה בחיזורים ובהצלחה אצל גברי ארץ-אפארטהייד. אך האהבה היא אצלם מעל הכל, ואחרי פרידה של כמה חודשים הם חזרו זה לזרועות זה.
אז החלטתי לעשות דרינג-דרינג לסמדר.
"נו, מה עם חתונה?"
"עדיין לא. מוקדם מדי."
"למה?"
"כי יש לי תוכניות אחרות בינתיים, בעיקר בתחום הלימודים."
מה אגיד לכם? הנשים של היום הן מוזן אחר לגמרי. הן הרבה יותר החלטיות ועצמאיות מאשר הגברים.

ארוך לתוך הלילה

פלייבוי תל-אביבי ידוע, רווק בשנות ה-40 לחייו, שהיה בעבר החבר הצמוד של שדניית-טלוויזיה ושל זמרת מוכרת, והעוסק בסחר במכוניות, מנהל רומאן מילולי עם **אשת-חברה נוצצת ביותר**, שבעלה נמצא הרבה בחו"ל לצורכי-עסקים. הוא מסלמן לאשת-החברה בשעות-לילה מאוחרות, כשבעלה אינו בארץ, כמובן, ומנהל איתה שיחות טלפוניות ארוכות לתוך הלילה. הם כמעט ואינם נפגשים בפומבי, מכיוון שהם מוחזים ממני עינו הכולשת של הבעל.
אני לא יודעת למה, כי הרבה לא קורה, מלבד חיזורים. ואולי קורה הרבה ואני פשוט לא יודעת.
השבוע הם נפגשו בהלווייה של חבר משותף, והמבטים שעפו ביניהם כמעט העירו את המתים.
אני מתה מסקרנות לגלות אם יש המשך לסיפור הזה. אני מבטיחה לכם שאני אשתף אתכם בעניין.

אנת פלאטר-שרון — סמרטוט-דיצפה עם מנבות-אמבטיהו"

"אם את תכירי את הבן-אדם, אז תביני כמה מדובר. אני מכירה טוב מאוד את בעלי, יותר מכל אדם אחר. הוא תמיד סיפר לי שהוא נותן לעובדים שלו את הרושם שהם חשובים מאוד. הוא נותן להם אחריות גדולה, ומקבל תוצאות חיוביות בהתאם. היא נכנסה למישחק הזה כמו שצריך, אך נוסף על כך יש לה חלום אחר, שידוע לכולם. מיסכנה, מותר לה לחלום אבל לא הכל בחיים מתגשם."
"האם זה גרם לסיכסוך בינך לבין בעלך?"
"לא, זה לא היה שווה, היא לא שווה את זה. בכביסה שאני עושה אני לא מערכת סמרטוט-דיצפה עם מגבות-אמבטיה. העיקר שאת החובה שלי עשיתי כלפי חמותי. זה היה מגיע לה, וזה חשוב לי יותר מהכל."
"האם קלרה חורי, המוכירה, באה לשיבעה?"
"מה פתאום! היא לא שייכת למישפחה, לא לחברים. אין לה סימפאטיה בחוגים שלנו. זה מאוד נדיר אצלי, שאני סוגרת את הדלת לפני מישהו. לפעמים אני יודעת גם לסגור את הדלת לתמיד. תראי, יתכן שכל העניין זה פרובוקציה מצידה, אבל באמת, מה זה חשוב? בהלווייה היא הסתתרה שלא יראו אותה. אני שואלת את עצמי למה היא רצתה להיראות. בתור עובדת זה נורמלי שהיא הגיעה, ונתנה כבוד לבוס שלה. מה זה חשוב בכלל? גם הגנן שלי היה בהלווייה. אז למה שהיא לא תהיה?"

עדיין מוקדם מדי

סמדר צדוק ואילן יצחק אוהבים נטו

בעיר, שבה כל גבר רוצה לדעת מה חשבון-הבנק של חורי בת-זוגו, ושבה כמעט כל בחורה דורשת מבן-הזוג שלה שירכוש רכב מודל '89, הם באמת זוג חריג. כי הם פשוט אוהבים נטו.

הם אחד הזוגות הפופולריים ביותר בחברה התל-אביבית הצעירה (כן, גם לצעירים יש זכות-קיום). היא — **סמדר צדוק**, פצצת-ימין בת 25, סטודנטית לתואר שני במדעי-המדינה, שלוב גנדי של ראש טוב על הכתפיים וחיטובים מרי-שימים. הוא — בן 26, **אילן יצחק**, עובר השג' רירות האמריקאית.
עכשיו מגיעה הפאנטיה: הם ביחד כבר שש שנים, ועדיין לא נשואים. לא שהם לא אוהבים זה את זה. פשוט קשה להם להחליט. הם רוצים לנסוע לדרום-אפריקה, שם יש לסמדר אח מצליח מאוד, ושם היא גם עשתה קאריירה כדוגמנית-צילום. אבל כזוגות רבים הם פוחדים מכל ההוצאות הגדולות הכרוכות בחיי-מישפחה.
בינתיים הם מקשטים אירועים חברתיים רבים. אז כמובן שדרינג-דרינגתי לאילן ושאלתי אותו.
"נו, מה עם חתונה?"
"אנחנו רוצים, אבל עדיין לא החלטנו אם אנחנו נו נשואים בארץ או עוברים לדרום-אפריקה."
"ולמה שלא תישארו פה?"
"רוצים לראות עולם ולנסות קצת בחו"ל."
האהבה של הזוג הזה היא שם דבר בתל-אביב.

מזכירה בהלווייה

אם אתם חושבים שהנכוחות של קלרה חורי, מזכירתו של אישה-עסקים **שמואל פלאטר-שרון**, בהלווייה של אמו **אסתר שייבין** עברה בשלום, אז אתם טועים. השפיונים שלי גילו שבני-המישפחה עלו לטורים גבוהים ביותר, ושגם **אנמ**, אשתו של פלאטר-שרון, כעסה ואף הגיבה בהתאם. בקיצור, מה אגיד לכם, עוד לפני שידעתי מה עומד לקרות כבר הרחתי סיפור טוב, ודרינג-דרינגתי לאנט פלאטר-שרון.

קלרה חורי, בכביסה שאני עושה אני לא מערבת

"אנט, שלום. עכשיו, כשנגמרו ימי השיבעה, יש לי כמה שאלות. תאמרי לי, מה עשתה המוכירה קלרה חורי בהלווייה?"
"תראי, היא לא קרובת-מישפחה, היא חלק מצוות-העובדים שלנו. היא באה כאחת מהצוות של דיונון-סטור."
"את לא חושבת שהיא קצת יותר מזכירה?"

רק לא פאריס!

לפני שלושה חודשים סיפרתי לכם על אישה האופנה הצרפתי **ג'וליאן דויד**, שהגיע ארצה למסיבת-הענק שנערכה בטבריה, ביחד עם ידידתו **מאירה בן-עמר**, ושם הם בילו יחדיו שלוש שנים, ובין השאר היא גם הועפה לבריכה והיו לה כמה פאשלות בגלל זה.
אבל הכל עבר. לפני כמה ימים התקשרה איתי

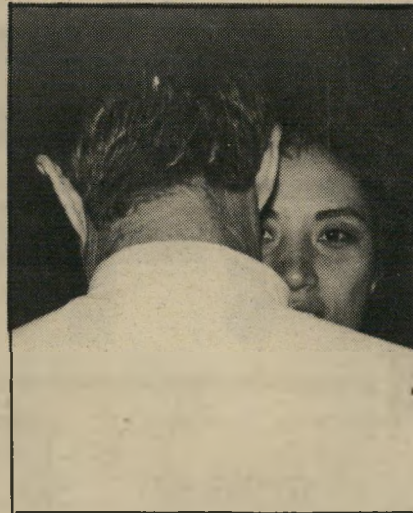

מאירה בן-עמר ואופיר דגון בחורה טובה, מבית טוב

חברה טובה, ואמרה לי שעשיתי עוול למאירה בן-עמר, בתו של העיתונאי לשעבר **שאול בן-עמר**, העוסק כיום בפירסום. החברה אמרה לי שמאירה היא בחורה נחמדה, ואין לה כל קשר לג'וליאן דויד.
אתמול נודע לי שג'וליאן דויד נעלם, והשאר חובות במיליוני דולארים, ושכל פאריס מחפשת אחריו.
למאירה החיילת יש חבר נחמד בשם **אופיר דגון** (23). הוא הבן של **יקותיאל דגון**, רוקטור לפילוסופיה. האופיר הזה עוסק ביהלומים. בקיצור, מה שאתם אמורים להבין מהסיפור הזה הוא שמאירה היא בחורה טובה מבית טוב, ושעם סיום הצנא היא נוסעת לחו"ל ללימודי-יחצנות — והיא לבטח לא תלמד בפאריס.

עיניים סיניות בעיר

אפשר לקרוא לסיפור הזה "עלייתו ונפילתו של אל'טקסטיל", או "סיפורי-האבה ככמה פר' קים".
מדובר באיש-העסקים מהמזרחים ביותר בש-

מירה שחר
20 קילו פחוח

סטיל מבגיה. רודה, תיאור גליקסברג, פעיל במגבית-היהודית, ונוהג להגיע ארצה פעמים רבות בשנה לצרכי-עסקים.

למשה ולמירה שחר נולדו עם השנים שלוש בנות מתוקות, אך הקשר בין משה לאשתו לא היה חזק במיוחד. היו לו כל מיני סיפורים מהצד, כיניהם עם בחורה ישראלית שעזבה את הארץ בגללו, והמצליחה כיום כאשת-עסקים בפאריס, בתחום האופנה, כמובן.

משה ואשתו נפרדו לפני שנתיים וחצי, והוא עזב את הארץ לטובת המיזרח הרחוק, שם הכיר אשה ממוצא אסיאתי, אחת כזאת בעלת עיניים מלוכסנות, והוא התאהב בה.

מאז הם ביחד. הם התגררו איש-איש באסיה, אומרים שבהונג-קונג, אבל זה כאמת פרט שולי. משה שחר התגעגע מאוד לבנות שלו, והתחיל לפקוד את הארץ אחת לחודש. השפיון שלי, שני פש השבוע בדרום-הארץ, גילה אותו ואת אהובתו הסינית באחד מבתי-המלון כשהם רוקדים ומאז הבים כווגי-כונסיטיים.

כשהוא חוזר העירה, לציוויליזציה, וסיפר לי עליכך, ביקשתי ממנו שיברר מה קורה לאשה, מירה, אז הוא גילה לי שהיא הורידה כ-20 קילו ממשקלה, ושהיא נראית נהדר, ולפעמים אפשר לפגוש בה באחד הדיסקוטקים הפופולריים בתל-אביב כשהיא מלווה בירידים, ושכשך הכל היא די מרוצה מחייה.

משה שחר וחברתו הסינית
מאוהבים כוונ חינוסיטיים

נתיים האחרונות, **משה שחר**, מי שהיה הבעלים של חברת-האופנה מוף גליקו שפשטה את הרגל, ולאחר-מכן הוגשו נגדו כתבי-אישום על הונאת המכס והוא גם ישב זמן-מה בבית-הסוהר. לפני שבועיים היה כתוב בעיתון שיש לו מישפט נוסף באותו העניין, אבל זה כאמת לא מעניין אותי. מה שמעסיק אותי זה חייה-האבה שלו.

משה שחר נשוי במשך שנים רבות עם אשה נחמדה בשם **מירדה**, בת למישפתת תעשיית-טקט

אנימציה

אם היה בעיתונות הישראלית טור שנתי, שבו מציינים את רשימת 10 הרווקים המבוקשים ביותר, הוא היה תופס מקום גבוה ברשימה. זהו **מייק פילרבראום**, בעל חברה בינלאומית לייצור סרטי-אנימציה, ובנו של איל-ההון **ג'ק פילרבראום**.

מייק הגאה, בן השלושים-פלוס, הוא יעד מבוקש ביותר. אביו איש-עסקים בקנה-מידה של **שאול אייזנברג**.

מייק ניהל רומנים קצרים עם כמה בחורות מתחום האמנות והקולנוע. בניגוד לגברים במע-

מייק פילרבראום וחברתו שושני
אוהב אותן שקמות וצוננות

אריק שוב אבא

אריק איינשטיין (מימין), סימה אליהו ובנם אמיר (משמאל)
בחודש השניש

אני בטוחה שאתם לא יודעים זאת, אבל הזמר המולרי **אריק איינשטיין** מאוד מאושר באחרונה. זה לא רק מפני שהוא חיתן את בתו **יסמין עם שלום**, הבן של חברו הטוב **אורי זוהר**. זה גם מפני שחברתו-לחיים, **סימה אליהו**, אם בנו בן ה-6 **אמיר**, היא בהריון בחודש השלישי. כלומר, בעוד כמה חודשים יהיה הזמר הלאומי אבא לילד שיהיה יותר צעיר מנכדיו.

אני מתארת לעצמי שכולם סקרנים לדעת אם זה יהיה בן או בת. זה עדיין מוקדם לדעת, אבל זה בוודאי יתבטא באחד השירים שלו בעתיד הקרוב. אז שיהיה במזל טוב, ממני העיתונאית הקטנה.

חתונה מישפטית

ושלמה מהגרס-אוורונאוטיקה, אך הוא בצבא קבע.
"מתי הכרתם זה את זה?"
"לפני שנה."

עוד חתונה נוצצת, עם כוכבים רבים והרבה אוכל ומשקאות, נערכה השבוע. עורך-הדין **מנשה ברישילמן** השיא את בתו **איריס** (24) ל**שלמה וייס** בטכס שנערך במלון הילטון בתל-אביב. רבים מהאורחים שהיו שם הגדירו את האירוע כחתונת-השנה בעולם המישפט.

דרינג-דרנגתי לגיבורת השיחה: "שלום איריס. מרבית רחל המרחלת. קודם כל, מזל טוב. ועכשיו, אחרי שהתחתנתם, מה תעשו לפינסה?"
"אני מתמחה בנידוי-אישות במישר של אבי,

דרך מכובדת ותרבותית

זה הנושא המדובר ביותר במאיון העליון, אך בגלל רגישות העניין כולם מתהלכים סביבו על קצות אצבעות.

גיבורי הפרשה הם **מלונאי** עשיר וידוע ו**א"שתי-חיקו** החוקית, שנפתסה בקלקלתה, וכעת הם מתגרשים — לא בגלל זה, אבל זה היה אחד השיאים במערכת-היחסים ביניהם.

מספרים שהאשה החליטה להתגרש ודרשה דמי-מוזנות אסטרונומיים, ועוד הרבה-הרבה הטות וצ'ופרים. הבעל קצת נבהל, והוא החליט לשלמות שהוא עשיר גדול, הוא לא פראיר, אז הוא הצמיד לאשתו בלשים צמודים, שעקבו אחר ריה יומם וליל, וכל פיפס שהיא עשתה תועד במצלמות ובקלטות. באחד הימים נתפסה האשה היפה והסוערת "על חם" עם **המאהב** שלה. שניהם צולמו כשהם באקשן.

הבעל הביא את המימצאים לאשתו והסביר לה שכאשר יש כאלה קלפים, הסיכויים שלה להשיג את מבוקשה בבית-המישפט קטנים. האשה הסכימה לתנאים שהציב לה הבעל, ובקרוב הם יתגרשו בצורה נקייה ותרבותית. מלבד כמה מעורבים בפי-רשה, ועוד כמה חטטניות כמוני, אף אחד לא יידע מזה.

לאחר מכן יכתבו עליהם בעיתונים, שהם נפי-דרו בדרך מכובדת, כיאה למעמדם.

איריס ושלמה בהתנתם
ירח-הדבש נדחה

"ומה לגבי ירח-דבש?"
"אנחנו חוזרים ישר לעבודה, ובשלב מאוחר יותר ניסע לירח-דבש בלונדון."
"איך ההרגשה?"
"אנחנו מאוהבים ומאושרים. החתונה היתה מקסימה ועליזה. כבר למחרת היום דיברו על זה בבית-המישפט."
"אני מקווה שזה יצליח, ושלא תזדקקי לעולם לשרותים של אבא."

מונולוג של גילי נתנאל

הזכייה? רגע הזכייה היה כזה מבוכלב. התחלתי לבכות. אני לא מתבייש כיום שככיתי. אחר-כך התנפלו עלי עיתוני אים, ולפני שהספקתי להתאושש — כולם התפורו. לא, גם איש מהמתחרים לא טילפן לברך. קראתי על הרוגז איד. ילד גנב את ההצגה! לא נעלבתי. נו, מה רצית שירגידו ידעתי שכך יגיבו. אנשים מבוגים רים עובדים, עובדים ועובדים, ופתאום בא איזה ילד וגונב את ההצגה. קחי, למשל, את אבי טולדנו. הוא

אני שר מגיל 4. תחילה שרתי בכית. אחר-כך — התחלתי לשיר בחוץ. הייתי אז בן 7. אבל זה רק תחביב. בכיתה אני יודע בתור אחד שידע לשיר וגם לחקות. לא חשבת ללכת לקדם-אירוויזיון. חשבנו להפיק את השיר, שכתב שייקה פייקוב, ברדיו. פתאום זה התקבל לקדם-אירוויזיון. כן, הופתעתי. בעצם אף-אחד לא הרדיע לי על כך שהשיר התקבל לתחרות. אכא ואמא שמעו עלייך, אבל לא היו בטוחים. הם לא רצו כנראה שאתאכזב.

בכיתה? אנחנו שלושה אחים ואחיות: אחות בת 22, אח בן 20 ואני בן 12. אבא עובד כמנהל-חשבונות ויועץ-מס, תכתי — מורשה. אמא עוזרת לו. מאז הזכייה הם מתייחסים אלי כרגיל, רק מסננים לי את הטלפונים. אין ברירה. חוץ מזה, לא השתניתי. רק הטלפונים, אבל זה יירגע. ברחוב מזהים אותי: גם בראשון-לציון (מקום מגוריו), אבל גם בתל-אביב. אני מקבל הרבה טלפונים מילדות. חלק נחמדות, אבל חלק סתם עושות את זה בשביל לצחוק, לעצבן.

"לא נכון שזכיתי מלפני שאני יליד!"

כיה לי מאז הזכייה, אבל אני קצת עייף.

● קאריירה:

"להקליט? זה מעייף..."

תמיד החלום שלי היה להופיע בסינמה-למסיבה. זה היה החלום הכי גדול שלי, ופתאום הגעתי לדבר גדול יותר — האירוויזיון. כן, אני מייצג את מדינת-ישראל! אני מקווה לייצג את המדינה בכבוד. האם זהו אירוע חשוב? לישראלים — זה חשוב, ואני מרגיש כאילו אני מייצג את כל הישראלים. כן, אני יודע שאומרים על התחרות הזאת שהיא מיסחרית, אבל הפעם היו כמה שירים על רמה: השיר של להקת חלב-ודבש, השיר של אבי טולדנו. לא היו שירים תזדמנה, רווקא לא.

"אנחנו לא הורים דוחפים!"

ליט. כל העניין נועד להיות מין בדיקה. בעלי ואני מאוד רחוקים מההורים הדוחפים, שאת מדברת עליהם. אנחנו לא דוחפים. אנחנו בכלל לא בכיוון הזה. אי-אפשר לבלום לאנשים את הפיות, או להיגייב על כל מה שאנשים אומרים. "ידענו שיזכרו. ידעתי שלמחרת התחרות — לא האמנתי שהוא יזכה! זה נשמע לי דימיוני! — אבל ידעתי שיצביעו עליו ברחוב ויגידו: הנה הילד שהוריו דחפו אותו..." מה את חושבת, שלא לקחתי את זה בחשבון? כשקראתי בעיתונים מה שאמרו אבי טולדנו, אהוד מנור ואחרים — מאוד התרגזתי. בכל זאת, למרות שלא צפתה עד היכן יתגלגלו הדברים, היא כיוונה את גילי לעבר הפקת תקליט. "כל מה שרצינו הוא להפיק לו תקליט לפני שיתחלף לו הקול, שישאר לו למזכרת."

ש"ש ושנה, אמא של גילי, עומדת ומגהצת תוך כדי השתתפות עירנית בראיון עם הבן הכוכב. מדי פעם קוטעים את השיחה (ואת הגיהוץ) צילצולי-טלפון, שתדירותם מעצבנת את בני-הבית: "מאז התחרות", היא מתלוננת בנימה הרחוקה מלהזכיר תלונה, "הורדנו בכלל שמופת של טלפון אחד וחברנו רק את השני. חשבנו שמכיוון שזה מיספר-טלפון חדש — לא יידעו... אנחנו לא עומדים בזה. לפעמים אנחנו נשברים ומחברים בחזרה. אולי, בכל זאת, מישהו צריך גם אותי ואת בעלי..." האם מאז התחרות נתקלה גם בביקורת, המופתנית תמיד אל הורים של "ילדי-פלא"? "האמת היא שלא חשבנו שזה יגיע כל-כך רחוק. שניקה פייקוב כתב לו שיר, והיה מסוכסך שאם זה יישמע טוב — חברת הד-ארצי תפיק עם גילי תק-

יום אחר הלכתי לחברים, והם סיפרו לי שקראו בעיתון על זה שהשיר שלי בתוכו. לא האמנתי. חשבת שהם עובדים עלי. התקשרתי ישר עם אבא שלי. אז נודע לי. עשינו חזרות בערך חודש לפני התחרות. החזרות היו בסדר, לא לחוצות. כמה פעמים כשבו? אה... ארבע פעמיים. (ויכוח עם האבא, שקוטע אותו: "מה פתאום? הגזמת! אולי פעמיים...") גילי לא נכנע: "היה איוה שבוע של ארבע!" לא פגשתי את המתחרים שלי עד התחרות. כמה מהם חיכו לעברי, אבל אחרים בכלל לא ניגשו. לא הרגשתי שהם חושבים שיש לי צ'אנס. גם אני לא חשבת שאזכה. הימרת על האחיות יוספי (האחייניות של עופרה חזה). האם המתחרים שלי ניגשו אלי אחרי

גילי עם חברתו איילת, אני נאה בזה שהיא יפהו ברור שאני נאהו.

מיקצוען

א ודה וגם אבוש: לא צמיתי בתחרות הקדם-אירוויזיון, אף לא בקצה זנבו של שיר מהשירים המתחרים. בכל זאת, למחרת בבוקר קם שם בישראל - גילי, כוכב נולד! מכיוון שהכוכב הוא בן 12, עוררה זכייתו רגשות מעורבים: מצד אחד המיס קול-הפעמונים שלו לבבות ועורר רגשות אימהיים, אך לם מצד שני - רתחו כמה מהמתחרים הבוגרים בטענה הישנה נושנה, שילדים גונבים כל הצגה, נקודה.

עבור גילי נתנאל היתה זאת אמנם החשיפה הראשונה בק"נה"מיה לאומי, אולם פגישה איתו גרמה לי לציין לעצמי, מדי כמה שניות: "מיקצוען!"

גילי הוא ילד נאה, משוחרר, בוטה בעצמו. פרט לתיקון-תיקון של אברהם, אביו, שנכח בתחילת השיחה, הוא ירה את כל התשורת הנכונות, מבלי להתבלבל ואף שאל אותי בחזרה, מבלי להסיק מיק.

כמוסיקת-רקע שימש הצילצול המטרדיד של הטלפון בדירת מיש-פחת נתנאל בראשון-לציון.

"גילי עסוק כרגע", ענו האם והאחות, "הוא לא יכול לגשת לטל-פון. מתי הוא יתפנה? כרגע לא ניתן להפריע לו!"

גילי נראה פחות מטרד ממני מהתכונה. למעשה היה שלוו למדי. גם הגיחוכים והצינפונים של עלמות-חן מקומיות, עת הצטלם מחוץ לדירת-הוריו, לא הוציאו אותו משלוותו. הוא הביט בי בהשלמה, כשאמר: "אוף, עכשיו תראי איך ירדמו אחרי..."

והם רדפו. גילי הצטלם, הילדות ציחקו ברקע וניסו לזכות בתשומת-לב. אני התעצבנתי, אך גילי, כאילו התנסה בכך במשך שנים, שם פס והתעלם.

גם להצטלם הוא יודע, הזמר הצעיר. וכמיקצוען מושפף, מה יאמר? שהוא שואף להיות זמר? חלילה-יחס, עורך-דין. הילד יהיה עורך-דין!

גילי ליד הטלפון בבית. אני בדיעה של שמיר וגם של פרסו

פוליטיקה:

"אם הערבים

לא יתנהגו יפה..."

אני לא חושב שאזכה באירוויזיון, לא חושב. 50% — זה פוליטיקה בתחרות הזאת.

יש מדינות שככלל ידלגו עלי, לא יתנו לי נקודות. לא אוהבים אותנו עכשיו. גם לקראת תחרות הקדם הכנתי עצמי שלא אוכה — כרי שלא אתאכזב.

ברור לי שישאלו אותי בשווייץ שאי לות פוליטיות. כן, אני מייצג את המדינה: לא, לא מכינים אותי מה לענות שם — אני שולף בלי בעיות.

מה אשלוף על הסיכסוך במזרח-התיכון? אגיד שצריך לדבר עם הערבים לאט-לאט: קודם-ככל עם המקומיים ואי חריכך — לצאת החוצה, אבל לאט

קאריירה כזמר? אני אמשיך סתם ל-שיר. אני לא חושב להקליט. בעצם, אולי. מרברים עכשיו על הוצאת תקליט, אבל אני לא אוהב כליכך אולפני-הקלטה.

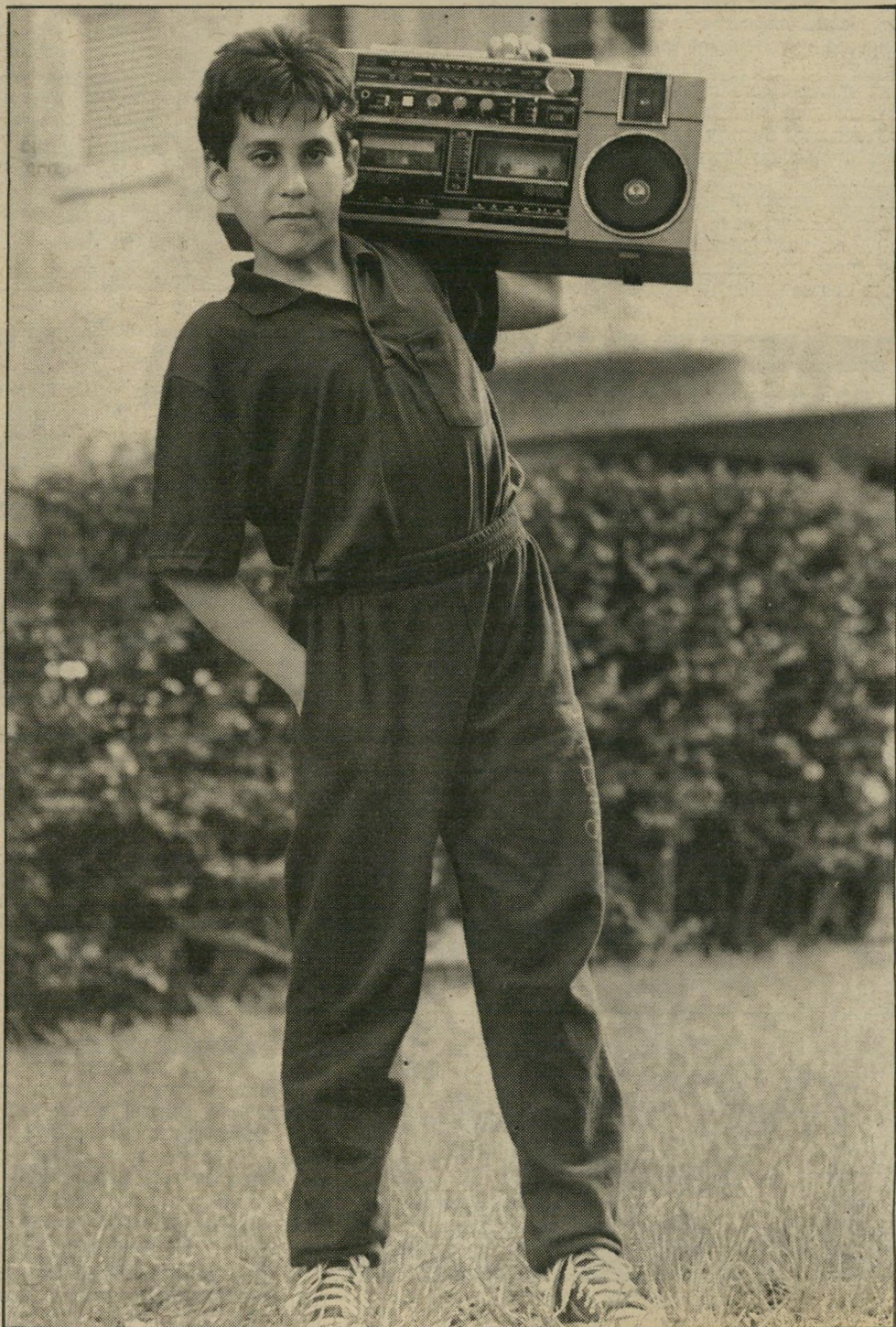
הקלטת פעם? לא? זה מין חדר סגור. זה אולי כיף לשמוע תקליט מוכן, אבל להקליט? זה מעייף!

לימודים:

"להיות עורך-דין!"

לש לי ממוצע בסדר. בעצם כיתמי: ממוצע טוב. אני הכי טוב באנגלית. מה בעייתית אצלי? כלום, אין "בעייתית". הכל 8, 9, 10. אין לי אף 7 אחר. זה לא באל בקלות, אבל אני גם לא יושב שעות וקורא ספרים.

אני בכלל לא רוצה להיות זמר. לא זוכר מה רציתי להיות כשהייתי קטן, אבל עכשיו אני רוצה להיות עורך-דין. לכן אני לומד ברצינות. זמר — זה לרוץ ממקום למקום. זאת ארץ כליכך

"לעשות לאט-לאט, אבל

אם הערבים לא יתנהגו

יפה — נזרוק אותם לים!"

לאט. אבל אם הם לא יתנהגו יפה — נזרוק אותם לים! את מבינה, אני גם בדיעה של יצחק שמיר, וגם בדיעה של שימעון פרס. העיקר הוא שלא צריך לעשות צעדים חפזים.

סיוט: "לא

במקום ה'22'!"

משתדל שלא לחשוב על האירוויזיון. פשוט לא חושב על זה. זה שזה יהיה בשידור חי — זה קצת מרגש. בכל מיקרה לא תהיה בושה לחזור הביתה. עצם העובדה שהגעתי לאירוויזיון... אבל לא הייתי רוצה להגיע למקום ה'22'. לא, לא הייתי רוצה בכך. אמא, לאיזה מקום לא היית רוצה שאגיע? אין לי סיוט, מה יקרה כשיתחלף לי הקול. זה גם לא מסקרן אותי. אני אוהב לשיר, אבל זה רק תחביב. מעניין מתי יתחלף לי...

קטנה, עם כליכך הרבה בילבול-מות. מי צריך את זה? מדוע עורך-דין? לא מפני שזה מיקצוע מכובד, לא בגלל החליפות האלה... זה נורא מעניין ככה. אני יודע גם ממה שאני רואה בטלוויזיה.

נשים: "יש לי

חברה מיום שני..."

לאת החברה שלי. קוראים לה איילת. ממתי אנחנו חברים: מ... מ... יום שני. כלומר: היינו חברים שנה, כשי היינו בכיתה ד', כן, איילת לומדת איי. מאז היו לי חברות אחרות, ולה — חברים אחרים. היא תחגוג בת-מיצוה בריוק כשאיה בשווייץ, באירוויזיון. כן, חזרנו להיות חברים אחרי שזכיתי בקדם-אירוויזיון. זה עזר...

הרבה ננות כאות עכשיו לראות או תי, מצביעות עלי, אה, אני לא מתייחס. אילו לפחות היו יפות כמו החברה שלי. כן, אני גאה בזה שהיא יפה.

בין כסית לכסים

נשימתו של אורי זוהר נעתקה, כשראה את ז'אן-פייר וייל. הוא לא ציפה לו בחתונת בנו אבשלום עם יסמין אינשטיין.

אחרי 23 שנים חזר ז'אן-פייר לבקר את אורי. הוא לא הכיר את אבשלום ויסמין, אבל החתונה היתה תירוץ טוב עבורו.

השבוע הוא ישב בכסית, כמו פעם, בפניה. אבל התפאורה היתה אחרת. אז הוא היה בתחילת שנות ה-20 לחייו, כחור יפה בעל עיניים צוחקות, לבוש ברישול, ולראשו רעמת-שיער. אז הביא לחברה גלגל-רולטה. מצרף פת לכסית. שישחקו קצת הנערים. קצת בשביל הכסף הרבה בשביל המתח והצחקו. הכל היה אז מצחיק.

היום הוא כבר בן 47. רעמת-השיער הפרועה התחלפה בקרחת מבהיקה. הברגים המרושלים החלפו בחליפה יקרה. החברים, אורי זוהר ואיקה ישראלי, נמצאים בישיבה, וכבר לא משתעשעים ממישחקי-רולטה.

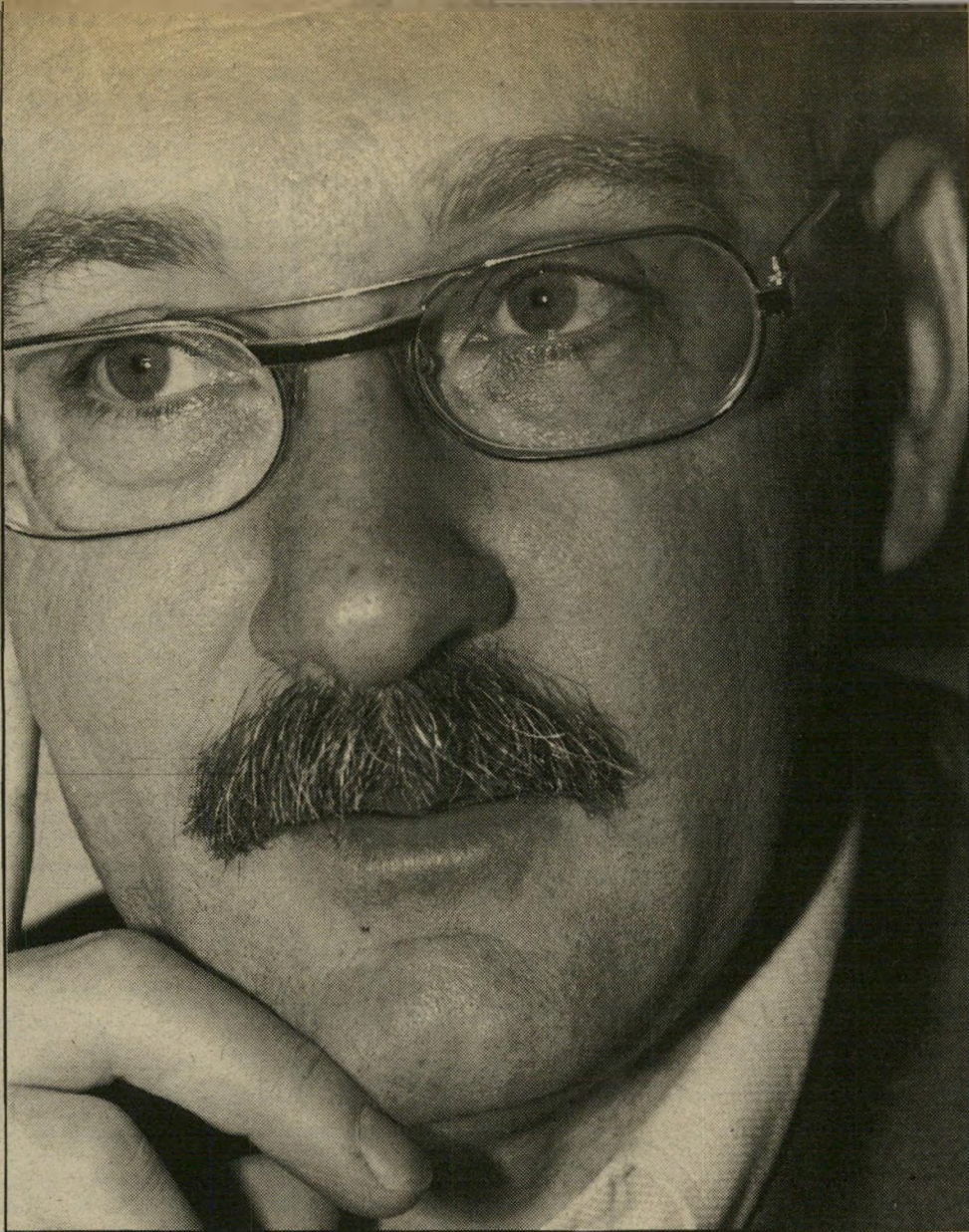
ז'אן-פייר עבר דרך ארוכה כהימור רים.

הרוויח הרבה והפסיד הרבה. אחרי שנים רבות הפך את מישחקי-הרולטה, שהתחיל בהם עם אורי ואיקה בכסית, למיקצוע.

היום הוא מנהל-כללי של קאינו בצרפת, בעיירה כסים ליד מרסיי, והוא חבר בהנהלה של עור שיבעה תרי קאינו.

„שקר אחד גדול!“

ז'אן-פייר הגיע לארץ כשהיה בן 17, ב-1959.

בארץ עבד לפרנסתו בעבודות מזדמנות. קצת כפירסום, כציור, ככתיבת תווים, ובעבודה בכסית. לפעמים היה נוסע לבקר בצרפת. פעם חזר מהביקור כשכידו הפתעה. רד לטה. חבריו בארץ התלהבו מהמישחק, והם העבירו את הרולטה ממקום למקום.

אחרי כמה שנים החליט שהוא עוזב את הארץ וחוזר לצרפת. הוא אומר שחזר למקום שממנו ברח, כי ברח מהאהבה שהיתה לו פה. הוא מאוד אהב אותה, והיא מאוד אהבה אותו, אבל לדעתו היא לא אהבה אותו די.

היא רצתה שיהיה עורך-דין או רופא, והוא לא הצליח להוכיח את עצמו בעבודותיו המזדמנות.

„יותר משלוש שנים הייתי פה כמו אחד מהכסאות בכסית. כל הזמן, כל הזמן יושב בכסית. היא הציקה לי, ואני כבר עברתי את גיל-הבגרות בצרפת, ויכולתי לחזור לשם כארון לעצמי.“

מהפכת הסטודנטים

בצרפת פתח, במעט הכסף שעימד לרשותו, בית-ספר לפיסול. כשנמאס לו הפיסול, ניסה ללמוד באוניברסיטה, התחנן, לימד קרמיקה, וכישהכל נמאס בא שוב לישראל ב-1967. הוא הביא איתו את בנו, שהיה אז בן שניים, ושנשאר אצלו אחרי הגירושין.

ז'אן-פייר חשב שהפיתרון הטוב ביותר הוא שכנו יחיה בקיבוץ, והוא ימצא לעצמו תעסוקה בתל-אביב.

החברים קיבלו אותו בשימחה. הוא מסתכל בתמונות התלויות בכסית ונוד כר בתקופה.

„אני הייתי נחמד, ואהבו אותי. לאנשים היו ערכים, היה כבוד, היתה ררך. ראו את זה על הפנים שלהם. היום האנשים בתל-אביב נראים אחרת. פחות טוב. פחות ערכים.“

„אז הסתדרתי עם כולם, אבל לצערי אחרי מלחמת ששת-הימים לא יכולתי, מבחינה מוסרית, להישאר כאן.“

בצרפת הצטרף לתנועות-המחאה שקמו אז נגד המימסר הצרפתי. כראש

התברר שגל אורי ואיקה אלוהים בא להאזינו

ז'אן-פייר ובנו לפני 22 שנים
17 שנים עטופות מיסתורין

כזאת ארס שנמצא שבוע בארץ, ולא ידע את השפה. אז ענית להם תשובה אידיוטית.“

גם אחרי הרבה שנים, כשהיה מהמר באלפי פרנקים ונכנס לחובות עצומים, כששאלו אותו מה הוא רוצה להיות כשיסיים להתזר את חובותיו, הוא ענה — מנהל-קאינו.

אורי אפצהלר, ארכיטקט ידוע, היה האפוסטרופוס שלו בארץ. ז'אן-פייר מלא הערכה ויראת-תכבוד, כשהוא מדבר עליו.

„אני מוריד לפניו את הכובע. כשי אני הייתי תינוק קטן, הוא כבר היה גבר והרג נאצים. אחר-כך היה בלח“ ונכנס לכלא. בוכותו היכרתני את שיקה בן-פורת, שהסתובב קצת בחוגי-הבוגר מה, ואחר-כך את כל האחרים.“

הוא הכיר את אורי זוהר וחבריו והשי תלב בחבורה הבודהמית התל-אביבית.

בישראל הצלחתי בפעם הראשונה לברוח מהעבר הקשה שלי. פה הייתי כראשונה חופשי. פה היתה אהבה ראי שונה. פה הייתי בפעם הראשונה חי וקיים. לפני זה חייו היו ניסיון-הישדרות.“

צרפתי כבר. על הימים שלפני גיל 17 הוא מרבר בגוף שלישי, כאילו זה היה זר.

„אסור היה לו לעזוב את צרפת לפני גיל 21, שזה גיל-הבגרות שם. אז הוא התחזה כרתי וכאילו ברח. בגלל זה אני לא רוצה להראות לך את התמונה, כי היא שקר אחר גדול ואני לא שקרן... הוא לא היה רתי באמת, אלא מתחזה.“

כמו כסא ב„כסית“

בארץ הופנה ללישכת-הגיוס. שם עוות שמו של ז'אן-פייר לפיר-זאן.

„קרא בשם פירזאן, ולא ידעתי שמדובר בי. בינתיים כל האורי והאבנר והיורם הלכו, ורק אני נשארתי. בגלל גילי הצעיר שאלו אותי מה אני רוצה לעשות בצבא, ואני אמרתי: גנרל!“

אחרי כמה שעות הודיעו לו שהוא משוחרר מצה"ל. הסיבה: „בלתי-כשיר לשרות.“

זה מאוד אידייתי לשאול שאלה

הוא לא מוכן לספר מה היו חייו לפני גיל 17. טוב ושוב הוא מבהיר שהתמי צית של חייו היתה בנערות, עד גיל 17. וכל מה שהוא היום הוא תוצאה ממה שעבר אז.

הוא אומר שאת סיפור-חייו האמיתי לא יוכל לספר גם בשבוע ימים וכל השאר אולי מעניין, אבל לא שלם בלי 17 השנים הראשונות, עטופות-המיס תורין. ז'אן-פול מציג לחלקיק-שנייה תמונה שלו מגיל 17, לבוש כרתי אדוק. הוא מיד חוטף את התמונה, מבלי שאפשר יהיה לקלוט אם זו תחפושת פורים או בחורי-שיבה בומן תפילה.

הוא מספר על אירוע בחייו, אבל מיד מתחרט ומתחיל לדבר על משהו אחר. מגרה את הסקרנות בסיפוריו הי מוריים, כשעל פניו ארשת של רצינות, ומיר פורץ בצחוק ועובר לסיפור הבא. מצרפת, שבה נולד, היה חייב לבי רוח. האפשרות היחידה שלו לצאת מי צרפת היתה להתחזות כאדם דתי, וכי בוא היום לעלות לישראל. הוא לא מסביר מי עצר בערו מלעזוב את צרפת מבלי להתחזות כאדם דתי.

הוא מדבר בעברית עילגת, במיבטא

ז'אן-פייר בילדותו (1949)
לברוך — מפני מה?

מושל מחוז ז'ירונד. שם מתייחסים אליו מאוד ברצינות. הוא פרופסור ומנהל קאזינו. איש חשוב. ז'אן-פייר מסביר שבשעסקים הוא חייב להיות שקוף. שקוף פירושו — להראות הכל. כדי שלא יחשדו בו, חסד וחלילה, ושיראו שהוא ישר ואמין. בחיים הוא לא שקוף, כי אם יגלה הכל על עצמו הוא עלול להיפגע. בכיקור בארץ הוא היה "קצת שקוף", כי הוא אוהב את האנשים. קצת גילה על עצמו, ומיד חזר לדבר בהצהרות שהכין מראש. ושוב הצייץ וסיפר סיפור אישי, אך תפס את עצמו בזמן וחזר לקטיעה עיתונות הרציניים. לדעתו אין בו הפכפכות וחוסר-יציב בות. אין בו סתירות. פשוט חסרות 17 שנה, שעליהן לא סיפר. רק מי שידוע מה היה בהתחלה, יכול גם להבין את ההמשך.

גלית פרי

יש אלוהים. בזמן ההימור שכח שהוא אדם לא-מאמין, והתפלל לאלוהים ש' יעזור לו. אם זכה — האמין באלוהים. אחרי כמה ימים אלוהים היה צריך שוב להוכיח את עצמו. כמנהל-קאזינו הוא צריך לתת כבוד לבעלי-הכסף. הם המשלמים, והכסף מגיע אליו. הוא אוהב את האווירה ושמה שמצא ררך להתגבר על הפיתוי. ז'אן-פייר אינו שואל את עצמו למה הם מהמרים בקאזינו, ולא תורמים לעניי-עירם, כי הוא יודע — מי שבא לקאזינו, יש לו בעיות, והוא בא כדי לשכוח אותן. המהמרים האמיתיים, מהרגע שנכנסו לקאזינו — אין הם שולטים בעצמם.

קאזינו בארץ

וא לא בא לבקר בישראל במשך 23 שנים, כי הוא לא מוכן לקבל את העובדה שישראל כבשה שטחים לא-ילה. היום המצב גרוע יותר, בגלל האינתיפאדה, אבל הוא מצא לעצמו תחפוש לבוא איתה והצגה לשחק בה. הוא ואיש-עסקים ישראלי, המגיע באופן קבוע להמר בקאזינו שלו בכסיס, מנסים ליוזם פתיחה של קאזינו ביש-ראל. ז'אן-פייר בטוח שכשיכינו כמה כסף וזרם לארצות זרות מפני שאין כאן קאזינו, יאשרו פתיחת קאזינו בארץ.

כשאיש העסקים היה באחרונה אצל ז'אן-פייר, נתקף ז'אן-פייר בגעגועים, ובהחלטה ריגועית טילפן לכסית להגיד שלום. הוא שמע שאורי זוהר מחתן את בנו.

"פתאום שוב התעורר בי הרצון ל-בוא ולבקר בישראל. בגלל האינתיפאדה אני לא יכול לבוא בז'אן-פייר, אבל מצאתי לי מוצא. אני יכול לבוא כמנהל-הקאזינו לבקור עיסקי". ז'אן-פייר שואל כל הזמן אם הוא נראה רציני.

הוא נראה אדם שמת. אדם האוהב את החיים, והיודע גם איך לשטות בהם. משום-מה חשוב לו להיראות רציני. הוא מוציא ערימה של עיתונים, שבהם כתבות עליו, ותיק שבו מיכתבים של

איקה ישראלי (לפני חזרתו בתשובה) עם ז'אן-פייר ב, כסית" איקה ואורי שיקו רולטה

איקה ישראלי עם ז'אן-פייר השבוע בחתונת בנו של אורי זוהר ז'אן-פייר שיקו רולטה עם אלוהים

עצמו. מהמר בקאזינו על כסף, ומהמר בחיים על אופיי-החיים. מעולם לא תיכנן מהלך אחד קרימה בחייו. אל הכל הוא נשאב ברעיונות ריגועיים, שהלהיבו אותו. הוא מתאר את עצמו יותר, שקע בחובות כבדים יר שליטה על המרחק והמקום שבו ייתקע.

המחשבות על החיים עוררו אצלו רחמים על עצמו ועל בני-מינו. כדי לשכוח את הבעיות, הלך להמר. ככל שהימר יותר, שקע בחובות כבדים יר. תר. ככל שגברו החובות, הוא לקח על עצמו סיכונים בסכומים גבוהים יותר, כדי שיוכל להחזיר את החובות.

כשהיה שקוע בחובות, הבעיות הפר-טיות שלו ושל אלפי אתיופים רעבים הפסיקו להטרירו. הדבר החשוב ביותר היה להמר על המיספר הנכון, שיוציא אותו מחובותיו הנוראים. לבסוף נאסר עליו להיכנס לקאזינו במשך חמש שנים.

במשך חמש שנים הוא חשב איך יכסה על החובות הנוראים. עשרות מש-כורות של פסיכולוג לא היו מספיקות. ואז הסתבר שהקאזינו לקח והקאזינו יחזיר.

מנהל של קאזינו, שראה אותו מוד-מ, הציע לו עבודה כמנהל-הימורים. לא בדיוק ברור לו מה הוא אוהב בקאזינו, ומה הוא שונא. כשהיה מהמר, שגא את היחס המיוחד שקיבלו העשי-רים, המהמרים הכבדים. שגא את הכוח של הכסף.

כדי שתהיה הצדקה להימוריו, שיכ-נע את עצמו שהוא בודק בקאזינו אם

בית-החולים לחוגי-הקרמיקה, לערוך סדרנות העוסקות בתחום הסוצי-פסי-כולוגי, שהמבוקשת ביניהם היתה על ההומור.

"הומור זה לא רק אופי. יש גם טכני-קות נלמדות. אפשר ללמד אדם לצאת מהמצב שבו הוא נמצא, כדי שיסתכל בו מהצד, ואז יהיה לו קל יותר להת-מודד איתו. האנשים שהגיעו לסדרנות היו בעלי בסיס טוב. הם הבינו את חשי-בות ההומור בחיים".

ז'אן-פייר הוא אדם בעל הרבה הר-מור. הוא אומר שרע לו בחיים, אבל כמו כל אדם נריא נפשו הוא לא קם בבוקר וסופר כמה ימים יש לו עד המוות. המהות שהוא מצא לעצמו זה לעזור לאנשים. זה מקל עליו את תלאת-החיים. הקושי שלו הוא לא רק בחייו האישיים. הכאב הוא לחשוב שבנייה-אדם הם רעים, לא עוורים זה לזה, הור-ים, רודפים אחרי כסף, צבועים ועוסי-קים בשטויות.

בהמשך הדרך הקים בית-מחסה לע-ניים ולאנשים רדופים. את המיבנה קיבל, שיפץ ובנה תוכנית שיקומית לכל אחד מהחוסים. מהמוסד שבו למד קיבל תואר-כבוד של פרופסור.

החיים בקאזינו

מאוד קשה לו להסביר איך עבר מתחום הפסיכולוגיה והסוציולוג-יה לניהול קאזינו. הוא היה מהמר מאז שהוא זוכר את

הסטודנטים היהודיים בעיר בורדו הצ-טרף לתנועת-המהפכה השמאלנית של הסטודנטים. זה לא מצא חן בעיני היהוד-ים.

"ביאליק אמר, אם אני זוכר נכון, בעולם יש אהבה — מה זאת אהבה? אני תמיד שאלתי את עצמי מה זאת אהבה, וכל אחד חייב לשאול את עצמו. כדי שתהיה תשובה שתתאים לכולם, צריך להשתנות בהתאם למצב. אנתנו רצינו שישתנו דברים בעם הצרפתי ובמשלה".

ז'אן-פייר הבין שיש בו צורך לתת ולעזור לאנשים. הוא למד פסיכולוגיה וסוציולוגיה. במהלך לימודיו למד פסי-כרואנליזה, ואז הבין שהוא ימצא מרגוע לנפשו רק כשיעזור לאנשים.

"יש פיתגם סיני האומר שאם אתה רוצה לעזור לעני, אל תיתן לו דג אלא תלמד אותו לדוג דגים".

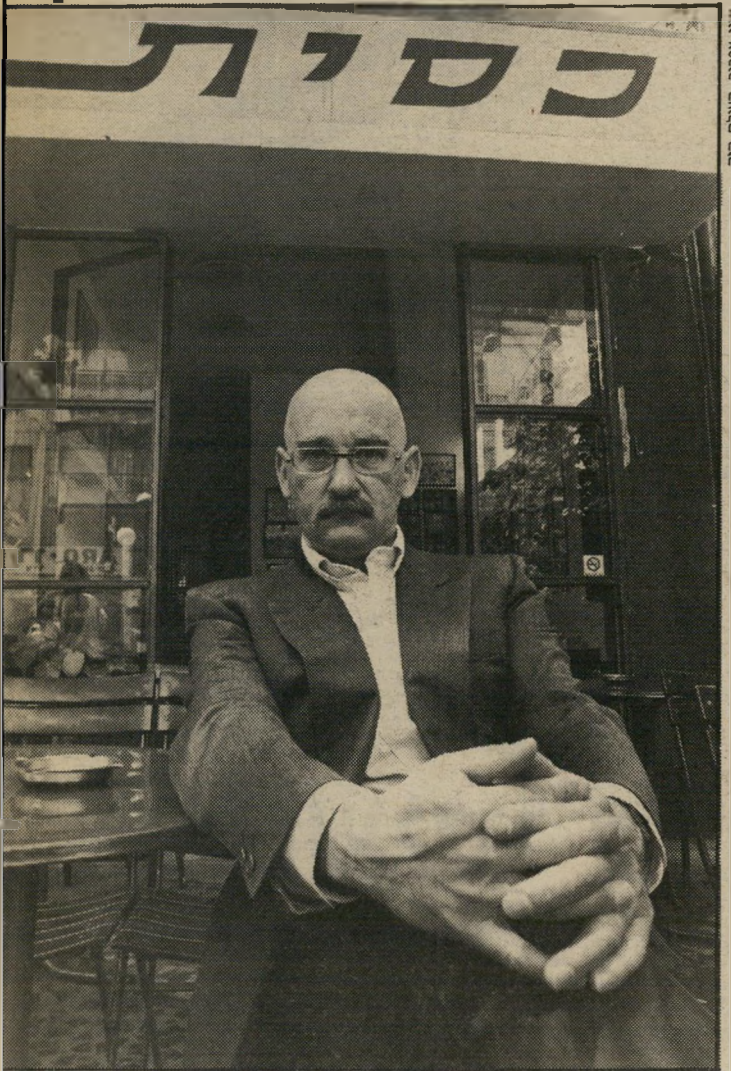
העיקר

זה ההומור

וא התחיל לעבוד למחיתו כי בית-חולים לחולי-נפש, ובזמנו ה-פנוי לימד את החולים קרמיקה.

"הרגשתי שהקשרים בין בני-אדם הם כמו קשרים בין חוליות בשרשרת. לי עזרו, ואני צריך לעזור למי שאני יכול, וכמה שאני יכול. אני יודע שיותר עזרתי בחיי מאשר עזרו לי, אבל אני ככלל לא יכול לעשות את החשבון הזה, כי כשאני לא נותן מעצמי אני מרגיש חרא".

ז'אן-פייר מצא זמן, בין העבודה כי

ז'אן-פייר ב, כסית" מדוע לא קאזינו בישראל?

ישראלים בחו"ל
צאנה, צאנה

מחבר השיר הפופולרי
חי וקיים במנהטן.
ומחכה לאמן הישראלי
שיגאל את שיריו.

מחברו של אחד השירים הפופולריים ביותר בתולדות הארץ גר מזה 38 שנה בניו יורק. רק הוותיקים וזכרים את השיר ואת האיש. השיר הוא צאנה, צאנה, שעשה לו כנפיים בארץ ובעולם כסוף מילחמת העולם. המחבר הוא יששכר מירון, כיום בן 69.

לפני כמה חודשים הוזכר השיר על ידי אחד הקוראים, שהגיב על דבריו של קורא אחר ואמר כי צאנה, צאנה לא חובר על ידי אבשלום כהן, מחבר ענלה עם סוסה. משום-מה לא צויין מי חיבר את השיר.

זה המריץ את צבי קופר, תושב כרמיאל, להריץ להעולם הזה מיכתב גרוש במידע.

הנה דבריו:

מחבר צאנה, צאנה הוא יששכר מירון (מיכרובסקי), המתגורר מזה 38 שנה, יחד עם אשתו ציפורה, במנהטן, ניו יורק. עובדה זו נשתכחה מכאן, למי רות שאורי אבנרי בכבודו ובעצמו ראיין בחודש אפריל 1951 את מירון ובגליון העולם הזה הודפס 3.5.51 הודפס סיפורם של מירון והשיר.

השיר, שזכה עד היום ביותר מ-600 עיבודים והקלטות שונות, זיכה את מירון בתגמולים מועטים, מכיוון שלהצליחה יש הרבה אבות. רבים לטשו עיניהם, לנגוס בעוגת התמלוגים.

מירון, שהיה זר וירוק באמריקה ב-1951, ויתר על מרבית זכויותיו, בעצתו של עורך-דין מקומי, שרצה לסיים את הוויכוח ופרשת התביעות סביב השיר כמה שיותר מהר.

תוך שעתים. השיר צאנה, צאנה אינו השיר המוכר היחידי שחיבר יששכר כר מירון. שירים נוספים כמו אור, עופי רוח, שיר הברז, עורה צור, מודה אני, הנה מה טוב, מושרים עד היום בהוד מניו יורק.

את השיר עופי רוח שידר רדיו קאהיר כשיר הישראלי היחידי, בטרם כואו של אנוור-אליסאראת לישראל.

השיר אורי, שנכתב לזיכרו של אורי גוסטיק, בעלה הראשון של הזמרת יפה ירקוני, שהיה ידידו האישי של המירון, נים, גרם לקרב אישי, שנמשך 35 שנה בין יפה לזוג מירון. יפה כעסה על השיר, שחובר והוקלט ללא ידיעתה ואישורה. רק לפני חצי שנה התפייסו שני הצדדים בפגישה בתל-אביב.

השיר המפורסם ביותר שחיבר יששכר כר מירון הוא צאנה, צאנה, והוא חובר במחנה הצבאי הבריטי בכתיגלים ליד חיפה, מול בית-החולים רמב"ם.

טוראי מירון, אז עולה חדש מפולין, שהתנדב לגדוד הארצישראלי הראשון בצבא הבריטי, היה המחצצר של פלוגה ב' הוא בוגר אקדמיה למוסיקה בפולין ופסנתרן מוכשר, ונהג לנגן בערכים בקנטנה ולדבר עם החיילים. במחנה סמוך שירת משוררת-מלילין בשם יחיאל חגין, שגם הוא, כמירון, תרם רבות לנכסיה-אד-ברזל של השירה העממית הארצישראלית, המושרת עד היום במסיבות, בפאבים ובפונדקים ישראלים.

חבר משותף של השניים, בשם שלום, הביא למירון את המילים של צאנה. צאנה, שחגיו חיבר ימים אחדים קודם לכן, ותוך שעתים השיר היה מוכן. השיר הושר בפלוגה ובגדודים, הגיע לאירופה ולצפון-אפריקה עם החיילים מהארץ, הושר בפלמ"ח ובכלא עכו, ואומץ על ידי חטיבת גבעתי במילחמת-העצמאות.

מכל חלון במנהטן. ברכים בלתי-ברורות הגיע השיר לארצות-הבי

רית, והוקלט שם על ידי חברות-תקליטים שונות.

מירון שטיפס לדרגת סרן ורבי-סרן בצה"ל, התמנה כקצין-ההוויזיה-ובידור הראשון של צה"ל, היה אחראי להפעלת השידורים מתיבת נוח ברחוב הירקון בנתיבי-הירוק והיה המתאם בין הלהקות הצבאיות והאמנים לבין יחידות צה"ל. כשפרש מצה"ל, הפך מנהל מחלקת המוסיקה במישרד-החינוך, ולסגן מנהל מחלקת המוסיקה הקלאסית בקול ישראלי, אלו, בראשותו של מרק לברי.

ווג השחקנים טובה וחיים פרדו, שחזרו מביקור באמריקה בתחילת 1951, סיפרו למירון שצאנה, צאנה הפך שם ללהיט, ושכלל פינה ובכל הודמנות משמיעים את השיר. מירון, שעד אז לא קיבל פרוטה אחת מזכויות השיר, החליט לנסוע לשם כדי לעמוד על זכויותיו.

במנהטן שמע מירון את השיר בוקע מכל חנות-תקליטים שעמד לידה. אני שים זימומו את השיר ברחובות. בתחנות-הרדיו לא פסקו מלהשמיע אותו. כשהתגלה מחבר השיר באמריקה, החלה פרשה ארוכה של ראינות וקבלות-לתיפנים.

חברה ניו-יורקית בשם מינס רכשה ממירון את זכויות צאנה. צאנה. חברה מתחרה טענה כי אדם בשם ספנסר רוס, הוא ולא מירון, חיבר את השיר. היה גם יהודי בשם יוליוס גרוסמן, שטען שהוא חיבר חלק מן המנגינה. במישפט ארוך

מלחין מירון
יהורם נאון הבטיח

ומתייש קבע בית-המישפט כי מינס ומירון הם בעלי הזכויות הבלעדיות על צאנה, צאנה, אך בירי מירון נשאר, בשל המאבקים וההוצאות, אחוזים מעטים בלבד מתמלוגי השיר.

פחד-בימה. כסוף 1951 החליטה מישפחת מירון לעקור לארצות-הברית. הפעם בשל מירה, אחת הבנות (למישפת מירון יש כיום שלוש בנות נשור אות ושמונה נכדים ונכדות).

מירה, שזכתה במילגה על שם שרת בנגינה בפסנתר, זכתה בהמלצה להמיר שך לימודיה בנז'ואל, ומאו נשארה מישפחת מירון באמריקה. מירה סיימה בהצטיינות את לימודיה, אך לא הופיעה בקונצרטים בשל פחד-בימה.

יששכר מירון, שאשתו ציפורה קוראת לו עד היום סטפאן, סיים בימים אלה שרות בן שנים ארוכות במגבית היהודית-המאוחדת, שם הועסק כמנהל מדור-האירועים וכמפיק הסרטים של המגבית. הוא הפיק וביים עשרות רבות של מופעים ופסטיבלים למען המגבית, גם במדינת-ישראל. עיקר עיסוקו כיום הוא המוסיקה, ובשטח זה הוא מחבר כל סוגי המוסיקה, משיירי-עם ישראלים ועד למוסיקה חסידית וקלאסית.

יש למירון גם כישרון-צילום נדיה, ותמונות הנחף והפרחים שלו זכו באחד רונה להצגה בתערוכה מיוחדת בניו יורק.

הוא גם משורר, ושיריו פורסמו בכתיבת שונים.

פסח
של זהב

מבצע פסח
פתוח במוצ"ש 15.4.89 מ-19.30

מבצע הכל זהב
זהב במחירים מדהימים

החל מ-21 ש"ח
לגדם זהב במזומן כולל עיצוב

אבני חן אמיתיות
תכשיטים מרהיבים מאבני-חן

בעיצובים מדהימים
מתנות נהדרות לכל טעם ולכל כיס
החל מ-34 ש"ח במזומן

מבצע יהלומים
תכשיטים משובצים, זהב ויהלומים

20% הנחה
על תשלום במזומן

מבצע תשלומים
אפשרות רכישה בתשלומים באמצעות

כרטיסי אשראי
כל המחירים ללא מע"מ

תכשיטי קרן-אור

רמת גן - אבא הלל 17, טלפון: 03-7518930
טבריה - המידרחוב, טלפון: 06-720362
באר שבע - ההסתדרות 67, טלפון: 057-434698

אדי מור

בתו של רופא הכלא

על סיבלם, ואני מעריצה אותה בשל כד.

פרו רבו

כשהייתי בצבא ביקשתי מאבי לארגן לחברים שלי החיילים סיור מודרך בכלא, כדי שהחברה יראו איך אסירים חיים. אני סידר לנו ביקור מאורגן בכלא רמלה, וכשעברנו באגף פים היו הרבה אסירים שהתגנפו על אבי בחיבוקים ובנשיקות, והיו כאלה שנישקו לו את הידיים, והודו לו על מה שעשה עבורם. אז הבנתי שהם מאוד אוהבים את אבי.

אבי תמך ברעיון של התייחדות האסירים עם נשותיהם. הוא איפשר להרבה אסירים לצאת לחופשות מיוחדות, כדי שייקיימו מצוות פרו רבו, ובאמת באותה התקופה נולדו מיספר ילדים לאסירים שהיו שפוטים לתקופות מאד סר ארוכות.

אני מכירה אנשים שעובדים בשירות, ויש כאלו שאני ממש מעריצה. כמו את סיד, עובדת סוציאלית שעבדה בכלא נווההצדעה ומטפלת שם בנרקומניות. סיד הבטיחה לי לקחת אותי לביקור בנווההצדעה. לא הייתי שם מעולם, למרות שאני פוגשת את מנדה לילת נווההצדעה, חיה שוהם, בכל מיני אירועים.

חיה שוהם היא אשה נהדרת ורגישה. היא סיפרה לנו פעם באיזה אירוע שנולדה לה תינוקת באותו יום. אני הבנתי שנולדה לה ילדה או נכדה, אבל בסוף הבנתי שנולד תינוק בנווההצדעה. וזוהי שוהם הייתה כליכך נרגשת. אני מכירה עובדים אחרים בשירות

הייתי נוכחת פעמים רבות כשביבל קריאה הביתה באמצע הלילה, ומסרו לו שאסיר דקר אסיר אחר או שאסיר התאבד, ואז היה אבי יוצא למקום מיד או שולח רופא אחר. בשעות הפנאי המועטות שהיו לו לקח אבא אותי ואת אחי לטיולים בארץ. אני אהבתי ללכת איתו לתיאטרון. אמי, שעובדת כאחות בקופת-חולים, עסקה גם בשבתות. היא יוצאת לביקור ריבית, כדי לתת זריקות לחולים והיא מאוד אוהבת. למרות שאמי כליכך עסקה היא

גונדרר-מישנה זיגלבוים ובתו לצאת תקופה קצרה ולהתחתן

תמיד מטופחת ויפה, וגראית כמו אחת מגיבורות הסידרה שושולח. לפני כמה שבועות טיילנו לאמי בלילה ומסרו לה כי חולה שהיתה בטיי

אסירים בכלא רמלה נדהמו כש ראו את גונדרר-מישנה צבי יעקב זיגלבוים מטייל עם יפהיה צעירה בשבילי הכלא. לשאלת אחד האסירים מי היא אותה צעירה, סיפר הרופא כי זוהי בתו, אינגה, שגאה לבקרו.

אינגה, צעירה מיוחדת ויפה, מתגוררת יחד עם אמה ברחובות ועובדת בחברה כלכלית בתל-אביב. אינגה פעילה יחד עם כמה מידידה בחוג שהתארגן באחרונה ולוחם נגד עינויים והשמדתם של בעלי-חיים. פגשת את אינגה בחוג, רציתי לשוחח איתה, אך היא הייתה עסוקה והציעה שניפגש למחרת, ואז תספר לי כל שארצה לדעת עליה.

לפגישה איתי הגיעה אינגה כשהיא לבושה בביגודי-ספורט. היא סיפרה לי שחורה מריצה ארוכה, והיא מותשת מהחום הכבד.

אינגה לגמה בקבוק שלם של מים מינרליים והתיישבה על הריצפה הקרה.

היא סיפרה:

ב-1972 עליתי מברית-המועצות יחד עם בני-מישפחתי. הייתי אז בת ארבע וחצי.

שלחו אותנו למרכז-קליטה בדימונה, ומשם עברנו לגור ברחובות. הייתי ילדה חברותית מאוד, ולמרות שלא דיברתי טוב עברית התיידדו איתי כל הילדים מהסביבה.

בימי לימודי כביית-הספר התיכון נרשמת לקורס לצילום ולדפוס יחד עם עוד חברה. לחברה היה משעמם, והיא עזבה באמצע הקורס, ואני עזבתי בעיקר בותיה, ולמדתי פקידות ומוכירות.

אחרי בית-הספר התיכון עברתי תי קופה כמזכירה ב"נחל שורק", הכור היגרעיני ביבנה. העבודה הייתה מעניינת מאוד. התגייסתי לצבא ושירתתי כפקידת-שלישות במשך כל השירות שלי בצה"ל. הייתי בחיל-האוויר והיו לי חוויות נהדרות, מאוד אהבתי את תקופת הצבא.

אחרי השחרור נסעתי לבלות שברעיים באילת, וכשחזרתי התחלתי לעבוד בחברה פיננסית כמוכירה.

לא רק אחות

את הורי לא ראיתי כליכך הרבה. הם תמיד היו עסוקים. הייתי מאוד קשורה לאחי, ובילינו הרבה שעות ביחד עם אחי שרותי בצה"ל, כשהתחיל להתעניין בנושאים הקשורים לדת, השתתף בחוגים ובהצאות, ובסופו של דבר הצטרף לחב"ד. בימים אלה לומד אחי הנהלת-חשבונות ועובד כאחראי בכתיכנסת ברחובות.

כמישפחה לא שמרנו על מסורת, אבל מאז שאחי חב"ד אנחנו שומרים על כשרות בבית. בחוץ, במיסעות, אנחנו אכילים אוכלים טרף.

כשעברנו לגור ברחובות התקבל אבי לעבודה בכתי-החולים שמואל הרופא, ואז פנו אליו מהשכ"ס והציעו לי משרה כרופא ראשי של שרות-ביתי הסוהר. העבודה כשרות-ביתי-הסוהר גדלה את רוב זמני של אבי, ובכל שעות היממה מתקשרים אליו באיתוריות, ומרדיעים לו על מיקרים חריגים בכתי-הסוהר.

פולה עברה ניתוח של כריתת רגל בגלל גידול סרטני. אחרי שהתעוררה מהניתוח ביקשה החולה לראות את אמי. היא לא ביקשה לראות את אביה. היא רצתה רק שאמא תבוא אליה. אמי יצאה לבית-החולים באמצע הלילה, וישבה עם החולה עד לשעות הבוקר, ומשם הלכה ישר לעבודה. בשביל אמי להיות אחות זה לא רק מיקצוע, זה גם לעזור לאנשים ולהקל

אינגה בחצר ביתה

האח חנן בתשובה

נעמי אדווה, תולדות החן

אינגה

וגם ריטה ויהודית רביץ

היה לי חבר במשך ארבע שנים, בחור רוסי שאמו גויה. מישפחתי עלתה ארצה, והוא שירת בצבא. רצינו להתחתן, אך היו קשיים ברכונות בעניין הגיוור. לי היה חשוב שיתגייס, אבל הוא לא התאמץ מספיק, ונפרדנו.

אחר כך היו לי כל מיני רומאנים לא-משמעותיים. דווקא חיפשתי מישהו רציני, ולמדתי שזה דבר שמאוד קשה למצוא.

אני מאוד רוצה להכיר מישהו נחמד, לצאת תקופה קצרה ולהתחתן, ולא למשוך את היחסים במשך שנים. אני רוצה להקים מישפחה וללדת הרבה ילדים.

אהבתי ילדים כבר מגיל צעיר, וכשהייתי בכיתה ו' נהגתי לאסוף כל מיני ילדים קטנים מהסביבה והבאתי אותם אלי הביתה. בבית היה לי לוח גדול, ולימדתי את הילדים דברים שעוד לא למדו בכתי-הספר, וזה גרם לי סיפוק. הילדים האלו קראו לי "אמא אינגה", למרות שהייתי אז בגיל 12. כמו ילדים, אספתי גם בעלי-חיים, ותמיד כשמצאתי חתול קטן או כלב עזוב, לקחתי אותו והסתובבתי שעות בין המכרים שלנו, עד שהצלחתי למצוא לו בית. יש לי כלבה קטנה נהדרת, ואני לוקחת אותה לכל מקום שאני הולכת.

מפריע לי היחס האיום של אנשים מסוימים לבעלי חיים, והעובדה שגם פזרים רעל והורגים סתם. זה איום. לפעמים, כשאני נתקלת באנשים שמענים חיות, אני מתנפלת עליהם בצעקות. חבל שאני לא יכולה לעשות יותר מזה. תמיד אני חולמת שאם אהיה עשירה פעם, אאסוף את כל החיות האומללות אלי הביתה ואטפל בהן. בשבילי אדם שלא אוהב בעלי-חיים הוא אדם רע וחסר רגש.

עד כאן סיפוריה.

אינגה אוהבת את הים. גם בימים של קור, כשרוב האנשים יושבים בבית ומתחממים בחום תנורים, יוצאת אינגה לשפת-הים. היא מתחילה בתרגילי התעמלות, ריצה קלה ואחר כך שוחה כחצי שעה במים הקרים. זה לא הרגל חדש, כך במשך שנים.

נעמי אדווה

לענות בטלפון, כשניסה מירון לשוחח איתו. מירון עדיין אופטימי. הוא ממתין לאמנים הישראליים שיגאלו את שיריו. וביתניים, ליתר ביטחון, הוא מלחין בעיקר מוסיקה קלאסית.

לא מזמן ביקר יהורם גאון בביתו של מירון. הוא שמע כמה משיריו החרשים והישנים של מירון, התלהב מאוד והביטיח לכלול אותם בתוכניתו הבאות. הכטחה זו לא קוימה, וכשמירון ביקר באחרונה בישראל, גאון אף לא טרח

למירון אוצר שירים עממיים ישראליים, לים, שחיבר והלחין לזמרים המתאימים. כמה משיריו האחרונים בוצעו לא מזמן על-ידי צמד הפרברים וג'וזי כץ. מירון טוען שבישראל מחרימים את האמנים שאינם חיים בישראל.

אוריגינלים של ראובן ראובן, עם הקדשה אישית, וכן של שימשון הולצמן, יעקב אגם ואחרים. בחדר-האזנה תמונות-שמן, דיוקן נו של משה דיין עם הקרשה של דיין עצמו.

הפרברים וג'וזי כץ. דירתם של המיוונים (ציפורה היא גם פסנתרנית ואורגניסטית), שהופיעה בקונצרטים (רבים) נמצאת במנהטן-עילית, והיא מפוארת ביותר. הדירה עמוסה בחפצי-אמנות ובתמונות מקוריות. על הקירות

סמון ימני

אן ליטני

ירדן היא פלסטין

זהו זה. העסק מתחיל לזוז. אמנם לקח לו הרבה שנים, הרבה יותר מדי, אבל נראה שטוב מאוחר מאשר בכלל לא.

בפעם הראשונה, באופן רישמי לפחות, יצאו אנשי ימין ושמאל בתוכנית מדינית משותפת לפיתרון הסיכסוך באיזורנו.

ההידוש אינו במה שעד היום היה נחלת גורמים בימין הישראלי בלבד, אלא אימוץ הרעיונות על-ידי אנשי השמאל וחישיפתם הפומבית הראשונה בתוכנית מדינית כוללת, שעיקרה "ירדן היא פלסטין".

הריאליפוליטיק הכריע את הכף גם אצל אנשי מפ"ם והעבודה, שהבינו, עם עמיתיהם מהליכוד ו-מינה, כי תהליך הפלסטיניזציה של ירדן הינו בלתי נמנע, כאשר רוב האוכלוסיה בירדן הינו, למעשה, פלסטיני.

חברי העמותה החדשה, דווקא מתוך חיפוש פיתרון של שלום לאורך זמן, הסיקו כי המטרה תושג רק תוך כדי הסכם עם רוב האוכלוסיה בירדן, ולא עם המיעוט ששולט בה באופן זמני.

וכך, זו רק שאלה של זמן עד שקברניטי המדינה ישנו את תפיסתם הארכאית, שאינה תואמת את המציאות המזרח-תיכונית, ויראו בהפיכת ירדן לפלסטין תהליך בלתי-ימנע, שאף לא מדינת-ישראל, והמהווה תנאי הכרחי להשגת הסדר של שלום בחזית המזרחית לאורך זמן.

מיום מעל לכל

את הביטוי המוחשי האחרון למהות הסיכסוך הרבי-יהודי מצאנו בשבוע בדיברי גורג' בוש, שקבע בנחוצות רגניסטית כי יש להפסיק את הכיבוש הישראלי, ולהבטיח את ביטחון-ישראל באותה נשימה, ולתת לפלסטינים, יותר זכויות מאוטונומיה, ובד בבד לא למדינה פלסטינית.

אין מבועים את כל הנ"ל לבוש הפיתרונים. ולנו מתברר, מבליל הסתירות, שלאמריקאים אין כלל

המתאים, ואף מתעלמים מהם לחלוטין. האחד - ההפגנות המוצלחות של הימין, והאחר - הכישלונות הצורבים של השמאל.

כשולן כזה התרחש לפני שבועיים בכפר-ביתא. וכדי לקרוא עליו, נאלצתי להרחיק ולפשפש בדפיו המצויים של על-המישור, המת החי הזה, שלדאבוננו זו לא הפעם הראשונה שהוא זוכה בפירסומת-חינם במדור זה. אולם רק שם יכולנו לקרוא כיצד, הוועד למען ביתא" ניסה לקיים מיפגה-הזדהות עם תושבי הכפר שוחריהשלוס ואוהבי-הילדים, במלאת שנה לטכס הכנסת-האזרחים היהודים שהיה בכפר.

וכיצד, "כדי להטעות את הצבא, תוכנן האירוע להתקיים מיספר ימים לפני יום-השנה, וקיומו נשמר בסוד עד לרגע האחרון."

עוד דווח בעל-המישור שאורחי-הכבוד, חברי-הכנסת חיים (גומס) אורון, דדי צוקר ומלווייהם היהודים, הגיעו לזירת-האירוע במוניות, אולי מחשש שלום גולגולותיהם ושמשות מכוניותיהם, רחמנא לילצן. הרי אבנים המתעופפות בביתא טובות, משום-מה, ראשי יהודים, וצוקר את גומס עדיין רואים עצמם שייכים אתנית למוצא המרגזי הזה.

הכנס עצמו מוצף עוד לפני שהחל, כאשר אנשי-החזית האיסלאמית (חמ"ס) בכפר החלו "להנחות" את האירוע ואיימו לעשות פסטיים באורחיהם היהודיים המתרפסים. צוקר וגומס הסתלקו מהמקום, לא לפני שהמונית שבה נסעו נרגמה באבנים.

התופש הוא כלה, ואדם הוא מוהר" - זה היה המוטו בכפר-ביתא. צוקר הלך להיות החתן, בהאמינו שהמוהר הוא הדם של המתנחלים, ולא של שמאלנים, חלילה. כשהתגלה לו שהערבים אינם מפלים בין יהודי דון יהודון, טרק את דלת-המונית ונס על נפשו.

אני מקווה שהסכף שיוזרם לקופתם הריקה של קיבוצי השומר-הצעיר, ימנע את התמוטטות על-המישור. אחרת איפה נוכל לקרוא על אבנים שזרקו על צוקר?

טובליה

לפעמים מרגיעה אותי המחשבה מהם אחרוני השמאלנים שנשארו איתנו, כאן בארץ.

קחו, למשל, את טובליה טובת-הלב, שבניגוד לב-תו של דן אלמגור נשארה איתנו כאן בארץ, ואפילו פתחה בית מימך לשמאטס בתל-אביב, "הבירה", יעני, "בוטיק" בלעז.

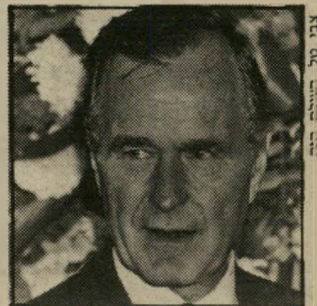
טובליה מהקנפצקיה יודעת שלהצהיר הצהרות פור-ליטיות זהו מתכון המאושש מיסחורית וכלכלית אצל החברה בשמאל (ראו מיקרה אלמגור הנשכח). ועם רקע קיבוצניק כאלה, הישיתה לעצמה להתמודדות מעל דפי "התוספת" של חדשות, ש"אני הייתי גרופי

גורבאצ'יב
מה זה שווא?

מובילה
מה היא מוכרת?

בוש
במה הוא מעוניין?

עניין בסיום הסיכסוך ובמציאת פיתרון, אלא בעצם קיום מצב של משאומתן בחסותם ה"אדיבה". אין לאמריקאים אינטרס יותר חשוב מאשר השפעה על מכסימוס מדינות ואיזורים. ואת זאת הרי הם משיגים בצורה הטובה ביותר על-ידי ניהול משאומתן בין צדדים מסוכסכים בחסותם הבלעדית.

מציאת הפיתרון היא האינטרס המישיני שם בור-שינגטון. כך גם האינטרס הישראלי. והעיקר - משאומתן מעל לכל.

מירון הבירוק

הוויכוחים הקשים בין ברית-המועצות ומדינות מערב-אירופה, ובאחרונה במיוחד בין גורבאצ'וב לתאצ'ר, על צימצום מאגרי-הנשק באירופה, מעמי"דים באור מגוחך את המירוץ המטורף של השמאל הישראלי להתמקד מהנכס האסטרטגי החיוני ביותר של מדינת-ישראל: גוש ההרים החוסמים את החזית המזרחית, יו"ש - כאילו זהו רק נטל.

אז איך הם שם, במערב-אירופה, השליו, אחרי 45 שנים של שלום מוחלט, עוד מתעמתים עם בעלת-בריתם מהמילחמה היא על נשק וביטחון? הם עדיין לא הבינו ש"הסכסוך-שלום עדיף על כל נכס אסטרטגי"? היכן האינטלקט האירופי? איזו קיצוניות לא-מנית!

לא לפירסום

יש שני דברים שאינם זוכים בסיקור התיקשורת

הפלה

(המשך מעמוד 31)

דה לפני ההפלה, כדי שאם הסדור-לילה יקרה משהו רע, יישאר ממני מיכתב אחרון להורי.

פתאום הייתי צריכה לקחת החלטה נורא קשה - באיזה בית-חולים לעשות את ההפלה. כבית-הרופאים הייתי פעם בטיפול, ונורא סימפאטי שם, אבל מצד שני זה לא בית-חולים ממש, ואין שם טיפול נמרץ אם חסי וחלילה יקרה משהו. והקרייה ידוע כבית-חולים שהוא סרטינע של הפלות, ובטח אין בו יחס אישי. לא ידעתי מה לבחור. הרגשתי שהכל גורלי.

בשלב הזה נשברה דניאלה וצילצלה שוב לירידה הטוב. היא סיפרה לו שהיא בהריון, ושאלה לעצתו.

סממתי עליו. הוא אמר לי לבחור בהקרייה. סוף-סוף יכולתי גם לדבר עם מישוה, וזה לא נחמד. שנית, אני יודעת שאנשים שלא עברו הפלה לא מבינים מה הביג-דיל. העניין הוא שלמרות שזה ניתוח שכיח, זה בכל-זאת ניתוח, וזה כבר לא נחמד. שנית, כל הזמן הולכים בהרגשה שהכל היה יכול להימנע, אלמלא הייתי מטומממת.

שלישית, יש פרודורה לא-ניעימה, ה"מעוררת רחמים עצמיים. אני גם החלטתי לשמור על סודיות, לכן כל ההתמודדות היתה שלי עם עצמי. לתפקד כרגיל, למצוא זמן גם לאירגון ההפלה, להסתיר ולחתך-מומר לבד. בפעם הראשונה התמודדתי לבד, כי אני אדם המי ספר הכל. אני נורא פתוחה, וכל צעד בחיי מדווח לחברות שלי ולאמא."

ביום-ההפלה לקחה דניאלה בבוקר כדור-הרגעה, ונסעה לבית-חולים. הכל היה בריוק כמו שדימיינתי לעצמי עשרות פעמים באותו השבוע. קצת רישומים, החלפת בגדים, הכניסו אותי לחדר-ניתוח, ישבתי על הכיסא המאיים יותר מזה אני לא זוכרת."

ביום-ההפלה לקחה דניאלה בבוקר כדור-הרגעה, ונסעה לבית-חולים. הכל היה בריוק כמו שדימיינתי לעצמי עשרות פעמים באותו השבוע. קצת רישומים, החלפת בגדים, הכניסו אותי לחדר-ניתוח, ישבתי על הכיסא המאיים יותר מזה אני לא זוכרת."

ביום-ההפלה לקחה דניאלה בבוקר כדור-הרגעה, ונסעה לבית-חולים. הכל היה בריוק כמו שדימיינתי לעצמי עשרות פעמים באותו השבוע. קצת רישומים, החלפת בגדים, הכניסו אותי לחדר-ניתוח, ישבתי על הכיסא המאיים יותר מזה אני לא זוכרת."

ביום-ההפלה לקחה דניאלה בבוקר כדור-הרגעה, ונסעה לבית-חולים. הכל היה בריוק כמו שדימיינתי לעצמי עשרות פעמים באותו השבוע. קצת רישומים, החלפת בגדים, הכניסו אותי לחדר-ניתוח, ישבתי על הכיסא המאיים יותר מזה אני לא זוכרת."

ביום-ההפלה לקחה דניאלה בבוקר כדור-הרגעה, ונסעה לבית-חולים. הכל היה בריוק כמו שדימיינתי לעצמי עשרות פעמים באותו השבוע. קצת רישומים, החלפת בגדים, הכניסו אותי לחדר-ניתוח, ישבתי על הכיסא המאיים יותר מזה אני לא זוכרת."

ביום-ההפלה לקחה דניאלה בבוקר כדור-הרגעה, ונסעה לבית-חולים. הכל היה בריוק כמו שדימיינתי לעצמי עשרות פעמים באותו השבוע. קצת רישומים, החלפת בגדים, הכניסו אותי לחדר-ניתוח, ישבתי על הכיסא המאיים יותר מזה אני לא זוכרת."

ביום-ההפלה לקחה דניאלה בבוקר כדור-הרגעה, ונסעה לבית-חולים. הכל היה בריוק כמו שדימיינתי לעצמי עשרות פעמים באותו השבוע. קצת רישומים, החלפת בגדים, הכניסו אותי לחדר-ניתוח, ישבתי על הכיסא המאיים יותר מזה אני לא זוכרת."

ביום-ההפלה לקחה דניאלה בבוקר כדור-הרגעה, ונסעה לבית-חולים. הכל היה בריוק כמו שדימיינתי לעצמי עשרות פעמים באותו השבוע. קצת רישומים, החלפת בגדים, הכניסו אותי לחדר-ניתוח, ישבתי על הכיסא המאיים יותר מזה אני לא זוכרת."

ביום-ההפלה לקחה דניאלה בבוקר כדור-הרגעה, ונסעה לבית-חולים. הכל היה בריוק כמו שדימיינתי לעצמי עשרות פעמים באותו השבוע. קצת רישומים, החלפת בגדים, הכניסו אותי לחדר-ניתוח, ישבתי על הכיסא המאיים יותר מזה אני לא זוכרת."

ביום-ההפלה לקחה דניאלה בבוקר כדור-הרגעה, ונסעה לבית-חולים. הכל היה בריוק כמו שדימיינתי לעצמי עשרות פעמים באותו השבוע. קצת רישומים, החלפת בגדים, הכניסו אותי לחדר-ניתוח, ישבתי על הכיסא המאיים יותר מזה אני לא זוכרת."

ביום-ההפלה לקחה דניאלה בבוקר כדור-הרגעה, ונסעה לבית-חולים. הכל היה בריוק כמו שדימיינתי לעצמי עשרות פעמים באותו השבוע. קצת רישומים, החלפת בגדים, הכניסו אותי לחדר-ניתוח, ישבתי על הכיסא המאיים יותר מזה אני לא זוכרת."

ביום-ההפלה לקחה דניאלה בבוקר כדור-הרגעה, ונסעה לבית-חולים. הכל היה בריוק כמו שדימיינתי לעצמי עשרות פעמים באותו השבוע. קצת רישומים, החלפת בגדים, הכניסו אותי לחדר-ניתוח, ישבתי על הכיסא המאיים יותר מזה אני לא זוכרת."

ביום-ההפלה לקחה דניאלה בבוקר כדור-הרגעה, ונסעה לבית-חולים. הכל היה בריוק כמו שדימיינתי לעצמי עשרות פעמים באותו השבוע. קצת רישומים, החלפת בגדים, הכניסו אותי לחדר-ניתוח, ישבתי על הכיסא המאיים יותר מזה אני לא זוכרת."

שמיר

(המשך מעמוד 6)

תרון אחד: מרינה פלסטינית ונסיגה משטחים.

המדינה הפלסטינית קיימת באופן מעשי בשטח. הארץ מחולקת בדיוק על הקו הירוק, כך גם "ירושלם-המאוחדת". רת' שמיר רואה ומבין זאת, פרס מבין זאת, רבין מבין זאת, הכל מבינים זאת. לכן, אולי, אין שמיר מעוניין כרגע לפתוח בתהליך מריני מעשי, מכיוון שהוא מבין לאן יוביל התהליך. לכן, אולי, שמיר מעוניין למשוך את התהליך קצת יותר, לפחות עד שתסתיים הקרנציה שלו. בינתיים הצליח שמיר במהלך זה בווישינגטון לעשות את הבית-צפוי. הוא עשה מהלך שיאפשר לו, ככל שהדבר תלוי בו, למשוך את הזמן. אלא שזה תלוי גם בגורם נוסף: האם ריקאים ומידת רצינותם ומעשיותם.

יצחק רבין, שר-הביטחון, הוא, אולי, היחיד בכל הממשלה שמבין שאין לישראל עוד זמן למשור. רבין הוא השר היחיד המתמודד באופן יומיומי עם האינתיפאדה הגלית-ידועה. הוא אולי השר היחיד המבין את המחיר הגבוה שמשלמת ישראל על כל יום של אינתיפאדה, הוא מבין את הרחיפות במציאת פיתרון.

אין ספק שאש"ף מחזיק בחודשים האחרונים את הקלף החזק ביותר מבין כל המעורבים: האינתיפאדה. האינתיפאדה היא שהביאה לפלסטינים ולאש"ף את היתרונות המדיניים החשובים ביותר בכל תולדות הסיכסוך. האינתיפאדה הצליחה לאחר את כל האירגונים הפלסטיניים החשובים תחת קורת גגו של אש"ף, היא שהצליחה להביא להכרה של כמעט כל מדינות העולם באש"ף. היא שהצליחה להביא את אמריקה הגדולה לשבת למשא ומתן עם נציגי אש"ף בתוניס. אינתיפאדה היא שהצליחה להגדיל לאורך שיעור את גודלו ותוכנו של מחנה השלום הישראלי. האינתיפאדה היא שהביאה באופן חרמשמעי אש"ף הוא כרגע נציג היחיד של העם הפלסטיני בשטחים הכבושים ובפורזה. את רשימת היתרונות החשובים הזאת לא ירצו אש"ף הפלסטינים לאבד במחיר תרגילי ישראל-אמריקא.

ברור לכל - הן לישראלים, הן לא מריקאים - ששום מהלך לא ייעשה ללא הסכמתו המחולטת של אש"ף. ברור שבמיקרה של מציאת דרך להסדר לא תספיק הסכמה שבשתיקה מצד תוניס, אלא הסכמה ברורה ומחייבת. כרגע יכול אש"ף לכוון את עוצמת האינתיפאדה. כרגע יש באפשרות המנייהגות החיצונית, היושבת בתוניס, לשלוט, למתן ולהטלים את האירועים בשטחים הכבושים. וזה קלף חזק, שאין הצדדים יכולים להתעלם ממנו.

אש"ף דבק כרגע בעמדתו הרישמית: לא יהיו בחירות, עד שלא תהיה נסיגה ישראלית מן השטחים הכבושים. קשה להאמין שעמדתו זו תתקבל על דעת האמריקאים, בוודאי שלא על דעת הישראלים.

אך אש"ף יהיה מוכן, אולי, להיכנס לתהליך מריני אם יתבררו לו כמה דברים:

- שאש"ף ייצג את הצד הפלסטיני, בצורה זו או אחרת.
- שהתהליך יהיה מעשי, ולא סתם תרגיל לסחיבת זמן.
- שהתהליך לא יזיח את חציו של העם הפלסטיני היושב בגולה, מחוץ לשטחים הכבושים.
- שיהיה ברור מה היעד, מה המטרה שאחרי הסדר-ביניים כזה או אחר. אם יכנס אש"ף לתוך מלכודת שתורץ צב על-ידי הישראלים והאמריקאים, בצורת בחירות לא-ברורות בשטחים, תוך הפסקת האינתיפאדה, הוא עלול להפסיד את כל עולמו במחיר צעד אחד. קשה יהיה אחר-כך להתחיל את הדינתיפאדה מחדש. קשה יהיה להחזיר את הגלגל אחורה ולהשיב את כל ההישגים שיאבדו.

אין ספק שכרגע תלוי הכל במידת רצינותם של האמריקאים ובמידת נחישותם להגיע לפיתרון של ממש, שיריביל להסדר-ביניים, שיוכל להסדר של קבע, ובתשלום ובהבטחות שיגנו ל"אש"ף ולפלסטינים.

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

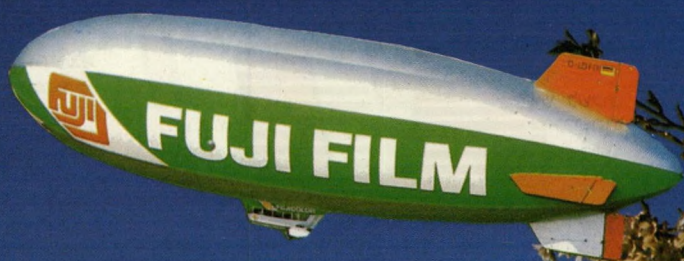
העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

העולם הזה 2693

איכויות בגובה רב

פוג'י - סרט הצילום
המפותח ביותר בעולם

ויצ"ו
אישי

ההדרייתי לבדדו

המפוארסס!

צעידה מספרה

על יסודי ההפקלה

